

Pārskats par Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programmas 2022.-2027. gadam ieviešanu, 2022

Rīga, 2022. Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments

SATURS

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI	3
IEVADS.....	5
1.KOPSAVILKUMS.....	9
RĀDĪTĀJI	9
IEDZĪVOTĀJU APTAUJA.....	10
RP UN IP RAKSTUROJUMS.....	13
2021. GADĀ PAVEIKTAIS	17
EKSPERTU VIEDOKĻA APKOPOJUMS	27
PĒTIJUMS PAR BRĪVPĪEEJAS SATELĪTDATU IZMANTOŠANAS IESPĒJĀM AP2027 TELPISKAJĀ MONITORINGĀ.....	28
2.PILSĒTAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS.....	30
3.ILGTERMIŅA MĒRĶU VIRZĪBAS NOVĒRTĒJUMS.....	46
4. P2 DZĪVES KVALITĀTI VEICINOŠĀ PILSĒTVIDE	52
STARPTAUTISKIE RĀDĪTĀJI	53
PRIORITĀTES RĀDĪTĀJI	56
IEDZĪVOTĀJU APTAUJA.....	60
RĪCĪBAS UN INVESTĪCIJU PLĀNA ANALĪZE	64
EKSPERTU FOKUSGRUPAS DISKUSIJA	68
ESOŠĀ SITUĀCIJA UN RISINĀMIE JAUTĀJUMI	71
5. P3 LABA VIDES KVALITĀTE UN NOTURĪGA PILSĒTAS EKOSISTĒMA KLIMATA PĀRMAIŅU MAZINĀŠANAI	76
STARPTAUTISKIE RĀDĪTĀJI	77
PRIORITĀTES RĀDĪTĀJI	80
IEDZĪVOTĀJU APTAUJA.....	87
RĪCĪBAS UN INVESTĪCIJU PLĀNA ANALĪZE	90

EKSPERTU FOKUSGRUPAS DISKUSIJAS.....	94
ESOŠĀ SITUĀCIJA UN RISINĀMIE JAUTĀJUMI	96
6. P4 KVALITATĪVA UN PIEEJAMA IZGLĪTĪBA	101
STARPTAUTISKIE RĀDĪTĀJI	102
PRIORITĀTES RĀDĪTĀJI	107
IEDZĪVOTĀJU APTAUJAS REZULTĀTI	113
RĪCĪBAS UN INVESTĪCIJU PLĀNA ANALĪZE	118
EKSPERTU VIEDOKLIS	122
ESOŠĀ SITUĀCIJA UN RISINĀMIE JAUTĀJUMI	125
PĀRSKATA SAGATAVOŠANĀ IZMANTOTIE MATERIĀLI	131
PIELIKUMI.....	133

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
AP2027	Rīgas attīstības programma 2022.-2027.gadam
Aptauja	Rīgas iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbu un procesiem pilsētā
AS	akciju sabiedrība
ĀTI	ārvalstu tiešās investīcijas
BIS	Būvniecības informācijas sistēma
Būvvalde	Rīgas pilsētas būvvalde
CSP	Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde
CVK	Centrālā vēlēšanu komisija
EK	Eiropas Komisija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EUR	Eiropas Savienības vienotā valūta
GNSS	globālās navigācijas satelītu sistēmas
GPRS	Vispārējs datu pakešu pārraides pakalpojums (<i>angļu val. General Packet Radio Service</i>)
GPS	Globālā pozicionēšanas sistēma (<i>angļu val. Global Positioning System</i>)
ĢIS	ģeogrāfiskā informācijas sistēma
IKP	iekšzemes kopprodukts
IM	ilgtermiņa attīstības mērķis
IKT	informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IP	Investīciju plāns
IS	informācijas sistēma
IT	informācijas tehnoloģijas
LĢIA	Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra
LIAA	Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LPS	Latvijas Pašvaldību savienība
LR	Latvijas Republika
LR EM	Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
LR FM	Latvijas Republikas Finanšu ministrija
LR VARAM	Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
LU	Latvijas Universitāte
LVĢMC	Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru kabinets

NĪ	nekustamais īpašums
NĪN	nekustamā īpašuma nodoklis
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	nevalstiskā organizācija
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (<i>angļu val. Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
OSM	Open Street Map
PI	Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija
PII	pirmsskolas izglītības iestāde
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
Programma	Rīgas attīstības programma 2022.-2027.gadam
PVO	Pasaules Veselības organizācija
RBP	Rīgas brīvostas pārvalde
RCB	Rīgas Centrālā bibliotēka
RD	Rīgas dome
RDA	Rīgas digitālā aģentūra
RD AIC	Rīgas domes Apkaimju iedzīvotāju centrs
RD APC	Rīgas domes Apmeklētāju pieņemšanas centrs
RD ĀP	Rīgas domes Ārlietu pārvalde
RD FD	Rīgas domes Finanšu departaments
RD IKSD	Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments
RD ITC	Rīgas domes Informācijas tehnoloģiju centrs
RD ĪD	Rīgas domes Īpašuma departaments
RD LD	Rīgas domes Labklājības departaments
RD MVD	Rīgas domes Mājokļu un vides departaments
RD PAD	Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments
RD PIP	Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde
RD SAN	Rīgas domes Sabiedrisko attiecību nodaļa
RD SD	Rīgas domes Satiksmes departaments
RD TLP	Rīgas domes Teritorijas labiekārtošanas pārvalde
RDVIS	Rīgas domes Vienotā informācijas sistēma
REA	Rīgas pašvaldības aģentūra "Rīgas enerģētikas aģentūra"
RIAS2030	Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam
RIIMC	Rīgas Izglītības un informatīvi metodiskais centrs
RITA	Rīgas investīciju un tūrisma aģentūra

RĪĢIS	Rīgas ģeogrāfiskās informācijas sistēma
RNP	sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks"
RMA	Rīgas metropoles areāls
RP	Rīcības plāns
RP BJC	Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs
RP SIA	Rīgas pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību
RPA	Rīgas pašvaldības aģentūra
RPP	Rīgas pašvaldības policija
RPR	Rīgas plānošanas reģions
SAM	specifiskais atbalsta mērķis
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
Stratēģija	Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam
STEM	Zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika (Science, Technology, Engineering and Mathematics)

SUS	Stratēģijas uzraudzības sistēma
SSE	Rīgas Ekonomikas augstskola (<i>angļu val. Stockholm School of Economics in Riga</i>)
UNESCO	Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija (<i>angļu val. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>)
VAS	valsts akciju sabiedrība
VI	Veselības inspekcija
VIAA	Valsts izglītības attīstības aģentūra
LR VK	Latvijas Republikas Valsts kontrole
VBTAI	Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VSIA	valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VT	vietējais ģeodēziskais tīkls
VVZD	Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmata
ZG	Zemesgrāmata

IEVADS

Kopš 2008.gada RD Pilsētas attīstības departaments ik gadu sagatavo pārskatu par Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Rīgas attīstības programmas ieviešanu. Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (turpmāk – RIAS2030) ir hierarhiski augstākais attīstības plānošanas dokuments, kurā definēti četri pilsētas ilgtermiņa attīstības mērķi (1.att.).

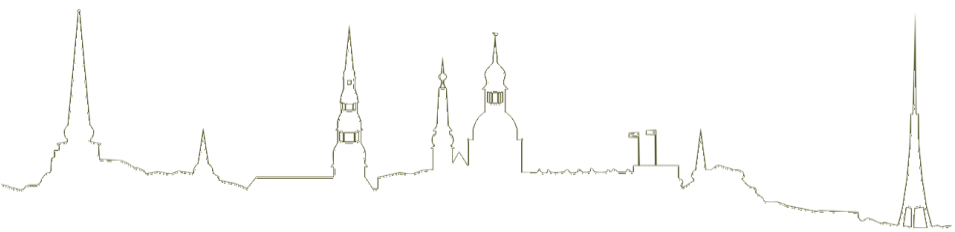
1.attēls

2022.gada 23.februārī, tika apstiprināta Rīgas attīstības programma 2022.-2027.gadam (turpmāk – AP2027), kas ir pašvaldības vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments un turpina īstenot RIAS2030 noteiktos ilgtermiņa mērķu sasniegšanu. Neatņemama un nozīmīga AP2027 sastāvdaļa ir Rīcības plāns un Investīciju plāns, kas tiek aktualizēti ne retāk kā reizi gadā. Rīcības plāns ietver uzdevumu izpildi veicinošus pasākumus un aktivitātes 6 gadu periodam, savukārt Investīciju plāns – plānotās investīcijas pašvaldības attīstības veicināšanai 3 gadu periodam (2.att.).

AP2027 ir definētas deviņas prioritātes jeb galvenie attīstības virzieni (3.att.), kam tuvāko sešu gadu laikā nepieciešams pievērsties pastiprināti (salīdzinājumam Rīgas Attīstības programmas 2014.-2020.gadam bija 19 Rīcības virzieni.)

2.attēls

AP2027 PRIORITĀTES

ĒRTA UN VIDEI DRAUDZĪGA PĀRVIETOŠANĀS PILSĒTĀ

- 1.1. Sabiedriskais transports
- 1.2. Mobilitātes hierarhija
- 1.3. Sabalansēta mobilitāte
- 1.4. Ērta un droša mobilitāte
- 1.5. Sadarbība Rīgā un Pierīgā

DZĪVES KVALITĀTI VEICINOŠĀ PILSĒTVIDE

- 2.1. Apkaimju centri
- 2.2. Zaļā infrastruktūra
- 2.3. Ūdensmalas
- 2.4. Kultūrvēsturiskais mantojums
- 2.5. Savienojamība
- 2.6. Pilsētvides pārvaldības modelis
- 2.7. Droša pilsētvide

LABA VIDES KVALITĀTE UN NOTURĪGA PILSĒTAS EKOSISTĒMA KLIMATA PĀRMAIŅU MAZINĀŠANAI

- 3.1. Vides kvalitātes uzraudzības un sabiedrības informēšanas sistēma
- 3.2. Vides kvalitāte
- 3.3. Plūdu un krastu erozijas risku mazināšana
- 3.4. Komunālie pakalpojumi
- 3.5. Atkritumu saimniecība
- 3.6. Klimata pārmaiņu mazināšana

KVALITĀTĪVA UN PIEEJAMA IZGLĪTĪBA

- 4.1. Kompetenču pieeja
- 4.2. Pedagogu profesionālā kompetence
- 4.3. Jauniešu iesaiste
- 4.4. Iekļaujoša izglītība
- 4.5. Neformālā izglītība
- 4.6. Interese un profesionālā izglītība
- 4.7. Izglītības iestāžu infrastruktūra

DAUDZVEIDĪGU UN KVALITATĪVU MĀJOKĻU PIEEJAMĪBA

- 5.1. Mājokļu programma un mājokļu kompetences centrs
- 5.2. Mājokļu sociālā, ekonomiskā un vides pieejamība
- 5.3. Esošā dzīvojamā fonda atjaunošana
- 5.4. Jauns dzīvojamais fonds

MŪSDIENĪGA UN ATVĒRTA PILSĒTAS PĀRVALDĪBA

- 6.1. Pašvaldības pakalpojumi, t.sk. e-pakalpojumi
- 6.2. Pašvaldības iestāžu un kapitālsabiedrību darbs
- 6.3. Darbinieku kompetences un darba apstākļi
- 6.4. Investīciju un nekustamā īpašuma apsaimniekošana
- 6.5. Komunikācijas, informācijas un datu pieejamība
- 6.6. Iedzīvotāju un NVO līdzdalība
- 6.7. Sadarbība ar Rīgas metropoles areāla, valsts un starptautisko organizāciju partneriem
- 6.8. Drošības sektors

VESELĪGA, SOCIĀLI IEKĻAUJOŠA UN ATBALSTOŠĀ PILSĒTA

- 7.1. Sociālā aprūpe un rehabilitācija
- 7.2. Sociālo problēmu mazināšana un novēršana
- 7.3. Cilvēkresursi sociālajā sektorā
- 7.4. Tehnoloģiju pratība sociālajā sektorā
- 7.5. Sociālās palīdzības pieejamība
- 7.6. Integrācija darba tirgū
- 7.7. Sociālo pakalpojumu administrēšanas sistēma
- 7.8. Veselības aprūpes pieejamība
- 7.9. Starpinstitucionāla veselības politika
- 7.10. Iedzīvotāju grupu mijiedarbība un sociālās atstumtības novēršana
- 7.11. Tautas sports

KONKURĒTSPĒJĪGA PILSĒTA AR INOVATĪVU EKONOMIKU

- 8.1. Starptautiski multimodāli transporta mezgli
- 8.2. Maģistrālās ielas un tilti
- 8.3. Sadarbības ekosistēmas, viedpilsēta un tehnoloģiju pilotteritorijas
- 8.4. Pilsētas atpazīstamība, zīmols un mārketing
- 8.5. Viesmīlības pakalpojumi
- 8.6. Konkurētspējīga uzņēmējdarbības vide
- 8.7. Degradētas teritorijas

DAUDZVEIDĪGA UN AUTENTISKA KULTŪRVIDE

- 9.1. Daudzveidīgas kultūras un kopienu norises apkaimēs
- 9.2. Atbalsts profesionālajai mākslai un kultūrai
- 9.3. Iedzīvotāju līdzdalība kultūras procesā
- 9.4. Publisko bibliotēku tīkls
- 9.5. Starptautiski konkurētspējīgu kultūras programmu un iestāžu attīstība

STRATĒGIJAS UZRAUDZĪBAS SISTĒMA

Stratēģiskās uzraudzības sistēmas (turpmāk – SUS) mērķis ir izvērtēt Stratēģijas un Programmas īstenošanu un sasniegtos rezultātus, kā arī identificēt ar pašvaldības attīstību saistītos jautājumus, kuriem nepieciešama tālāka izpēte un noteikti lēmumi problēmu novēršanai vai iespēju realizēšanai.

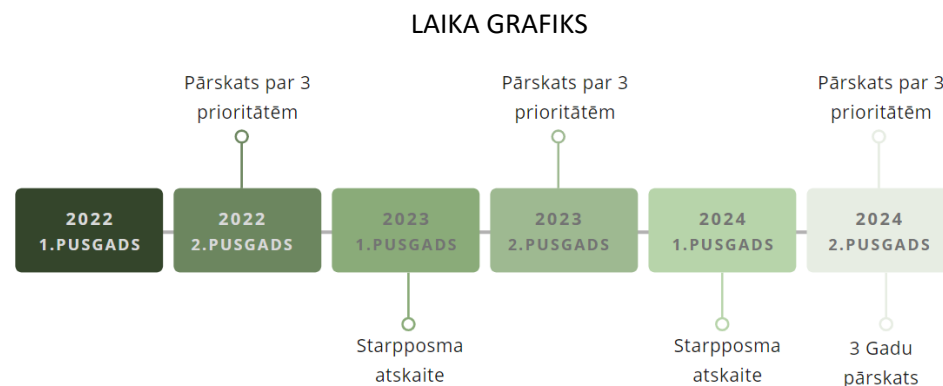
SUS uzdevumi:

- **Novērtēt** pašvaldības attīstību, fiksējot pārmaiņas gan pašvaldības situācijā kopumā, gan atsevišķās jomās;
- **Uzraudzīt**, vai plānošanas dokumentu rādītāji tiek sasniegti kā plānots;
- **Parādīt** pašvaldības darbības progresu un sasniegumus;
- **Informēt** par attīstības plānošanas dokumentu īstenošanu sabiedrību, politiķus un citas ieinteresētās puses;
- **Identificēt** jaunas ar pašvaldības attīstību saistītas problēmas un iespējas, kurām nepieciešama tālāka izpēte un noteikti lēmumi to risināšanai;
- **Pamatot** Attīstības programmas aktualizācijas nepieciešamību;
- Pilsētas attīstības jautājumos sekmēt koordinētu sadarbību starp pašvaldības struktūrvienībām, valsts institūcijām, uzņēmējiem un sabiedrību.

Uzraudzības pārskatu sagatavošanas nepieciešamību nosaka normatīvie akti¹, taču tai pat laikā jāatzīmē, ka pārskata informatīvais raksturs un vienkāršības princips ļauj jebkuram interesentam iepazīties ar paveikto Rīgā pārskata periodā. Līdz ar jaunās AP2027 apstiprināšanu, pārmaiņas tiek ieviestas arī SUS. Tāpat kā līdz šim ikgadējais uzraudzības pārskats tiek sagatavots rudenī, taču tā vietā, lai vispārēji apskatītu visas prioritātes, katru gadu trīs no deviņām AP2027 prioritātēm tiks pētītas padziļināti, vienlaikus turpinot apkopot informāciju par pārējo sešu prioritāšu attīstības virzību, to atspoguļojot pārskata kopsavilkumā, kā arī pārskata pielikumos, apkopojot informāciju par visu rezultatīvo rādītāju attīstības dinamiku, AP2027 Rīcības plāna izpildi un Investīciju plāna izpildi. Pirmajā pusgadā plānots veidot starpposma atskaiti, kas balstīta uz RD iestāžu un struktūrvienību sniegto informāciju. Reizi 3.gados tiks veidots 3 gadu pārskats, kur tiek vērtēts kopējais Attīstības programmas un Stratēģijas ieviešanas progress (4.att.)

¹ MK noteikumi Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem"

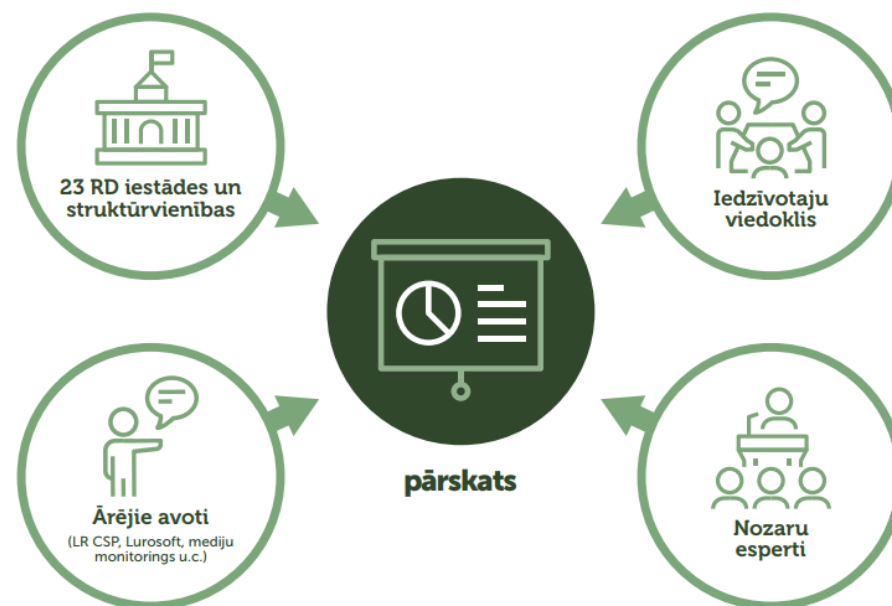
4.attēls

Pārskata sagatavošanā iesaistītas 23 RD iestādes un struktūrvienības, nozaru eksperti, tiek izmantoti dažādi ārējie avoti, kā arī iedzīvotāju viedoklis (5.att.).

5.attēls

PĀRSKATA SAGATAVOŠANĀ IESAISTĪTĀS PUSES

PĀRSKATA STRUKTŪRA

Pārskata saturu veido ievads (sniedz vispārēju informāciju par Rīgas teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem – RIAS2030 un AP2027 un SUS) un 6 nodaļas: 1. Kopsavilkums, 2. Pilsētas vispārējais raksturojums, 3. Ilgtermiņa mērķu virzības novērtējums, kā arī prioritāšu virzības novērtējums – 4. P2 Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide, 5. P3 Laba vides kvalitāte un noturīga pilsētas ekosistēma klimata pārmaiņu mazināšanai un 6. P4 Kvalitatīva un pieejama izglītība. Pārskata pielikumos informācijai iekļauts Rīcības plāns un Investīciju plāns, kas ietver informāciju par plānotajām rīcībām un projektiem un to īstenošanas termiņiem, kā arī Rīgas ilgtermiņa mērķu un prioritāšu rezultatīvie rādītāji.

Prioritāšu apraksti ir apjomīgākās nodaļas un veidotas pēc vienotas struktūras, kur katra prioritāte satur sekojošu informāciju:

- **Mērķi un uzdevumi**, kas ir noteikti prioritātes sasniegšanai;
- **Attīstības plānošanas dokumentus**, kas ir saistīti ar prioritāti;
- **Starptautiskos rādītājus**, kas raksturo Rīgas pilsētu starptautiskā vidē - dažādos starptautiskajos reitingos, indeksos, īpašu vērību pievēršot salīdzinājumam ar Baltijas galvaspilsētām;
- **Prioritātes rādītāju novērtējumu**, kas balstās gan uz izmaiņu novērtējumu attiecībā pret iepriekšējo gadu, norādot, vai tendence ir pozitīva, negatīva vai bez būtiskām izmaiņām, gan arī novērtējot rādītāju progresu virzību uz mērķa vērtības sasniegšanu 2027.gadā;
- **Iedzīvotāju aptaujas rezultātus**, kas plašāk raksturo iedzīvotāju viedokli par attiecīgo prioritāti un tās ietvaros risināmajiem jautājumiem. Šie jautājumi nav iekļauti ikgadējās iedzīvotāju aptaujās un to mērķis ir apzināt papildus aspektus, kam būtu jāpievērš uzmanība;
- **Rīcības plāna un Investīciju plāna analīzi**, novērtējot plānotās rīcības un projektus turpmākajos gados, to ietekmes mērogu, finansējumu, iesaistītās puses u.c.
- **Ekspertu viedokli**, kuru sniedza nozares eksperti fokusa grupu diskusijās, kuri pārstāvēja privāto sektoru, nevalstiskās organizācijas (NVO), valsts pārvaldi u.c. Eksperti gan noteica prioritāri risināmos jautājumus prioritātes ietvaros, gan sniedza priekšlikumus jaunām iniciatīvām. Ekspertu fokusa grupu diskusiju rezultāti tika prezentēti Rīgas domes speciālistiem, kuri turpināja

darbu pie priekšlikumu iestrādes rīcībās un/vai projektos, kas būtu virzāmi ietveršanai Rīcības plānā un Investīciju plānā;

- **Kopsavilkumu**, kas ietver apkopojumu par prioritātes uzdevumu ietvaros notiekošo, norādot uz aktuālajiem risināmajiem jautājumiem.

1.KOPSAVILKUMS

RĀDĪTĀJI

Rādītāju novērtējums

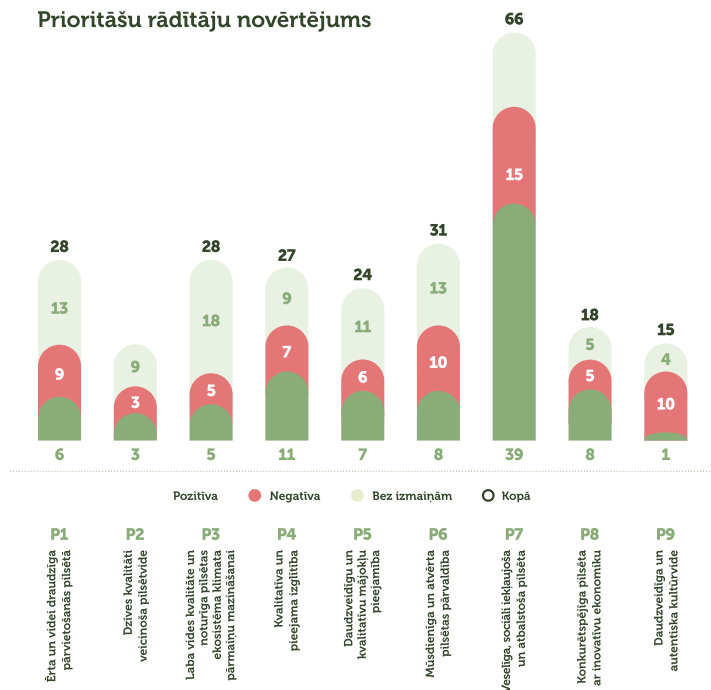
AP2027 deviņu prioritāšu ietvaros noteikti 252 rādītāji, kuru izmaiņas pret sākumu vērtību ir:

↑	88 rādītājiem pozitīva tendence
↓	70 rādītājiem negatīva tendence
→	94 rādītājiem nebūtiskas ² izmaiņas vai nav pieejamie aktuālie dati ³

Katrai prioritātei noteikto rādītāju skaits ir dažāds, ievērojami vairāk sasniedzamo rādītāju ir noteikts P7 Veselīga, sociāli iekļaujoša un atbalstoša pilsēta (1.1.att.).

1.1.attēls

Prioritāšu rādītāju novērtējums

² Izmaiņas līdz 3% tiek novērtētas kā nebūtiskas.

³ Ņemot vērā, ka AP2027 tika apstiprināta 2022.gada 23.februārī, daļai rādītāju vēl nebija pieejami aktuālāki dati.

Rādītāju progress uz mērķa vērtību

Rādītāju kopējais progress⁴ virzībā uz mērķa vērtību sasniegšanu 2027.gadā ir 7,1% (1.2.att.).

1.2.attēls

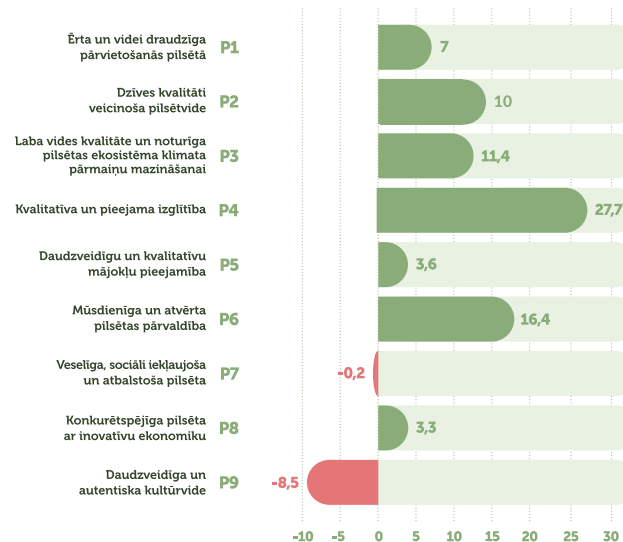
Prioritāšu rādītāju kopējais progress virzībā uz mērķa vērtību sasniegšanu 2027.gadā

Savukārt analizējot katras prioritātes virzību uz mērķa vērtību, redzams, ka 7 no 9 prioritāšu rādītājiem kopumā ir pozitīva virzība uz mērķu sasniegšanu, savukārt 2 prioritāšu – P7 (-0,2%) un P9 (-8,5%) rādītāji iezīmē negatīvu tendenci. Ievērojams progress vērojams P4 (+27,7%) un P6 (+16,4%) rādītājos (1.3.att.).

1.3.attēls

Sasniegtais progress attiecībā uz mērķa vērtību, %

⁴ Kopējais rādītāju progress aprēķins tiek balstīts uz katras prioritātes rādītāju procentuālo virzību uz mērķa vērtību, prioritātei un rādītājiem attiecīgi piešķirot vidēji svērtu prioritātes un rādītāju vērtību.

IEDZĪVOTĀJU APTAUJA

2022.gada augustā un septembrī tika veikta ikgadēja iedzīvotāju aptauja “Rīgas iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbu un procesiem pilsētā”, kuru realizēja SIA “Latvijas Fakti”. Tās mērķis bija noskaidrot rīdnieku attieksmi par dažādām aktivitātēm Rīgā kontekstā ar RIAS2030 un AP2027 definētajiem mērķiem un sasniedzamajiem rādītājiem.

Pētījumā tika izmantota kombinēto datu ieguves metode: 40% interviju iegūtas, izmantojot tiešās intervēšanas metodi respondentu dzīves vietās un 60% izmantojot datorizētas telefonintervijas. Pavisam tika aptaujāti 2207 rīdnieki no visām 58 apkaimēm.

Analizējot rādītāju izmaiņas salīdzinājumā ar 2021.gadu, Rīgas iedzīvotāju vērtējums ir kritiskāks, kas lielā mērā skaidrojams ar to, ka 2022.gads sabiedrībai ir bijis smags, to pavada dažādas krīzes – kā COVID 19 pandēmijas sekas, karš Ukrainā, energoresursu krīze, inflācija. Šie notikumi negatīvi ietekmējuši sabiedrības noskaņojumu un attiecīgi attieksmi pret notiekošo. Ir kritusies sabiedrības uzticēšanās valsts un sabiedriskajām institūcijām.

Kopumā no 30 rādītājiem, lielākajai daļai – 17 rādītājiem rezultāti ir pasliktinājušies (izmaiņas pārsniedz 3 procentpunktus), 8 rādītāji nav būtiski mainījušies un 5 rādītājiem ir pozitīva tendence.

Pie negatīvāk vērtētajiem rādītājiem jāmin mājokļu kvalitāti (39%, -7 procentpunkti) un piedāvājumu (34%, -11 procentpunkti), kā arī vides pieejamību mājokļos (37%, -5 procentpunkti) (lifti, uzbrauktuves u.tml.). Samazinājies arī iedzīvotāju vērtējums par jautājumiem, kas skar izglītības jomu (1.4.att.).

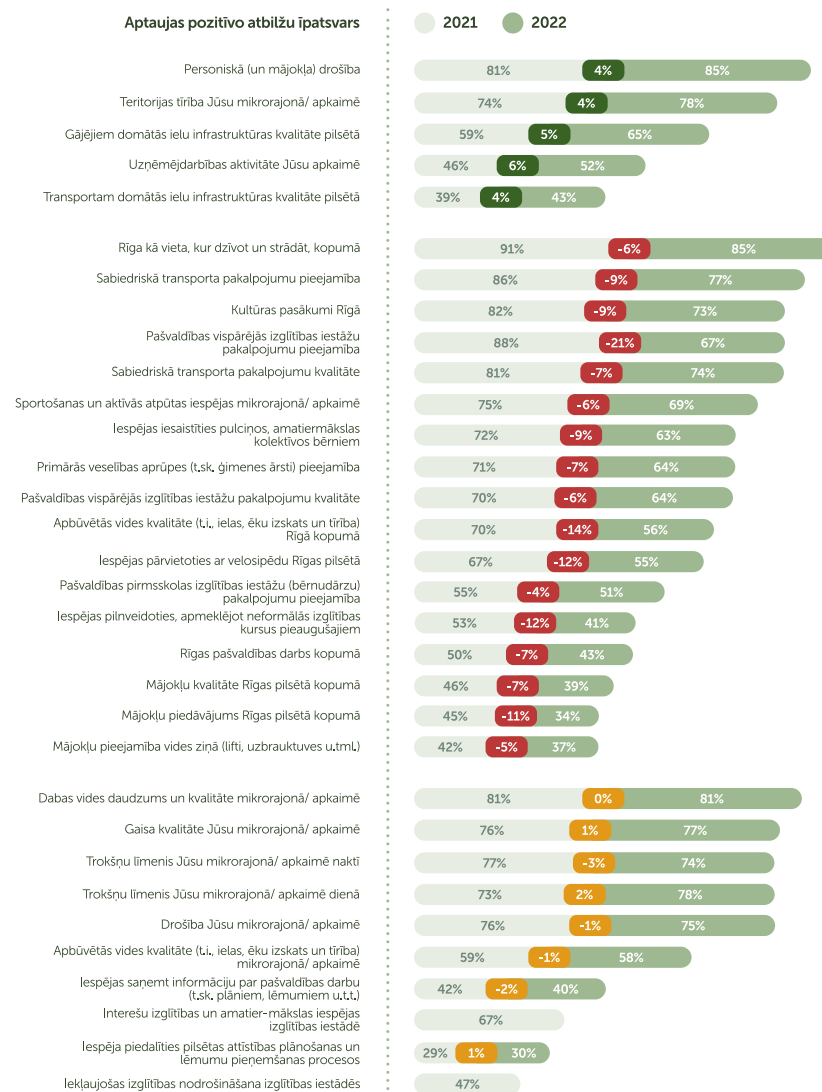
2022.gadā lielākais kritums (vairāk kā 10 procentpunkti) vērojams rādītājiem: pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu pakalpojumu pieejamība (-21procentpunkts), apbūvētās vides kvalitāte (-14 procentpunkti), iespējas pārvietoties ar velosipēdu Rīgas pilsētā (12 procentpunkti).

Pozitīvas izmaiņas 2022.gadā novērotas gājēju (+6 procentpunkti) un transporta (+4 procentpunkti) infrastruktūras kvalitātē. Iedzīvotāji augstāk vērtē arī uzņēmējdarbības aktivitāti apkaimē (+6 procentpunkti), tīrību apkaimē (+4 procentpunkti), kā arī personiskā un mājokļa drošību (+4 procentpunkti).

RĪGAS IEDZĪVOTĀJU APTAUJAS RĀDĪTĀJU IZMAIŅAS, 2021. UN 2022.GADS

1.4.attēls

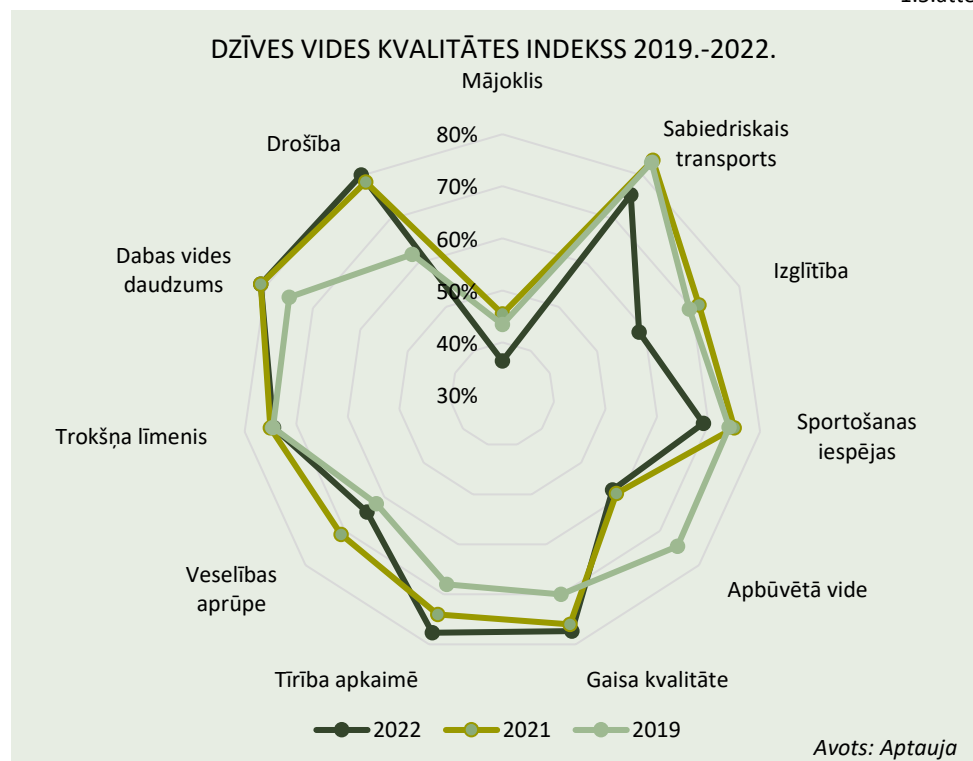

Avots: Aptauja

Dzīves kvalitātes indekss

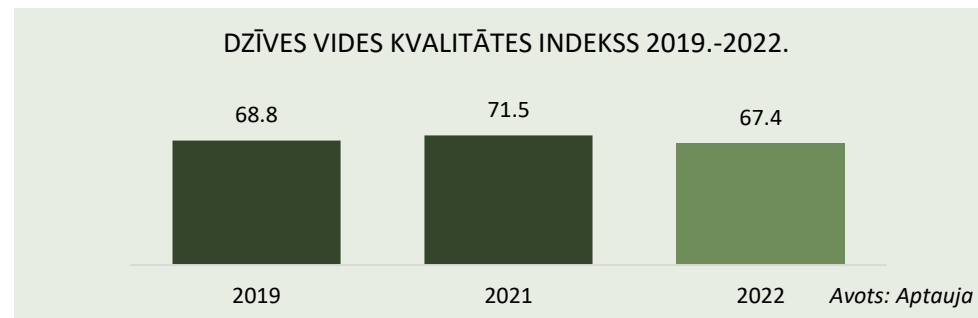
Iedzīvotāju aptaujas ietvaros ir izveidots dzīves kvalitātes indekss⁵ (1.5.att.), kas ietver 16 rādītājus 11 aspektos.

1.5.attēls

Pēc aptaujas rezultātiem 2022.gadā dzīves kvalitātes indekss bija zemāks (67,4) nekā iepriekšējās 2 aptaujās (attiecīgi 2021.gadā 71,5 un 2019.gadā 68,9). Pozitīvi vērtējams, ka esošie dzīves kvalitātes aspekti apmierina vidēji divas trešdaļas respondentu (1.6.att.).

1.6.attēls

Kā prioritāri risināmie aspekti dzīves vides kvalitātes paaugstināšanai būtu mājokļu piedāvājums, mājokļu un apbūvētās vides kvalitāte, pašvaldības pirmsskolas un vispārējās izglītības iestāžu pakalpojumu pieejamība, kā arī primārās veselības pieejamība.

Salīdzinoši augstāks dzīves vides kvalitātes indekss ir šādās apkaimēs⁶: Imanta (dzīves vides kvalitātes indekss 73,1 punkti), Zolitūde (72,1), Grīziņkalns (70,4), Āgenskalns (69,6), Mežciems (69,4).

Iedzīvotāju iesaiste apkaimē dzīvē

Papildus tika apzināts, cik lielā mērā Rīgas iedzīvotāji ir iesaistījušies savas dzīvesvietas – savas apkaimes dzīvē. Lai to novērtētu, respondentiem tika lūgts atzīmēt, kādas no ikdienas aktivitātēm viņi veic savas apkaimes ietvaros.

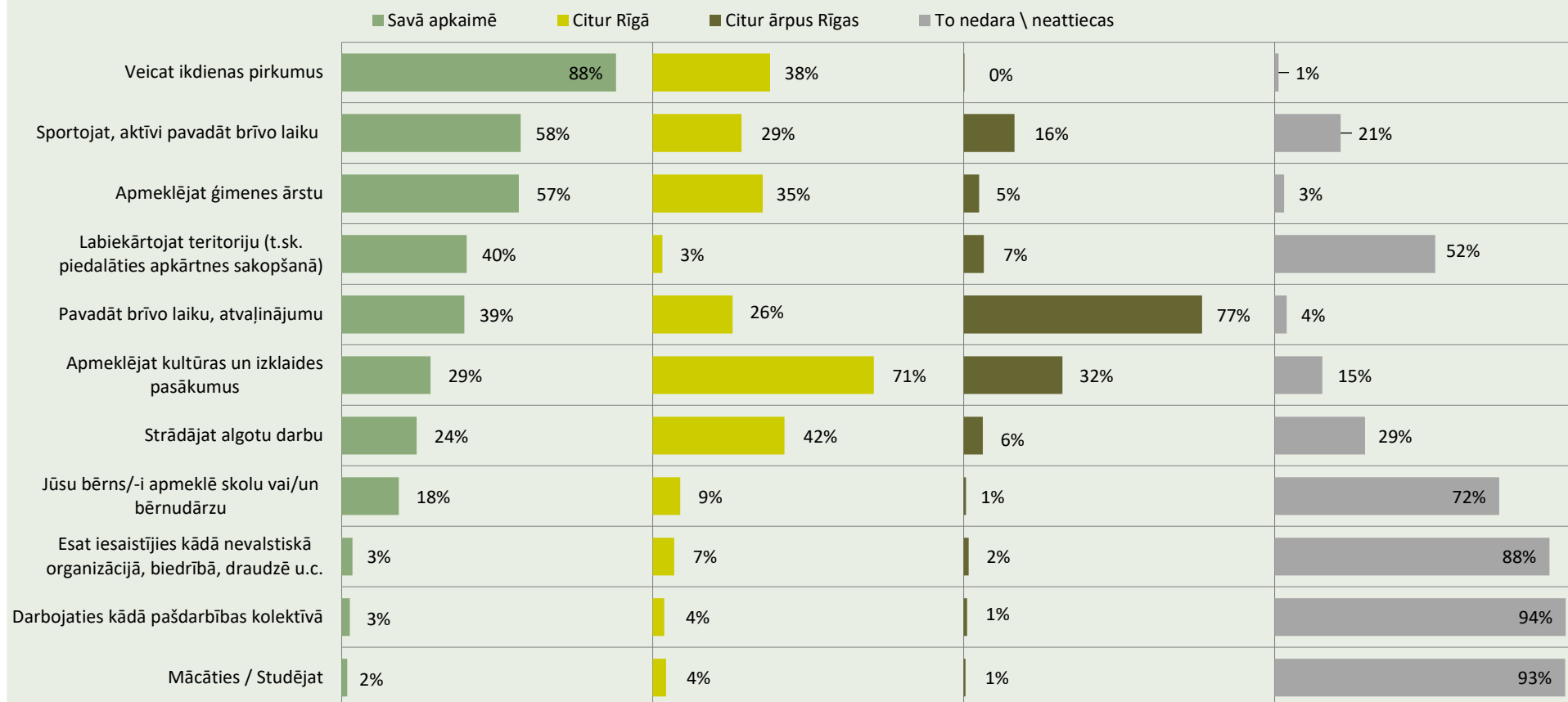
Visbiežāk respondenti atzīmēja, ka savā apkaimē veic ikdienas pirkumus (88%), aktīvi pavada laiku sportojot (58%) un apmeklē ģimenes ārstu (57%). Kultūras un izklaides pasākumus iedzīvotāji ir iecienījuši apmeklēt citās Rīgas apkaimēs (71%) vai ārpus Rīgas (32%). Arī atvaļinājums un brīvais laiks visbiežāk tiek pavadīts ārpus Rīgas. Liela daļa iedzīvotāju atzīmēja, ka nepiedalās teritorijas labiekārtošanas darbos (52%), neiesaistās biedrībās, nevalstiskās organizācijās (88%) un nedarbojas nevienā pašvaldības kolektīvā (93%) (1.7.att.).

Aptaujas rezultāti pieejami tīmekļa vietnē sus.lv sadaļā Pētījumi.

⁵ Indekss ir robežās no 0 (neviens nav apmierināts ar attiecīgajiem dzīves aspektiem) līdz 100 (visi ir apmierināti ar visiem dzīves aspektiem).

⁶ Ar aptaujāto skaitu 35 respondenti vai vairāk

IESAISTE APKAIMES DZĪVĒ

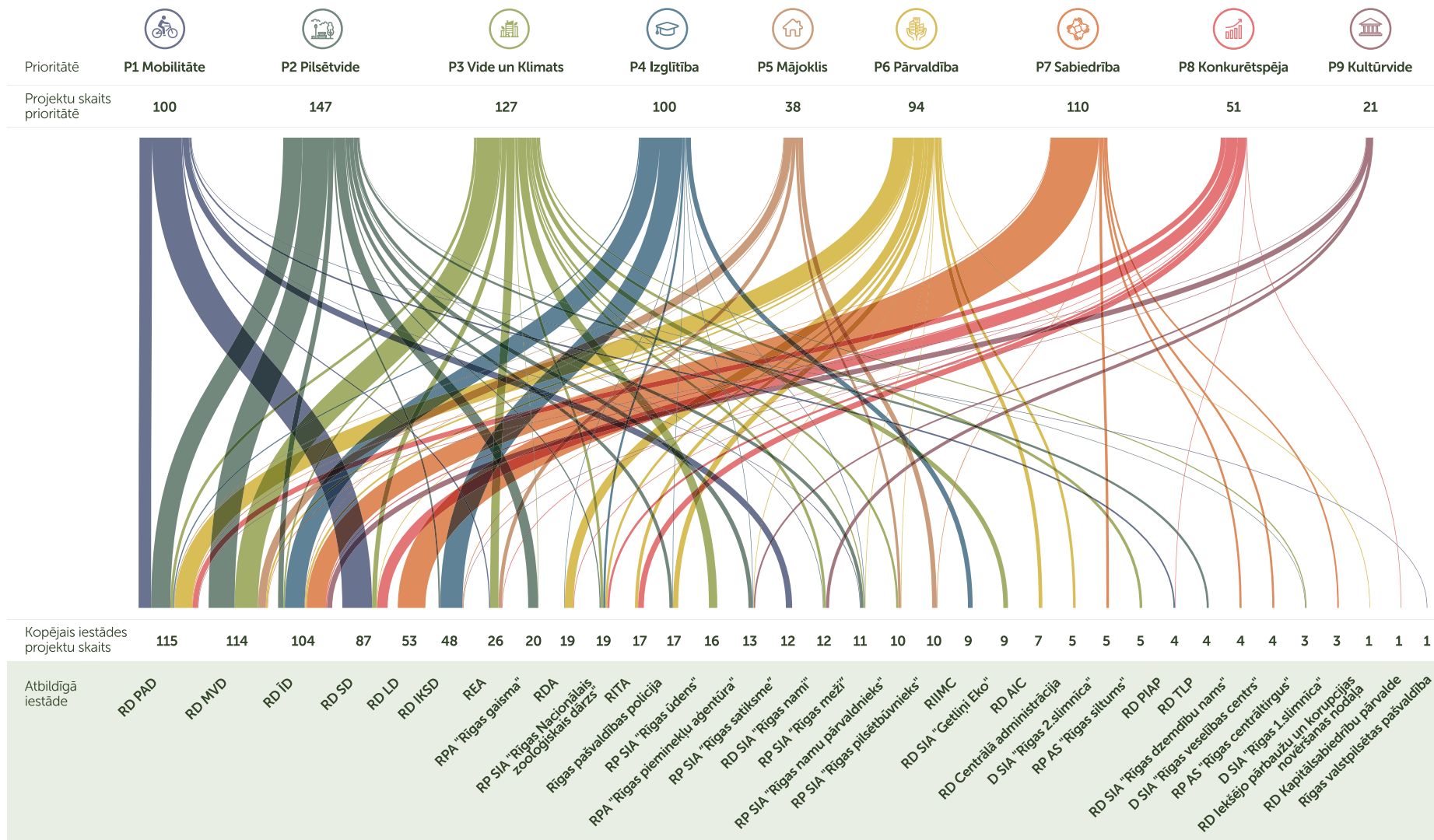
Avots: Aptauja

RP UN IP RAKSTUROJUMS

Rīcības un Investīciju plāns ir daļa Attīstības programmas, kas raksturo pašvaldības plānotās investīcijas un paredzētās darbības programmas stratēģiskajā daļā noteikto uzdevumu izpildei. Par investīciju un rīcības plānā iekļauto projektu

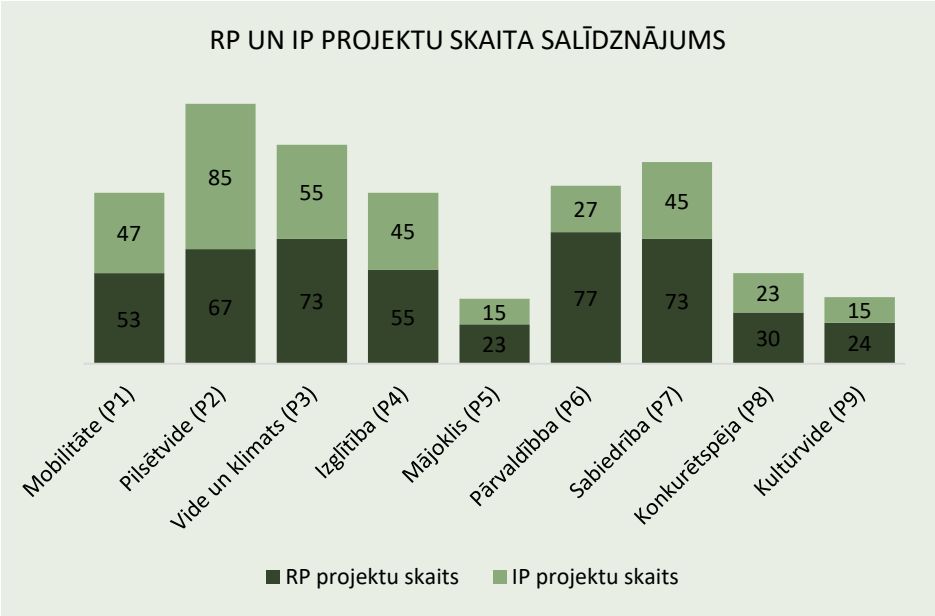
realizāciju atbildīgas ir 35 RD iestādes un struktūrvienības. No tām lielākais projektu skaits paredzēts RD PAD, RD MVD, RD ĪD, RD SD, RD LD un RD IKSD (1.9.att.).

1.9.attēls

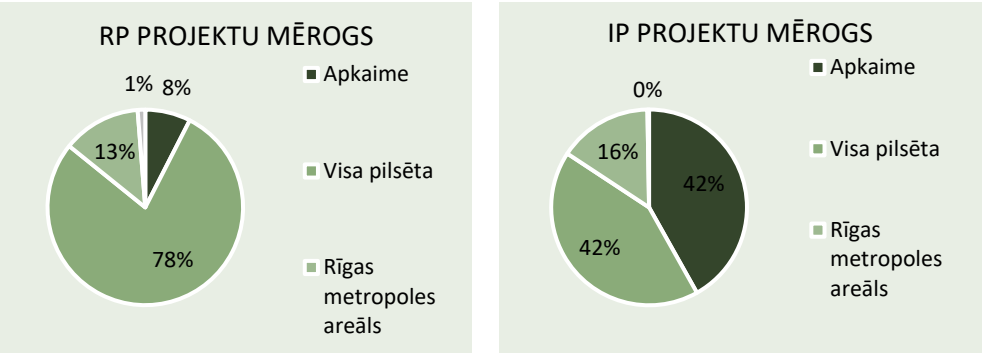
Analizējot projektu skaitu IP un RP, redzams, ka mazāks projektu skaits Investīciju plānā nenozīmē, ka konkrētajā prioritātē darbības nav plānotas, bet, ka lielāka daļa no paredzētajām darbībām var tikt realizētas RP ietvaros (1.10.att.), kā piemēru minot, 6.prioritāti, kurā no visiem plānotajiem RP un IP projektiem, RP projekti veido 74%.

1.10.attēls

No visiem RP projektiem 78% ir visas pilsētas mēroga, taču starp IP projektiem visas pilsētas mēroga ir 42% un tikpat iezīmē jau konkrētas apkāmes (1.11.att.).

1.11.attēls

No 60 AP2027 esošajiem uzdevumiem, 19 uzdevumiem jeb 28,8% uz doto brīdi nav plānotu projektu Investīciju plānā, taču starp tiem, **8.7. uzdevums “Sekmēt degradējošu teritoriju efektīvāku izmantošanu”** ir vienīgais, kur uz doto brīdi nav plānota neviena aktivitāte arī Rīcības plānā (1.1.tab).

1.1. tabula.

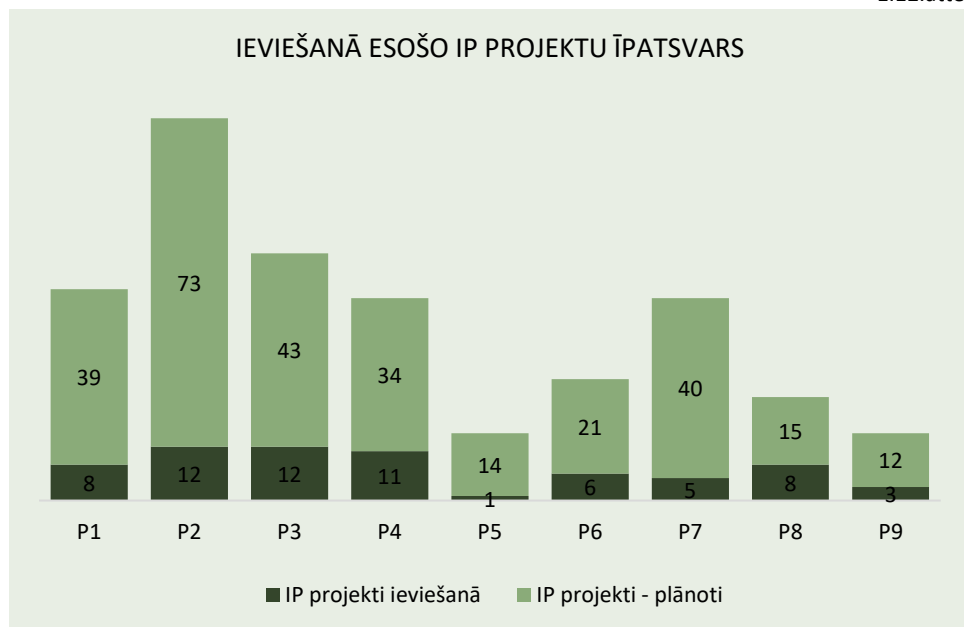
Uzdevumi, kuros nav plānoti investīciju projekti

Uzdevums		Rīcību skaits uzdevumā
U1.5.	Sadarbība Rīga un Pierīgā	5
U2.6.	Pilsētvides pārvaldības modelis	8
U4.3.	Jauniešu iesaiste	3
U4.4.	Iekļaujoša izglītība	7
U5.2.	Mājokļu sociālā, ekonomiskā un vides pieejamība	2
U6.2.	Pašvaldības iestāžu un kapitālsabiedrību darbs	5
U6.6.	Iedzīvotāju un NVO līdzdalība	17
U6.7.	Sadarbība ar Rīgas metropoles areāla, valsts un starptautisko organizāciju partneriem	11
U7.1.	Sociālā aprūpe un rehabilitācija	8
U7.2.	Sociālo problēmu mazināšana un novēršana	8
U7.3.	Cilvēkresursi sociālajā sektorā	4
U7.4.	Tehnoloģiju pratība sociālajā sektorā	1
U7.5.	Sociālās palīdzības pieejamība	5
U7.7.	Sociālo pakalpojumu administrēšanas sistēma	4
U7.11.	Tautas sports	4
U8.4.	Pilsētas atpazīstamība, zīmols un mārketing	2
U8.7.	Degradētas teritorijas	0
U9.2.	Atbalsts profesionālajai mākslai un kultūrai	4
U9.3.	Iedzīvotāju līdzdalība kultūras procesā	3

Investīciju plāns

No 357 AP2027 esošajiem IP projektiem, pašlaik īstenošanā esoši ir 66 jeb 18,5% projektu (1.12.att.).

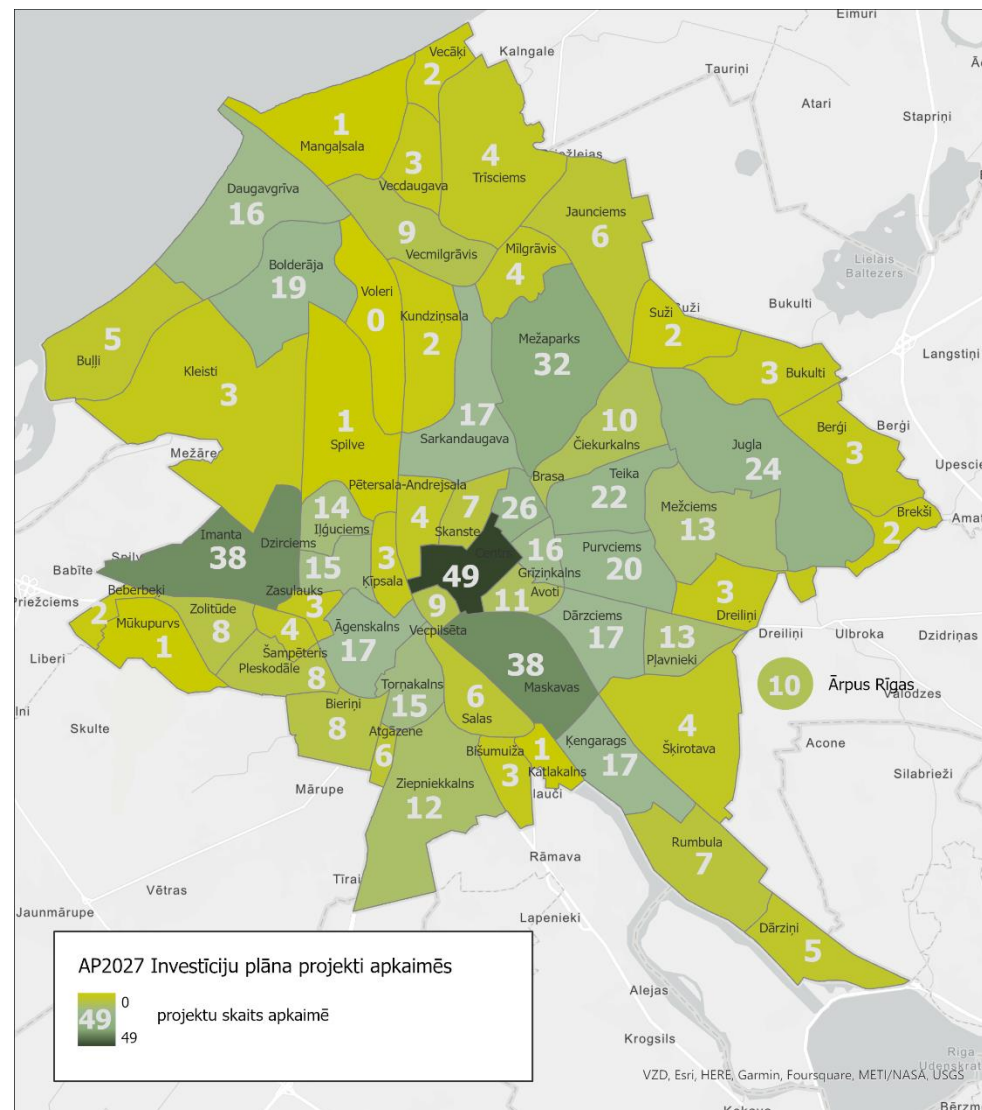
1.12.attēls

Apskatot investīciju projektus telpiski redzams, ka lielākā projektu koncentrācija vērojama centra rajonā, taču mazākā pilsētas nomalē (1.13.att.). Attēlojot projektus telpiski būtiski ņemt vērā, ka ir projekti, kur viena projekta ietvaros investīcijas tiek veiktas vairākās adresēs. Lielākais investīciju projektu skaits paredzēts Centra, Maskavas forštates, Imantas, Mežaparka apkaimēs.

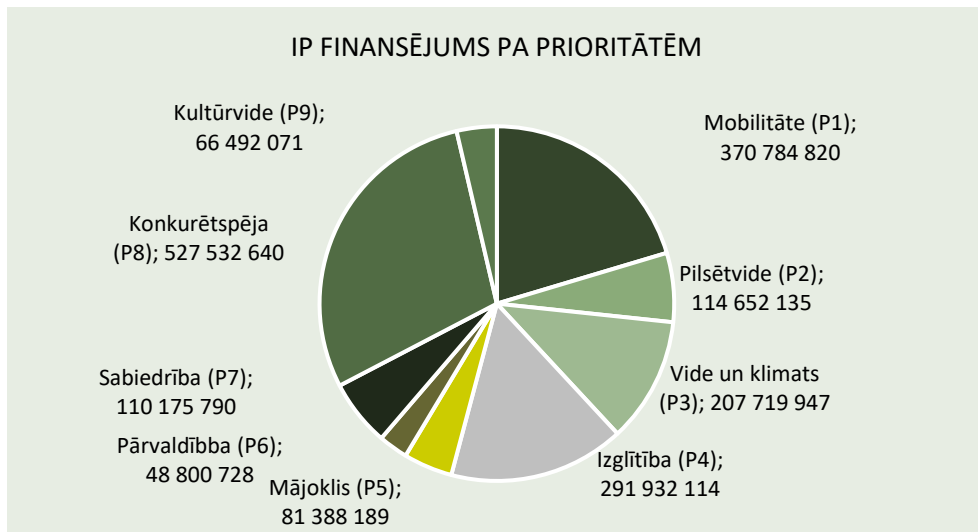
INVESTĪCIJU PLĀNA PLĀNOTIE PROJEKTI APKAIMĒS

1.13.attēls

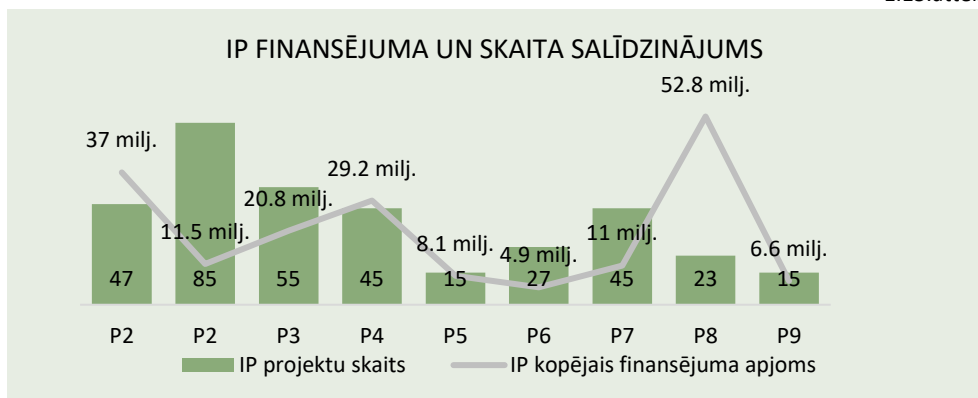
Salīdzinot IP finansējuma apjomu prioritāšu griezumā (1.14.att.) redzams, ka lielākās finanses plānotas P8 Konkurētspēja, P1 Mobilitāte, P4 Izglītība un P3 Vide un klimats mērķu sasniegšanai.

1.14.attēls

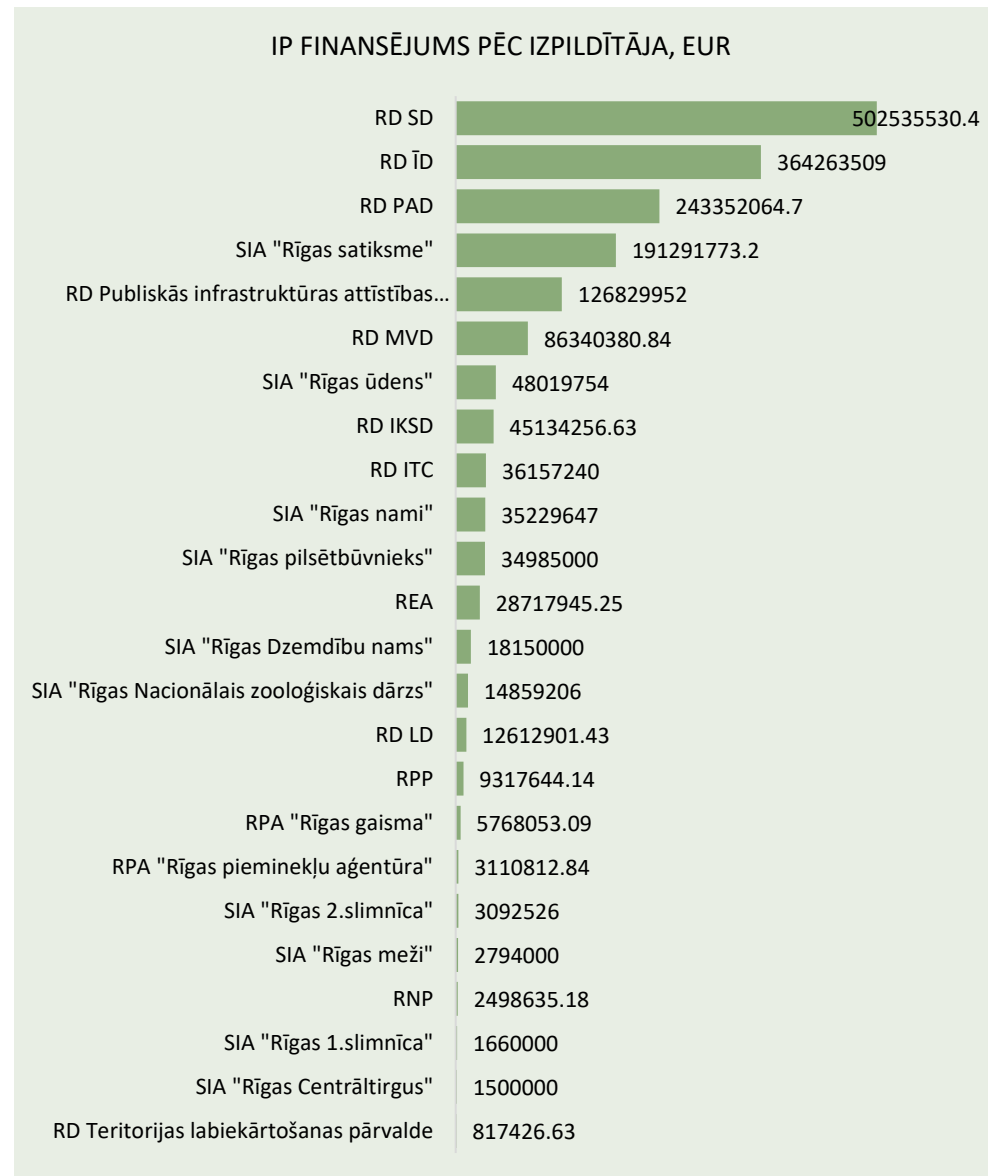
Salīdzinot projektu skaitu ar finansējuma apjomu, redzams, ka skaita ziņā prioritātē P8 ir viens no mazākajiem investīciju projektu skaitiem, taču lielākās investīcijas. Tas saistīts ar faktu, ka prioritāte ietver tādus projektus kā maģistrālo ielu attīstība, pilsētas konkurētspējas veicināšana, inovatīvas uzņēmējdarbības vides attīstība. Lielākais IP projektu skaits paredzēts prioritātes P2 mērķu sasniegšanai, taču vismazāk investīciju projekti plānoti P5 un P9 ietvaros. Šāda veida salīdzinājums liecina, ka ne vienmēr lielāks projektu skaits nozīmē arī lielākus finanšu ieguldījumus. (1.15.att.).

1.15.attēls

Projekti ar lielāko investīciju finansiālo apjomu paredzēti RD SD, RD ĪD, kā arī PAD (1.16.att.).

1.16.attēls

2021. GADĀ PAVEIKTAIS

Izglītība

Skolu atjaunošanas un modernizēšanas darbi:

- Valda Zālīša sākumskola
- Rīgas Valsts 3. ģimnāzija
- Rīgas Valsts vācu ģimnāzija
- Hanzas vidusskola
- Rīgas Zieņniekkalna vidusskola
- Āgenskalna Valsts ģimnāzija
- Rīgas Juglas vidusskola
- Rīgas 7.pamatskola
- Rīgas Kultūru vidusskola
- Rīgas sākumskola "Valodiņa"
- Rīgas 89.vidusskola
- Rīgas 86.vidusskola

Avots: RD ĪD

Rīgas 7.pamatskola

Rīgas 86. vidusskola

Rīgas Valsts vācu ģimnāzija

Pirmsskolas izglītības iestāžu būvniecība/ pārbūve, atjaunošana:

- Slāvu iela 19
- Rūpniecības iela 21
- Rīgas Itas Kozakevičas Poļu vidusskola

Avots: RD ĪD

Slāvu iela 19

Slāvu iela 19

Rūpniecības iela 21

Izglītības iestāžu un PII digitalizācija un informācijas tehnoloģiju infrastruktūras pilnveidošana:

- Rīgas 208. pirmsskola
- Rīgas pirmsskolas izglītības iestāde "Teiksmā"
- Rīgas pirmsskolas izglītības iestāde "Zīļuks"
- Rīgas 244. pirmsskola
- Rīgas 182. pirmsskola
- Rīgas 154. pirmsskola
- Rīgas 243. pirmsskola
- Rīgas pirmsskolas izglītības iestāde "Kamolītis"
- Rīgas pirmsskolas izglītības iestāde "Kurzeme"
- Rīgas 251. pirmsskola
- Rīgas 173. pirmsskola
- Rīgas 97. pirmsskola

- Jāzepa Mediņa Rīgas 1. mūzikas skola
- Bērnu un jauniešu basketbola skola "Rīga"
- Pārdaugavas bērnu un jauniešu centrs "Altona"
- Rīgas Pārdaugavas pamatskola
- u.c.

Avots: RPA "Rīgas digitālā aģentūra", RD IKSD

Sporta infrastruktūras atjaunošana/ labiekārtošana:

- Rīgas 49. vidusskola
- Rīgas Ostvalda vidusskola
- Rīgas 75. vidusskola
- Sporta skola "Arkādija"
- Sporta laukuma izbūve Brasas apkaimē

Avots: RD ĪD, RD Teritorijas labiekārtošanas pārvalde

Rīgas 75. vidusskola

Sporta skola "Arkādija"

Rīgas 49. vidusskola

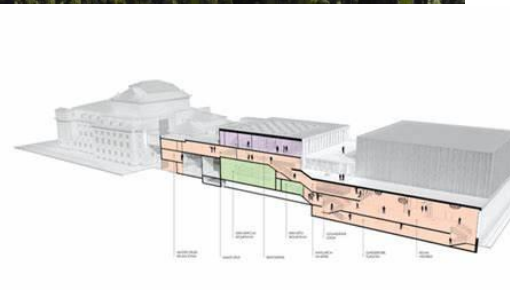
Pilsētvide

Mežaparka Lielās estrādes rekonstrukcijas B daļas 2. posma realizēšana

Avots: RD ĪD

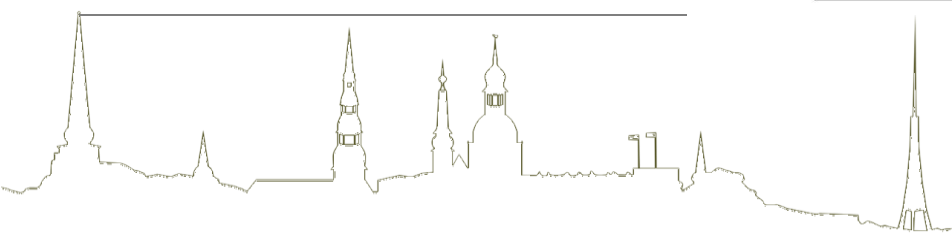
Latvijas Nacionālā teātra piebūves projektēšana

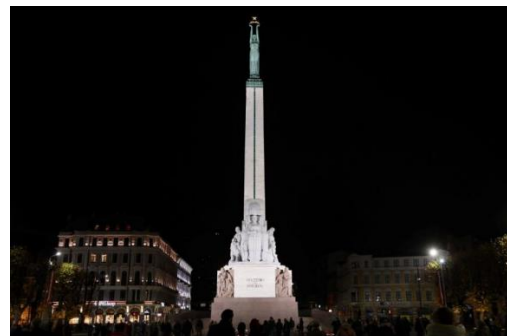
Avots: RD ĪD

LATVIJAS NACIONĀLĀ TEĀTRA PIEBŪVE SIMTGADES ALEJĀ 3, RĪGĀ

izstrādātājs: "Tiltu" projekts, RD00-2015/12

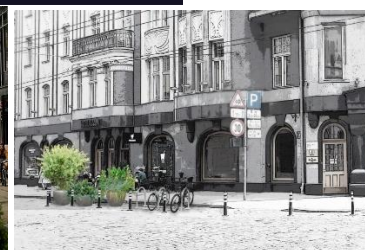

Brīvības pieminekļa izgaismošana

Avots: RPA "Rīgas gaisma"

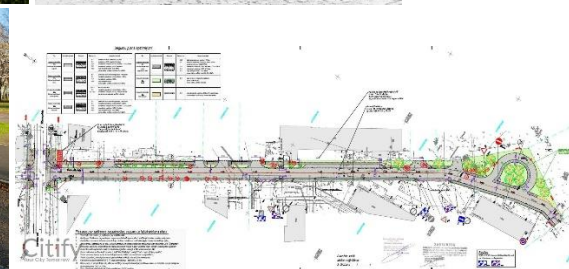
"Vasara Rīgas ielās 2021"

Avots: SIA "Rīgas meži"

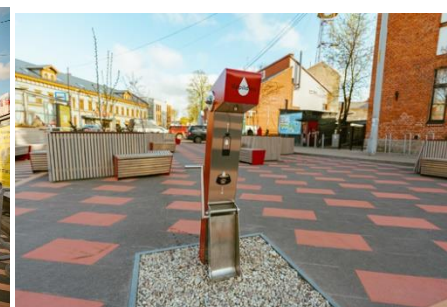
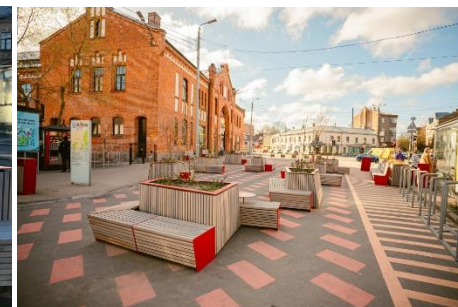
Ielu apzaļumošana un labiekārtošana:

- Ietves izbūve un labiekārtojums Ilūkstes ielā 103, Rīgā
- Izbūvēta ietve un labiekārtota vide – uzstādīti soliņi, iestādīti koki
- Mežrozīšu ielas (posmā no Stūrmaņu ielas līdz ielas galam pie ēkas Nr.34) pārbūve - Izbūvēts ielas posms, labiekārtota teritorija, iestādīti koki
- Ietves izbūve Sarkandaugavas ielas posmā no Ceļinieku ielas līdz Allažu ielai - Izbūvēta ietve un labiekārtota vide, iestādīti krūmi

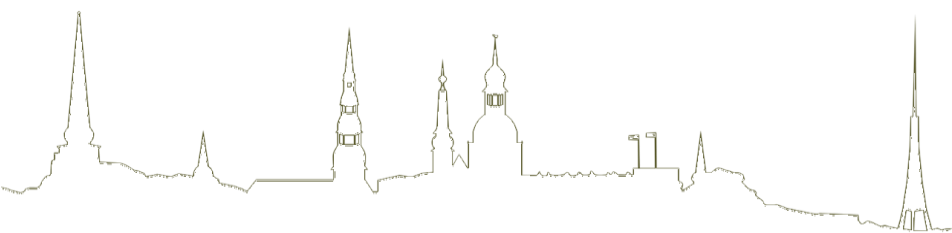

Avots: citify.eu

Āgenskalna tirgus priekšlaukuma labiekārtošana

Avots: archidea.lv

Kultūrvēsturiskā būvmantojuma saglabāšanas projekti:

- Alberta iela 2
- Bīskapa gāte 8
- Strēlnieku iela 1B
- Stabu iela 71
- Jēzusbāznicas iela 13
- Pētersalas iela 2

Avots: RNP

Alberta iela 2

Bīskapa gāte 8

Strēlnieku iela 1B

Stabu iela 71

Vide

Centralizētas komunālās inženierinfrastruktūras attīstība:

- Centralizēto kanalizācijas tīklu atjaunošana
- Centralizēto ūdensapgādes tīklu atjaunošana
- Notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas stacijas "Daugavgrīva" atjaunošana
- Kanalizācijas sūkņu stacijas KSS-204 modernizācija
- Notekūdeņu piesārņojuma monitoringa sistēmas ieviešana
- Ūdensvada tīklu aizbīdņu nomaiņas programma
- Ūdensvada tīklu ugunsdzēsības hidrantu nomaiņas programma

Avots: SIA "Rīgas ūdens"

Ūdeņraža uzpildes staciju tīkla attīstība

Avots: RP SIA "Rīgas Satiksme"

Austuves iela

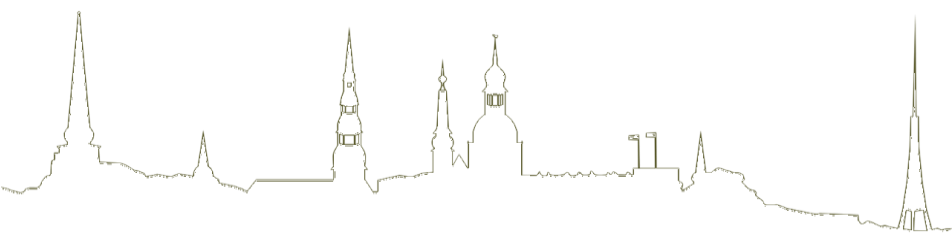
Austuves iela

BAS "Daugavgrīva"

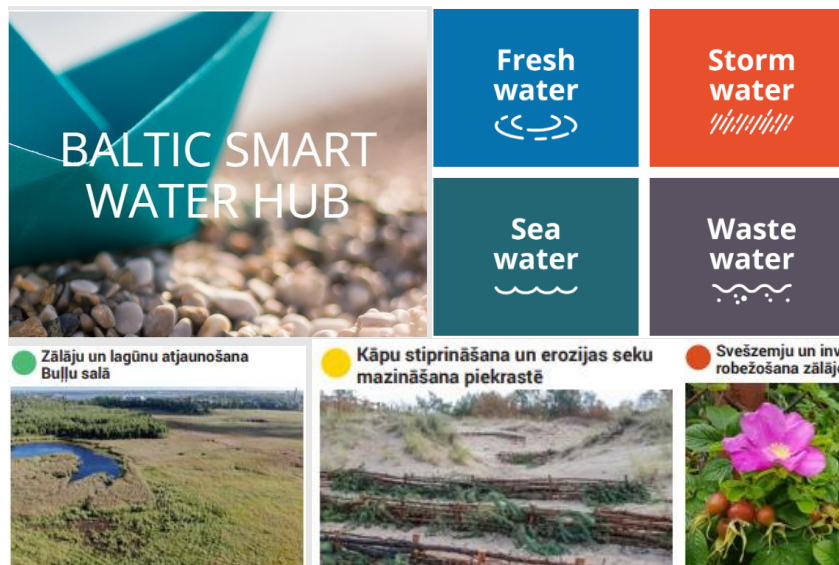

BAS "Daugavgrīva"

Izveidota interaktīva tiešsaistes ūdens apsaimniekošanas platforma "Baltic Smart Water Hub" ("Vieda ūdens apsaimniekošana Baltijas jūras reģionā")

Avots: RDPAD - Projektu vadības pārvalde

Piekrastes biotopu aizsardzība dabas parkā "Piejūra"

Avots: RDPAD - Projektu vadības pārvalde

Kultūra

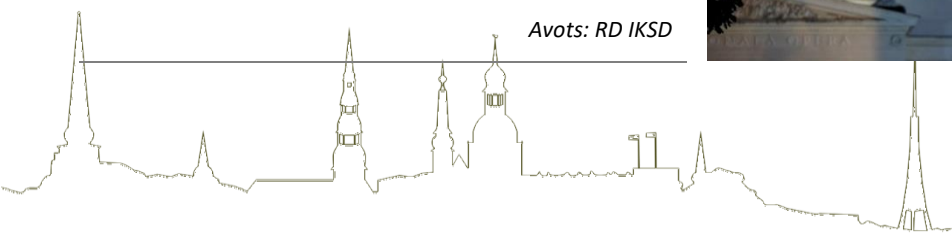
Rīgas vasaras kultūras programma

Avots: RD IKSD

Mūsdienu kultūras forums "Baltā nakts 2021"

Avots: RD IKSD

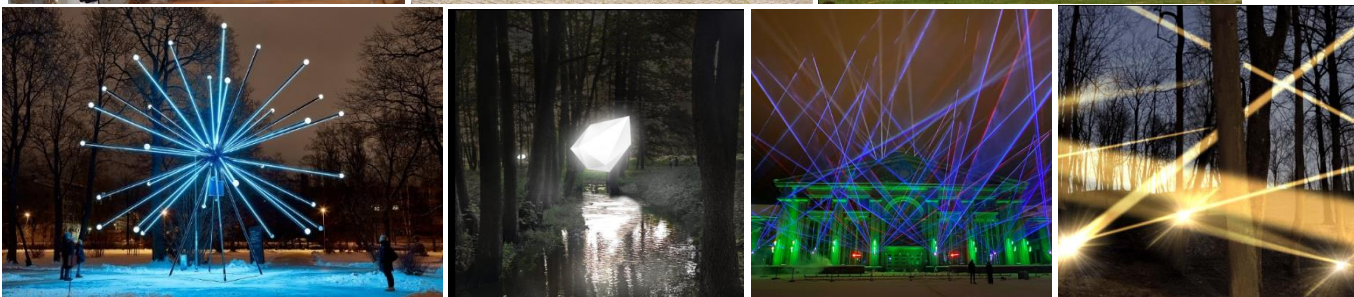
Starptautiskās Hanzas dienas Rīgā

Avots: RD IKSD

Gaismas festivāls "Staro Rīga"

Avots: RD IKSD

Veselība

Slimnīcu ēku infrastruktūras, inženiertīklu atjaunošana

Avots: RD LD

Rīgas 1. slimnīca

Rīgas 1. slimnīca

"Veselības centra" filiāle "Ziepniekkalns"

Rīgas Dzemdību nams

Esošā aprīkojuma un pakalpojumu klāsta pilnveidošana, paplašināšana

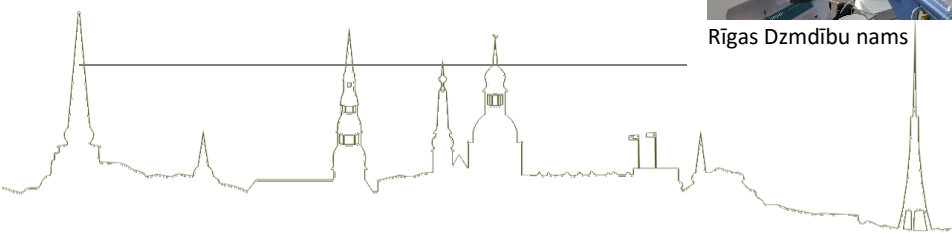

Rīgas Dzemdību nams

Rīgas Dzemdību nams

Rīgas 1. slimnīca

Rīgas 1. slimnīca

Rīgas veselības centrs

Rīgas veselības centrs

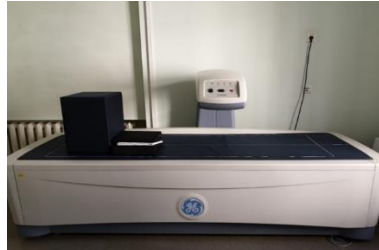
Rīgas veselības centrs

Rīgas 1. slimnīca

Rīgas 2. slimnīca

Rīgas 2. slimnīca

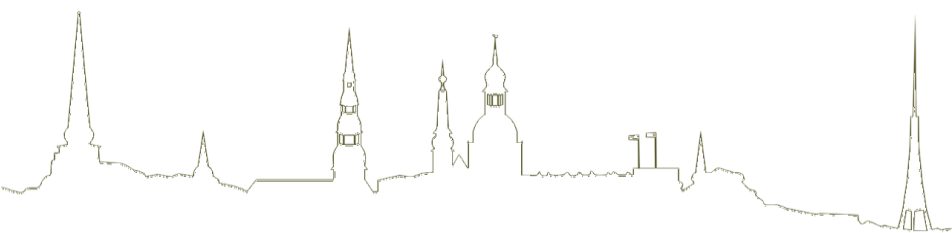
Rīgas 2. slimnīca

Avots: RD LD

Mobilitāte un satiksme

Augusta Deglava ielas satiksmes pārvada
pārbūves 2.etaps

Avots: riga.lv, la.lv

Betona transporta barjeru uzstādīšana:

- Maskavas ielas posmos no Nr.449 (no gājēju pārejas) līdz Nr.458;
- Uz F.Brīvzemnieka pārvada pār dzelzceļu;
- Zem J.Zemitāna pārvada pie Dominas stāvlaukumiem;
- Jaunciema gatvē pie Jaunciema 3.šķērslīnijas;
- Uz satiksmes pārvada pār dzelzceļu Jaunciema gatvē.

Avots: RD SD

Sabiedriskā transporta pieturvietu labiekārtošana Rītabulļos

Avots: RD SD, balsoriga.lv

Autonovietņu izbūve:

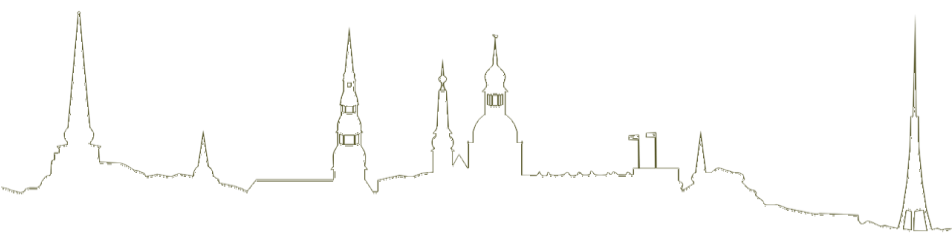
- Kurzemes prospektā posmā no Slokas ielas līdz Slokas ielai un posmā no Bebru ielas līdz Jūrmalas gatvei;
- A.Mstislava Keldiša ielā posmā no Ilūkstes ielas līdz Ulbrokas ielai;
- Rostokas ielas posmā no Zolitūdes ielas līdz Jāņa Endzelīna ielai

Avots: RD SD, lvportals.lv

Izbūvēta regulējama gājēju pāreja Mūkusalas ielā pie Mūkusalas apļa

Avots: delfi.lv, jauns.lv

Projekts “Ilgtspējīga mobilitāte pilsētās un ikdienas pārvietošanās Baltijas jūras reģiona valstīs – SUMBA”

Avots: rdpad.lv

Projekts “Multimodāla pilsēta” (Cities multimodal)

Avots: cities-multimodal.eu

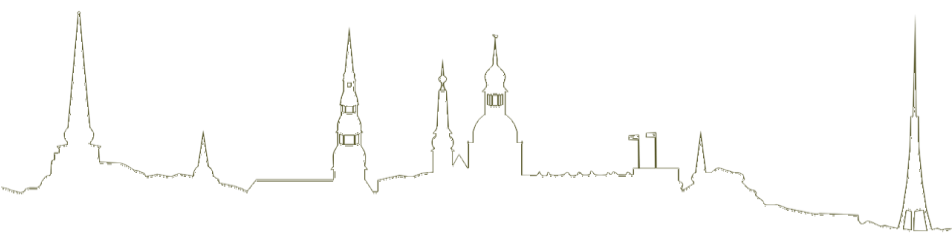
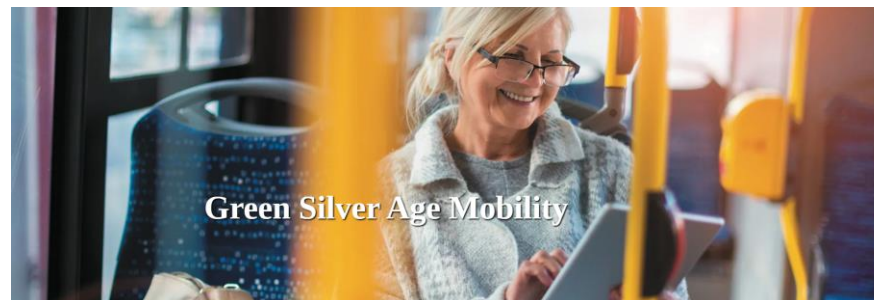
Projekts “Visaptveroša pilsētu un piepilsētu mobilitāte (Hupmobile)”

Avots: hupmobile-project.eu

Projekts “Zaļā mobilitāte senioriem (GreenSAM)”

Avots: greensam.eu

Konkurētspēja

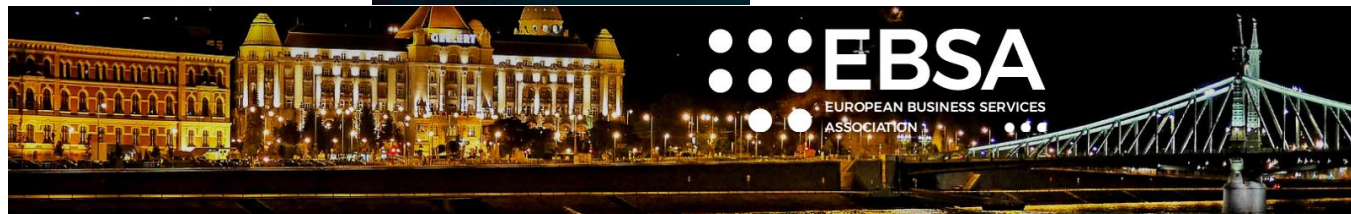
Rīgas uzņēmēju godināšanas pasākums “Rīgas dālderis”

Avots: RPA “Rīgas investīciju un tūrisma aģentūra”,
delfi.lv

Dalība starptautiskā konkursā “CEE Business Services Summit & Awards” – Rīga atzīta par visdinamiskāk attīstošos pilsētu

Avots: europeanbusinessservices.com

Dalība Financial Times grupas organizētajā starptautiskajā konkursā “Tech Cities of the Future” – izmaksu ziņā 8.vieta Eiropas pilsētu starpā, 15.vieta – labāko ārvalstu investīciju piesaistes stratēģijas īstenotāju starpā

Avots: natahtrust.com

TOP 10 TECH CITIES OF THE FUTURE 2021 – COST-EFFECTIVENESS

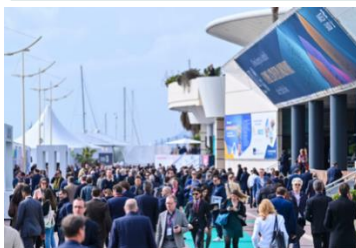
RANK	CITY	COUNTRY
1	Skopje	Macedonia
2	Iasi	Romania
3	Kaunas	Lithuania
4	Cluj-Napoca	Romania
5	Sofiya	Bulgaria
6	Bucharest	Romania
7	Belgrade	Serbia
8	Riga	Latvia
9	Vilnius	Lithuania
10	Wroclaw	Poland

TECH CITIES OF THE FUTURE

Rīgas dalība nekustamā īpašuma izstādē – forumā “MIPIM 2021”

Avots: mipim.com

MIPIM 2021

The World's Leading Property Market
7th-10th June, 2021
Palais des Festivals, Cannes.

Jaunuzņēmumu ekosistēmas atbalsts

Avots: RPA “Rīgas investīciju un tūrisma aģentūra”,
delfi.lv

EKSPERTU VIEDOKĻA APKOPOJUMS

2022.gada novembrī tika veikts kvalitatīvais pētījums par Rīgas attīstības programmas 2022.-2027.gadam ieviešanu, kuru veica konsultāciju uzņēmums SIA “AC Konsultācijas”. Pētījuma ietvaros tika organizētas 3 fokusa grupu diskusijas, kurās kopumā piedalījās 26 dažādu jomu eksperti - gan privātā sektora, gan nevalstisko organizāciju speciālisti. Diskusiju mērķis bija noskaidrot ekspertu viedokli par AP2027 noteikto prioritāšu ieviešanu – stimulējošie un kavējošie faktori. Katrā diskusijā tika skatīta viena prioritāte - P2 “Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide”, P3 “Laba vides kvalitāte un noturīga pilsētas ekosistēma klimata pārmaiņu mazināšanai”, P4 “Kvalitatīva un pieejama izglītība”, un to problēmjautājumi. Diskusiju rezultātā iegūtie ekspertu priekšlikumi tika izmantoti RDPAD Stratēģiskās vadības pārvaldes organizētajās darba grupu darbnīcās, kurās piedalījās RD speciālisti, deputāti un attiecīgo nozaru komiteju vadītāji. Darba grupu darbnīcu ietvaros izstrādāti priekšlikumi rīcību un vai projektu iecerēm, kas tiks izmantoti RP un IP aktualizācijā, lai veicinātu prioritāšu uzdevumu sasniegšanu.

Fokusa grupu diskusijās risinātie problēmjautājumi:

P2 Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide

1. Publiskās ārtelpas funkcionālā daudzveidība
2. Drošība pilsētā
3. Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un atjaunošana

P3 Laba vides kvalitāte un noturīga pilsētas ekosistēma klimata pārmaiņu mazināšanai

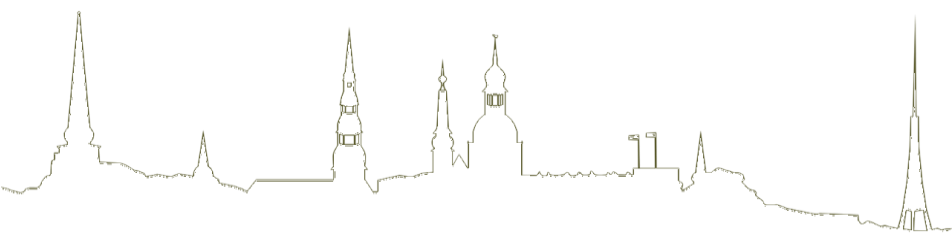
1. Sadzīves atkritumu apjoma palielināšanās
2. Klimata mainība – ilgstoši karstuma periodi, pārplūdusi pilsēta, u.c.
3. Nepietiekami risinājumi vides kvalitātes un komunālo pakalpojumu jomā

P4 Kvalitatīva un pieejama izglītība

1. Pedagogu trūkums un pedagogu novecošanās
2. Iekļaujoša izglītība
3. Emocionālā vide izglītības iestādē

4. Jauniešu iesaiste jauniešu centros / jauniešu kustībā; jauniešu iniciatīvas dažādās apkaimēs.

Ar detalizētāku katras diskusijas analīzi var iepazīties prioritāšu sadaļās.

PĒTIJUMS PAR BRĪVPĪEEJAS SATELĪTDATU IZMANTOŠANAS IESPĒJĀM AP2027 Telpiskajā Monitoringā

Apzinot jaunas datu izmantošanas un pielietošanas iespējas pilsētvides telpiskajā uzraudzībā, 2022.gada septembrī - novembrī tika veikts pētījums par brīvpieejas satelītdatu izmantošanas iespējām AP2027. Pētījuma mērķis bija veikt situācijas analīzi un novērtējumu par ES Zemes novērošanas programmas Copernicus un ES Globālās satelītu navigācijas sistēmas Galileo datu izmantošanas iespējām Rīgā, kas ietver Rīgas situācijai aktuālu uz Copernicus un Galileo balstītu brīvpieejas satelītdatu pakalpojumu vai lietojumu definēšanu un to specifikācijas izstrādi pilsētplānošanā, saistīto uz brīvpieejas satelītdatiem balstīto pakalpojumu vai lietojumu pievienotās vērtības un ieguvumu novērtēšanu, lai veicinātu aktīvāku brīvpieejas satelītdatu izmantošanu.

Pētījuma ietvaros tika veikta citu valstu pieredzes analīze, kā arī identificēti indeksi, kas būtu izmantojami AP2027 telpiskajā monitoringā. Tika izvēlēti indeksi, kuri grupējami divās grupās:

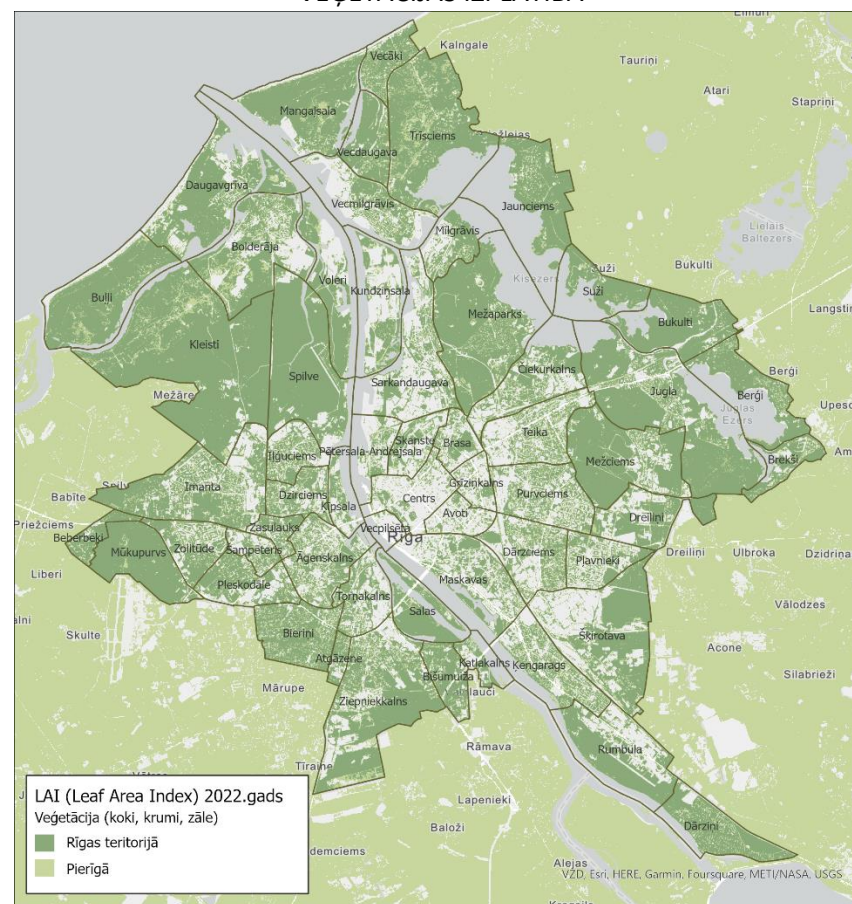
- zaļo teritoriju noteikšanai un analīzei;
- siltumsalu ietekmes faktoru analīzei.

Analizējot iegūtos rezultātus, secināts, ka lai arī Sentinel-2⁷ satelītattēlu izšķirtspēja ir 10x10 metri, kopumā var kvalitatīvi identificēt ar veģētāciju klātās teritorijas. Pētījuma ietvaros tika atlasītas 4 satelītainas, kas uzņemtas veģētācijas periodā, no kurām tika veidots kompozītattēls. Salīdzinot dažādus indeksus, konstatēts, ka veģētācijas izplatību vislabāk raksturo LAI (*Leaf Area Index*), savukārt Veģētācijas stāvokli - NDVI (*Normalized difference vegetation index*). Jāpiebilst, ka tiešā veidā no satelītattēla nebija iespējams atsevišķi klasificēt koku vainagus un zemo veģētāciju krūmus un zāli. Salīdzinot izmaiņas, konstatēts, ka visbiežāk tās saistītas ar aktivitātēm būvniecībā - gan ēku, gan infrastruktūras, piemēram, Austrumu maģistrāles posmu u.c. Detalizēti analizējot izmaiņu slāņus un vizuāli salīdzinot ar jaunākajiem ortofoto attēlu slāņiem, var konstatēt atsevišķu lielo koku neesamību, kā arī aizaugušu un zāles klātu teritoriju samazinājumu. 1.17.attēlā redzama veģētācijas izplatība pēc LAI indeksa, savukārt 1.18.attēlā analizēts, cik lielu platību kopumā veģētācija aizņem no apkaimes teritorijas, kā arī izmaiņu tendences, salīdzinot 2020.gada un 2022.gada

rezultātus. Secināts, ka 4 apkaimēs (Pētersala – Andrejsala, Centrs, Avoti un Vecpilsēta) veģētācija aizņem mazāk kā 20% no teritorijas, tomēr visās, izņemot, Centra apkaimi veģētācijas platībai ir tendence palielināties. Tā kā satelītainu izšķirtspēja ir 10x10 metri, pagaidām nav jūtama jauno stādījumu ietekme, piemēram, A.Čaka ielā. Turpmāk jāturpina darbs pie iegūtu datu analīzes, kā arī jāveic tālāki pētījumi no satelītdatiem iegūto indeksu informācijas, kombinējot savā starpā un ar citiem datiem, piemēram, iedzīvotāju skaitu.

1.17.attēls

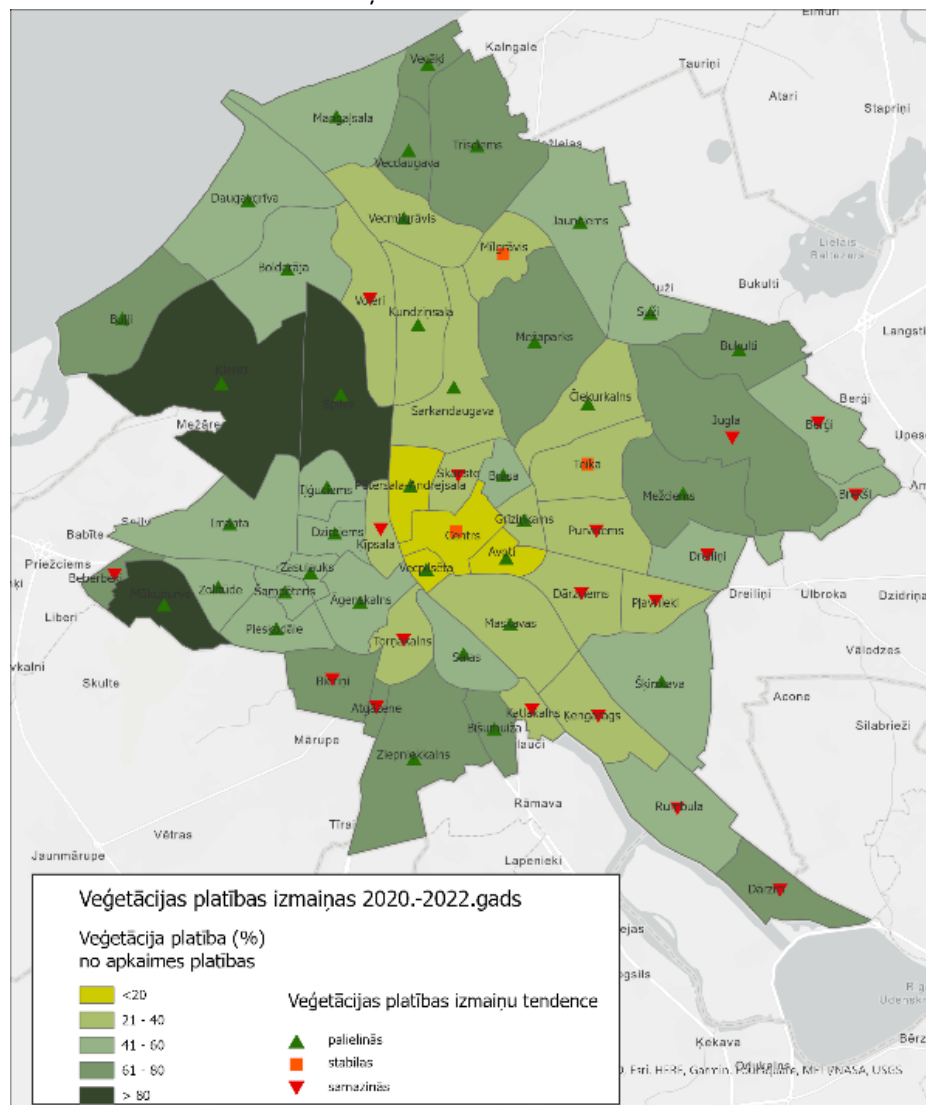
VEĢETĀCIJAS IZPLATĪBA

⁷ Ievietot skaidrojumu

1.18.attēls

VEĢETĀCIJA APKAIMĒS

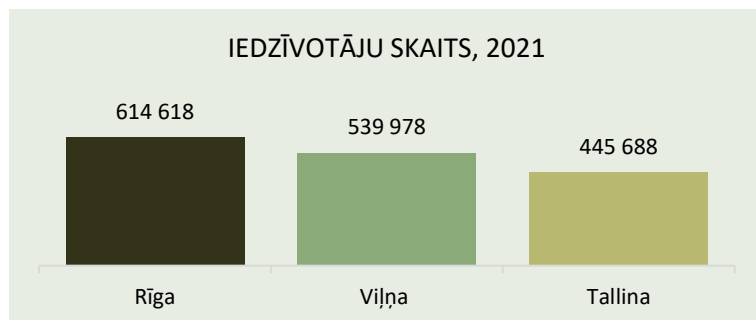

2. PILSĒTAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS

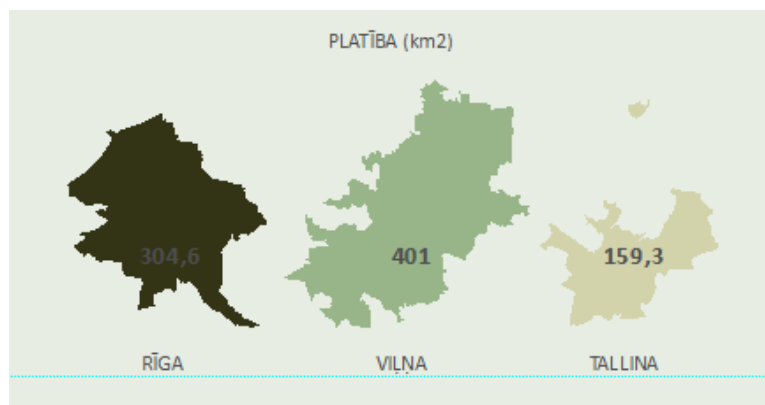
Iedzīvotāju skaits

Iedzīvotāju skaita ziņā Rīga ir lielākā no Baltijas galvaspilsētām (2.1.att.), taču platības ziņā lielākā ir Viļņa (2.2.att.).

2.1.attēls

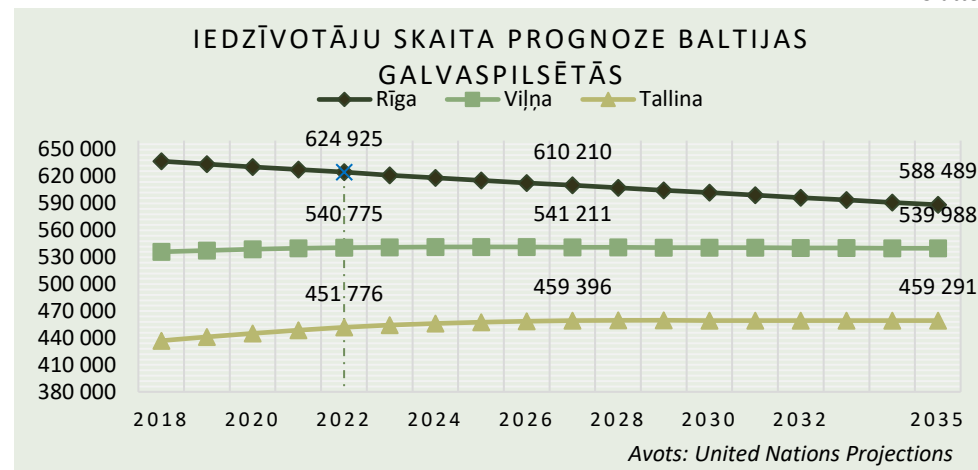
2.2.attēls

Neskatoties uz esošo iedzīvotāju skaita pārsvaru Rīgā starp Baltijas galvaspilsētām, Rīgā iedzīvotāju skaits turpina sarukt, turpretī Viļņā un Tallinā pēdējo gadu laikā tas ir atsācis pieaugt. Uz 2035.gadu Rīgas pilsētā tiek prognozēts⁸ visstraujākais iedzīvotāju skaita kritums (-5,8%), kā rezultātā iedzīvotāju skaita starpība samazināsies, jo Viļņas iedzīvotāju skaits varētu palikt esošā līmenī, turpretī Tallinā pat pieaugt (+1,7%) (2.3.att.).

⁸ <https://worldpopulationreview.com/world-cities/riga-population>

2.3.attēls

Latvijas Bankas ekonomists Oļegs Krasnopjorovs kā galvenos cēloņus iedzīvotāju skaita izmaiņu atšķirībai starp Baltijas galvaspilsētām min:

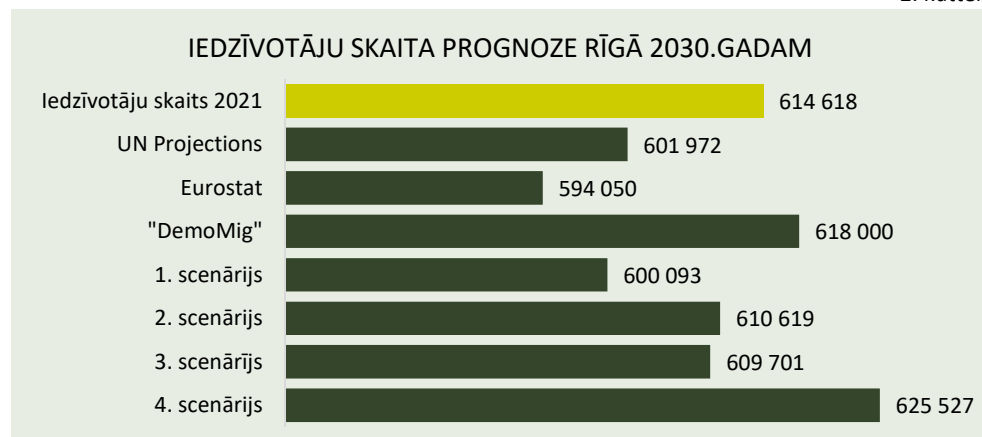
- Tallinā un Viļņā dzimušo skaits pārsniedz mirušo, taču Rīgā mirstība joprojām turas augstāka par dzimstību. Tas skaidrojams ar faktu, ka Rīgas iedzīvotāji kopskaitā ir vidēji par pāris gadiem vecāki, kā arī rīdniekiem veselības stāvoklis ir sliktāks nekā to vienaudžiem Tallinā un Viļņā;
- Rīgā, pretstatā Viļņai un Tallinai, uz dzīvi iebruc mazāk cilvēku nekā izbrauc;
- Pretēji Viļņai, kurā dzīvo jaunāki iedzīvotāji nekā pilsētas apkārtnē, daudzas jaunās ģimenes no Rīgas izvēlas aizbraukt, jo nav apmierinātas ar dzīves kvalitāti pilsētā, kā rezultātā – Rīgā iedzīvotāju vecumstruktūra ir vecāka nekā Pierīgā un tas nozīmē arī zemu dzimstību. Pārvāšanās uz dzīvi Pierīgā var būt saistīta ar Rīgas lielāku privātā auto transporta radīto gaisa un trokšņa piesārņojumu, mazāku zaļo zonu pieejamību vai drošības sajūtu pilsētā.⁹

Iedzīvotāju skaita prognozes aprēķinus Rīgā veica arī Latvijas Zinātņu akadēmijas Ekonomikas institūts 2019.gadā pētījuma “Demogrāfiskās prognozes Rīgā, tās

⁹ <https://www.makroekonomika.lv/ka-apturet-depopulaciju-riga>

apkaimēs un Rīgas metropoles iekšējā telpā¹⁰ ietvaros, kura rezultātā tika izstrādāti četri prognožu scenāriji un Latvijas Universitāte valsts pētījuma programmas projekta “Ilgtspējīgas un saliedētas Latvijas sabiedrības attīstība: risinājumi demogrāfijas un migrācijas izaicinājumiem”¹¹ ietvaros, kuras rezultāti iezīmē līdzīgu prognozi. Iedzīvotāju skaita prognozes Rīgā aprēķinājuši arī United Nations¹² un Eurostat¹³ (2.4.att.).

2.4.attēls

Pētījuma “Demogrāfiskās prognozes Rīgā, tās apkaimēs un Rīgas metropoles iekšējā telpā” pirmais scenārijs, kas aprēķināts vistuvāk atbilst *United Nations*, kā arī *Eurostat* iedzīvotāju skaita prognozēm. Pirmā scenārijā prognozētais iedzīvotāju skaits iegūts balstoties uz iedzīvotāju skaita izmaiņu tendencēm, kas bija novērojamas 2011.-2019.gadā. Jāņem vērā, ka pašlaik demogrāfiskā, tāpat arī ekonomiskā situācija globālu apstākļu dēļ ir ļoti mainīga un uz iedzīvotāju skaita prognozēm ir nepieciešams skatīties piesardzīgi, taču secināms, ka esošās prognozes akcentē nepieciešamību pievērst uzmanību pilsētas attīstības procesiem un analizēt, kas ir pilsētas attīstības lielākie dzinuli, vai tieši pretēji, kas to stagnē.

¹⁰ <https://sus.lv/petijumi/demografiskas-prognozes-riga-tas-apkaimes-un-rigas-metropoles-iekseja-telpa>

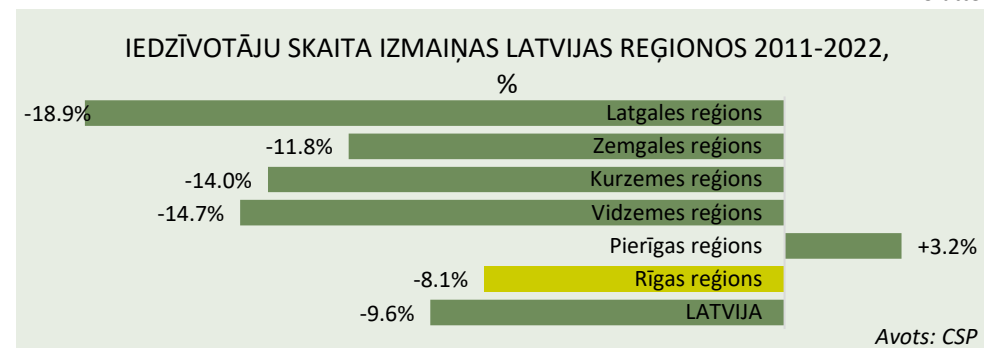
¹¹ <https://www.geo.lu.lv/petnieciba/projekti-un-programmas/ilgtspējīgas-un-saliedētas-latvijas-sabiedrības-attīstība-risinājumi-demogrāfijas-un-migrācijas-izaicinājumiem/>

¹² <https://worldpopulationreview.com/world-cities/riga-population>

¹³ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/population-demography/population-projections/database>

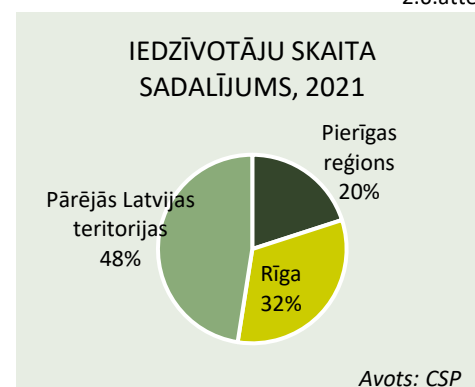
Pēdējos 30 gadus iedzīvotāju skaits Latvijā turpina samazināties, ko ietekmē negatīvs dabiskais pieaugums, sabiedrības novecošanās, negatīvs starptautiskās migrācijas saldo un citi faktori. Līdzīga tendence novērojama arī Rīgā, turpretī Pierīgā novērojams iedzīvotāju skaita pieaugums, ko lielā mērā ietekmē jauno ģimeņu pārcelšanās no Rīgas uz Pierīgu (2.5.att.).

2.5.attēls

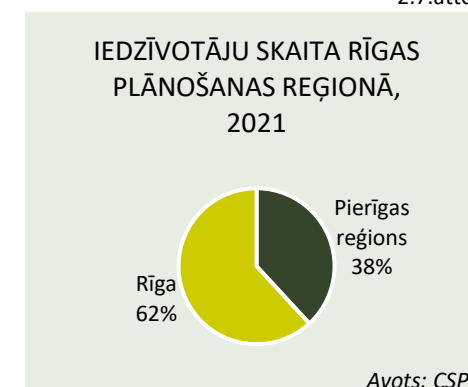

Neskatoties uz sarūkošo iedzīvotāju skaitu, Rīgā dzīvo 32% no visiem Latvijas iedzīvotājiem (2.6.att.) un 62% no Rīgas plānošanas reģiona iedzīvotājiem (2.7.att.).

2.6.attēls

2.7.attēls

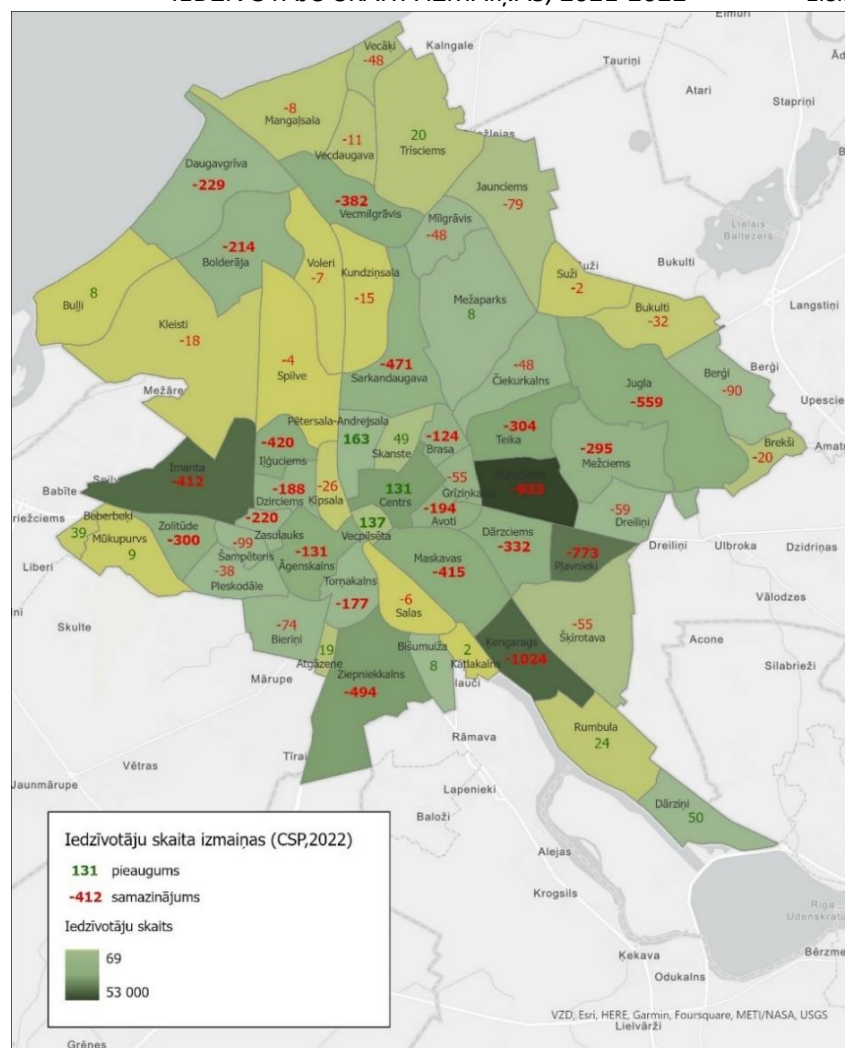

Salīdzinot iedzīvotāju skaitu 2021. un 2022.gadā – Rīgā kopumā tas ir krities par 8 816. Arī 2021 un 2022.gadā novērojama tendence, ka iedzīvotāju skaits krītas lielmēroga apbūves apkaimēs: Ķengarags (-1 024), Purvciems, (-933), Pļavnieki (-773), Jugla (-559), Ziepniekkalns (-494) u.c. Apkaimes, kur iedzīvotāju skaits

pieaudzis par vairāk kā 100 iedzīvotājiem, ir Centrs (+131), Vecpilsēta (+137) un Pētersala – Andrejsala (+163) (2.8.att.).

IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS, 2021-2022

2.8.attēls

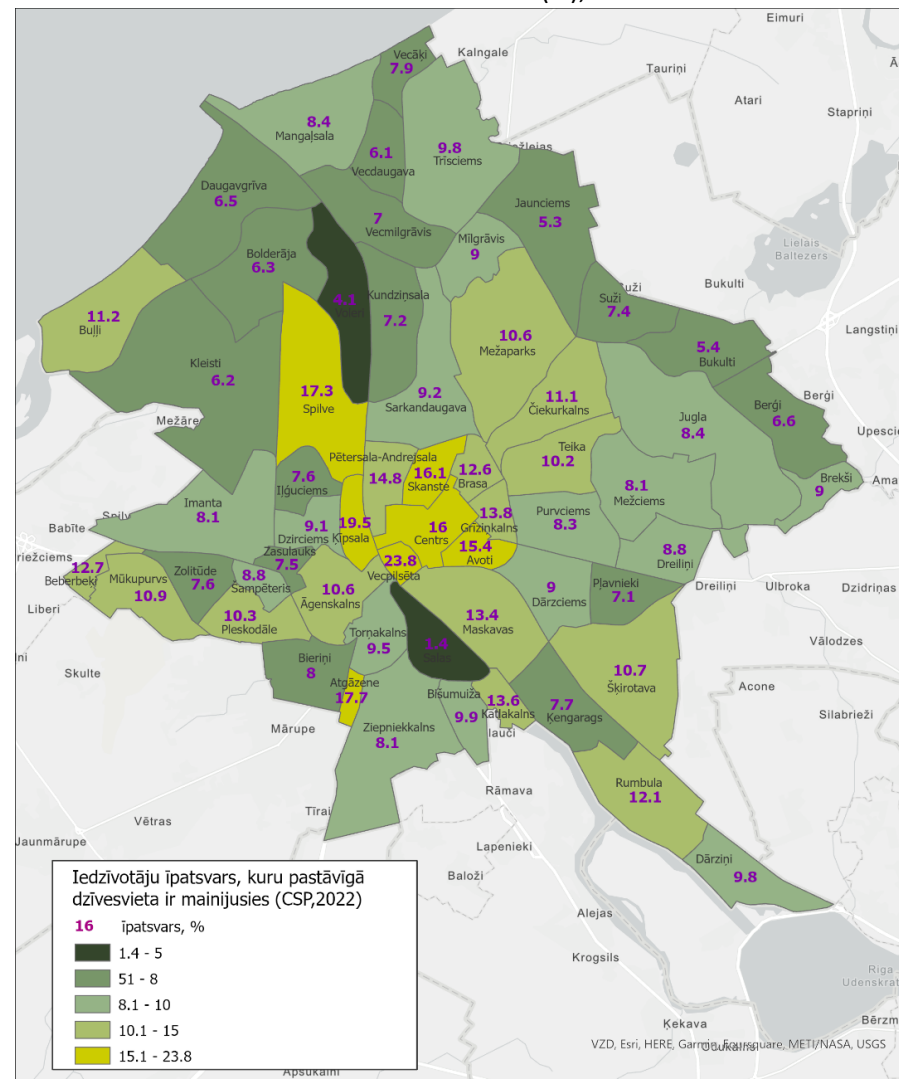

Avots: CSP

Procentuāli lielākā iedzīvotāju pastāvīgās dzīvesvietas maiņa 2021.gada laikā notikusi pilsētas centra apkārtnē (2.9.att.).

IEDZĪVOTĀJU ĪPATSVARŠ, KURU PASTĀVĪGĀ DZĪVESVIETA IEPRIEKŠĒJĀ GADA LAIKĀ IR MAINĪJUSIES (%), 2022

2.9.attēls

Avots: CSP

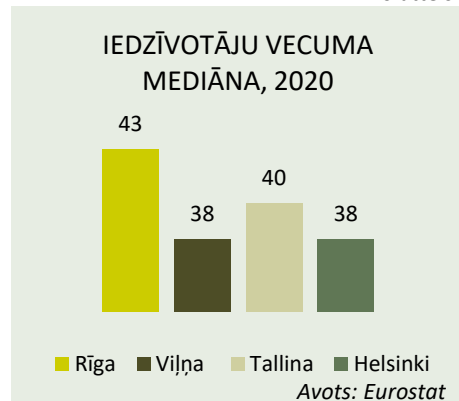
Salīdzinoši lielāku iedzīvotāju migrāciju Rīgas centrā un tā apkārtnē varētu skaidrot ar apkaimju iedzīvotāju vidējo vecumu - jauni cilvēki, atdaloties no

pamatģimenes, dodas uz pilsētām, kur gūst izglītību un kur ir plašākas darba iespējas, īrē nelielus dzīvokļus tuvāk darbam vai mācību iestādei. Savukārt, veidojot ģimeni, prioritārs šķiet jau lielāks mājoklis iegādei. Piedzimstot bērniem, šo vēlmi papildina nepieciešamība pēc tādām ērtībām ko, iespējams, sniedz plašāks mājoklis piepilsētā.¹⁴ Prognozējams, ka šāda iedzīvotāju dzīvesvietas maiņas tendence tuvākajā laikā neizdīs, līdz ar to nozīmīgi plānot kā pilsētas centru un tā apkārtni darīt pilsētas iedzīvotājiem tīkamāku dzīvei ilgtermiņā (2.10.att.).

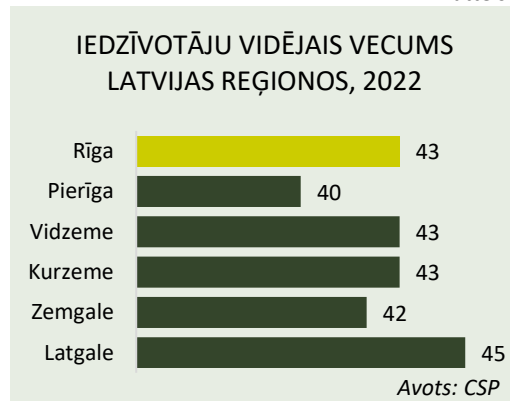
Iedzīvotāju vecums

Balstoties uz Eurostat pieejamajiem datiem redzams, ka Rīgā vidējais iedzīvotājs ir vecāks nekā citās Baltijas galvaspilsētās (2.10.att.). Savukārt salīdzinot ar Latvijas reģioniem, vidējais iedzīvotāju vecums augstāks ir Latgales reģionā, taču zemāks Pierīgā un Zemgalē (2.11.att.).

2.10.attēls.

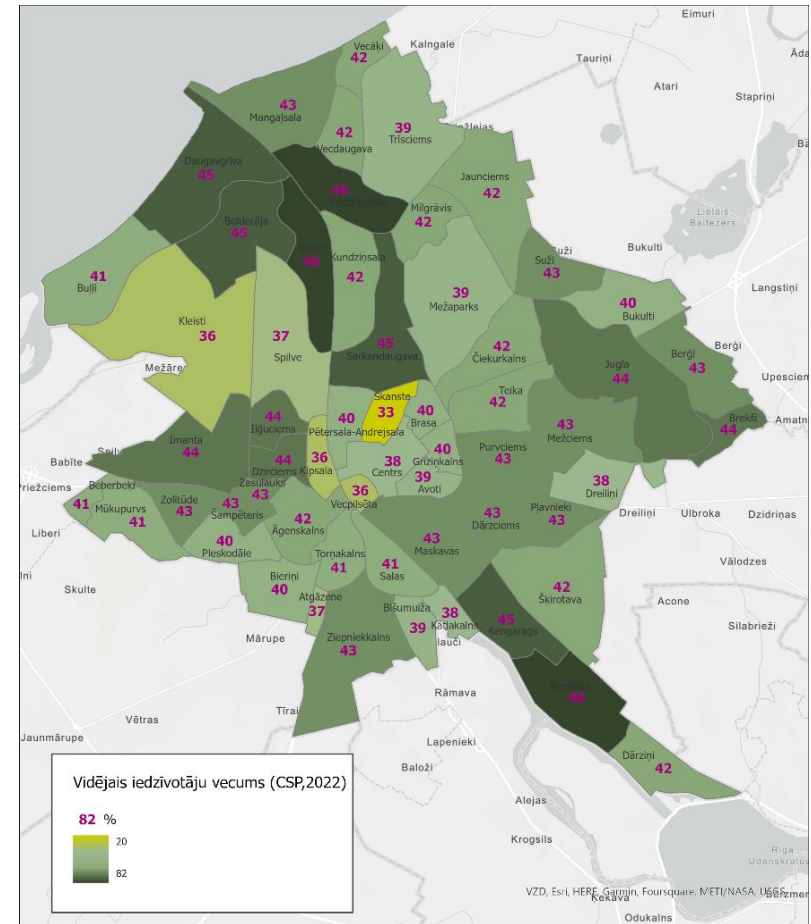

2.11.attēls.

Salīdzinot iedzīvotāju vidējo vecumu Rīgas apkaimju līmenī redzams, ka gados jaunāki cilvēki dzīvo Centra apkārtņē, kas skaidrojams ar to, ka pilsētas centrā ir plašāks pakalpojumu klāsts salīdzinoši mazā attālumā (2.12.att.).

IEDZĪVOTĀJU VIDĒJAIS VECUMS, 2022

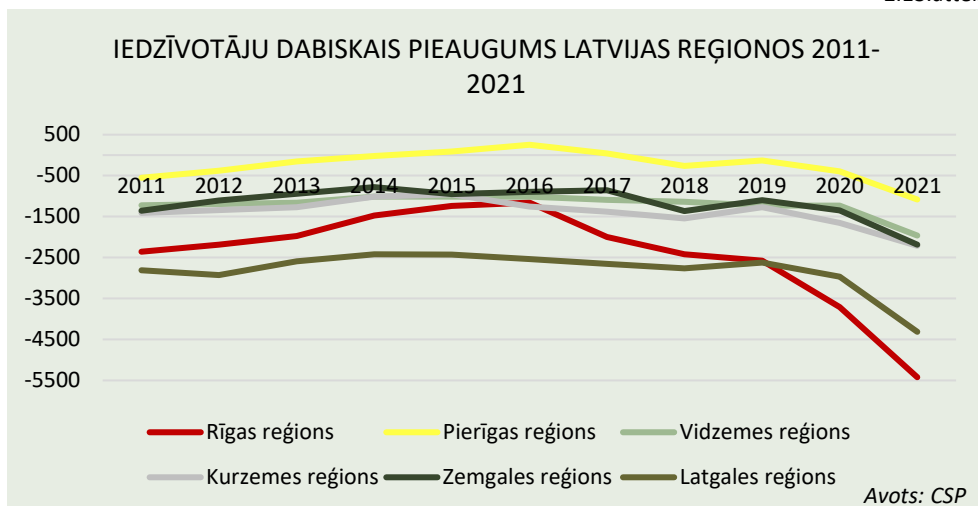
Avots: CSP

Dzimumstība, mirstība

Pērn (2021.gadā) Latvijā mirstība bijusi divreiz lielāka nekā dzimstība, un tas ir lielākais negatīva dabiskā pieauguma rādītājs kopš 1995.gada. Straujo dabiskā pieauguma rādītāja samazināšanos būtiski ietekmējusi COVID-19 pandēmija, kuras rezultātā būtisks rādītāja kritums 2020.gadā redzams visos Latvijas reģionos (2.13.att.). Vismazākā starpība starp dzimušo un mirušo skaitu 2021.gadā novērojama Pierīgas reģionā.

¹⁴ <https://www.arcoreal.lv/lv/zinas/2021/gimenes-parcelas-uz-piepilsetu-vai-ta-ir-jauna-tendence-1624/>

2.13.attēls

Tautība

2022.gada sākumā Rīgā visvairāk pārstāvētās etniskās grupas ir latvieši un krievi (2.14.att.), taču paredzams, ka esošais iedzīvotāju etniskais sastāvs nākamā gada statistikas apkopojumā varētu izskatīties citādi ģeopolitisko procesu ietekmes rezultātā.

2.14.attēls

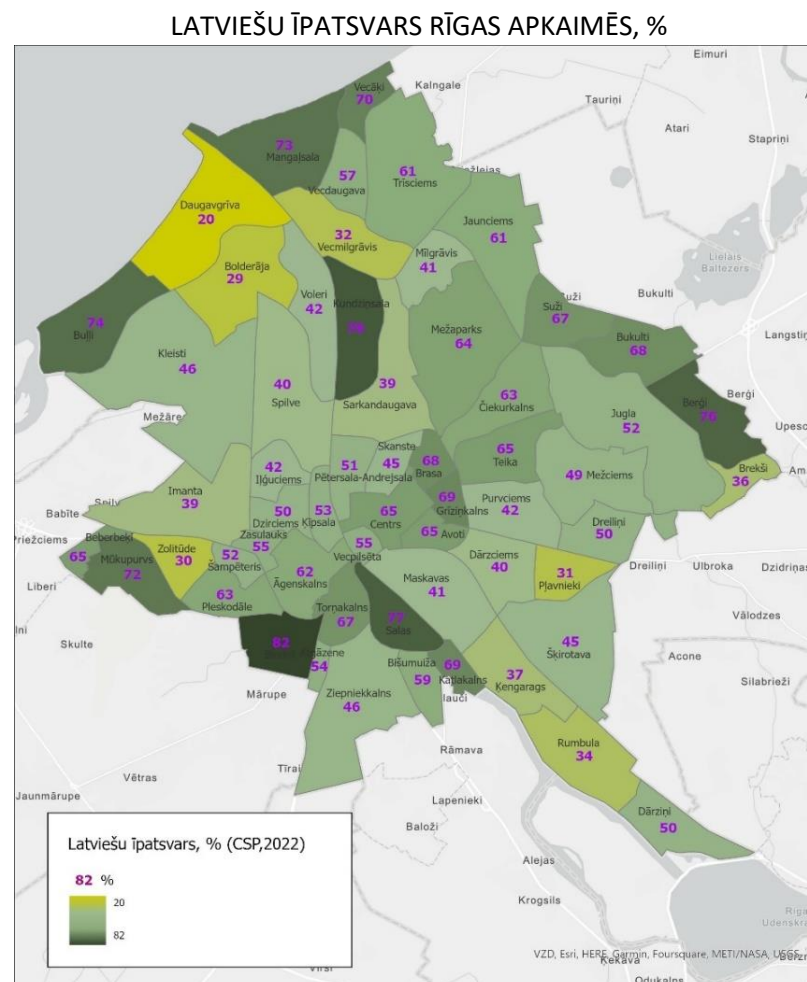

Balstoties uz pieejamo informāciju, 2022.gada 25.augustā Rīgas un Pierīgas pašvaldību apvienības “Rīgas Metropolē” pašvaldībās ir reģistrēti vairāk nekā 19,7 tūkstošu Ukrainas bēgļu, no kuriem 3 300 izmitināti Pierīgas pašvaldībās, savukārt Rīgā reģistrēti 16 400 Ukrainas iedzīvotāju. Patiesais skaits tiek lēsts krietni lielāks. Rīgā vidēji uz katru 41 iedzīvotāju ir uzņemts 1 bēglis, savukārt

pārējās “Rīgas Metropolē” pašvaldībās ir uzņemts 1 bēglis uz katru 60 iedzīvotājiem.¹⁵

Par vislatviskākajām apkaimēm Rīgā var saukt Bierīņus, Kundziņsalu, Salas, Bergus, Buļļus, Mangaļsalu, Mūkupurvu un Vecākus, kur latviešu īpatsvars ir virs 70%, taču tikai 20-30% latviešu īpatsvars ir Daugavgrīvā, Bolderājā un Zolitūdē (2.15.att.).

2.15.attēls

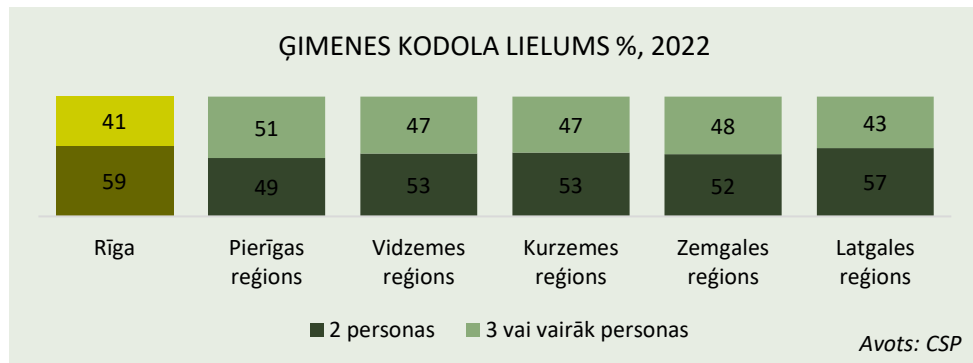
Avots: CSP

¹⁵ <https://rigasmetropole.lv/metropoles-beglu-skaitis/>

Ģimenes kodola lielums

Salīdzinot ar citiem Latvijas reģioniem, Rīgā dominē 2 personu ģimenes (59%), savukārt Pierīgā ģimenes ar 3 vai vairāk personām (2.16.att.), kas skaidri iezīmē tendenci, ka jaunās ģimenes ar bērniem dzīvesvietas izvēlē dod priekšroku Pierīgas reģionam nevis Rīgai.

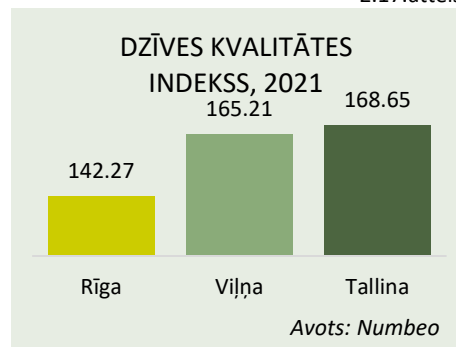
2.16.attēls

Dzīves kvalitātes indekss

Arvien nozīmīgāku lomu dzīvesvietas izvēlei ieņem dzīves kvalitātes rādītāji. Pēc Numbeo apkopotā dzīves kvalitātes indeksa salīdzinot ar citām Baltijas galvaspilsētām, Rīgā dzīves kvalitāte novērtēta zemākā līmenī. No 90 Eiropas pilsētām, par kurām indekss tiek apkopots, Rīga ieņem 52.vietu, Viļņa - 28. un Tallina - 22.vietu¹⁶ (2.17.att.).

2.17.attēls

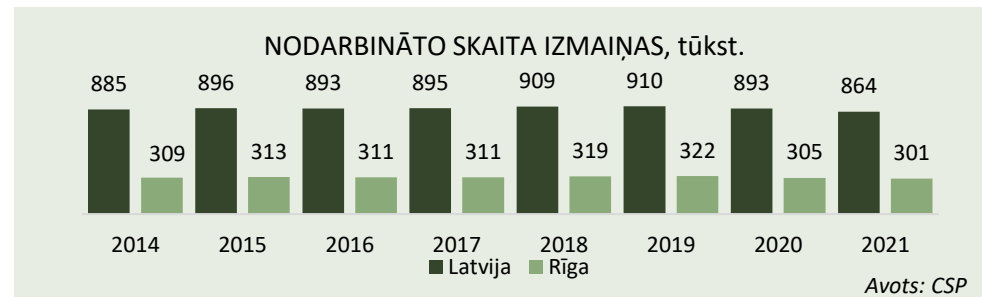
Numbeo Dzīves kvalitāti pilsētā novērtē pēc aptauju rezultātiem par:

- Dzīves dārdzību un pirkstspēju;
- Mājokļa pieejamību;
- Piesārņojumu, tostarp gaisa un ūdens;
- Noziedzības rādītājiem;
- Veselības sistēmas kvalitāti;
- Satiksmi.

Nodarbinātība

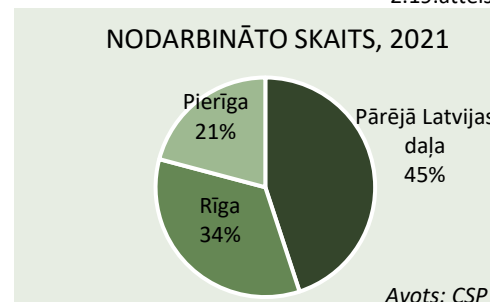
2021.gadā nodarbināto skaits gan Rīgā (301 tūkst.), gan Latvijā (864 tūkst.) krities (2.18.att.). Nodarbināto skaita izmaiņas 2020. un 2021.gadā būtiski ietekmēja Covid-19 radītā krīze, kas nelabvēlīgi ietekmēja darbaspēka pieprasījumu. Pēc Lursoft pieejamās informācijas straujākais darbinieku skaita kritums 2021.gadā bija tūrisma un ceļojumu plānošanas birojos, kur darbinieku skaits kopumā samazinājās par 19,25%.

2.18. attēls

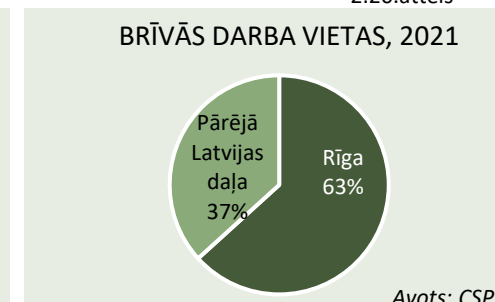

2021.gadā nodarbināto skaits Rīgā (300,9 tūkst.) veidoja trešo daļu no visiem Latvijā esošajiem nodarbinātajiem iedzīvotājiem (864 tūkst.) (2.19.att.). Arī brīvo darba vietu piedāvājums Rīgā (154 tūkst.) bija lielākais (2.20.att.). Prognozējams, ka augot pieprasījumam pēc darbaspēka, konkurence par darba vietām pieaugs, tāpēc darba ņēmējiem būs svarīgi celt kvalifikāciju, attīstot zināšanas un prasmes, lai varētu konkurēt darba tirgū. Kopumā lielākais darbinieku pieprasījums novērojams tādās darbības jomās kā būvniecība un nekustamais īpašums, ražošana, transports un loģistika.

2.19.attēls

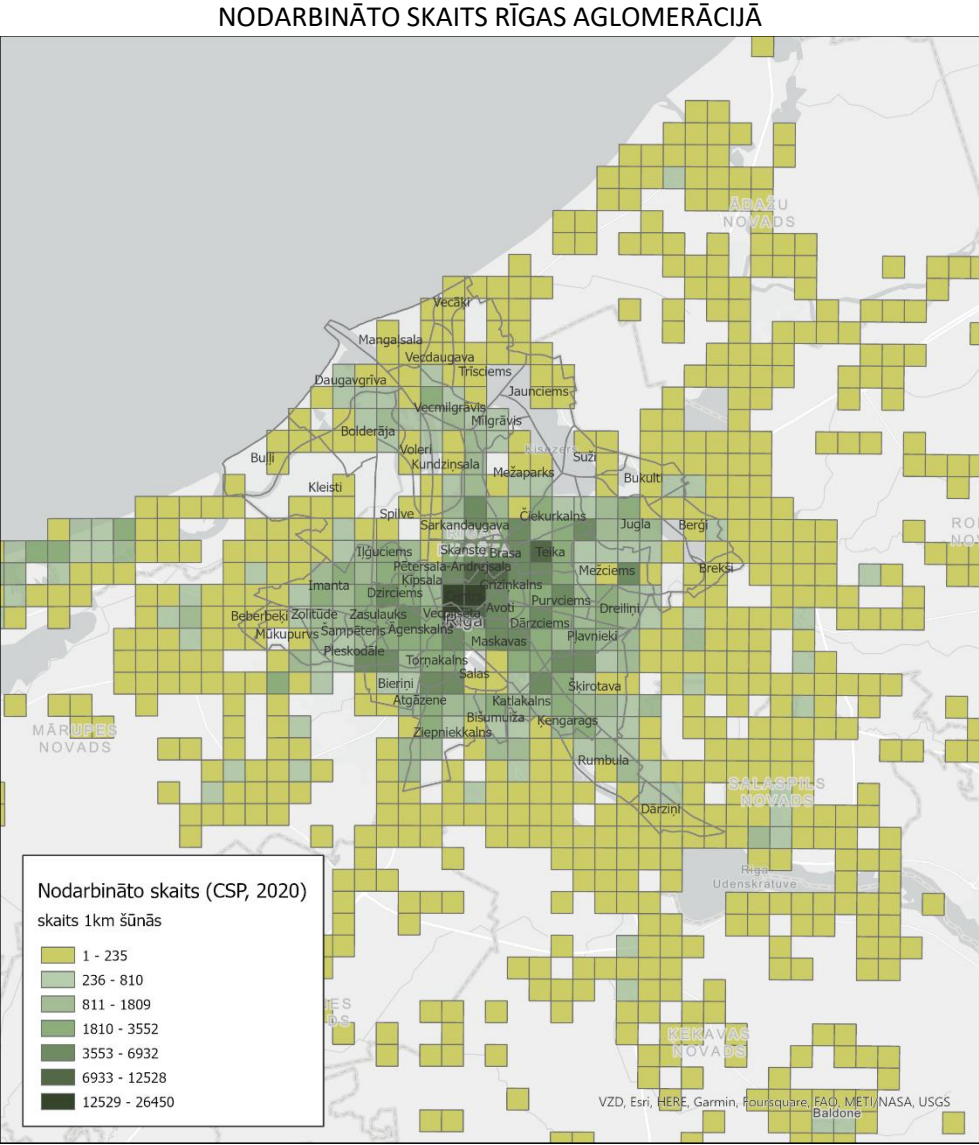
2.20.attēls

¹⁶ <https://www.numbeo.com/quality-of-life/>

Pēc CSP datiem lielākais nodarbināto skaits Rīgas aglomerācijā ir galvaspilsētā, kā arī Jūrmalas valstspilsētā.

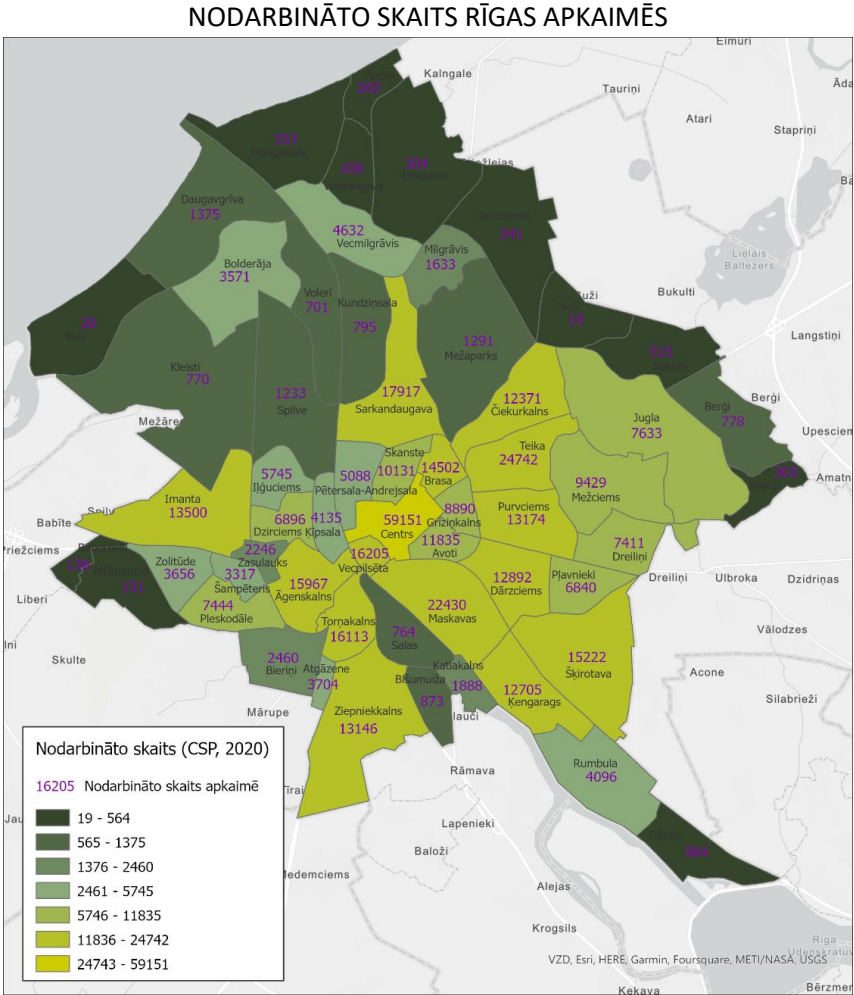
2.21.attēls

Avots: CSP

Skatoties nodarbināto skaitu pa apkaimēm, ievērojami mazāks nodarbināto skaits ir Rīgas Ziemeļu rajonā, taču ņemot vērā apkārt esošo infrastruktūru un faktu, ka Rīga ir Latvijas galvaspilsēta un citus būtiskus faktorus, lielākais nodarbināto skaits ir Centrā (59 151). Teikams apkaime ir otrā lielākā pēc nodarbināto skaita, to ietekmē gan biznesa centrs “Jaunā Teika” ar četrām biroju ēkām, gan lielākais tirdzniecības centrs “AKROPOLE Alfa”.

2.22.attēls

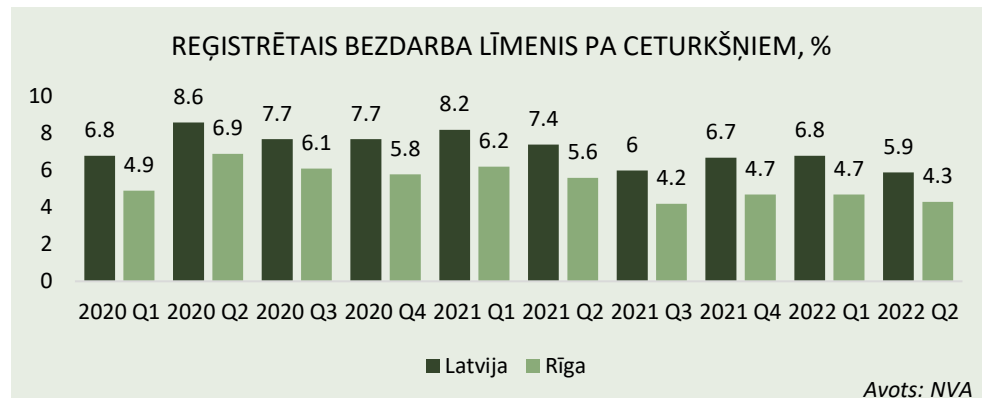

Avots: CSP

Bezdarbs

Salīdzinot 2022.gada otrā ceturkšņa beigas ar atbilstošo periodu pirms gada, valstī reģistrētā bezdarba līmenis samazinājies par 1,5 procentpunktiem (no 7,4% uz 5,9%). Bezdarba līmenis Rīgā 2022.gada otrajā ceturksnī ir 4,3%, kas ir zemāks rādītājs kā pirms Covid-19 krīzes 2020.gada sākumā (4,9%) (2.23.att.).

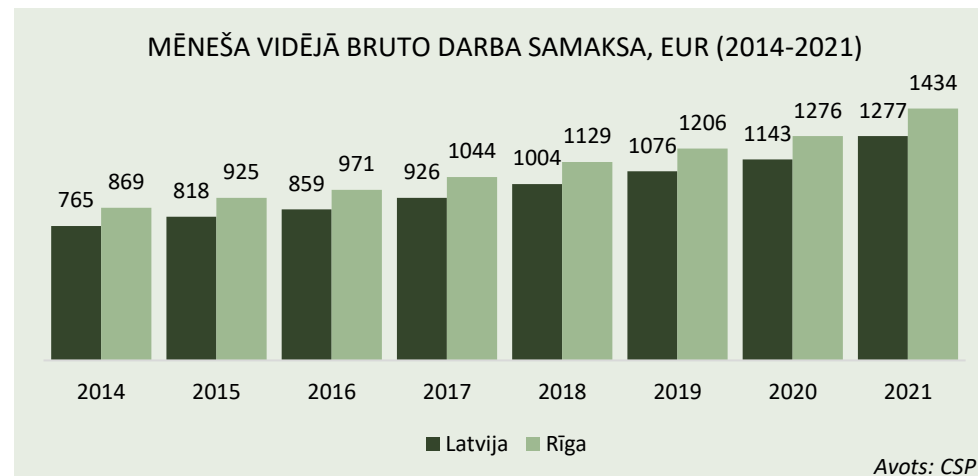
2.23. attēls

Darba samaksa

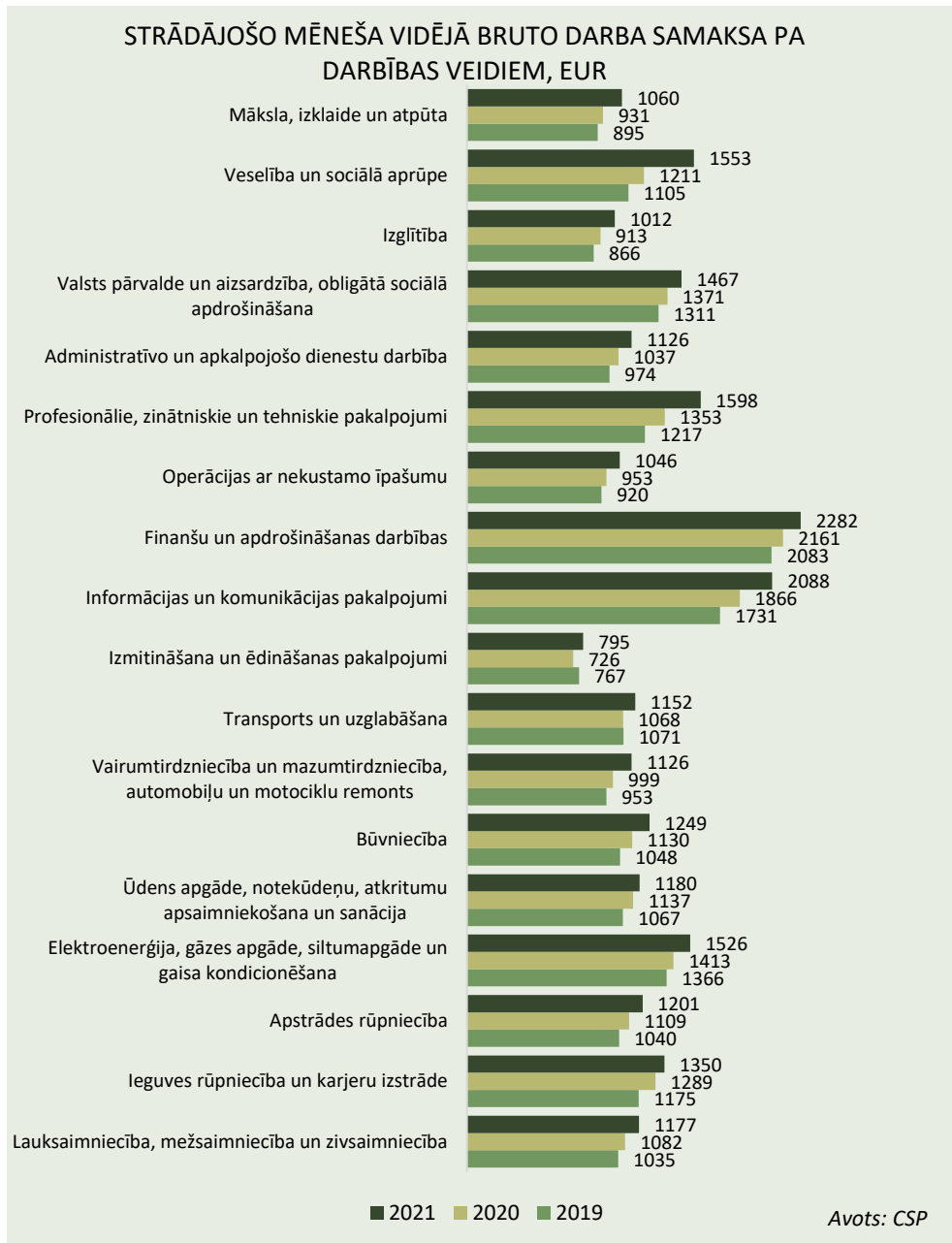
Darba algai gan Rīgā, gan Latvijā katru gadu ir vērojama tendence pieaugt (2.24.att.). Vidējā mēneša bruto darba alga Latvijā 2021.gadā palielinājās par 11,7%, Rīgas nedaudz straujāks kāpums - par 12,4%. Darba samaksas izmaiņas gan Rīgā, gan Latvijā 2021.gadā ietekmēja minimālās algas palielināšana no 430 EUR uz 500 EUR mēnesī, kas ir par 16,3% vairāk nekā 2020.gadā, kā arī zemāk apmaksātu darbavieta īpatsvara samazinājums ārkārtas situācijas laikā, kad tika ierobežots vairāku nozaru darbs.

2.24.attēls

Novērtējot vidējās darba algas nozaru griezumā, 2021.gadā lielākā darba samaksa ir finanšu un apdrošināšanas jomā 2 282 EUR, kur salīdzinot ar 2020.gadu vidējā alga nozarē ir palielinājusies par 121 EUR (2.25.att.). Zemākā alga starp nozarēm no 2019. līdz 2021.gadam ir bijusi izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozarē, kur alga šajā laikā palielinājusies vien par 28 EUR, sasniedzot 795 EUR. Lielākais algu pieaugums 2021.gadā bija veselības nozarē (par 342 EUR), tam par iemeslu bija Covid-19 pandēmija, kad mediķu trūkuma un pārslodzes dēļ tika palielinātas algas. 2021.gadā izglītības jomā vidējā darba alga pieauga par 99 EUR, sasniedzot 1 012 EUR. Kopumā, lai saglabātu esošos un piesaistītu jaunus darbiniekus, darba algas 2021.gadā ir augušas visās nozarēs, tomēr šādas izmaiņas veicina arī produkta cenu pieaugumu.

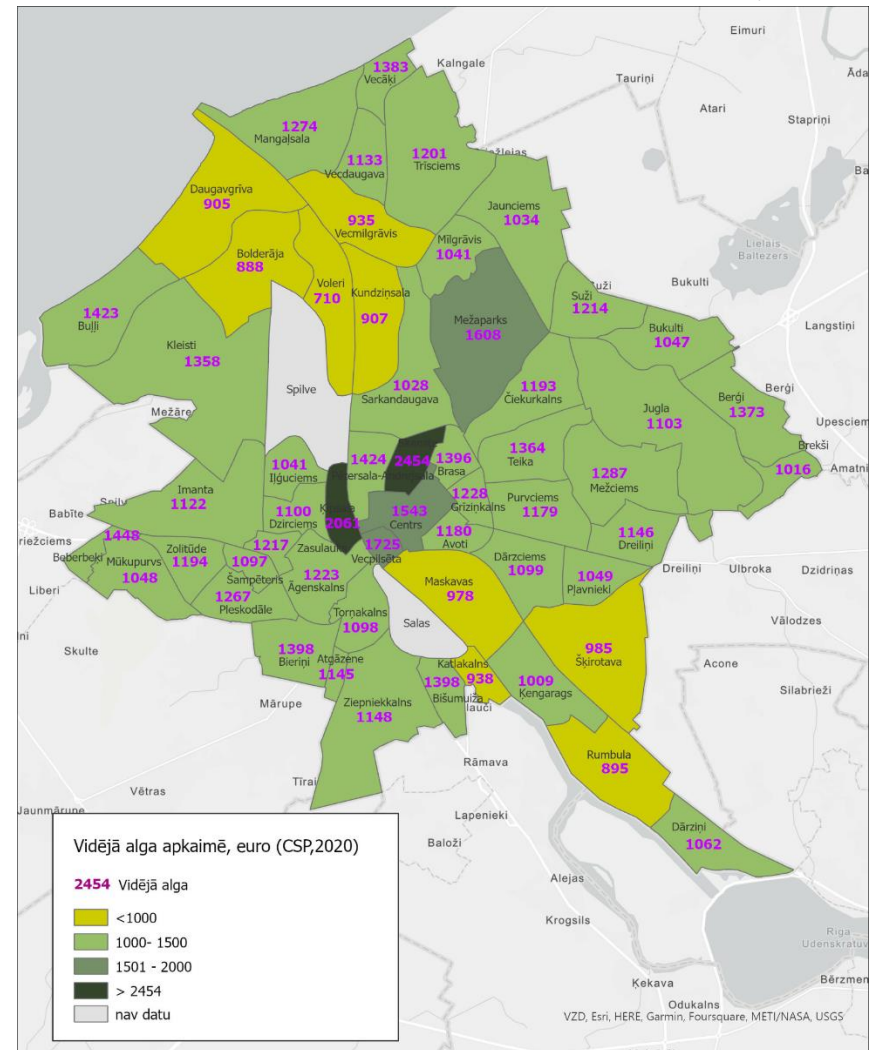
2.25.attēls

Būtiskas darba samaksas atšķirības Rīgā iezīmējas pēc dzīvesvietas (2.26.att.), piemēram, 2020.gadā ievērojami lielākas vidējās darba algas ir tādās Rīgas apkaimēs kā Ķīpsala, Skanste un Vecpilsēta, sasniedzot līdz pat 2 454 EUR vidējo algu. Turpretim zemākā vidējā darba alga ir Voleru (710 EUR) un Bolderājas (888 EUR) apkaimēs.

2.26. attēls.

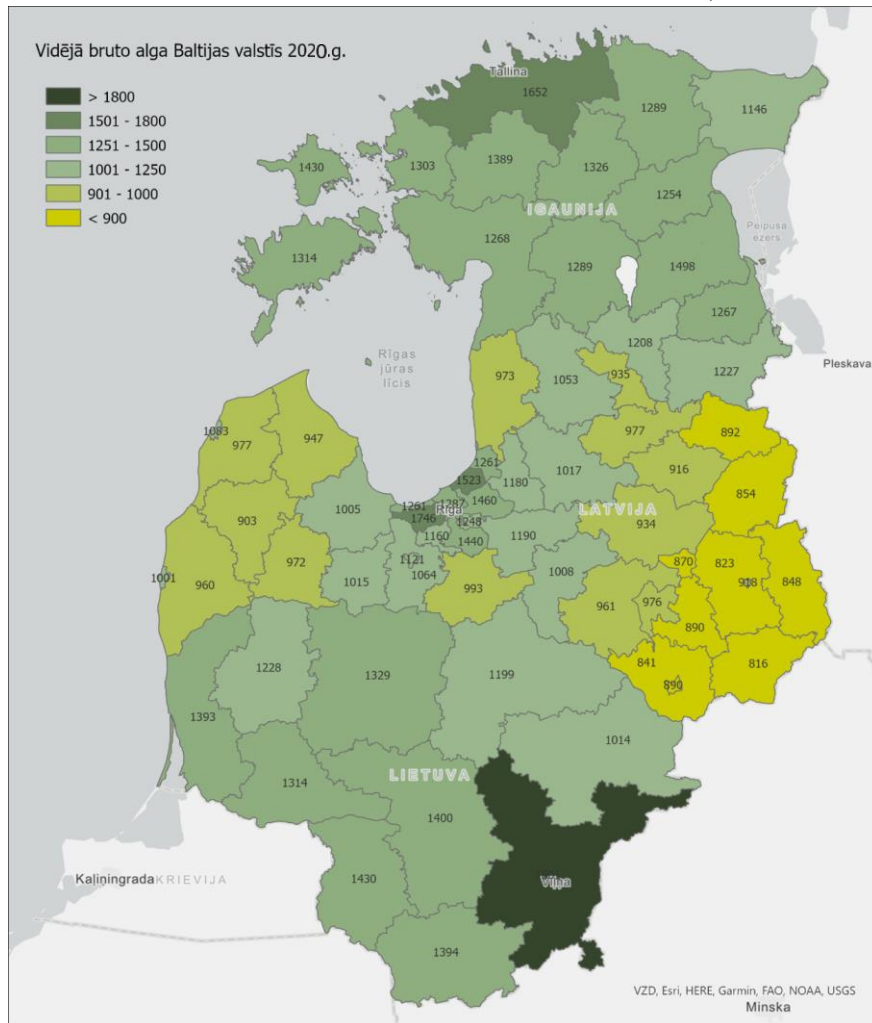
MĒNEŠA VIDĒJĀ BRUTO DARBA SAMAKSA RĪGAS APKAIMĒS, 2020

Salīdzinot Baltijas valstu 2020.gada vidējās mēneša bruto darba algas reģionos, vislielākā algu atšķirība starp Baltijas valstīm novērojama Latvijas novados, kur zemākā bruto darba samaksa ir Krāslavas novadā - 816 EUR, bet augstākā - Mārupes novadā, kas 2020.gadā bija 1 746 EUR. Igaunijā augstākā alga Harju apriņķī - 1 652 EUR, bet Lietuvā - Viļņas apriņķī (1 801 EUR) (2.27.att.).

2.27. attēls.

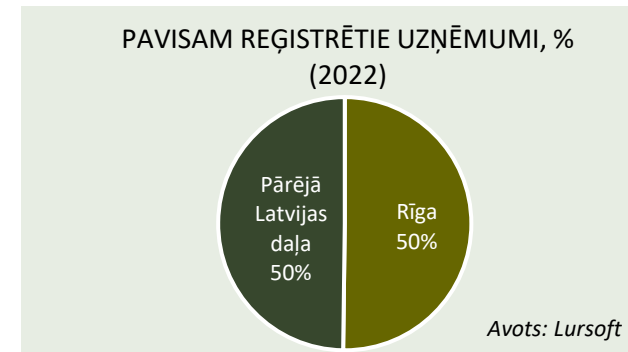
VIDĒJĀS DARBA BRUTO ALGAS BALTIJAS VALSTU REĢIONOS

Uzņēmējdarbība

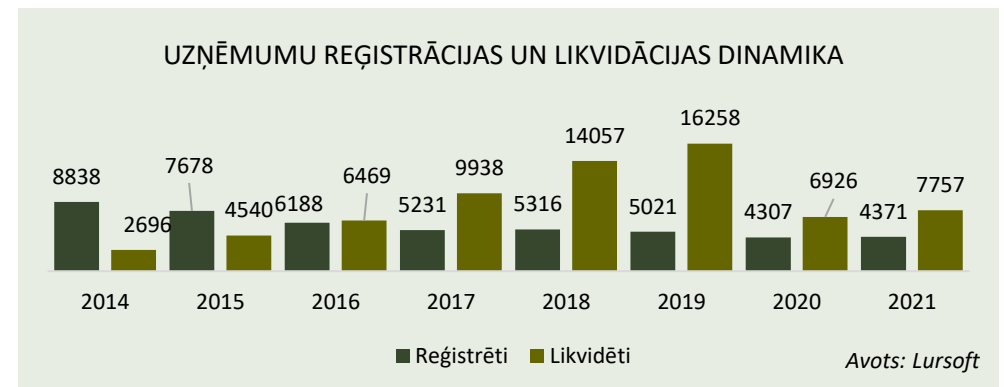
Pavisam Latvija līdz 2022.gada pirmajai pusei reģistrēti vairāk kā 402 tūkst. uzņēmumi, no kuriem puse reģistrēti Rīgā (201 tūkst.).

2.28. attēls

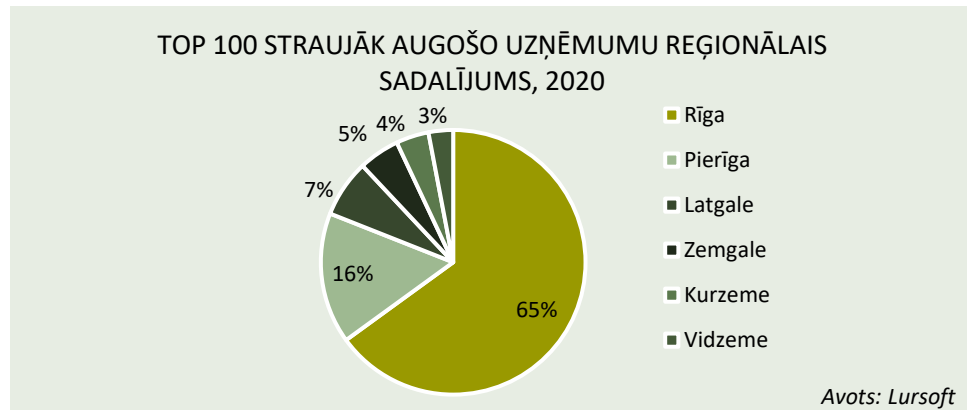
2021.gadā reģistrēts 4 371 jauns uzņēmums, bet likvidēti 7 757, liecina Lursoft apkopotā informācija (2.29.att.). Salīdzinot ar 2020.gadu, kad tika fiksēts pēdējo 5 gadu zemākais jaunreģistrēto uzņēmumu skaits, 2021.gadā bija neliels pieaugums, tiesa, audzis arī likvidēto uzņēmumu skaits. 2021.gadā piektā daļa no visiem likvidētajiem uzņēmumiem saistīti ar tirdzniecības sektoru, tam seko būvniecības sektors.

2.29. attēls

Lursoft 2020.gadā ir apkopojis straujāk augošo uzņēmumu TOP100 (2.30.att.). Vairāk kā puse - 65 no tiem reģistrēti galvaspilsētā, 16 Pierīgā un 19 pārējos reģionos.

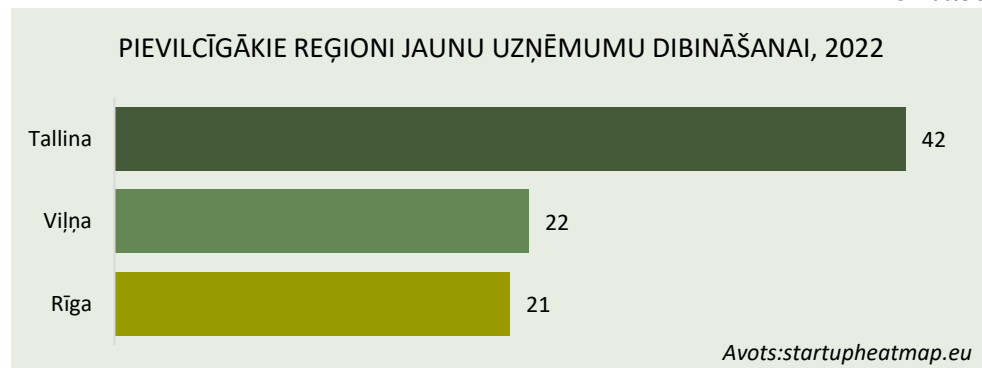
2.30. attēls

Uzņēmējdarbības uzsākšana

Saskaņā ar Startup heatmap Europe¹⁷ datiem, no trīs Baltijas valstu galvaspilsētām, par pievilcīgāko vietu jaunu uzņēmumu dibināšanai tiek uzskatīta Tallina, kas vērtējumā iegūst 42 no 100 punktiem (2.31.att.). Rīgai šajā reitingā mazākais punktu skaits – 21, tomēr tā daudz neatpaliek no Viļņas, kurai šajā reitingā ir 22 punkti.

2.31. attēls

¹⁷ Startup Heatmap seko līdzi jaunuzņēmumu ekosistēmu attīstībai laika gaitā. Lai definētu un aprakstītu datu kopas struktūru, tiek izmantoti vairāki rādītāji.

Kredītreitings

Starptautiskā reitingu aģentūra “Standard & Poor’s” izvērtējot pašvaldības budžetu un finanšu situāciju 2021.gadā paaugstināja Rīgas kredītreitingu¹⁸ no “A-/Stable/” uz “A-/Positive/”, kas nozīmē pozitīvu attīstības perspektīvu, kā arī ir Rīgai līdz šim augstākais piešķirtais kredītreitings (2.32.att.). Aģentūra Moody’s 2021.gadā saglabāja to pašu novērtējumu Baa1 Stable, vērtējot pilsētas un budžeta situāciju kā stabilu.

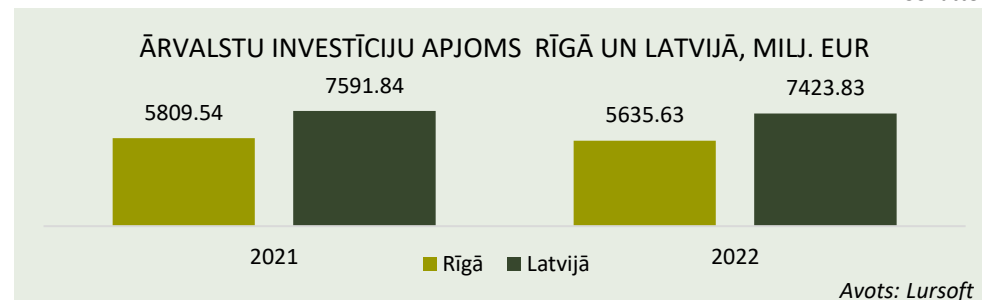
2.32. attēls

“Standard & Poor’s”	Moody’s
"A-/Stable/ A-2 (2020)"	Baa1 Stable (2020)
"A-/Positive/ A-2 (2021)"	Baa1 Stable (2021)

Ārvalstu ieguldījumi

Kopumā Rīgas uzņēmumi 2021.gadā piesaistījuši vairāk nekā 75% jeb 5,8 mljrd. EUR no kopējā ārvalstu ieguldījuma Latvijas uzņēmumu pamatkapitālos (7,59 mljrd. EUR) (2.33.att.). Viena laikus jāatzīmē, ka Rīgā reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālā uzkrāto ĀTI apjoms ir samazinājies par 3%, 2022.gadā sasniedzot 5,6 mljrd. EUR.

2.33. attēls

¹⁸ Kredītreitings ir starptautiski atpazīstams rādītājs, kas raksturo investīciju riska pakāpi. Investori to izmanto izvērtēšanai un salīdzināšanai pirms investīciju veikšanas. Jo stabilāks ir valsts ekonomikas, finanšu un pārvaldes stāvoklis, jo augstāks ir tās kredītreitings jeb zemāks investīciju risks.

Lielākās ĀTI ienākušas no kaimiņvalsts Lietuvas (847 milj. EUR) un Vācijas (655 milj. EUR) (2.34.att.). Lielākais no lietuviešu investoriem bija Akcine bendrove bankas SNORAS, kas investēja 340 milj. EUR AS "Latvijas Krājbanka". Nozīmīgu pienesumu ārvalstu ieguldījumu uzkrājumā Rīgas uzņēmumu pamatkapitālos devis arī Vācijas uzņēmums "CE-Beteiligungs-GmbH", kas 2021.gadā palielināja SIA "Lidl Latvija" pamatkapitālu līdz 301,5 milj. EUR. Kopumā visapjomīgākie ieguldījumi tika reģistrēti finanšu un apdrošināšanas darbību sektorā un operācijās ar NĪ.

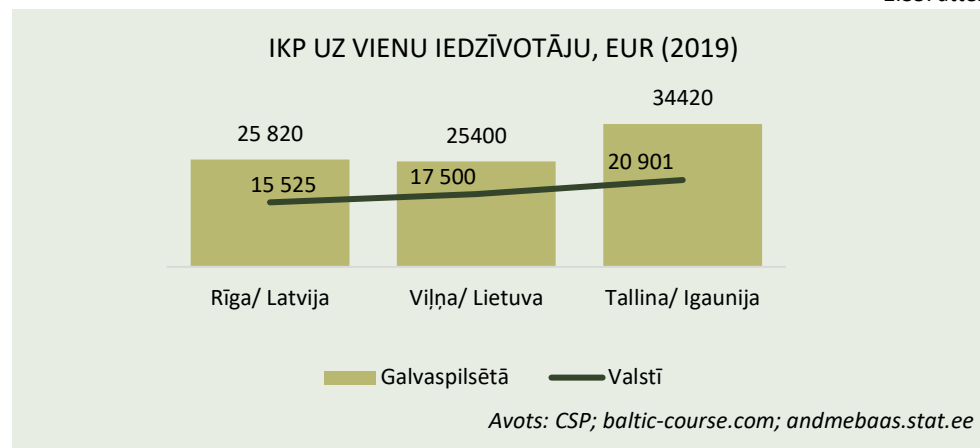
2.34. attēls

IKP uz vienu iedzīvotāju

IKP uz vienu iedzīvotāju Rīgā 2019.gadā sasniedza 25 820 tūkst. EUR (2.35.att.). Viļņā 2019.gadā – 25 400 EUR, kas ir nedaudz zemāks rādītājs nekā Rīgā, bet Tallinā IKP uz vienu iedzīvotāju ir ievērojami augstāks kā citās Baltijas valstu galvaspilsētās – 34 420 EUR.

2.35. attēls

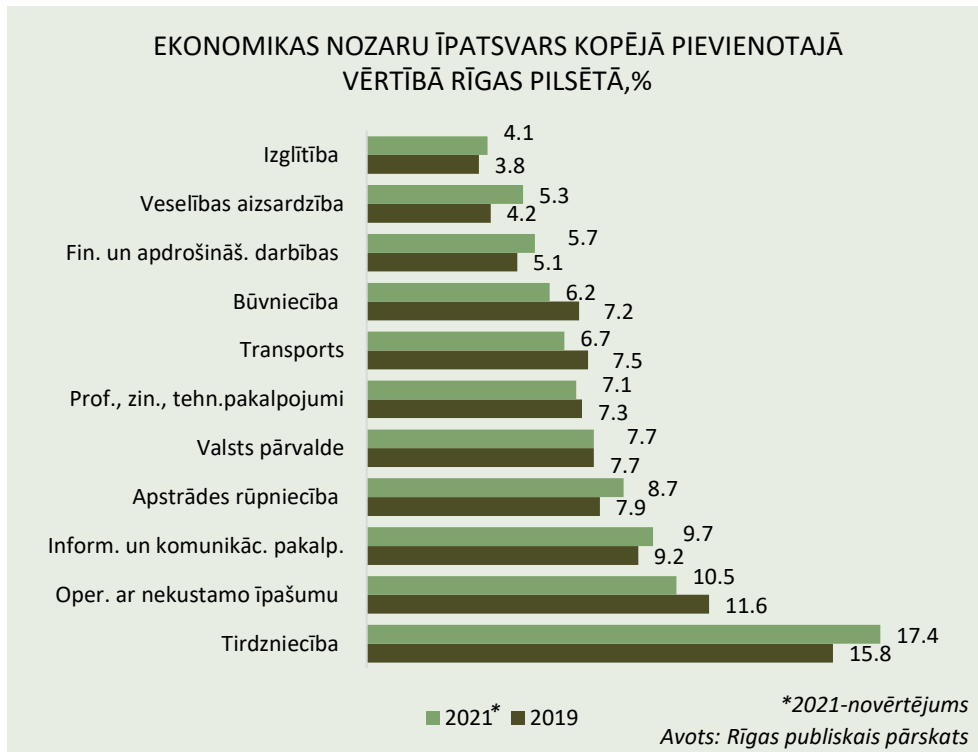

Kopējā pievienotā vērtība

Rīgas pilsētas ekonomikā radītā pievienotā vērtība pēc 2019.gada datiem veido 53% no Latvijas bruto pievienotās vērtības¹⁹. Lielākais ekonomisko nozaru īpatsvars pēc pievienotās vērtības ir tirdzniecībai (17,4%), kas salīdzinot ar 2019.gadu ir pieaudzis par 1,6% (2.36.att.). Nekustamo īpašumu nozares īpatsvars 2021.gadā samazinājies (-1,1%), tomēr tas saglabājas kā otrais lielākais 2021.gadā (10,5%). Informācijas un komunikācijas pakalpojumiem 2021.gadā redzams neliels kāpums par 0,5% (9,7%). 2021.gadā vismazāko īpatsvaru kopējā pievienotajā vērtībā Rīgā veido izglītība (4,1%) un veselības aizsardzība (5,3%).

¹⁹ Pievienotā vērtība ir produkta tirgus vērtības pieaugums, kas ir radies jebkuras saimnieciskās darbības rezultātā. To aprēķina, no produkcijas izlaides (bāzes cenās) atņemot starppatēriņu. Pievienotā vērtība ir ražošanas konta balanspostenis.

2.36. attēls

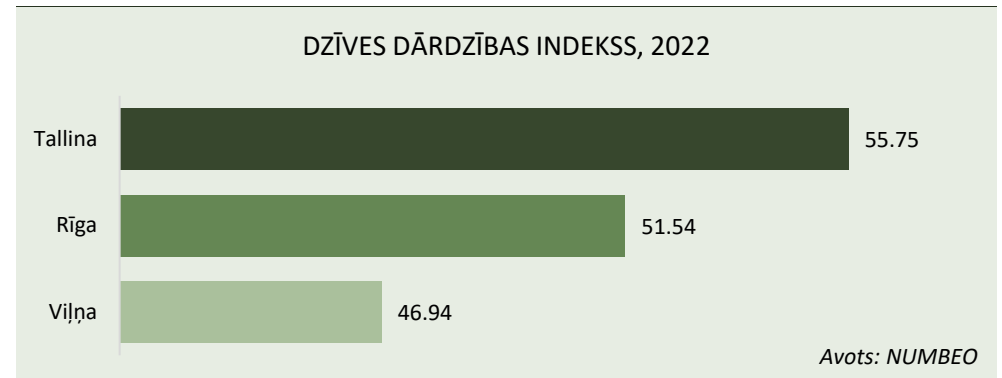

Dzīves dārdzības indekss

Starp Baltijas valstu galvaspilsētām zemākais jeb labākais dzīves dārdzības indekss²⁰ 2022.gadā ir Viļņai (46,94) savukārt augstākais dzīves dārdzības indekss – Tallinai (55,75) (2.37.att.).

²⁰Dzīves dārdzības indekss (bez īres maksas) ir relatīvs patēriņa preču, tostarp pārtikas preču, restorānu, transporta un komunālo pakalpojumu cenu rādītājs. Dzīves dārdzības indekss neietver izmitināšanas izdevumus, piemēram, īres maksu vai hipotēku.

2.37. attēls

Pirktpējas indekss

Baltijas valstu galvaspilsētu vidū augstākais jeb labākais pirktpējas indekss²¹ ir Tallinai – (64,89) (2.38.att.). Pirktpējas indekss Rīgā krietni zemāks (52,82). Ņemot vērā, ka cenu pieaugums ir straujāks kā vidējās darba samaksas pieaugums, prognozējams, iedzīvotāju pirktpēja samazināsies. Jāatzīmē gan, ka cenu kāpuma dēļ valstī tiek ieviesti arī atbalsta pasākumi, tomēr paredzams, ka šis atbalsts nespēs kompensēt izmaksu kāpumu.

2.38. attēls

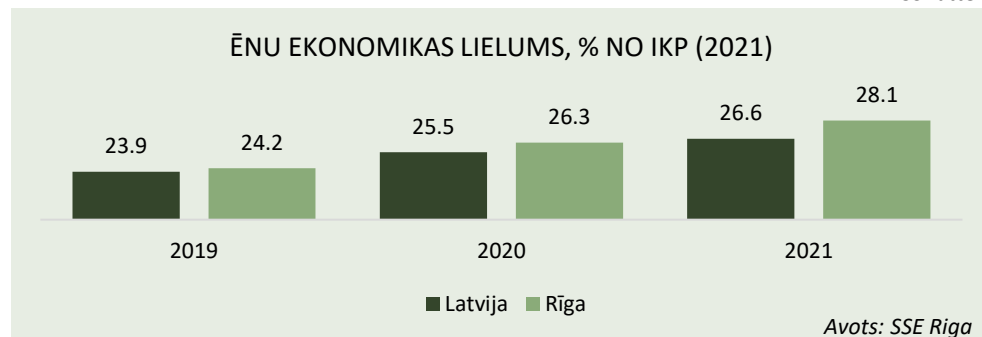

²¹ Vietējā pirktpēja parāda relatīvo pirktpēju, iegādājoties preces un pakalpojumus attiecīgajā pilsētā par vidējo neto algu šajā pilsētā.

Ēnu ekonomika

Salīdzinot ar 2019.gadu ēnu ekonomika Latvijā 2021.gadā augusi par 2,7 procentpunktiem sasniedzot 26,6% no IKP (2.39.att.). Latvijā šis ir augstākais ēnu ekonomikas līmenis kopš 2011.gada. Rīgā ēnu ekonomika laika periodā no 2019. – 2021.gadam augusi par 3,9 procentpunktiem, 2021. gadā sasniedzot 28,1%. Rīgas reģionā vērojams arī visaugstākais ēnu ekonomikas līmenis. SSE Riga skaidro, ka ēnu ekonomikas aktivitāte ir saistīta ar uzņēmēju neapmierinātību attiecībā uz biznesa likumdošanas kvalitāti un Valsts ieņēmumu dienestu, kam seko apmierinātība ar nodokļu politiku un valsts atbalstu uzņēmējiem.²²

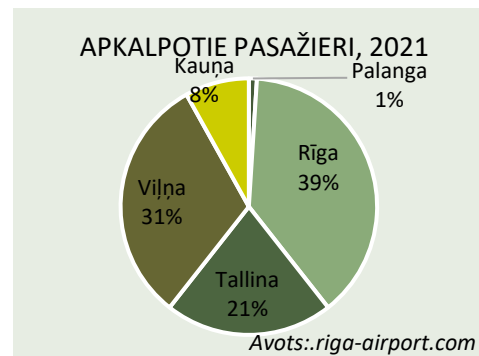
2.39. attēls

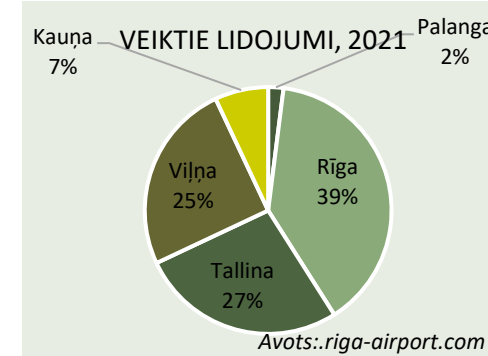
VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga""

Pēc starptautiskās lidostas "Rīga" datiem, 2021.gadā, neskatoties uz Covid-19 pandēmijas ietekmi, lidosta ir saglabājusi līderpozīcijas starp Baltijas valstu galvaspilsētām, apkalpojot 39% pasažieru (2.40.att.). Kopumā lidostā tika apkalpoti 2,35milj. pasažieru, kas ir par 17% mazāk nekā tika plānots 2021.gada budžetā, tomēr tas ir arī par 17% vairāk nekā 2020.gadā. Rīgas lidostā 2021.gadā veikti arī visvairāk lidojumi – 39% jeb 39 057 reisu, kas par 24% mazāk nekā plānots budžetā un par 10% vairāk nekā 2020.gadā (2.41.att.).

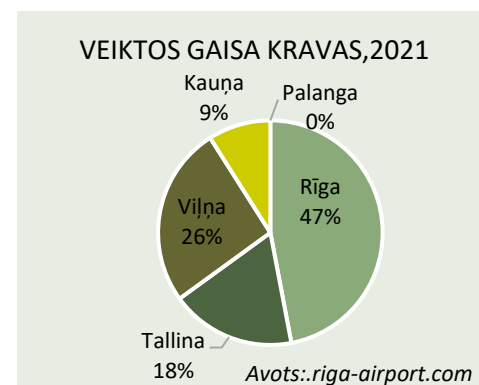
2.40. attēls

2.41. attēls

2.42. attēls

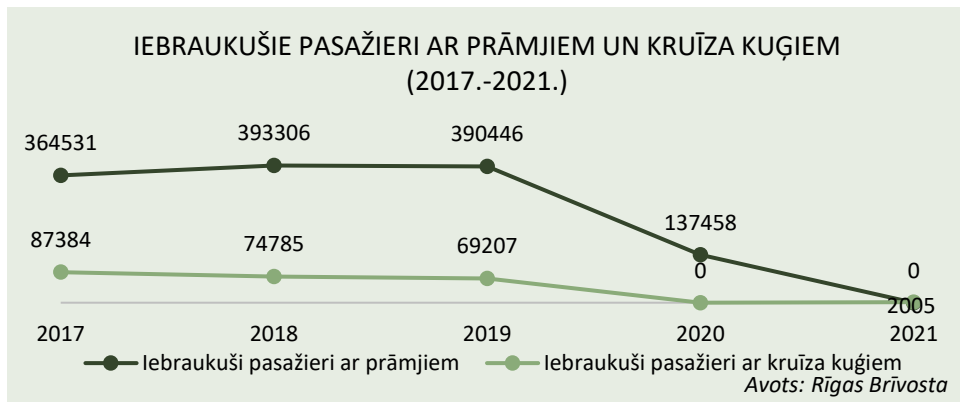
2021.gadā Rīgas lidostā tika pārvadāts arī lielākais gaisa kravu skaits 27,8tūkst. tonnas gaisa kravu jeb 47% no kopējā Baltijas valstu pārvadājumu skaita, kas starp Baltijas valstīm ir arī lielākais veikto gaisa kravu skaits (2.42.att.). 2021.gada gaisa kravu pārvadājumu skaits, salīdzinot ar 2020.gadu, bija par 20% vairāk un salīdzinot ar 2019.gadu par 2% vairāk.

Rīgas Brīvosta

Covid-19 pandēmijas laikā krietni samazinājās pasažieru pārvadājumu skaits, jo gan 2020.gadā, gan 2021.gadā tika noteikti ceļošanas ierobežojumi. 2020.gadā Rīgas ostā netika iebraucis neviens kruīza kuģis (2.43.att.). 2021.gadā osta sagaidīja 2005 ar kruīza kuģi iebraukušos pasažierus. Pasažieru skaits, kas ostā ieradās ar prāmi, 2020.gadā arī ir samazinājies gandrīz 3 reizes (2020.gadā 137458 pasažieri), bet 2021. gadā ostā ar prāmi neieradās neviens pasažieris.

²² <https://www.sseriga.edu/12-ikgadeja-enu-ekonomikas-konference>

2.43. attēls

Teritoriju attīstība

Lai apzinātu dzīvojamās apbūves būvniecības aktivitātes Rīgas apkaimju līmenī, balstoties uz Būvniecības informācijas sistēmas datiem, tika apkopota informācija par dažādām būvniecības stadijām – no ieceres līdz nodošanai ekspluatācijā.

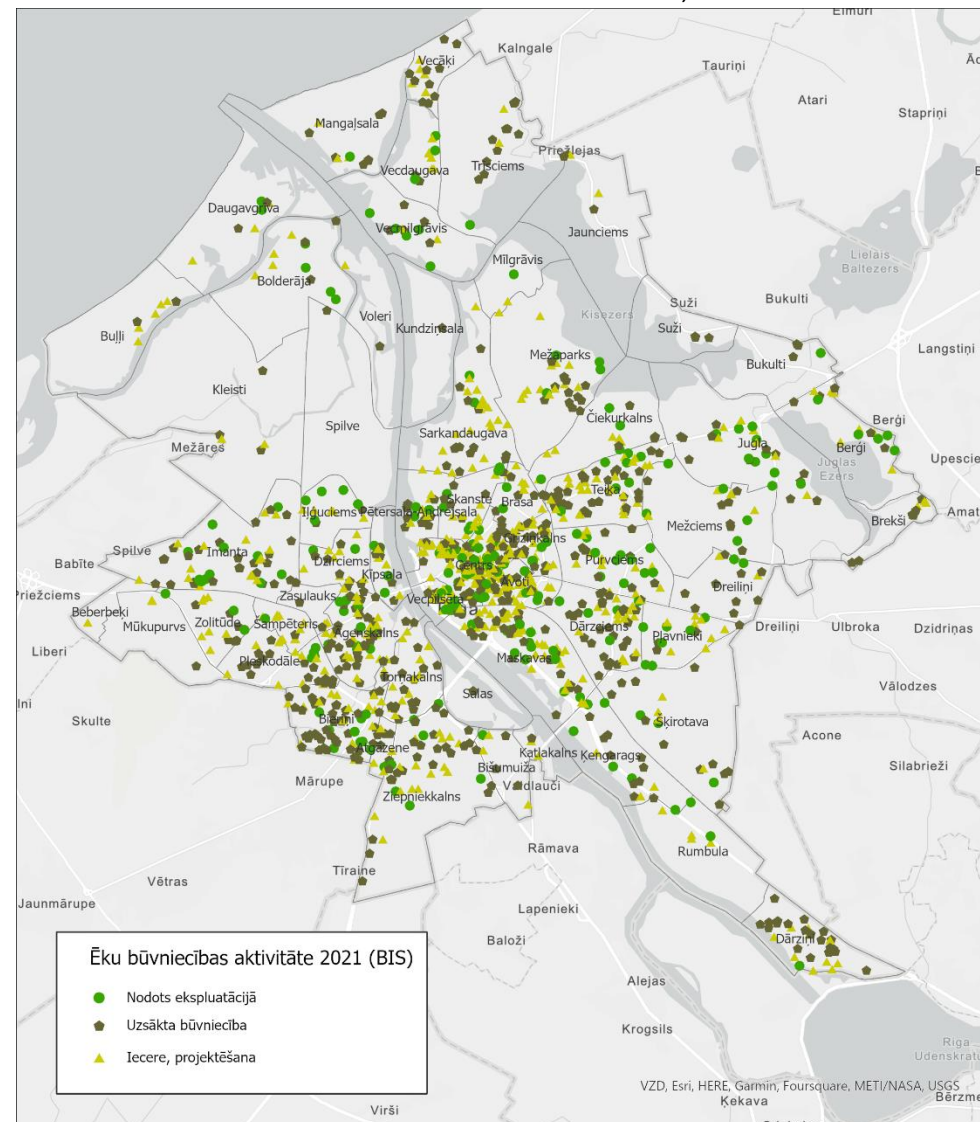
Novērtējot būvniecības aktivitātes telpiski, skaidri iezīmējas, ka daudzi būvniecības projekti uzsākti Dārziņos, Trīsciemā, Dreiliņos un Vecākos, savukārt salīdzinoši vairāk ēku 2021.gadā nodotas ekspluatācijā Juglā un Centrā (2.44.attēls). Šādi dati ilgtermiņā dod iespēju novērtēt un prognozēt nepieciešamo pakalpojumu nodrošinājumu un attiecīgi plānot pašvaldības investīcijas.

Lokālpārplānojumi un detālpārplānojumi

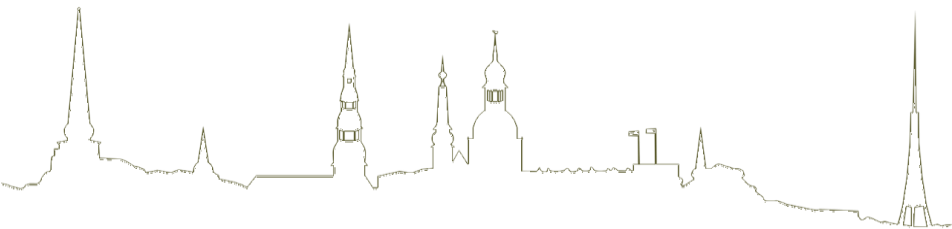
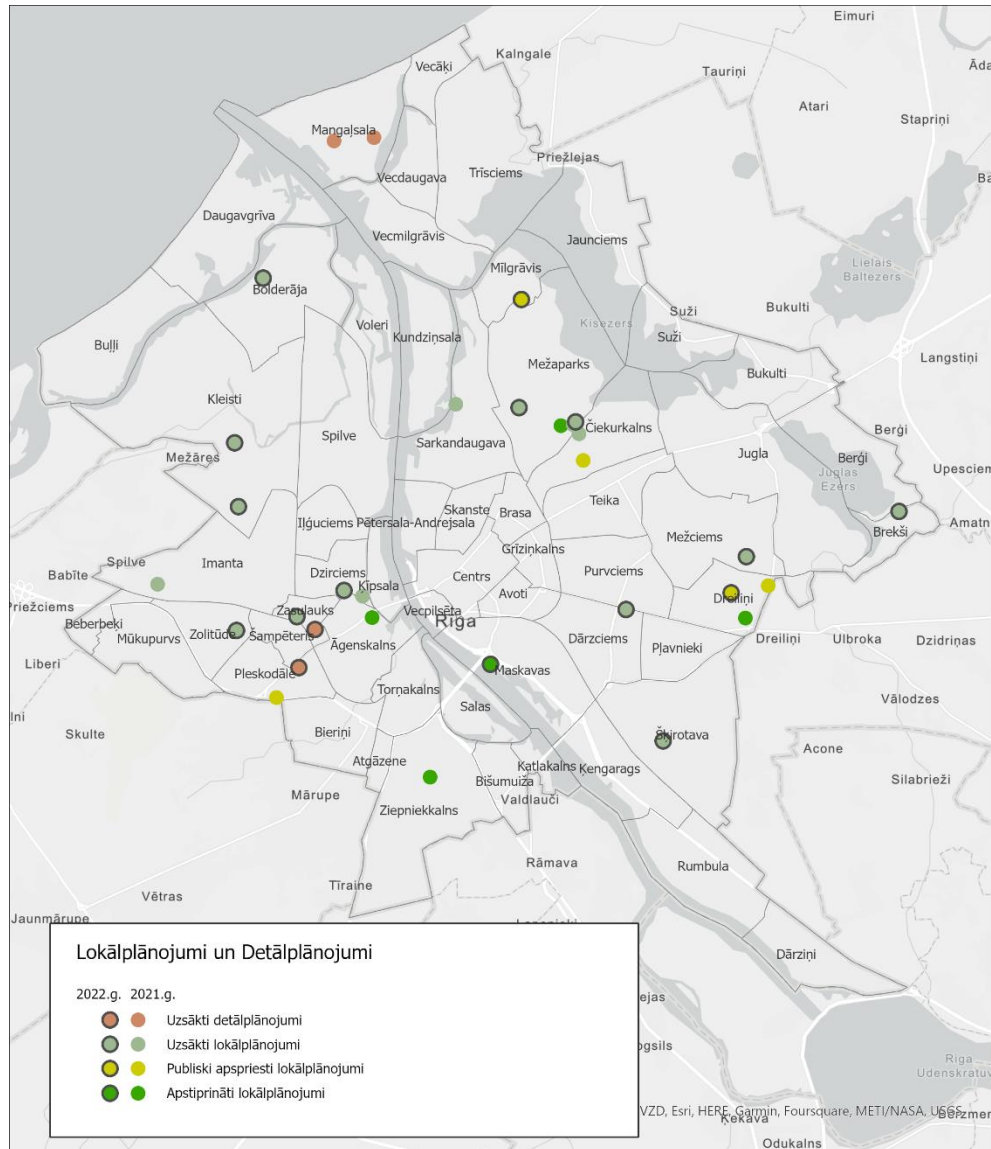
Vērtējot pilsētas attīstību, būtiska nozīme ir teritorijām, kur notiek vai tiek plānota attīstība. Teritorijas plānojums nosaka saistošus teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, taču gadījumos, kad īpašnieki vēlas realizēt citādas ieceres, tiem ir iespēja veikt detālpārplānojumus vai lokālpārplānojumus. Tā 2021.gadā tika apstiprināti 4 lokālpārplānojumi, 3 lokālpārplānojumiem uzsākta publiskā apspriešana, savukārt uzsākti 2 detālpārplānojumi un 6 lokālpārplānojumi. Savukārt līdz 2022.gada 1.decembrim apstiprināts 1 lokālpārplānojums, 3 nodoti publiskai apspriešanai un uzsākti 14 lokālpārplānojumi un 2 detālpārplānojumi (2.45.attēls).

2.44.attēls

APBŪVES BŪVNICĪBAS AKTIVITĀTE, 2021

LOKĀLPLĀNOJUMI UN DETĀLPLĀNOJUMI, 2021

3.ILGTERMIŅA MĒRĶU VIRZĪBAS NOVĒRTĒJUMS

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ir izvirzīti četri ilgtermiņa attīstības mērķi. Attīstības programma ir tieši saistīta ar Stratēģiju un tajā izvirzītajiem ilgtermiņa mērķiem:

IM1 Prasmīga, nodrošināta un aktīva sabiedrība

IM2 Inovatīva, atvērta un eksportspējīga ekonomika

IM3 Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide

IM4 Rīga – starptautiski atpazīstama, nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole

Visām AP2027 prioritātēm ir sasaiste ar vismaz diviem IM (3.1.att).

3.1.attēls

PRIORITĀŠU SASAISTE AR IM

RIAS2030 mērķis	IM1 SABIEDRĪBA	IM2 EKONOMIKA	IM3 PILSĒTVIDE	IM4 RĪGA
AP2027 prioritāte				
P1 Mobilitāte				
P2 Pilsētvide				
P3 Vide un klimats				
P4 Izglītība				
P5 Mājoklis				
P6 Pārvaldība				
P7 Sabiedrība				
P8 Konkurētspēja				
P9 Kultūrvide				

Progress virzība uz mērķu sasniegšanu tiek mērīta ar 28. rādītājiem. Rādītāju kopējā virzība jeb progress²³ attiecībā uz mērķa vērtību 2030.gadā ir 21,1%.

²³ Kopējais rādītāju progress aprēķins tiek balstīts uz katra IM rādītāju procentuālo virzību uz mērķa vērtību, IM un rādītājiem attiecīgi piešķirot vidēji svērtas prioritātes un rādītāju vērtību.

Rādītāju progressu būtiski ietekmēja Covid-19 pandēmija, visbūtiskāk negatīvi ietekmējot IM4, kā arī IM2 rādītājus (3.2.att).

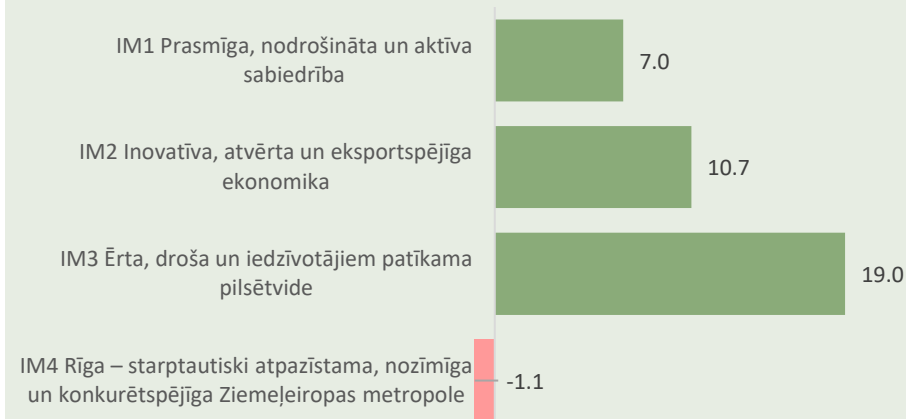
3.2.attēls

IM rādītāju kopējais progress virzībā uz mērķa vērtības sasniegšanu 2030.gadā

■ Rādītāju sasniegtā vērtība ■ Mērķa vērtība

IM RĀDĪTĀJU PROGRESS VIRZĪBĀ UZ MĒRĶA SASNIEGŠANU 2030.GADĀ

IM1 Prasmīga, nodrošināta un aktīva sabiedrība

Novērtējot IM1 8 rādītāju izmaiņas pret sākuma vērtību:

↑ 4 rādītājiem - pozitīva tendence

↓ 4 rādītājiem - negatīva tendence

Kopējais IM1 rādītāju progress uz mērķa vērtību ir 16.5%. Dažādu faktoru ietekmē turpina kristies pašvaldības iedzīvotāju skaits, kā arī iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbu kopumā. Jāmin, ka iedzīvotāju apmierinātību ar pašvaldības darbu ietekmē arī ekonomiskā situācija valstī, taču būtiski šo rādītāja attīstības tendenci ņemt vērā. Pozitīvi vērtējams iedzīvotāju ar augstāko izglītību īpatsvars pieaugums, kas kopš 2014.gada pieaudzis par 9.3 procentpunktiem (3.3.attēls).

3.3.attēls

IM1 RĀDĪTĀJU VIRZĪBA UZ MĒRĶA VĒRTĪBU 2030.GADĀ, %

IM1.1.Iedzīvotāju skaits (gada beigās), tūkst.	-66.4
IM1.2.Iedzīvotāju ar augstāko izglītību īpatsvars (15-64 gadu grupā, gada...)	100.0
IM1.3.Nodarbinātības līmenis, %	41.6
IM1.4.Patēriņš pamatvajadzībām no mājsaimniecību kopējiem izdevumiem, %	58.1
IM1.5.Patēriņš atpūtai un kultūrai no mājsaimniecību kopējiem izdevumiem, %	25.3
IM1.6.Džini koeficients, %	-38.1
IM1.7.Vēlētāju aktivitāte pašvaldību vēlēšanās, %	-27.0
IM1.8.Iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbu kopumā, %	-37.8

IM1 rādītāji

3.4.attēls

● Pozitīva attīstības tendence ● Negatīva attīstības tendence ● Bez būtiskām izmaiņām

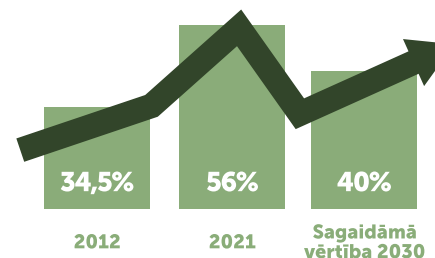
IM1.1. Iedzīvotāju skaits (gada beigās), tūkst.

IM1.4. Patēriņš pamatvajadzībām no mājsaimniecību kopējiem izdevumiem, %

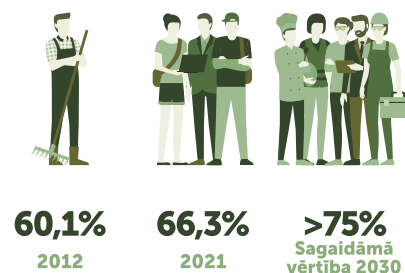
IM1.2. Iedzīvotāju ar augstāko izglītību īpatsvars (15-64 gadu grupā, gada sākumā), %

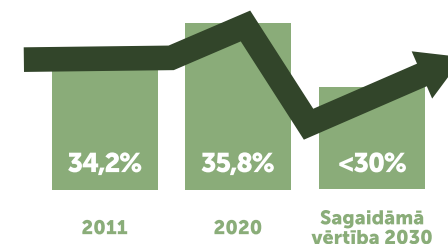
IM1.5. Patēriņš atpūtai un kultūrai no mājsaimniecību kopējiem izdevumiem, %

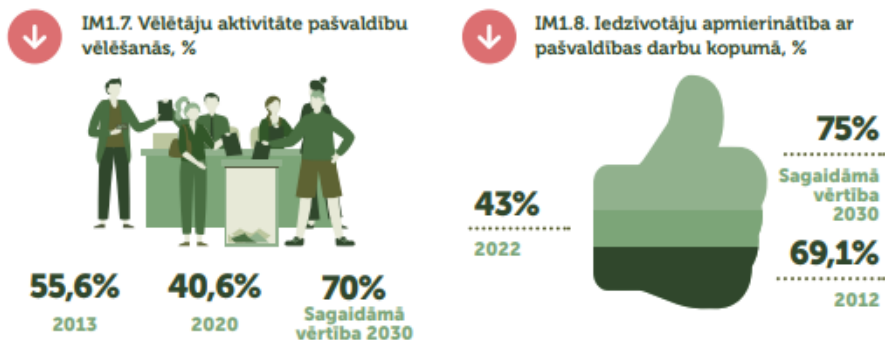

IM1.3. Nodarbinātības līmenis, %

IM1.6. Džini koeficients, %

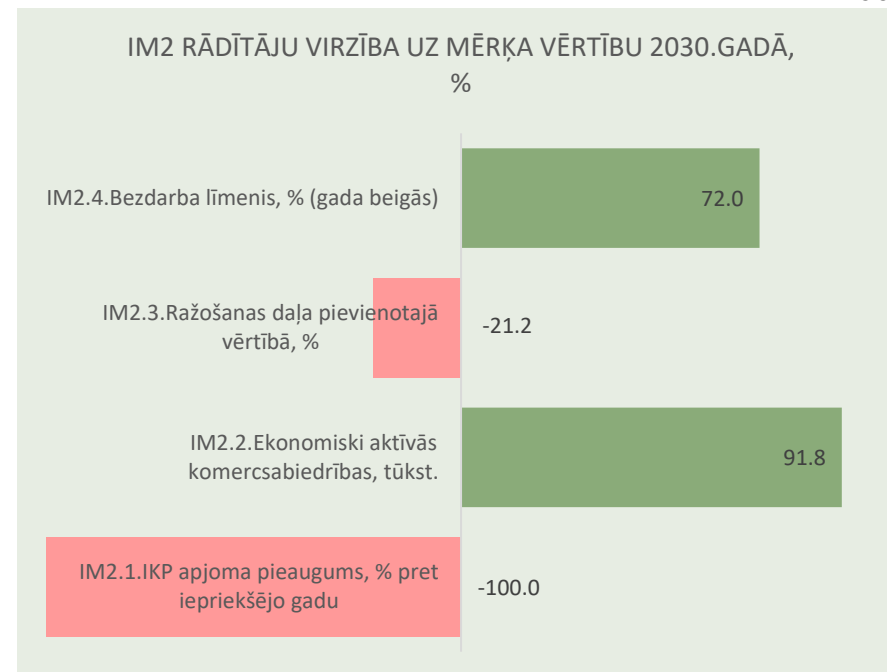
IM2 Inovatīva, atvērta un eksportspējīga ekonomika

Novērtējot IM2 4 rādītāju izmaiņas pret sākuma vērtību:

- ↑ 2 rādītājiem - pozitīva tendence
- ↓ 2 rādītājiem - negatīva tendence

Covid-19 pandēmija negatīvi ietekmēja visus IM2 rādītājus. Līdz pandēmijas iestāšanās brīdim, Rīgas ekonomika attīstījās salīdzinoši vienmērīgi. Arī 2022. gada ģeopolitiskie notikumi radīs negatīvu ietekmi uz Rīgas ekonomiku, tāpēc paredzams, ka turpmākajos gados Rīgai būs priekšā nozīmīgi izaicinājumi, lai virzītos uz Stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanu. Būtiski ņemt vērā, ka pēdējie dati par IKP apjoma pieaugumu ir pieejami par 2019. gadu, tāpēc datu trūkuma dēļ neatspoguļo esošo situāciju (3.5.att).

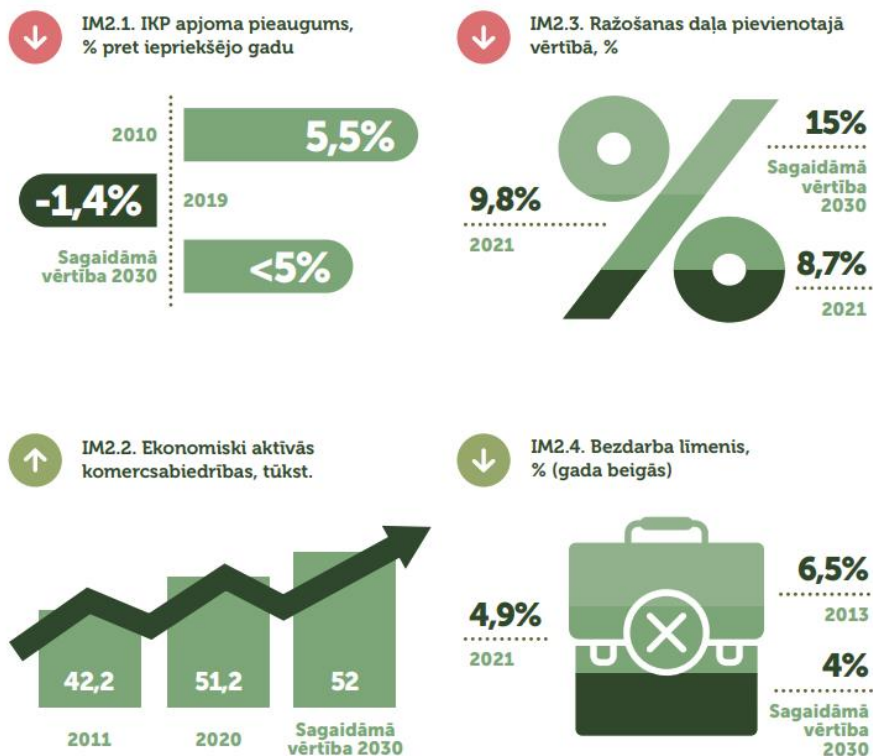
3.5.attēls

IM2 rādītāji

3.6.attēls

● Pozitīva attīstības tendence ● Negatīva attīstības tendence ● Bez būtiskām izmaiņām

IM3 Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide

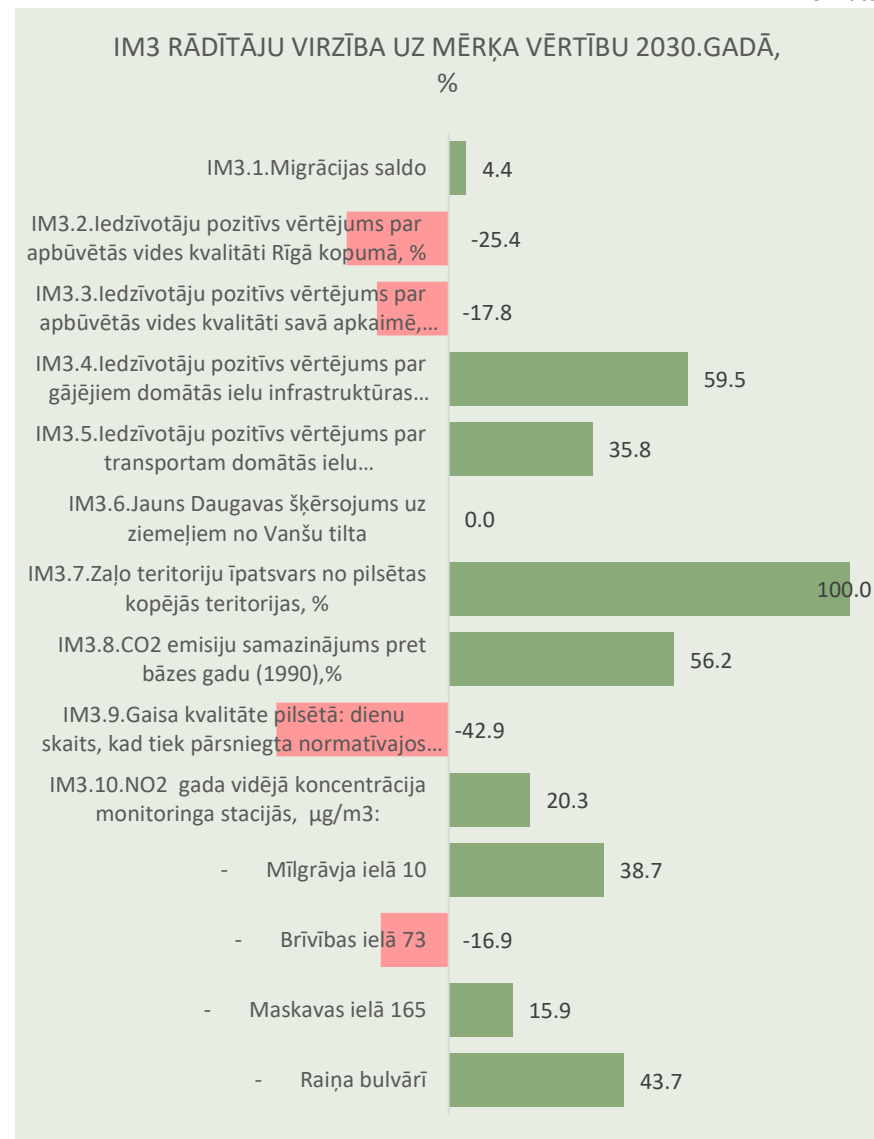
Novērtējot IM3 4 rādītāju izmaiņas pret sākuma vērtību:

- ↑ 6 rādītājiem - pozitīva tendence
- ↓ 2 rādītājiem - negatīva tendence
- 2 rādītājiem - nebūtiskas izmaiņas vai nav pieejamie aktuālie dati

Salīdzinot 2022.gada iedzīvotāju aptaujas rezultātus ar 2021.gadā veiktās iedzīvotāju aptaujas datiem, ir uzlabojies iedzīvotāju vērtējums par gājējiem un transportam domātās infrastruktūras kvalitāti, taču vērtējums par apbūvētās vides kvalitāti turpina samazināties. Būtiski ņemt vērā, ka dienu skaits, kad tiek

pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM10 turpina palielināties un 2021.gadā ir sasniedzis 51 un jau 2021. gadā par 16 dienām ir pārsniegta 2030. gadā noteiktā mērķa jeb robežvērtība. (3.7.att.)

3.7.attēls

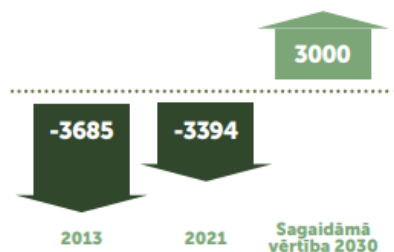

IM3 rādītāji

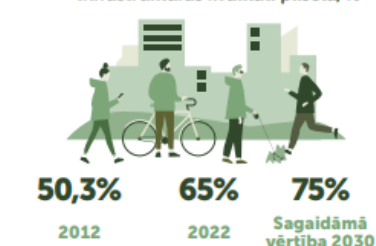
3.8.attēls

● Pozitīva attīstības tendence ● Negatīva attīstības tendence ● Bez būtiskām izmaiņām

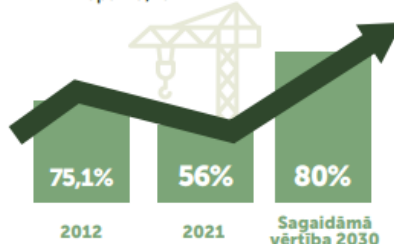
↑ IM3.1. Migrācijas saldo

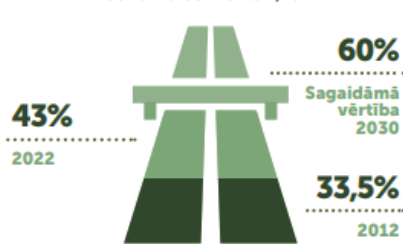
↑ IM3.4. Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par gājējiem domātās ielu infrastruktūras kvalitāti pilsētā, %

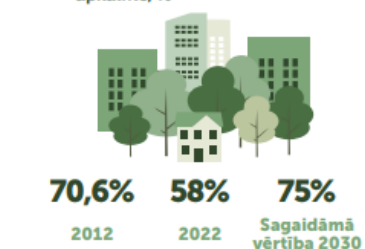
↓ IM3.2. Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par apbūvētās vides kvalitāti Rīgā kopumā, %

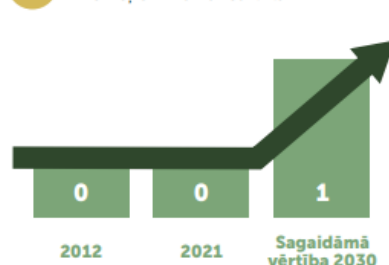
↑ IM3.5. Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par transportam domātās ielu infrastruktūras kvalitāti, %

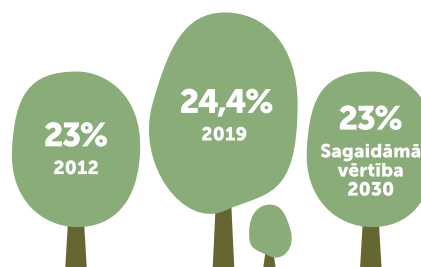
↓ IM3.3. Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par apbūvētās vides kvalitāti savā apkaimē, %

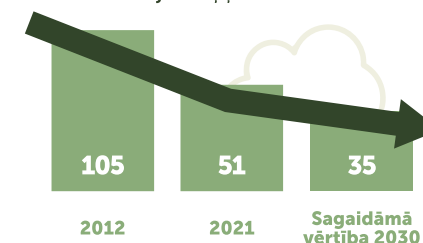
— IM3.6. Jauns Daugavas šķērsojums uz ziemeļiem no Vanšu tilta

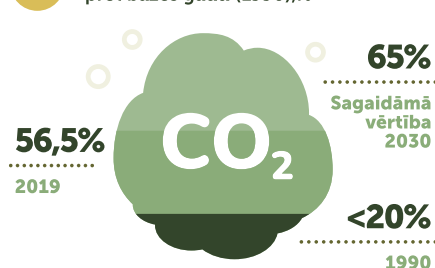
↑ IM3.7. Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, %

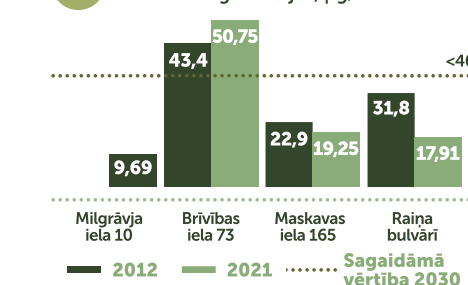
↓ IM3.9. Gaisa kvalitāte pilsētā: dienu skaits, kad tiek pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM10: Brīvības ielā 73

— IM3.8. CO2 emisiju samazinājums pret bāzes gadu (1990), %

↓ IM3.10. NO2 gada vidējā koncentrācija monitoringa stacijās, µg/m3

IM4 Rīga – starptautiski atpazīstama, nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole

Novērtējot IM3 4 rādītāju izmaiņas pret sākuma vērtību:

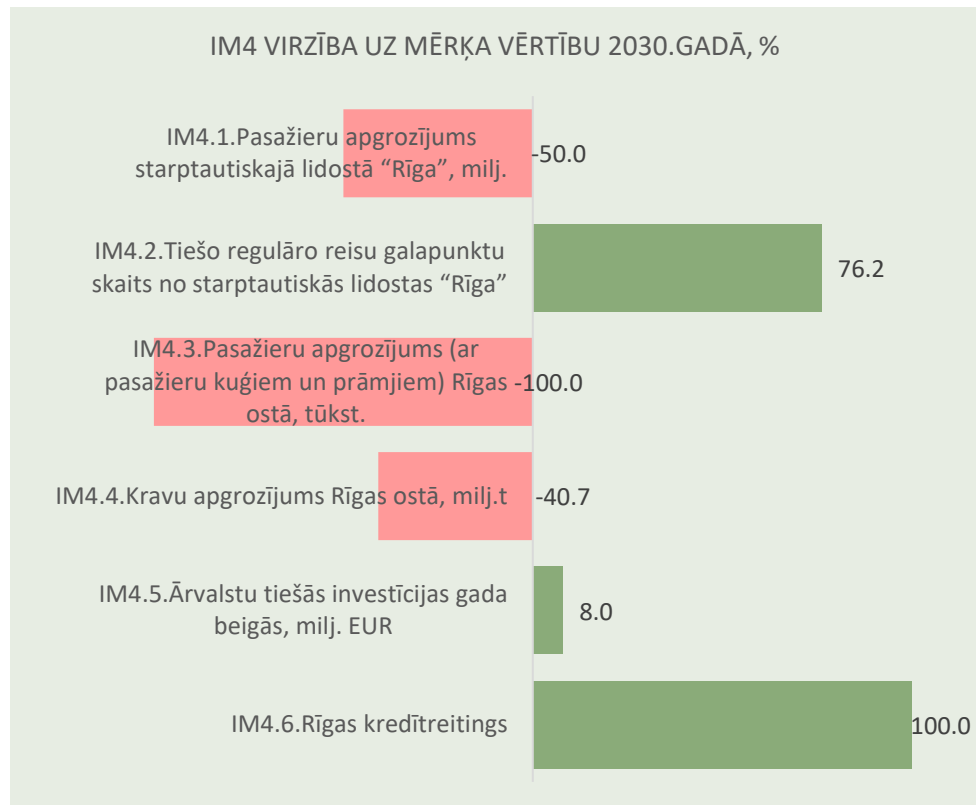
- ↑ 2 rādītājiem - pozitīva tendence
- ↓ 3 rādītājiem - negatīva tendence
- 1 rādītājam - nebūtiskas²⁴ izmaiņas vai nav pieejamie aktuālie dati

Covid-19 pandēmija būtiski ietekmēja 4. no 6. IM4 rādītājiem. Pasažieru apgrozījums Rīgas lidostā 2021. gadā bija 2.4 milj., kas ir par 5.4 milj. mazāk nekā 2019. gadā., taču vislielāko kritumu rādītāju vidū piedzīvojis pasažieru apgrozījums Rīgas ostā, kas 2021. gadā bija 0. Pozitīvi vērtējams, ka gan

²⁴ Izmaiņas līdz 3% tiek novērtētas kā nebūtiskas

kredītreitinga aģentūras "Standard & Poor's", gan "Moody's Investors" Rīgas kredītreitings turpina paaugstināties.(3.9.att.)

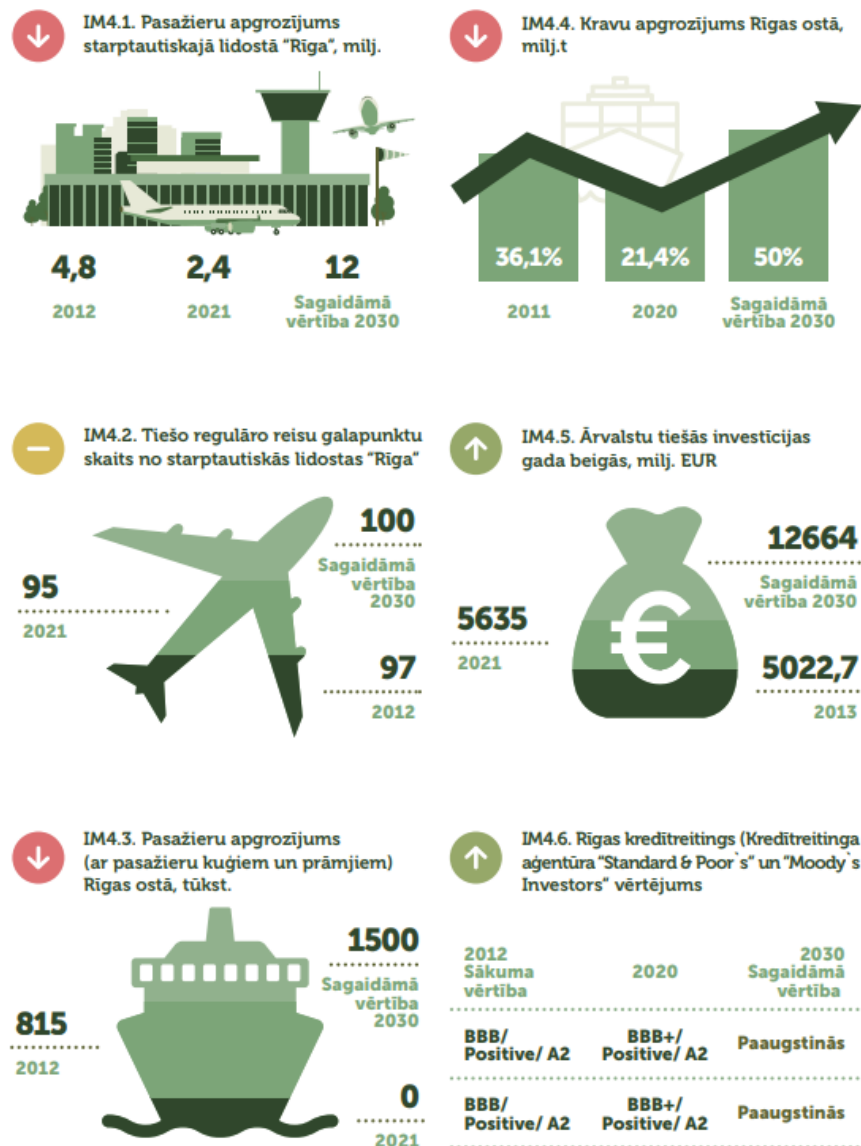
3.9.attēls

IM4 rādītāji

3.10.attēls

● Pozitīva attīstības tendence ● Negatīva attīstības tendence ● Bez būtiskām izmaiņām

4. P2 DZĪVES KVALITĀTI VEICINOŠĀ PILSĒTVIDE

Mērķis: Izveidot kvalitatīvu, drošu, pieejamu, viegli uztveramu, dizainiski pārdomātu un vienotu pilsētvides tīklojumu, kurā cilvēki vēlas uzturēties, kur ir klātesoša daba, nodrošināta visaptveroša vides pieejamība un likvidēta formālā īpašumtiesību barjera.

PRIORITĀTES MĒRĶA SASNIEGŠANAI IR IZVIRZĪTI 7 UZDEVUMI

Nacionālais līmenis

Pašvaldības līmenis

AR 2. PRIORITĀTI SAISTĪTIE ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2030.gadam

Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020.–2030. gadam (LR VARAM)

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam

Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.–2027.gadam

2010 2015 2020 2025 2030

Rīgas pilsētas velosatiksmes attīstības koncepcija 2015.–2030.gadam

Rīgas kapsētu attīstības un apsaimniekošanas konceptuālais ziņojums (2016.–2025.)

Rīgas pilsētas pašvaldības kultūras stratēģija 2017. – 2030.gadam.

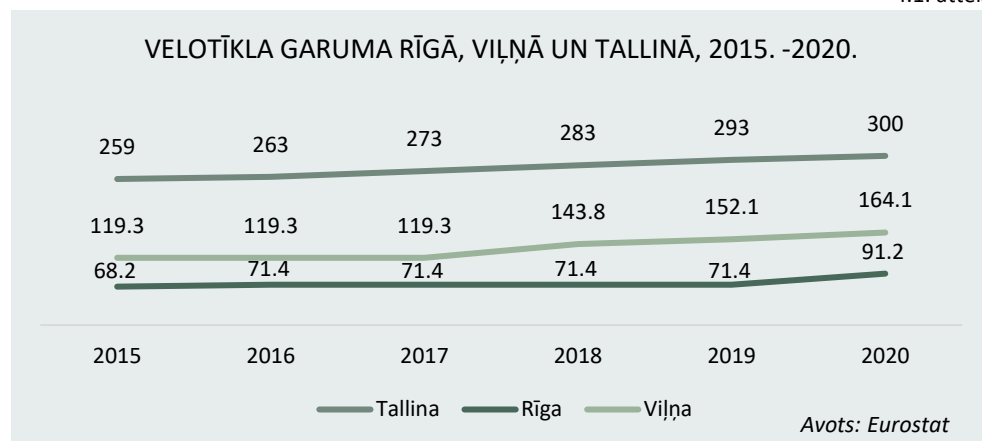
Rīgas pašvaldības meži Rīgas pilsētas teritorijā Meža apsaimniekošanas plāns 2018.–2026.gadam

STARPTAUTISKIE RĀDĪTĀJI

Velotīkls

Eurostat pieejami dati par 2015. - 2020.gadu, kurā apkopoti pilsētās esošo veloceļu garumi (4.1.att.). Kopējais velotīkla garums Rīgā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, 2020.gadā ir pieaudzis (91,2km), tomēr tas vēl joprojām ir zemākais rādītājs starp Baltijas valstīm. Iespējas pārvietoties ar velosipēdu Viļņā un Tallinā gan ir lielākas. Velotīkla garums Tallinā 2020.gadā ir 300 km, bet Viļņā 164,1 km. Lielākās izmaiņas pēdējos gados redzamas Viļņā, ja 2015.gadā kopējais velotīkla garums bija 119,3 km, tad līdz 2020.gadam tas ir pieaudzis par 44,8 km.

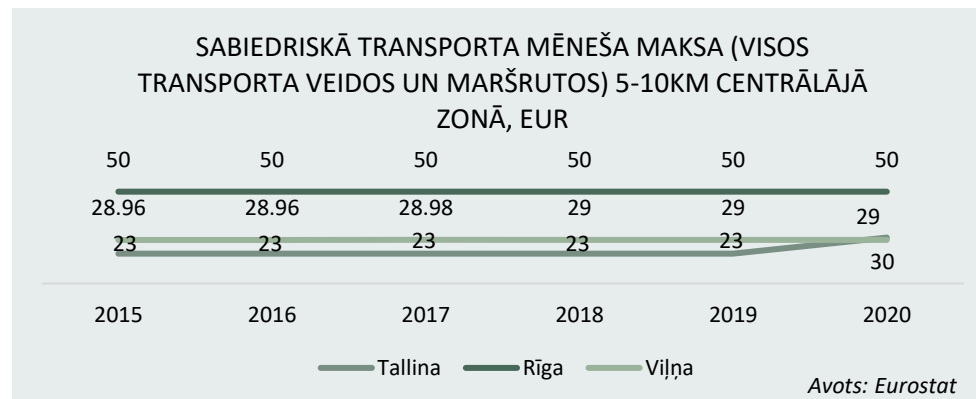
4.1. attēls

Sabiedriskais transports

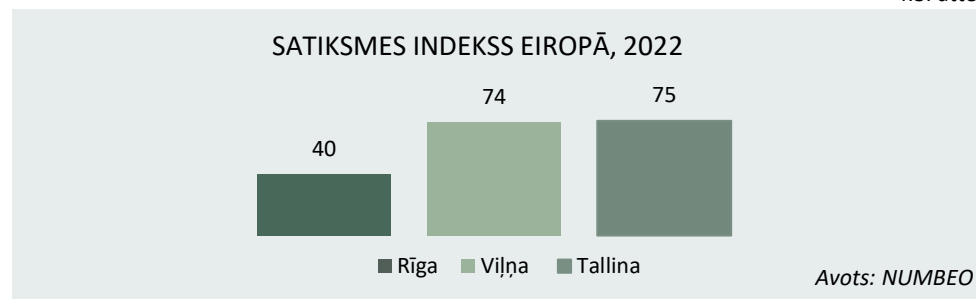
Rīgas sabiedriskā transporta mēnešbiļetes cena jau vairākus gadus ir nemainīga - 50 EUR, tomēr tā ir augstākā starp Baltijas valstu galvaspilsētām (4.2.att.). Viļņas mēneša maksa par sabiedrisko transportu, tāpat kā Rīgai jau vairākus gadus ir nemainīga – 29 EUR. Tallinas sabiedriskā transporta mēneša maksa augusi vien 2020.gadā par 7 EUR, sasniedzot 30 EUR. Tallina ir arī vienīgā no Baltijas valstīm, kur bezmaksas sabiedriskais transports pienākas ne tikai bērniem līdz 7 gadu vecumam, bet arī Tallinā deklarētiem iedzīvotājiem, kuriem ir iespēja iegūt personalizētu karti bezmaksas braucieniem.

4.2. attēls

NUMBEO, apskatot vairākus ietekmējošos faktorus, ir izveidojis satiksmes indeksu (4.3.att.).²⁵ Starp Eiropas valstīm, Rīga ieņem 40.vietu, kas ir zemākais rādītājs starp Baltijas valstīm.²⁶ Viļņa šajā novērtējumā krietni augstāk 74.vieta, arī Tallina tiek vērtēta daudz augstāk kā Rīga, sasniedzot 75.vietu.

4.3. attēls

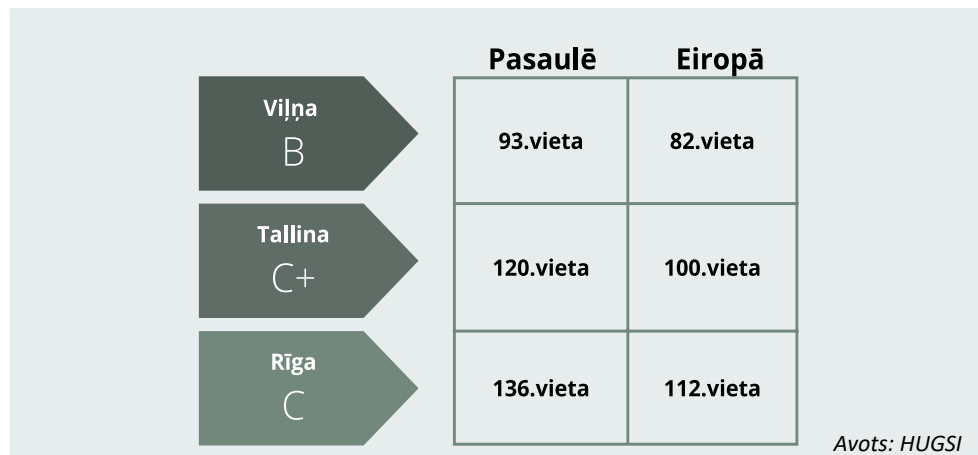
²⁵ Satiksmes indekss ir salikts indekss, kas atspoguļo laika patēriņu satiksmē, kas saistīts ar pārvietošanos uz darbu, neapmierinātības ar laika patēriņu novērtējumu, CO2 patēriņa novērtējumu satiksmē un satiksmes sistēmas kopējo neefektivitāti.

²⁶ Jo zemāka vieta jo labāk.

HUGSI Pilsētas zaļās zonas indekss

HUGSI ir Husqvarna sadarbībā ar Overstory izstrādāts pilsētas zaļās zonas indekss²⁷ (4.4.att.). Indekss ir izstrādāts, lai palīdzētu aizsargāt un uzlabot zaļo zonu uzturēšanu pilsētu teritorijās. HUGSI atklāj ieskatu par zaļo zonu lielumu, proporciju, izplatību un veselību pilsētu teritorijās. Starp Baltijas valstu galvaspilsētām augstākais vērtējums ir Viļņai (B). Tallina novērtēta ar C+ vērtējumu un starp Eiropas pilsētām²⁸ ieņem 100.vietu, bet Rīga tiek novērtēta ar C un Eiropas mērogā ieņem 112.vietu.

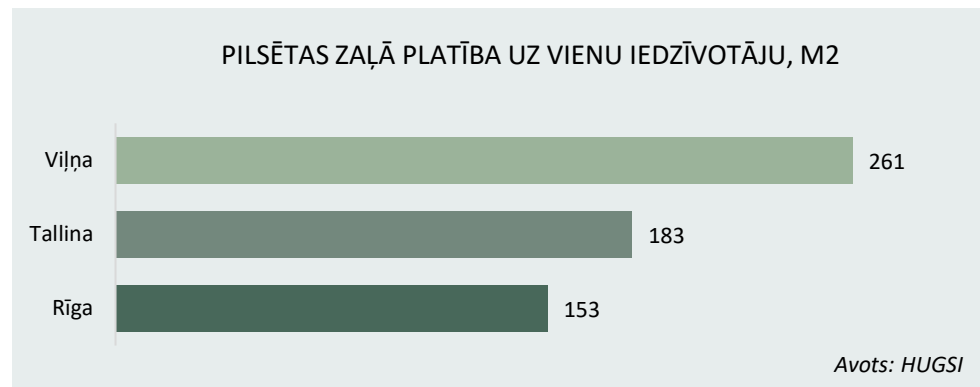
4.4. attēls

Lielākā zaļā platība uz vienu iedzīvotāju kvadrātmetros ir Viļņai – 261m², taču jāņem vērā, ka HUGSI dati var nebūt pilnībā precīzi (4.5.att.). Zaļā platība uz vienu iedzīvotāju tiek noteikta dalot zaļo platību ar pilsētas teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju skaitu. Tallinas zaļā platība – 183m², bet Rīgai 153m², kas ir mazākā zaļā platība starp minētajām pilsētām.

²⁷ Indeksa pamatā ir vairāki faktori, piemēram, pilsētas teritorijas procentuālā daļa, ko aizņem veģetācija, veģetācijas stāvoklis un zaļās zonas izvietojums pilsētas teritorijā. Pilsētas tiek vērtētas no A līdz E, kur A ir visaugstākais novērtējums un E zemākais. Pavisam tika skatītas 172 Eiropas pilsētas.

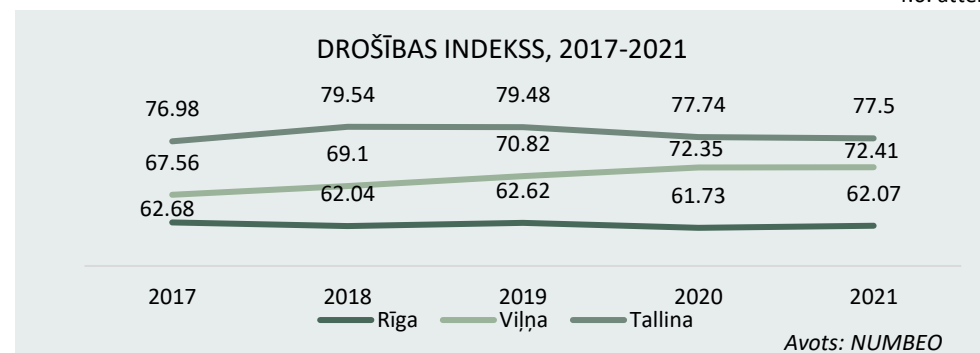
4.5. attēls

Drošība pilsētā

Visās trīs Baltijas valstu galvaspilsētas drošības indekss norāda, ka pilsētās ir zems²⁹ noziedzības līmenis. Apskatot laika periodu no 2017. līdz 2021.gadam drošības indekss Rīgā praktiski nav mainījies, 2021.gadā tas bija 62,07 (4.6.att.). Lai arī Rīgas drošības indekss liecina par zemu noziedzības līmeni, tas ir tuvu mērenas noziedzības līmenim. Augstākais drošības indekss 2021.gadā bija Tallinā (77,5), tomēr pēdējos gados tas nedaudz samazinās. Turpretī Viļņā drošības indekss pēdējos piecos gados tikai audzis, 2017.gadā tas bija tuvāk Rīgas pilsētai (67,56), bet 2021.gadā Viļņa drošības ziņā ir tuvāk Tallinai (72,41).

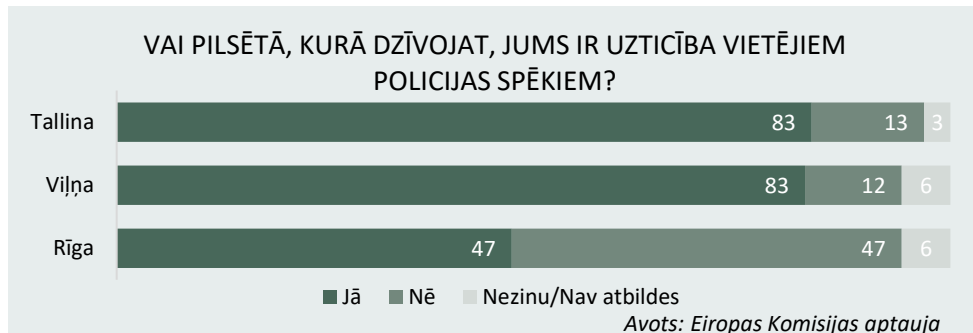
4.6. attēls

²⁹Drošības indekss = (100 - Numbeo noziedzības indekss). Drošības indekss virs 80 nozīmē ļoti zemu noziedzības līmeni, 60-80 zemu noziedzību, 40-60 mērenu noziedzību, 20-40 augstu noziedzību, savukārt zem 20 nozīmē ļoti augstu noziedzību.

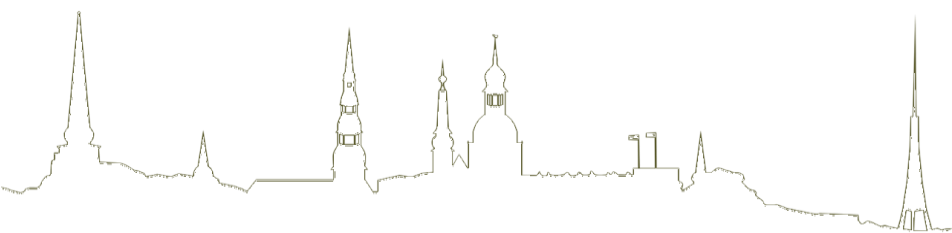
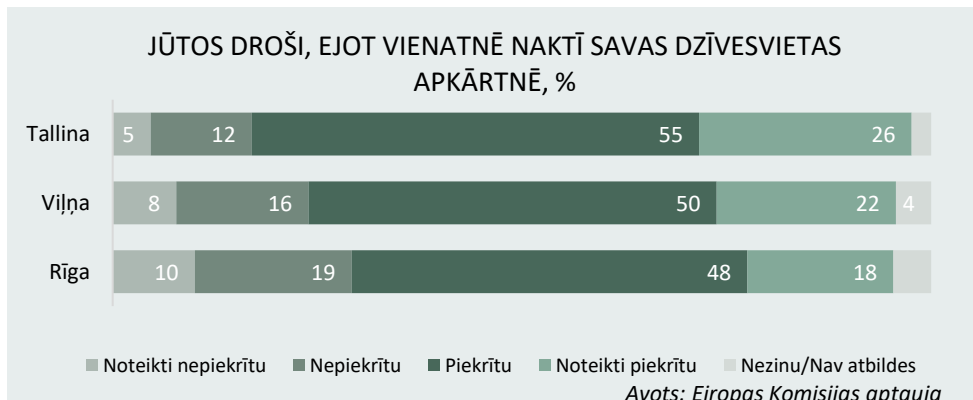
2019.gadā tikai veikta Eiropas Komisijas aptauja par dzīves kvalitāti Eiropas pilsētās, kurā tika noskaidrots arī iedzīvotāju viedoklis par drošību pilsētās. Apskatot Baltijas valstu galvaspilsētu iedzīvotāju atbildes, visvairāk vietējai policijai uzticas tieši Tallinas (83%) un Viļņas (83%) iedzīvotāji (4.7.att.). Rīgā vietējai policijai uzticas tikai 47% iedzīvotāju, kas ir ievērojami mazāk nekā Viļņā vai Tallinā. Tikpat - 47% Rīgas iedzīvotāju norādīja uz neuzticību vietējai policijai.

4.7. attēls

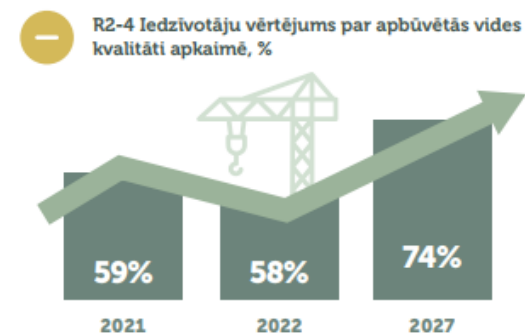
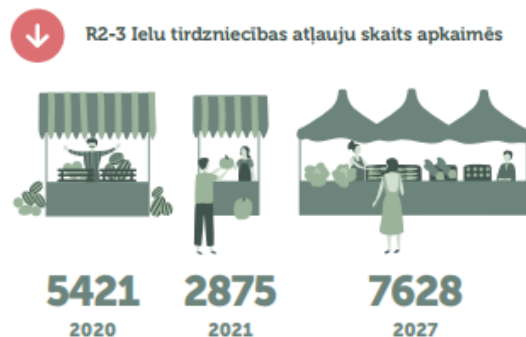
Neskatoties uz zemo drošības indeksu, kā arī zemo uzticību vietējai policijai, 66% Rīgas iedzīvotāju piekrīt, ka jūtas droši ejot vienatnē savas dzīvesvietas apkārtnē (4.8.att.). Tiesa gan, salīdzinoši Tallinas (81%) un Viļņas (72%) iedzīvotāji jūtas drošāk naktī ejot vieni savas dzīvesvietas apkārtnē.

4.8. attēls

PRIORITĀTES RĀDĪTĀJI

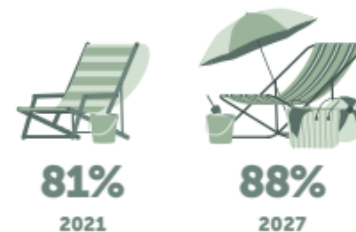
4.9.attēls

— R2-8 Graustu skaits apkaimēs

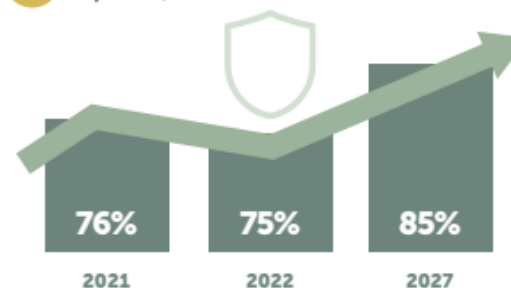
— R2-11 Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par publiskās ārtelpas labiekārtojumu atpūtas vajadzībām (atpūtas vietas, parki, pludmales, krastmalas, bērnu rotaļu laukumi u.tml.) Rīgā, %

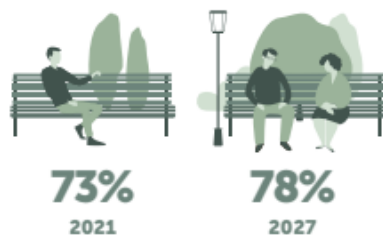
— R2-9 Sabiedrībai nozīmīgu būvju īpatsvars, kad būvniecības ieceres stadijā saistībā ar vides pieejamības jautājumiem iesaistās NVO, %

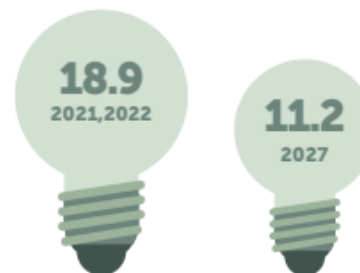
— R2-12 Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par drošību apkaimē, %

— R2-10 Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par publiskās ārtelpas labiekārtojumu ikdienas vajadzībām (parki, skvēri, ietves, ielu apstādījumi, soliņi, bērnu rotaļu laukumi u.tml.) Rīgā, %

— R2-15 Neapgaismoto 1. un 2. kategorijas ielu posmu garums, km

Prioritātes rādītāju analīze

P2 ieviešanas progressa novērtēšanai AP2027 noteikti 15 prioritātes rādītāji³⁰ (no R2-1 līdz R2-12) un 3 uzdevumu izpildes rādītāji³¹ (no R2-13 līdz R2-15).

Rādītāju attīstības tendence pret sākuma vērtību

Novērtējot 15 rādītāju izmaiņas pret sākuma vērtību:

- ↑ 3 rādītājiem pozitīva tendence
- ↓ 3 rādītājiem negatīva tendence
- 9 rādītājiem nebūtiskas izmaiņas vai nav pieejamie aktuālie dati

Pozitīva tendence

Pozitīva tendence novērojama iedzīvotāju vērtējumā par mazās un vidējās uzņēmējdarbības aktivitāti apkaimē (74%). Iedzīvotāji, kas piedalījās aptaujā, augstu vērtē arī teritorijas tīrību apkārtnē (78%), kur rādītājs procentuāli jau ir sasniedzis 2027.gada mērķa vērtību. 2022.gadā Rīgā ir par vienu peldvietu (8), kas atbilst normatīvajiem aktiem, vairāk.

Negatīva tendence

Salīdzinot ar 2021.gadu, iedzīvotāji 2022.gadā zemāk vērtē sportošanas un aktīvās atpūtas iespējas apkaimē (-6 procentpunkti). 2021.gadā samazinājies arī ielu tirdzniecības atļauju skaits, kā arī gada laikā pašvaldībā iestādīto koku skaits.

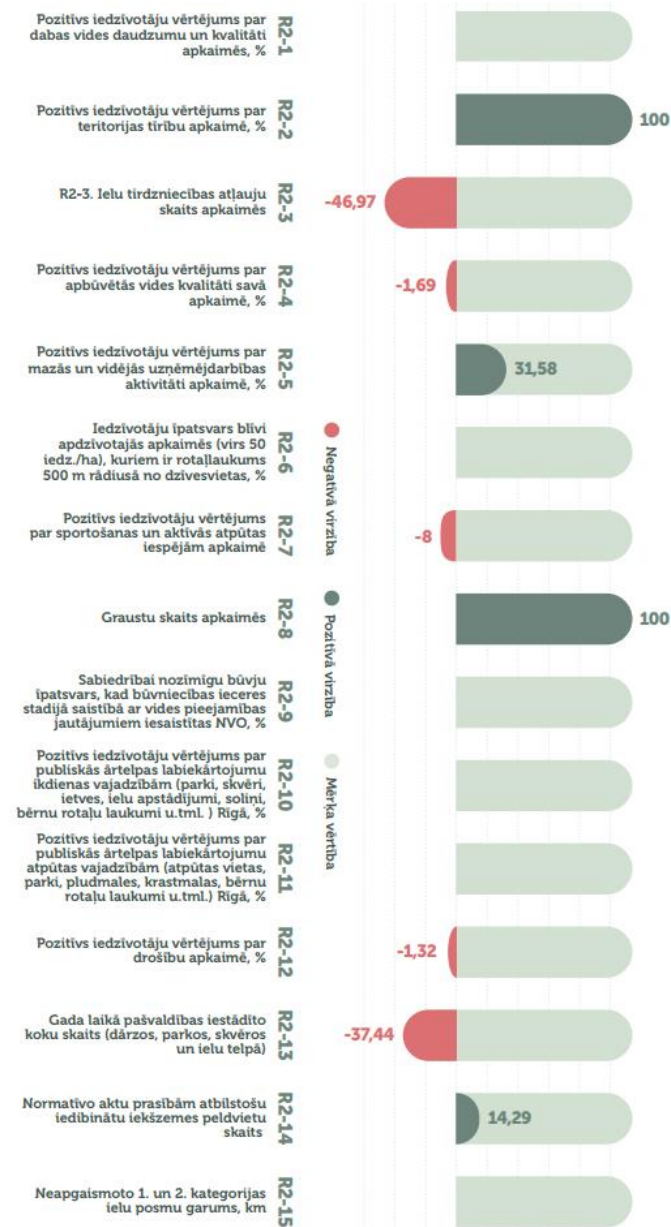
Rādītāju virzība uz mērķa vērtību

3 no 15 rādītājiem ir negatīva virzība pret mērķa vērtību, bet 2 rādītāji jau tagad ir sasnieguši mērķa vērtību.

³⁰ Prioritātes rādītāji ir rezultātu rādītāji, kas mēra realizētās politikas efektivitāti Attīstības programmas īstenošanā.

³¹ Uzdevumu izpildes rādītāji ir darbības rādītāji, kas mēra Pašvaldības darbības efektivitāti Attīstības programmas īstenošanā.

P2 RĀDĪTĀJU PROGRESS VIRZĪBĀ UZ MĒRĶA SASNIEGŠANU 2027.GADĀ 4.10.attēls

Rādītāju kopējais progress uz mērķa vērtību

Aprēķinot katra rādītāja procentuālo virzību uz mērķi un piešķirot rādītājiem vidējo svērto vērtību secināms, ka P2 rādītāju kopējā virzība uz mērķa vērtību ir 10,03%.

4.11.attēls

P2 rādītāju kopējais progress virzībā uz mērķa vērtības sasniegšanu 2027.gadā

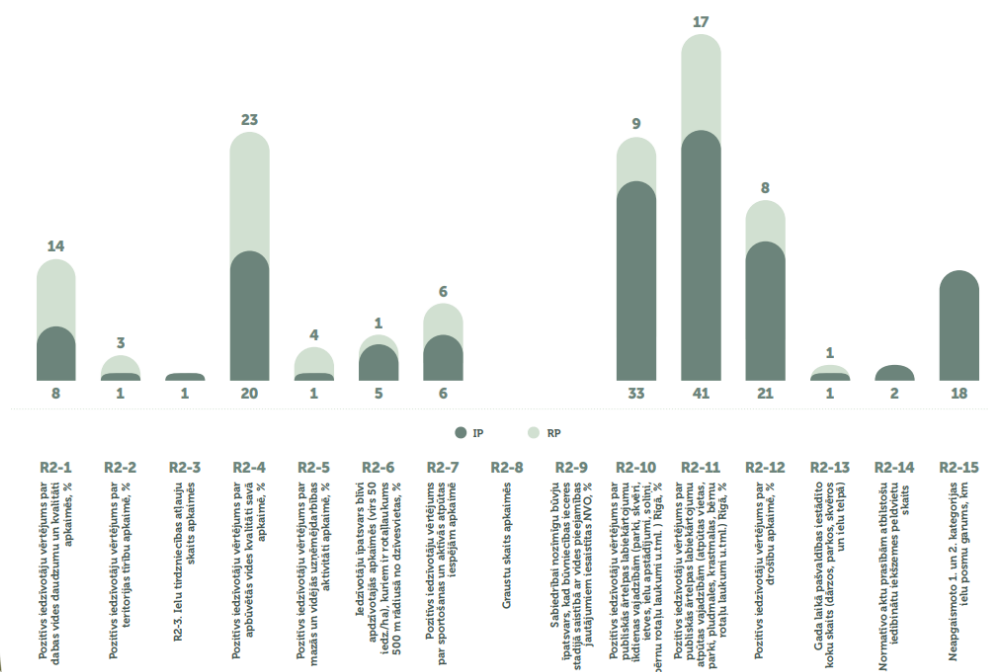

RP un IP ietekme uz rādītāju sasniegšanu

Lai sasniegtu rādītājos izvirzītās vērtības, būtiskas ir investīcijas un pašvaldības rīcība. Rīcības un investīciju plānā visvairāk ir tādu projektu, kas ietekmē rādītājus R2-4, R2-10 un R2-11.

4.12.attēls

Projektu skaits, kuriem ir ietekme uz rādītāju

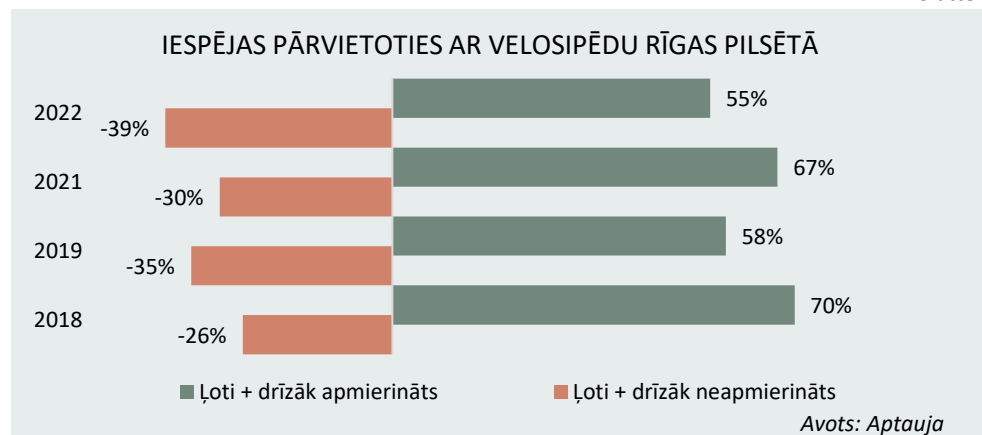
IEDZĪVOTĀJU APTAUJA

Bez jau minētajiem 6 jautājumiem, kas iekļauti iedzīvotāju aptaujā atbilstoši P2 rādītājiem, papildus iedzīvotāju aptaujā tika uzdoti jautājumi, kas sniedza atbildes uz citām P2 aktualitātēm.

Iespējas pārvietoties ar velosipēdu pilsētā

Kopumā aptaujā piedalījās 2207 respondenti, jautājums par pārvietošanās iespējām ar velosipēdu Rīgas pilsētā, tika uzdots tikai tiem respondentiem, kas pēdējā gada laikā Rīgas pilsētā ir pārvietojušies ar velosipēdu (827 respondenti). Iespējas pārvietoties ar velosipēdu Rīgas pilsētā 2022.gadā apmierina 55% respondentu. 2022.gada pieaudzis kritisko vērtējumu skaits, ja 2018. gadā pārvietošanās iespējas ar velosipēdu neapmierināja 26% iedzīvotāju, tad 2022. gadā iedzīvotāju neapmierinātība ir palielinājusies par 13 procentpunktiem, sasniedzot 39%.

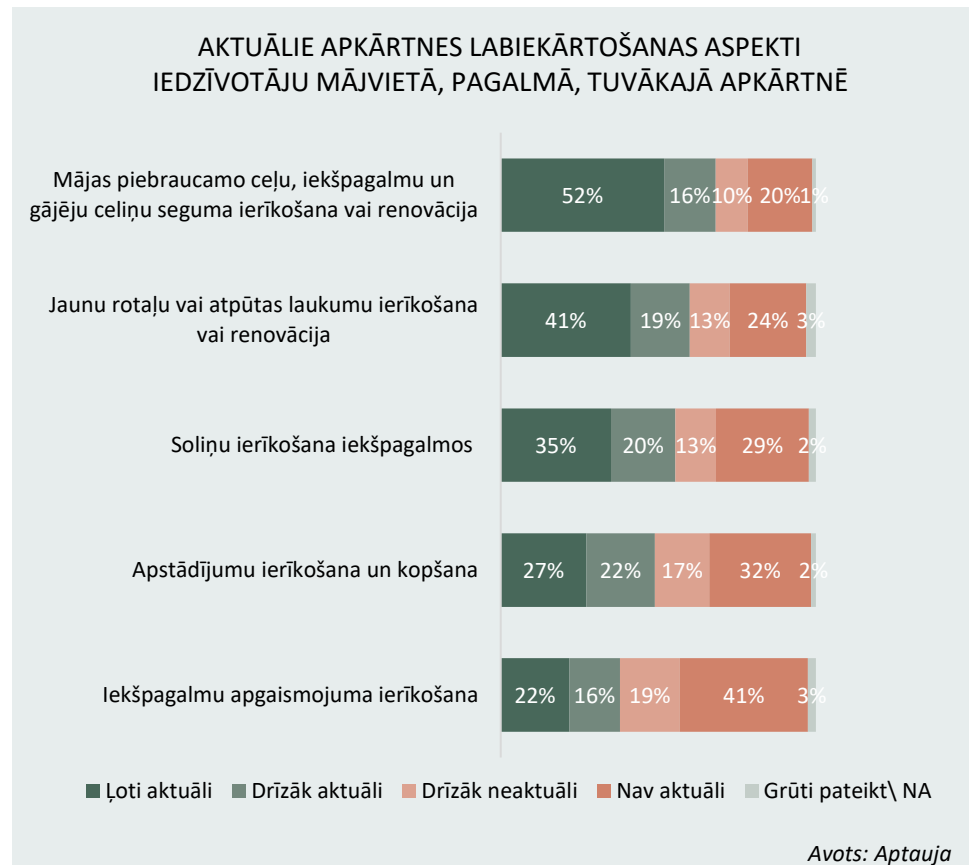
4.13.attēls

Aktuālie apkārtnes labiekārtošanas aspekti

Kā prioritāri risināmais tuvākās apkārtnes labiekārtošanas aspekts, ko par ļoti aktuālu uzskatīja 52% respondentu, ir mājas piebraucamo ceļu, iekšpagalmu un gājēju celiņu seguma ierīkošana vai renovācija. Arī jaunu rotaļu vai atpūtas laukumu ierīkošana vēl joprojām ir ļoti aktuāla (41%).

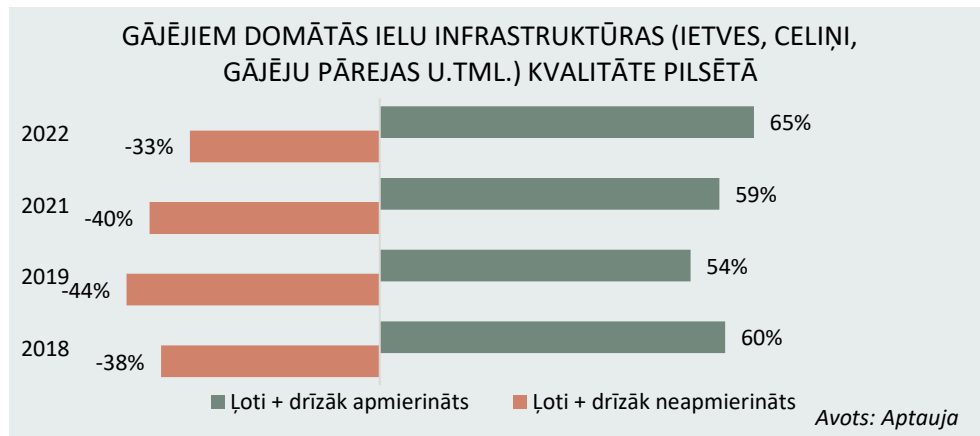
4.14.attēls

Gājēju infrastruktūras kvalitāte pilsētā

Iedzīvotāji aizvien pozitīvāk vērtē gājējiem domātās ielu infrastruktūras (ietves, celiņi, gājēju pārejas u.tml.) kvalitāti pilsētā. 2022. gadā to pozitīvi vērtēja 65% aptaujāto Rīgas iedzīvotāju, kas ir par 6 procentpunktiem vairāk, kā 2021.gadā, sasniedzot augstāko apmierinātības līmeni pēdējo 4 gadu laikā.

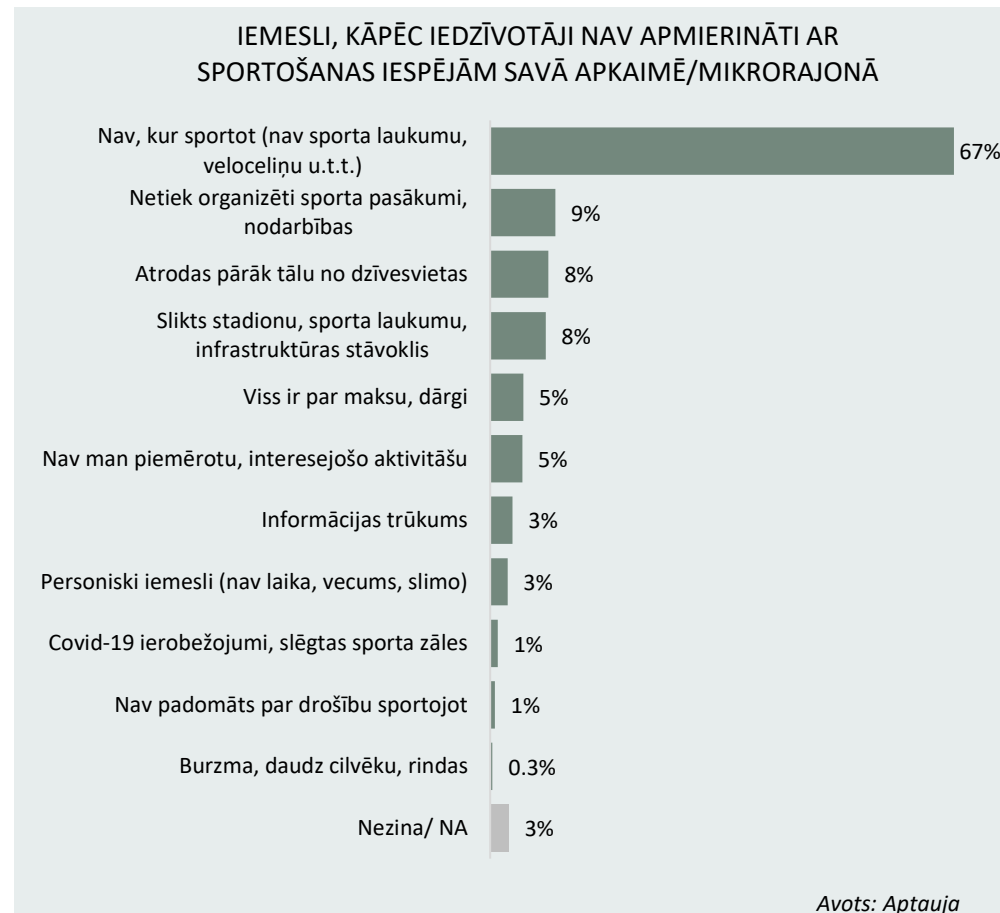
4.15.attēls

Sportošanas un aktīvās atpūtas iespējas apkaimē

Viens no P2 rādītājiem ir R2-7 "Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām apkaimē". 2022.gadā ar sportošanas iespējām apmierināta lielākā daļa respondentu jeb 69%, tomēr tas ir zemākais vērtējums pēdējo četru gadu laikā. Neapmierinātāki ar sportošanas iespējām ir tieši gados jaunāki cilvēki (15-24 gadi) (28%), kam sportošanas iespējas savā apkaimē ir īpaši aktuālas. Iedzīvotāji, kas nav apmierināti ar sportošanas iespējām (504 respondenti) savā apkaimē, kā galveno iemeslu min to, ka apkaimē vai mikrorajonā nav piemērotas sporta infrastruktūras (67%). 9% iedzīvotāju, kurus neapmierina sportošanas iespējas, kā iemeslu raksturo to, ka apkaimē vai mikrorajonā netiek organizēti sporta pasākumi vai nodarbības. Neliela daļa no iedzīvotājiem kā negatīvo aspektu min slikto stadionu un sporta laukumu infrastruktūru (8%), tālo atrašanās vietu (8%), kā arī nelielai daļai iedzīvotāju nav piemērotu un interesējošu aktivitāšu (5%).

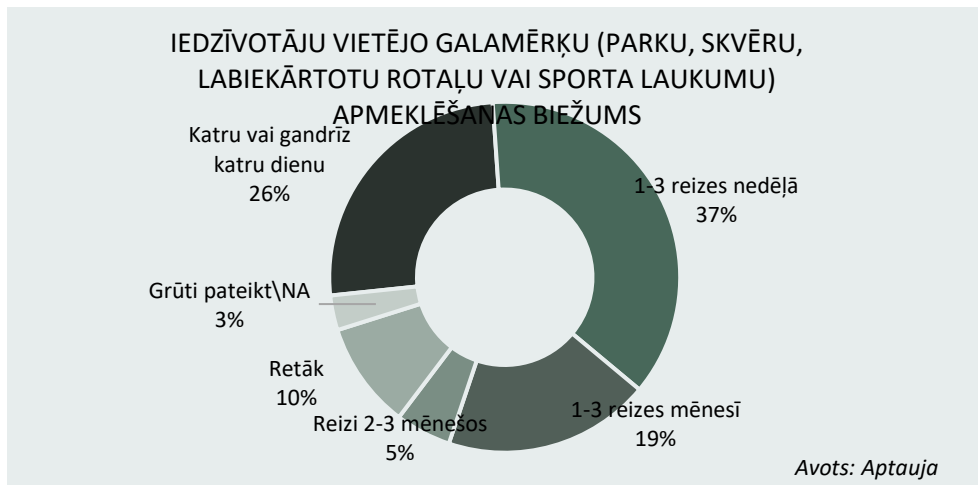
4.16.attēls

Iedzīvotāju parku, skvēru apmeklēšanas biežums un ilgums

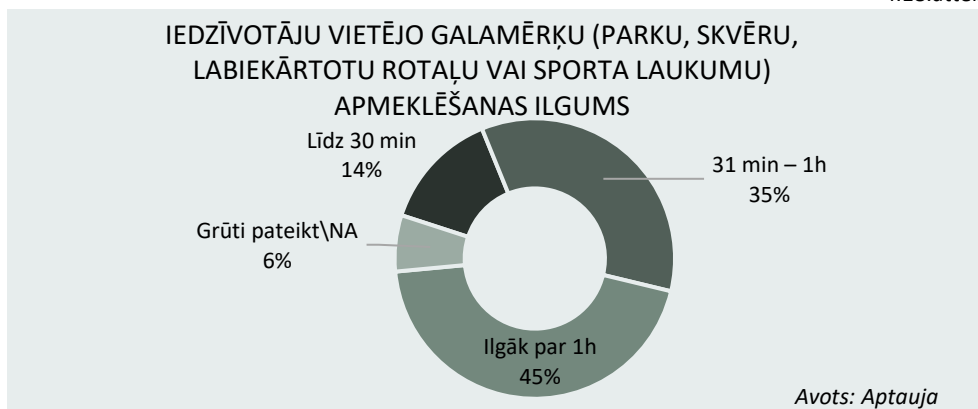
Gandrīz divas trešdaļas (63%) Rīgas iedzīvotāju vismaz reizi mēnesī apmeklē tādus vietējos galamērķus, kā parki, skvēri, labiekārtoti rotaļu vai sporta laukumi. Katrs ceturtais (26%) no respondentiem apmeklē kādu no vietējiem atpūtas vai sporta galamērķiem katru vai gandrīz katru dienu. Vietējos atpūtas vai sporta galamērķus visbiežāk gandrīz katru vai katru dienu apmeklē iedzīvotāji, kuriem nav auto (32%), kā arī iedzīvotāji vecumā virs 65 gadiem (31%).

4.17.attēls

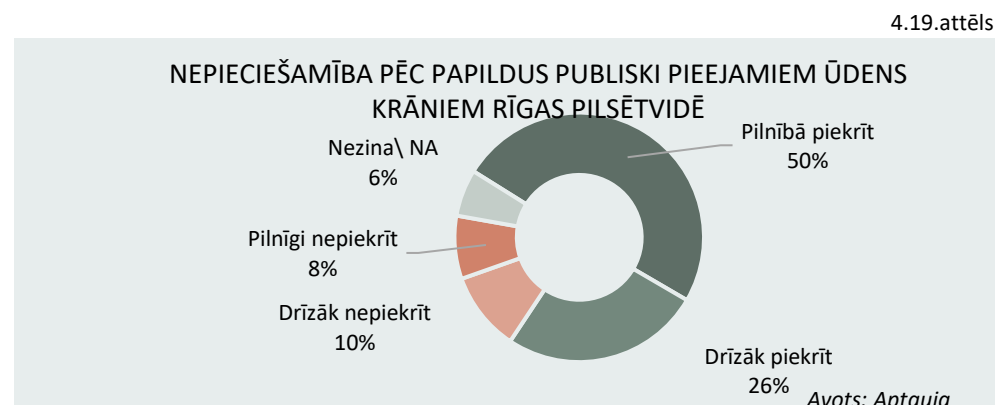
Aptaujas dalībnieki vietējos galamērķos, kā parkos, skvēros, labiekārtotos rotaļu vai sporta laukumos, vienā apmeklējuma reizē visbiežāk pavada ilgāk par stundu (45%). Interesanti, ka tikai 17% iedzīvotāju vecumā no 45-54 gadiem parkus apmeklē katru vai gandrīz katru dienu, tomēr ejot retāk tie parkos un skvēros pavada ilgāk par vienu stundu (45%).

4.18.attēls

Dzeramā ūdens krāni pilsētvidē

Vairāk kā puse no respondentiem (76%) pilnībā piekrīt vai piekrīt, apgalvojumam par papildus publiski pieejamu dzeramā ūdens krānu izvietojšanu pilsētā. Skatoties respondentus pēc dzīves vietas, vislielāko nepieciešamību pēc papildus publiski pieejamiem ūdens krāniem izsaka 89% no centra rajona iedzīvotājiem.

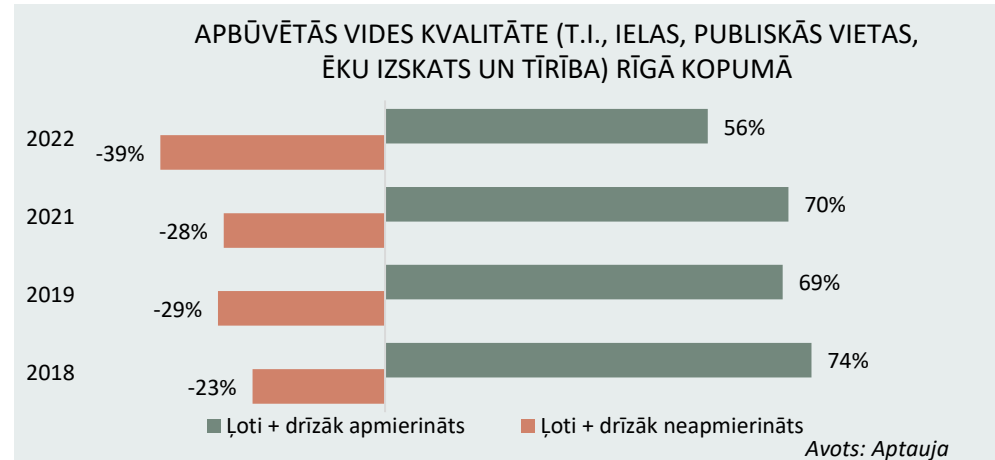

4.19.attēls

Apbūvētās vides kvalitāte

Viens no AP2027 P2 rādītājiem ir R2-4 “Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par apbūvētās vides kvalitāti savā apkaimē, %”, kura vērtība 2022. gadā ir nemainīga. Aptaujā arī tika uzdots jautājums par apbūvētās vides kvalitāti Rīgā kopumā. 2022.gadā apbūvētās vides kvalitāte (t.i., ielas, ēku izskats un tīrība) Rīgā kopumā apmierina (56%) par 14 procentpunktiem mazāk iedzīvotāju, nekā 2021.gadā.

4.20.attēls

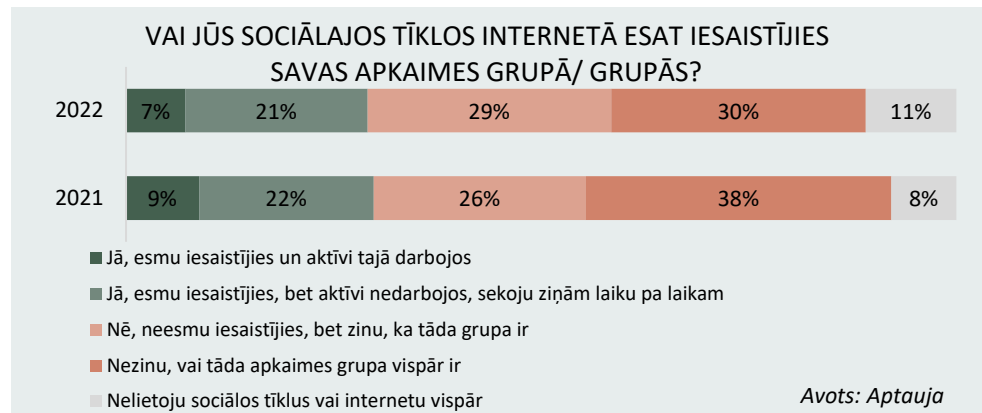

Iedzīvotāju iesaiste apkaimju grupās un lēmumu pieņemšanas procesos

Lielākā daļa jeb 30% no respondentiem 2022.gadā nav iesaistījušies un nezina, ka sociālajos tīklos eksistē viņu apkaimes grupas. 7% no respondentiem ir iesaistījušies un aktīvi darbojas savas apkaimes sociālo tīklu grupā. Skatieties

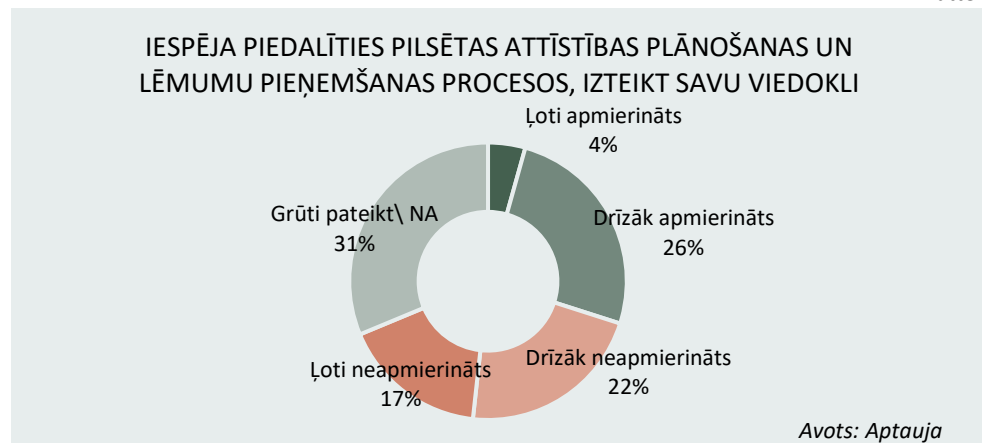
respondentu atbildes pēc dzīvesvietas vismazāk aktīvi savu apkaimju sociālo tīklu grupās ir respondenti no Centra rajona (3%).

4.21.attēls

Iespēja piedalīties pilsētas attīstības plānošanas pasākumos un lēmumu pieņemšanas procesos, izteikt savu viedokli apmierina 30% iedzīvotāju, savukārt neapmierina 39% aptaujāto Rīgas iedzīvotāju.

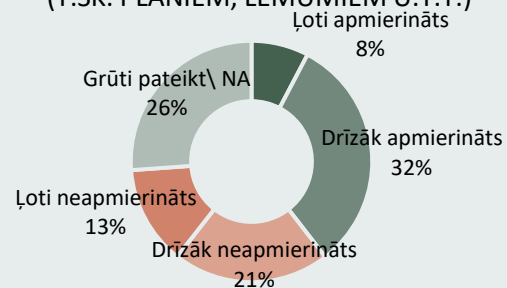
4.22.attēls

Iespējas saņemt informāciju par pašvaldības darbu (t.sk. plāniem, lēmumiem u.t.t.) apmierina 40% ,savukārt neapmierina 34% respondentu. Apmierinātāki ar iespējām saņemt informāciju par pašvaldības darbu ir iedzīvotāji, kuru sarunvaloda ģimenē ir latviešu valoda (46%).

4.23.attēls

IESPĒJAS SAŅEMT INFORMĀCIJU PAR PAŠVALDĪBAS DARBU (T.SK. PLĀNIEM, LĒMUMIEM U.T.T.)

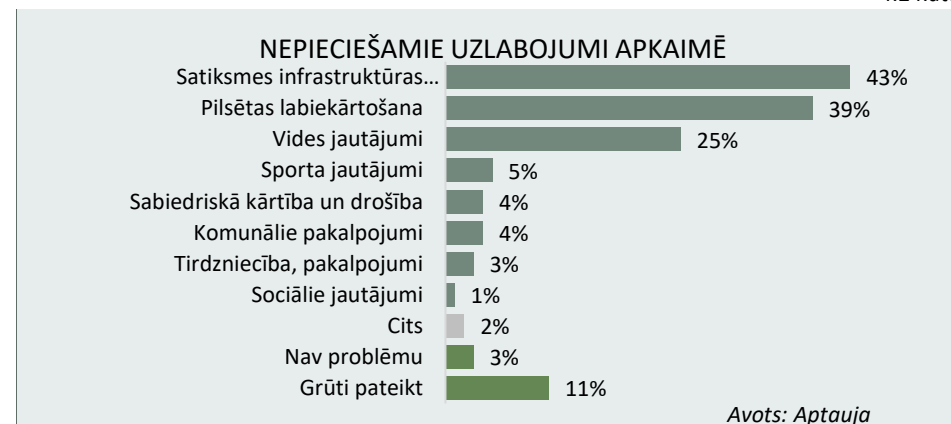

Avots: Aptauja

Prioritārie risinājumi pilsētā

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, 43% respondentu kā prioritāri nepieciešamos uzlabojumus apkaimē nosauc satiksmes infrastruktūru, kur skatoties detalizētāk visbiežāk tiek minēts tieši ielu stāvoklis (20,8%). Aptaujas dalībnieki uzskata, ka Rīgai nepieciešams vairāk domāt par pilsētas labiekārtojumu (39%). Visbiežāk iedzīvotāji, kas piedalījās aptaujā, atzīmēja, ka vēlētos, lai viņu apkaimē tiktu ierīkoti papildus bērnu laukumi (8,2%), kā arī vēl joprojām daudziem iedzīvotājiem rūp savas mājas iekšpagalms (7,7%). Kā trešā tēma, kas aptaujas dalībnieku skaitījumā ir vissvarīgākā ir ar vidi saistītie jautājumi un uzlabojumi (25%). 7,3 % vēlas, lai pilsēta būtu tīrāka un sakoptāka, kā arī 7,3% vēlas, lai esošie parki tiktu labiekārtoti un iedzīvotājiem būtu vairāk zaļās zonas pilsētā.

4.24.attēls

RĪCĪBAS UN INVESTĪCIJU PLĀNA ANALĪZE

Investīciju un rīcības plāns raksturo plānotās investīcijas, ko plānots veikt prioritāšu un uzdevumu sasniegšanai. IP un RP plāns tiek aktualizēts ne retāk kā reizi gadā.

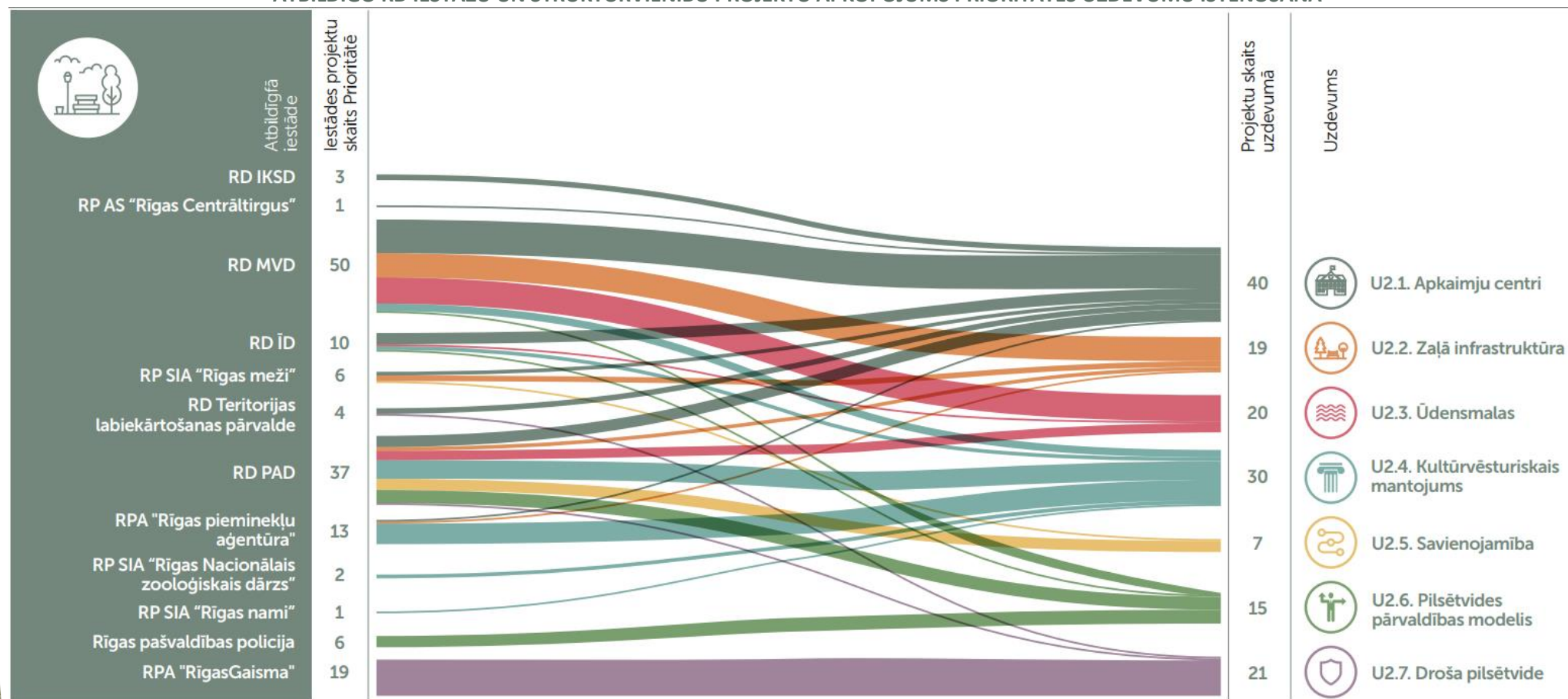
Iesaistītās puses

No visām Rīgas domes iestādēm 12 iestādes ir atbildīgas par 2. prioritātē esošo projektu vai rīcību izpildi. Vislielākajam skaitam projektu – 50 atbildīgā iestāde ir RD MVD. Projekti, galvenokārt, saistīti ar parku, skvēru, publisko laukumu vai ūdensmalu labiekārtošanu, kā arī kapsētu vai kapliču paplašināšanu vai pārbūvi.

2.7. uzdevumā “Droša pilsētvide” 19 projektiem galvenais izpildītājs ir RPA “Rīgas gaisma”, šajā uzdevumā tiek īstenoti vairāki ielu un teritoriju apgaismošanas projekti. RD PAD ir viens no galvenajiem izpildītājiem 2.1., 2.3., 2.4. un 2.5. uzdevumos, kur kopā īsteno 10 projektus.

4.25. attēls

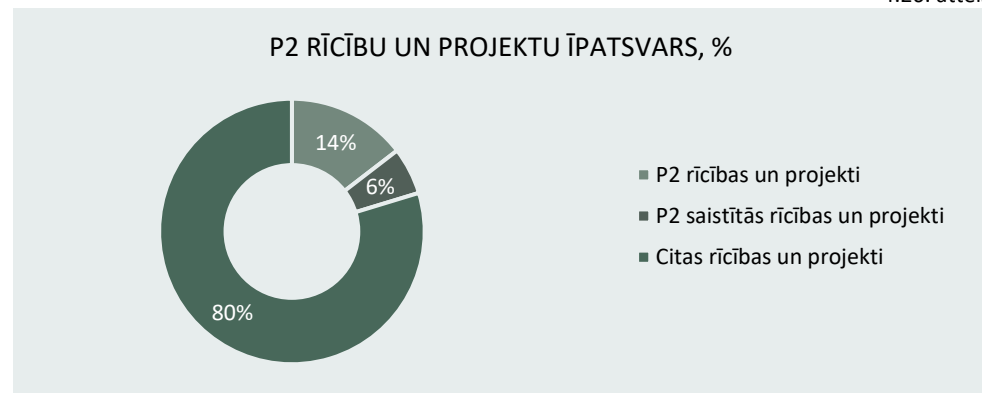
ATBILDĪGO RD IESTĀŽU UN STRUKTŪRVIENTĪBU PROJEKTU APKOPOJUMS PRIORITĀTES UZDEVUMU ĪSTENOŠANĀ

RP un IP plānotās rīcības un projekti

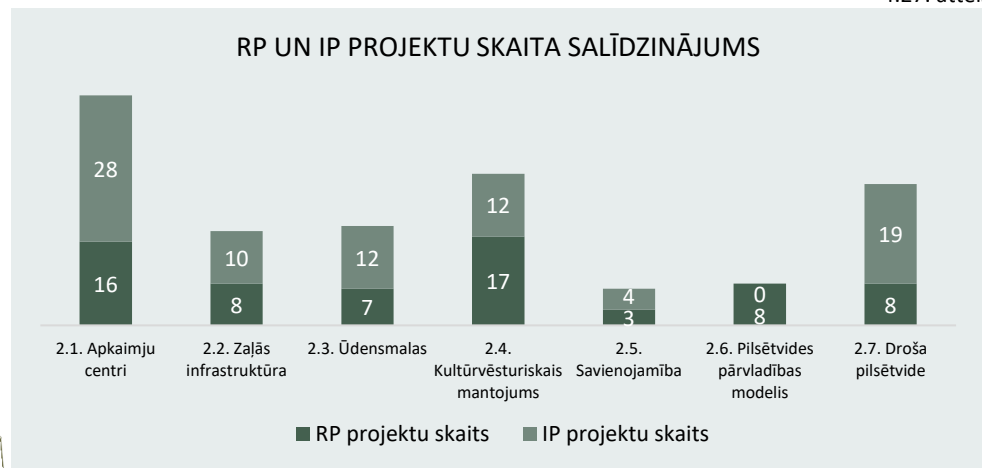
Vērtējot AP2027 iekļautās RP un IP plānotās rīcības un projektus 9 prioritātēs, P2 ietver 152 jeb 14% no visām 832 īstenojamajām rīcībām un projektiem (4.26.att.). Papildus daļa – 60 jeb 6% rīcību un projektu ir integrēti citās prioritātēs, kas papildina uzdevumu un mērķu sasniegšanu pilsētvides jomā.

4.26. attēls

Kopumā līdz 2027.gadam plānots realizēt 152 projektus. AP2027 2. prioritātei minēti 7.uzdevumi (4.27.att.). Visvairāk projektu un rīcību tiek realizēts 2.1. uzdevumā “Apkaimju centri” 44, kā arī 2.7. uzdevumā “Droša pilsētvide”- 27. Uzdevumā 2.6. “Pilsētvides pārvaldības modelis” netiek realizēts neviens investīciju projekts.

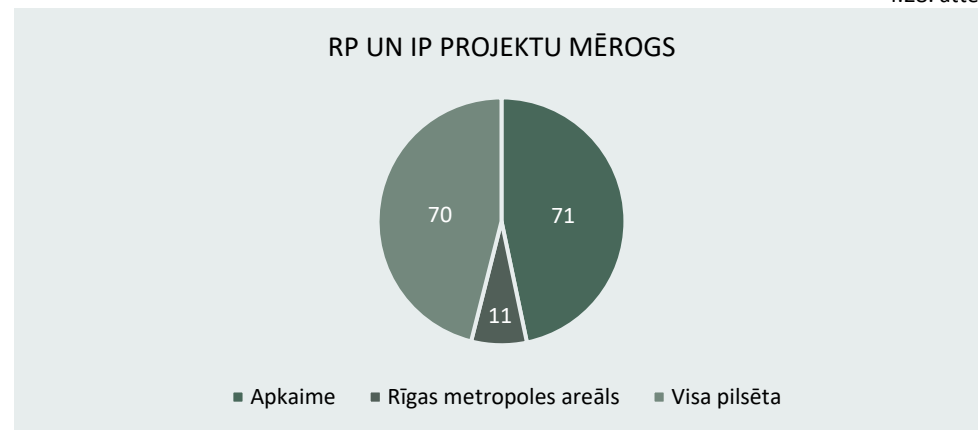
4.27. attēls

RP un IP plānoto rīcību un projektu ietekmes mērogs

Lielākajai daļai plānoto rīcību un projektu, tas ir 70 no 152 ir ietekme uz visu Rīgas pilsētu³², daļa projektu tiek plānots ieviest konkrētā Rīgas apkaimē – 71, bet tikai neliela daļa projektu aptver plašāku teritoriju – Rīgas metropoles areālu – 11 projekti (4.28.att.).

4.28. attēls

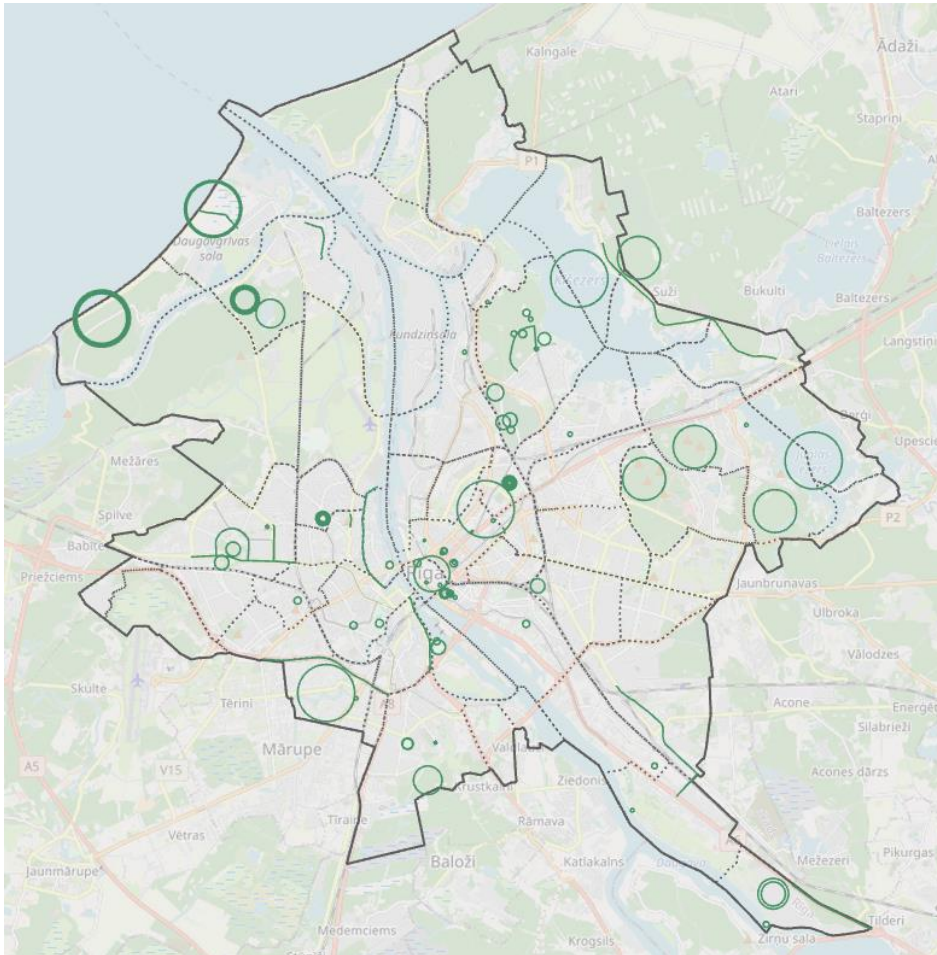
IP mērogs

Investīciju projekti tiek realizēti un ietekmē vairākas apkaimes vai kādu konkrētu apkaimi, tomēr ir arī projekti, kuriem ir ietekme uz visu pilsētu. Visvairāk investīciju plānā minēto projektu tiek realizēti tieši Centra apkaimē - 11, Dzirciema apkaimē - 3 un Mežaparka apkaimē – 8 (4.29.att.).

³² Rīgas pilsētā tiek iekļauti projekti, kuru ietekme ir vairāk kā uz vienu apkaimi

1.29. attēls.

IP PROJEKTU MĒROGS

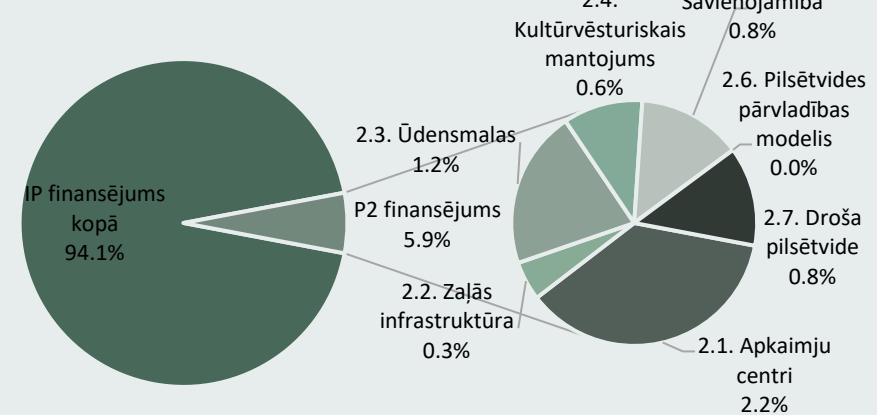

IP projektu finansējums

P2 finansējums sastāda 6% no kopējā IP finansējuma. Skatoties finansējuma sadali pa uzdevumiem vislielākais finansējums tiek atvēlēts 2.1. uzdevumā “Apkaimju centri” (2,2%), kur ir arī visvairāk plānoto vai īstenošanā esošo investīciju projekti. 2.4. uzdevumā “Kultūrvēsturiskais mantojums”, 2.5. uzdevumā “Savienojamība” un 2.7. uzdevumā “Droša pilsētvide” atvēlētais finansējums no kopējā finansējuma ir zem 1% (4.30.att.).

4.30. attēls

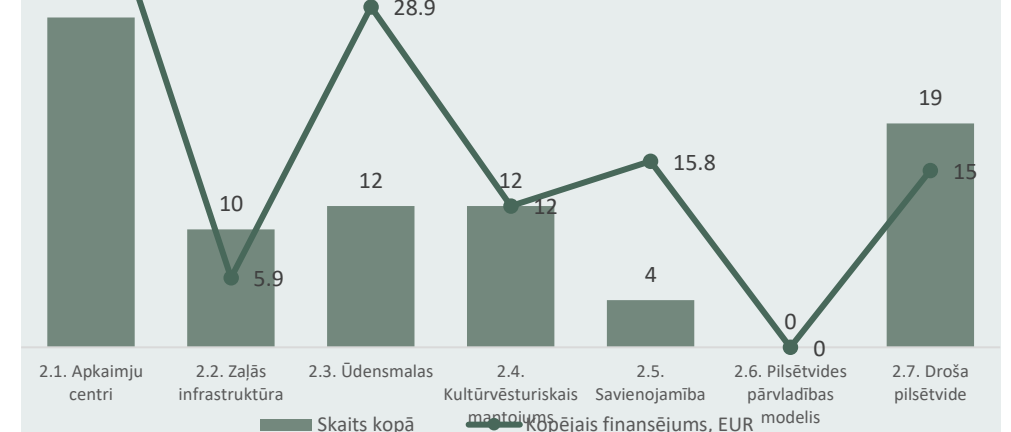
IP FINANSĒJUMA SADALĪJUMS

IP skaita un finansējuma salīdzinājums parāda, ka ne vienmēr uzdevumos, kuros ir lielāks projektu skaits, attiecīgi būs arī lielākais finansējums (4.31.att.). Lielākais finansējums atvēlēts 2.1. uzdevumā “Apkaimju centri”, kur arī ir lielākais projektu skaits. 2.3. uzdevumam “Ūdensmalas” atvēlētais finansējums ir salīdzinoši lielāks (28,9 milj. EUR), kā citos uzdevumos, kaut arī projektu skaits uzdevumā nav viens no lielākajiem (12 projekti). Ievērojamākais projekts, kam šajā uzdevumā atvēlēts lielākais finansējums ir pilsētas kanāla Kārļa baseina kanālmalas pārbūve un saistītās publiskās ārtelpas labiekārtošana.

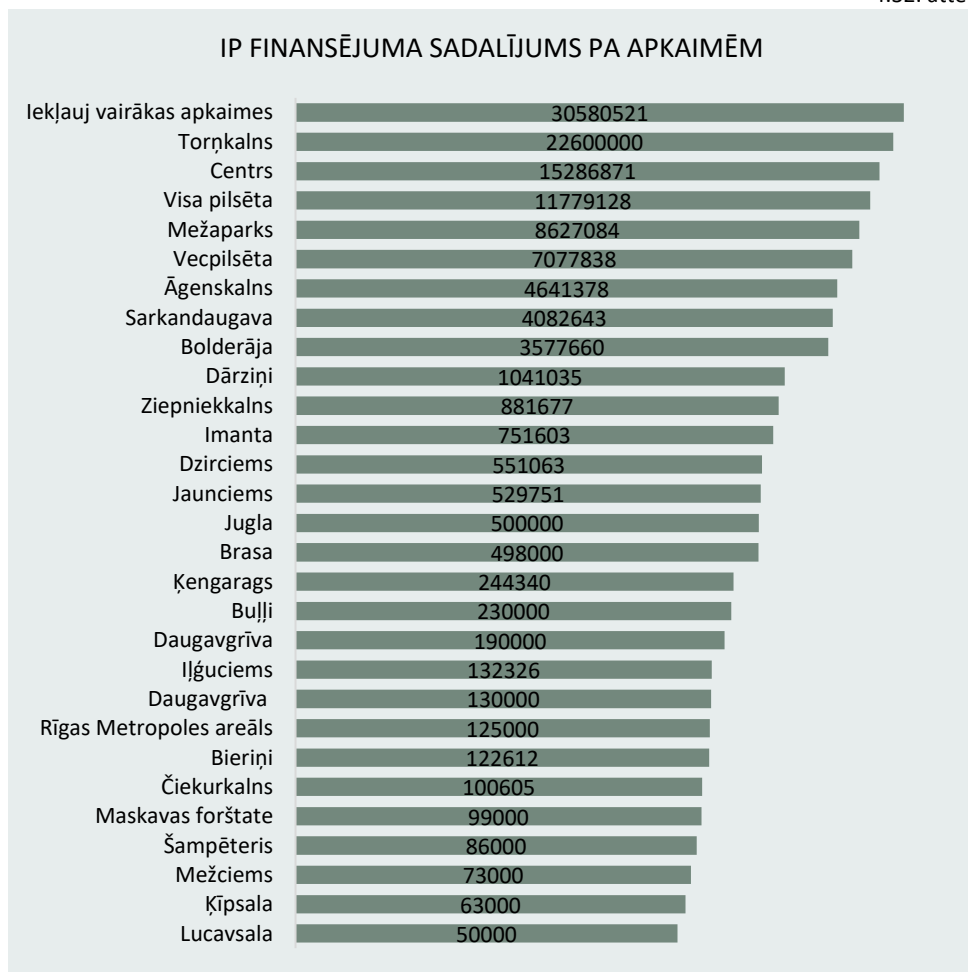
4.31. attēls

IP SKAITA UN FINANSĒJUMA SALĪDZINĀJUMS

IP projektu finansējums tika salīdzināt arī pa apkaimēm (4.32.att.). Vislielākais finansējums tiek virzīts uz Torņkalna (22,6 milj. EUR) un Centra (15,2 milj. EUR) apkaimēm, kā arī Mežaparka apkaimē (8,6 milj. EUR). Torņkalna apkaimē plānots īstenot projektu, kurā tiks veikti Mūkusalas ielas krastmalas nostiprināšanas un ar to saistītās infrastruktūras būvniecības darbi, kas ir arī vienīgais investīciju projekts, kas tiks veikts Torņkalna apkaimē. Centra apkaimē tiek īstenoti vairāki parku un skvēru labiekārtošanas projekti. Mežaparkā viens no lielākajiem plānotajiem projektiem ir Rīgas Nacionālā zooloģiskā dārza ārējā perimetra 4 ēku rekonstrukcija.

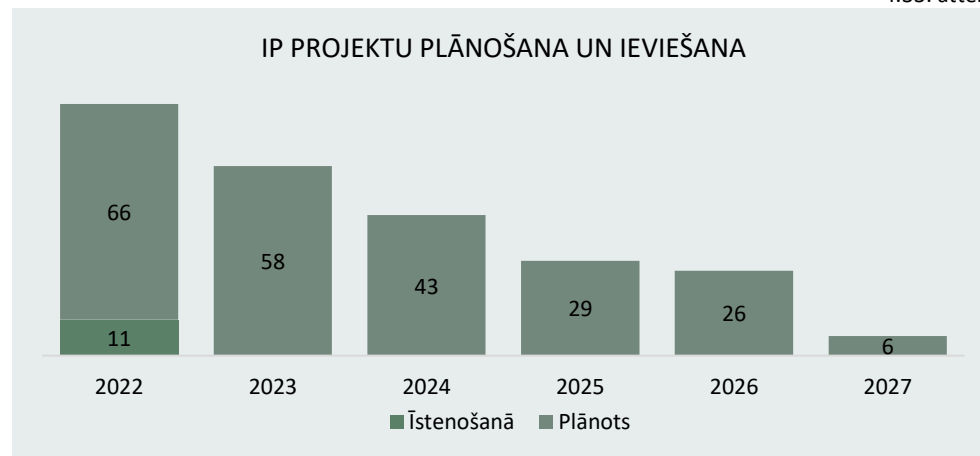
4.32. attēls

IP projektu plānošana un ieviešana

Lai sasniegtu izvirzītos P2 mērķus, IP ir iekļauti 85 projekti, no kuriem 2022.gadā ieviešanā bija 5 projekti.

4.33. attēls

EKSPERTU FOKUSGRUPAS DISKUSIJA

Lai novērtētu P2 problēmjautājumus un gūtu ierosmes jaunām idejām (rīcībām un projektiem) prioritātes problēmu risināšanā 2022.gada 15.novembrī notika ekspertu fokusgrupas diskusija, kur piedalījās sekojoši dalībnieki:

Nr. p.k.	Pārstāvētā institūcija / iestāde	Dalībnieka vārds, uzvārds un amats
1.	Rīgas Centra attīstības biedrība	Anete Kauce, valdes locekle
2.	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde	Inguna Jakale, eksperte pilsētplānošanā
3.	Biedrība "Apvienība "Pilsēta cilvēkiem""	Kārlis Krēķis, valdes priekšsēdētājs Mihails Simvulidi, valdes priekšsēdētāja vietnieks Gunita Piterāne, biedrības pārstāve
4.	Biedrība "Drošas ielas"	Māris Jonovs, biedrības vadītājs
5.	Biedrība "Urban Institute"	Helēna Gūtmane, SIA "ALPS ainavu darbnīca", ainavu arhitekte
6.	Eksperts	Mārtiņš Engēlis, pilsētvides izpētnieks un tūrisma kritiķis, raidījuma "Ielas garumā" veidotājs
7.	Biedrība "FREE RIGA"	Zane Ruģēna, ilgtspējas un attīstības vadītāja, "Viskaļi - dzīves kvalitātes dizaina institūts" projekta vadītāja
8.	Arhitektūras platforma A4D	Artis Zvirgzdiņš, platformas redaktors, arhitekts
9.	Eksperte	Ilma Valdmāne, arhitekte

Fokusgrupu diskusiju jautājumi tika iedalīti trīs grupās:

1. Publiskās ārtelpas funkcionālā daudzveidība;
2. Drošība pilsētā;
3. Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un atjaunošana.

Galvenās atziņas

1. Publiskās ārtelpas funkcionālā daudzveidība:

- Covid-19 pandēmija un ierobežojumi parādīja, cik nozīmīga loma ir publiskai ārtelpai. **Zaļai, patīkamai, āra aktivitātēm piemērotai publiskai ārtelpai ir jābūt dzīvesvietas tuvumā** (nevis, piemēram, Centra iedzīvotājiem jābrauc pastaigās uz Mežaparku). Apkaimēm jāklūst pašpietiekamām - **katrā apkaimē ir vieta, kurā cilvēki var atpūsties** un kur no savas dzīvesvietas var aiziet ar kājām.
- **Zaļās zonas** (ne vienmēr parki) **un to veidošana ir svarīga arī saistībā ar adaptēšanos Klimata pārmaiņām**, jābūt iekļautiem dažādiem dabas risinājumiem, piemēram, lietus ūdeņu savākšanai, kas ļauj pilsētniekam baudīt dabas tuvumu, ieraudzīt akmeni, ūdens augus un radības, jāintegrē arī tādas funkcijas kā noēnojums u.c.
- Īpaša uzmanība būtu jāvelta ūdensmalām, šobrīd pusei no Rīgas iedzīvotājiem ir jādodas ārpus savas apkaimes, lai tiktu pie ūdens malas. Vēl lielākai daļai iedzīvotāju jādodas prom no savas apkaimes, lai tiktu pie **labiekārtotās ūdens malas**. Ir izveidojies paradokss, ka visas ūdens malas ir publiskas, bet neviens pie tām nedzīvo. Tas būtu jāmaina, jāattīsta dzīvesvietas pie ūdens. Ir pētījumi, kas norāda, ka dzīvošana pie ūdens paildzina dzīves ilgumu. Tajā pašā laikā svarīgāk par ūdensmalu apdzīvošanu ir **nodrošināt tieši to pieejamību un daudzveidīgu funkcionalitāti (labiekārtojumu)**.
- **Svarīgi ir atdzīvināt pagalmus** – to iespējams paveikt ar **motivējošu programmu pagalmu labiekārtošanai**, atvēršanai publiskai lietošanai. Viena no Rīgas problēmām ir aizžogotie, nepieejamie pagalmi (sevišķi centrālās daļas dienvidos), kuriem nav iespējams iziet cauri. Lai nokļūtu no viena punkta līdz otram ir jāmēro vairāki kvartāli, jo starp mājām nav iespējams iziet. Padarot pagalmus daudzfunkcionālus cilvēki justos drošāk. Viena no iespējām kā atdzīvināt pagalmus ir **veidot iekšpagalmu pasāžas, kas vestu cauri pagalmiem**. Bieži vien pagalmi ir privātīpašums, tāpēc pašvaldībai ir jāmeklē kompromiss ar īpašniekiem un jārisina pagalmu pieejamība.. (Labie piemēri – Upīša pasāža, pagalmi starp Blaumaņa un Dzirnavu ielu).

- Vismazāk atkritumu šķirošanā iesaistās jaunieši, jo tie **bieži maina dzīves vietas** un ne vienmēr ir apzinājuši vietu, kur ir iespēja šķirot. Kā arī jauniešiem **ne vienmēr ir īpašumtiesības un tiesības lemt** apsaimniekošanas biedrībā.
- Svarīgi **veidot satikšanās laukumus tieši apkaimēs** – sākumā izveidojot vienu lielāku un tad vairākus mazākus. Labais piemērs - Āgenskalna tirgus laukums, kur ierasto soliņu vietā, laukums ir labiekārtots ar interesanta un piesaistoša dizaina soliņiem, kā arī vairākiem citiem labiekārtojuma elementiem. Tomēr, lai arī laukums ir radoši iekārtots, tomēr tas nav ērts visiem lietotājiem, it īpaši gados vecākiem cilvēkiem. **Laukumam un tā elementiem** ir jābūt ērtiem un interesantiem (ar konkrētu domu, ideju), lai tie piesaistītu jaunus lietotājus – tā būs kā jauna **satikšanās vieta**.
- Svarīgi ir atcerēties, ka **pilsētu veido cilvēki – daudzveidīgas cilvēku grupas**. Saprast, ņemt vērā dažādo – kas ir rīdnieks? Šobrīd pārsvarā viss pilsētvidē tiek veidots uz tā saukto “vidusmēra latvieti / ģimeni”. Tomēr svarīgākais publiskajā ārtelpā (spēļu laukumos utt.) ir funkcionalitāte – plānojot un veidojot publiskus objektus, ir jāredz cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem un dažādas citas minoritātes grupas, t.sk. bezpajumtnieki. **Pilsētai jābūt iekļaujošai**.
- **Ļoti svarīgi pilsētvides plānošanā iesaistīt iedzīvotājus, katrā apkaimē uz vietas, dažādas iedzīvotāju grupas**. Pašvaldībai jādomā par **interaktīvu cilvēku iesaistīšanu**, mūsdienīgu metodoloģiju, kā noskaidrot reālās cilvēku vajadzības. Eksperti nevar spriest, kam ir jābūt dzīvesvietas tuvumā – to var tikai paši iedzīvotāji.
- Mehānisms, kā veicināt pilsētvides sakārtošanu un attīstību, ir **paveicamos darbus apvienot programmās**. Piemēram, programmas: “Jauniešu izklaides vietas”, “Drošs ceļš uz skolu”, “Satieku Tevi pie savas mājas”, u.tml. Jau ir sarakstītas dažādas programmas, bet pašvaldībai jāstrādā pie tā, tieši kā tās realizēt, un vienlaikus kreatīvi jāstrādā ar iedzīvotājiem, jāiesaista plānošanā, procesā. Nepieciešami instrumenti, lai ieviestu izmaiņas.
- Jāveido vairāk **urbāni eksperimenti – pilotprojekti, pop-up iniciatīvas** (lai cilvēki var praktiski iesaistīties, saprast, kas viņiem patīk, vai viņi šo vietu izmantos, vai tā būs ērta utt., balsot par iniciatīvām utt.). Balso.riga.lv (Rīgas pilsētas līdzdalības budžeta projektu ideju īstenošanas konkurss) – cilvēkus iesaista, bet šeit mazākām apkaimēm ir grūti savākt balsis, būtu jāriko atbalsta

programmas apkaimju mērogā vai citā formātā, vai mazbudžeta iniciatīvām vienkārši piešķirt līdzfinansējumu, bez balsu skaitīšanas.

- Lai pilsētvides objekti būtu gan funkcionāli, gan dizainiski pārdomāti, pievilcīgi, **nepieciešami arhitektūras konkursi, arī starptautiski**. Labs piemērs kā organizē pilsētvides attīstību ir Igaunija.
- **Māksla pilsētā – šis arī ir instruments, kā iesaistīt cilvēkus**. Piemēram, Helsinkos ikdienas māksla ir uz ielām, pagalmos, tiek iesaistīti vietējie mākslinieki. Tur arī ir sistēma, ka no katra jaunā kvartāla / jaunās ēkas, 1-2% ir jāvelta publiskajai mākslai. Ielu māksla ieguva arī aktualitāti Covid-19 pandēmijas laikā, kad visas izklaides vietas bija ciet, tad ieguvēji bija tās apkaimes, kurās bija māksla, kur varēja interesanti / skaisti pavadīt laiku ārā.
- Daudzveidīgas un dažādām interesēm piemērotas, pievilcīgas un pieejamas pilsētvides veidošanai apkaimēs un Rīgas centrā **pietrūkst šāda infrastruktūra un labiekārtojuma elementi**:
 - o Bērnu spēļu laukumi;
 - o Sporta laukumi, āra treniņi;
 - o Soliņi (vietas, kur vienkārši piesēst) – īpaši aktuāli senioriem, cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, bet arī pārējiem;
 - o Par maz miskastes un publiskās tualetes;
 - o Daudzās apkaimēs nav velo infrastruktūras, kur droši pārvietoties ar velosipēdu, skrejriteņi, skrituļdēļi, netraucējot gājējus;
 - o Labiekārtotas un attīstītas ezermalas, piekļuve ūdensmalām visā Rīgā;
 - o Labiekārtotas, apgaismotas takas Rīgas mežos (tā, lai arī slapjā un tumšā laikā tās varētu izmantot pastaigām, nav tualetes, soliņu);
 - o Satikšanās vietas jauniešiem (šobrīd tie ir lielveikali, bet vajadzētu veidot alternatīvas).

2. Drošība pilsētā

- **Nepieciešams izveidot programmu “Drošas ielas”**. Programmas ietvaros – kartēt bērnu, jauniešu, sieviešu, senioru, gājēju/velosipēdistu u.c. grupu aktivitāti pilsētā (kur viņi pārvietojas, kur nejūtas droši, kādi ir nosacījumi, kādēļ nejūtas droši u.tml.). Veidojot visaptverošu drošību, tiek domāts par

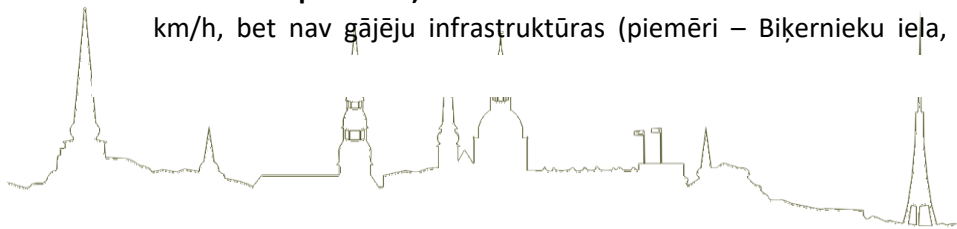
“vidējo latvieti” (bieži tas ir garš, visu varošs vīrietis), bet vajadzētu pievērstiem dažādām sabiedrības grupām – pēc vecuma, dzimuma, funkcionālajām spējām u.c. pazīmēm, pievērsot uzmanību “nestandarta” iedzīvotājiem. Piemēram, 10 sekundes zaļā gaismā uz gājēju pārejas – seniori fiziski nevar pāriet pāri un baidās.

- Pilsēta pārāk fokusējas un konkrētiem punktiem, piemēram, promenāde, parks, bet ir aizmirsts, ka kaut kā uz šiem punktiem cilvēkiem ir arī jānokļūst. **Jādomā par ielu un objektu savienojumiem, drošību (gājēju pārejās) un funkcionalitāti.** Dažādus punktus Rīgā nesavieno droši, pārdomāti ceļi, bieži nākas šķērsot lielas ielas ar intensīvu satiksmi, kā arī ielas pašas nav patīkamas (skaļš, pilns ar izplūdes gāzēm, stabi uz ietvēm, auto stāvvietas uz ietves, ar sliktu pamatu’, ietve ir vienā ielas pusē, bet tad atkal tikai otrā) – tā tad nav laba vides pieejamība.
- **Apgaismojums dod drošību.** Daudzās vietās Rīgā, piemēram, Purvciemā, ir nepietiekams apgaismojums, īpaši gājēju ceļiem, kur nepārvietojas automašīnas. Nepieciešams attīstīt tādu apgaismojumu (primāri ielās, kurās šobrīd nav apgaismojuma), kas pielāgojas laikapstākļiem un cilvēku kustībai, ar sensoriem. Ar šādu sensoru palīdzību varētu arī fiksēt cilvēku pārvietošanos.
- **Nepieciešams iekārtot ielas, pulcēšanās vietas, lai ir cilvēkiem droši un lai būtu aizsardzība pret teroraktiem.** Piemēram, ar velo novietnēm ielas/laukuma sākumā var apturēt transportlīdzekļa ietiekšanos cilvēkos – gan fizisks šķērslis, gan tas rada lielu troksni. Piemēram, laukumā pie Brīvības pieminekļa šajā ziņā ir nedroši, arī jebkurš aizmidzis/neuzmanīgs transportlīdzekļa vadītājs tur var iebraukt cilvēkos, vai pasākuma laikā ir jāliek papildus barjeras, jo nav patstāvīgo risinājumu.
- **Vajadzētu veidot programmu, lai atdzīvinātu un atjaunotu degradētās teritorijas** – jo šādās vietās arī nav droši. Atjaunojot šādas teritorijas var gan uzlabot drošību, gan saliedēt vietējo sabiedrību. Protams, tam nepieciešams finansējums. **Tur, kur ir cilvēki būs lielāka drošība, nekā tur kur to nav, pat ja vieta būs apgaismota.**
- **Jāsamazina pilsētā atļautais braukšanas ātrums.** Daudzās vietās ir atļauts 70 km/h, bet nav gājēju infrastruktūras (piemēri – Bīķernieku iela, Maskavas

iela, Krustpils iela, u.c.) Gājējiem un velosipēdistiem u.c. ir grūti (nedroši) pārvietoties.

3. Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un atjaunošana

- **Uzlabot Vecrīgas u.c. ielu bruģētā seguma kvalitāti** vai ierīkot gludās joslas uz ielām.
- No 2023. gada 1.janvāra **vietējās nozīmes kultūras pieminekļi pāries pašvaldības aprūpē, pārvaldībā.**
- Apbūves aizsardzības teritorijās, noteikts, ka **ēkām, kas nav kultūras mantojuma sarakstā, nosaka kultūrvēsturiskās vērtības līmeni.** Speciāla komisija, eksperti Kultūras mantojuma pārvaldē, vērtē šīs ēkas, saskaņo ar pašvaldību.
- Pašvaldībai jādomā, kā ietvert un izvērtēt **vēsturiskos industriālos un modernisma laika objektus, kas iziet ārpus noteiktajām aizsardzības teritorijām** – lai varētu noteikt tiem aizsardzību, lemt par statusu un kultūrvēsturiskās vērtības līmeni.
- Vietas identitāti un piederības sajūtu pamatā veido tās kultūrvēsturiskais mantojums, neatkarīgi no oficiālā statusa. Iekļaušana sarakstā pati par sevi negarantē saglabāšanu – **svarīga ir attieksme un apziņa, ka to nepieciešams saglabāt.**
- Potenciāli attīstāmie / saglabājamie vēsturiskie objekti:
 - **Vidzemes tirgus** (tiks iekļauts AP aktualizācijā)
 - **Spilves lidlauks** (dienvidu daļa) – vieta, kur varētu notikt koncerti, pikniki.
 - **Ēka Elizabetes ielā 2** – ir daudz iespēju, kā to izmantot – piemēram, arhitektūras, dizaina, fotomākslas muzejam, izstāžu telpām, arhīvam u.c.
 - Arī padomju laika mantojums – jautājums, vai vajadzētu iznīcināt visu tā laika mākslu (t.sk. pieminekļus).

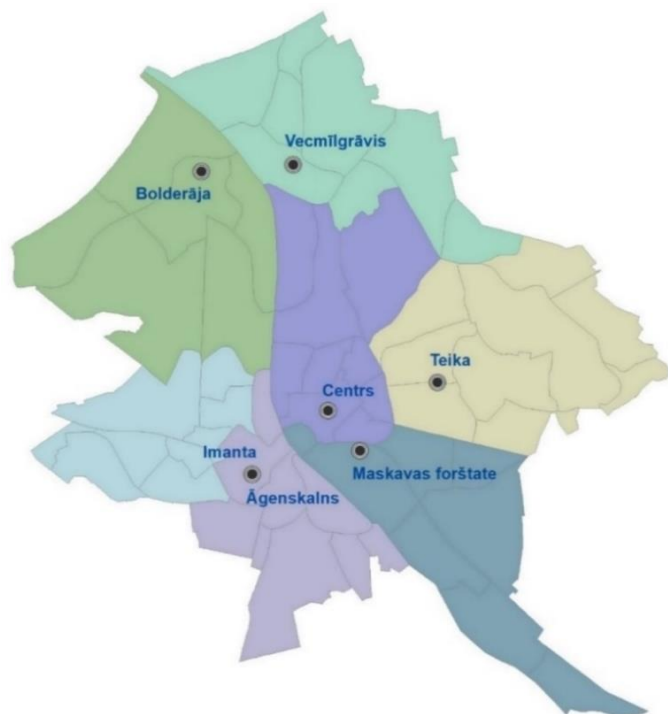
ESOŠĀ SITUĀCIJA UN RISINĀMIE JAUTĀJUMI

2.1. Apkaimju centri

- 2021.gadā darbu sāka septiņi apkaimju iedzīvotāju centri – Āgenskalnā, Centrā, Teikā, Bolderājā, Maskavas forštatē, Imantā un Vecmīlgrāvī (4.1.att.). Apkaimju iedzīvotāju centri izveidoti, lai spēcīnātu sadarbību ar apkaimju iedzīvotājiem un nevalstiskajām organizācijām, kā arī attīstītu iedzīvotāju iniciatīvu koordinēšanas virzienu Rīgas pašvaldībā. Katrā no apkaimju centriem darbojas apkaimju koordinatori, kuru uzdevums ir izzināt iedzīvotāju vajadzības, informēt iedzīvotājus par līdzdalības iespējām apkaimē, kā arī veicināt komunikāciju starp iedzīvotājiem un pašvaldībā notiekošajiem procesiem. Katra koordinators pārraudzībā ir vairākas apkaimes un tie aktīvi darbojas AIC punkta Facebook grupās.

4.34. attēls

RĪGAS APKAIMJU IEDZĪVOTĀJU CENTRI

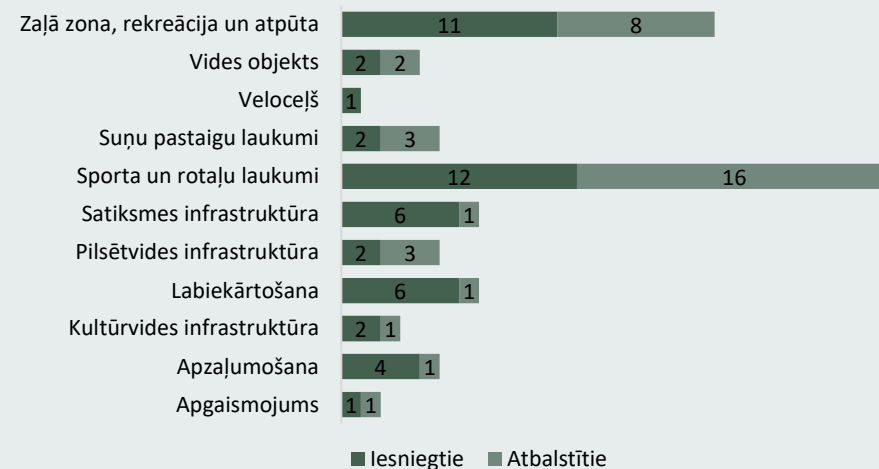

Avots: balso.riga.lv

- Apkaimju iedzīvotāju centrs pārvalda mājaslapu balso.riga.lv, kurā iedzīvotājiem ir iespēja balsot par Rīgas iedzīvotāju iesniegtajām līdzdalības budžeta projektu idejām. Pavisam no 2019. līdz 2021.gadam tika iesniegta 51 projekta ideja, no kurām 24 idejas tika virzītas uz realizēšanu. Visvairāk projekti, kas tika apstiprināti ir saistīti ar sporta un rotaļu laukumu izveidi (8), kā arī zaļo zonu, rekreācijas un atpūtas vietu ierīkošana vai labiekārtošanu (5). Arī 2022.gadā tendence nemainās, visvairāk tiek iesniegti tieši sporta un rotaļu laukumu izveides projekti (8). Pavisam 2022.gadā tika iesniegtas 35 iedzīvotāju projektu idejas no kurām 12 idejām piešķirts finansējums. Kopumā no visiem līdzdalības budžeta projektiem, kam tika piešķirts finansējums, šobrīd ir pabeigti 9 projekti.

4.35. attēls

IESNIEGTO UN ĪSTENOJAMO LĪDZDALĪBAS BUDŽETA PROJEKTU
DARBĪBAS JOMAS 2019-2021

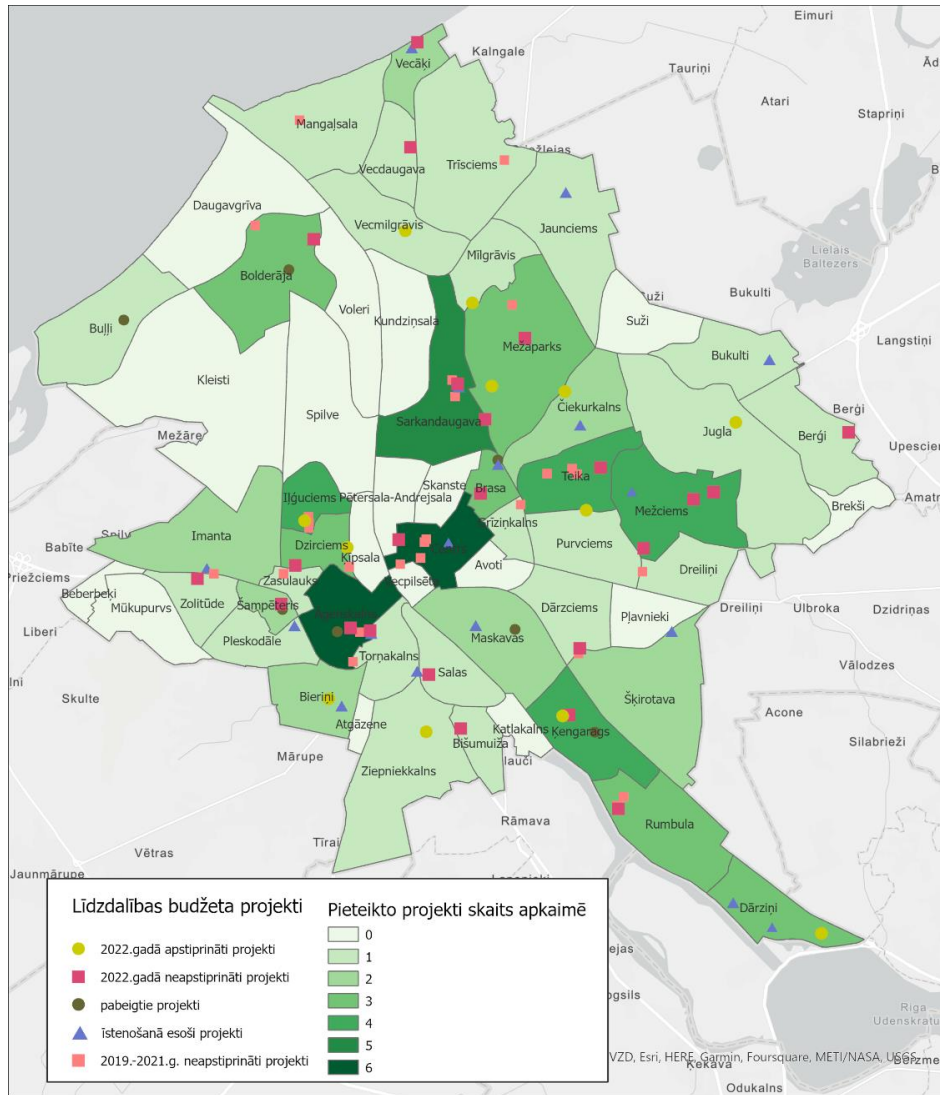

Avots: balso.riga.lv

- Novērtējot iesniegtos projektus apkaimēs, visvairāk iesniegti Āgenskalnā (6) un Centrā (6) apkaimēs. Projekti, kas ir īstenošanas procesā vai jau ir noslēgušies visvairāk atrodas Maskavas forštatē (3) un Dārziņu apkaimē (3).

4.36. attēls

LĪDZDALĪBAS BUDŽETA PROJEKTI

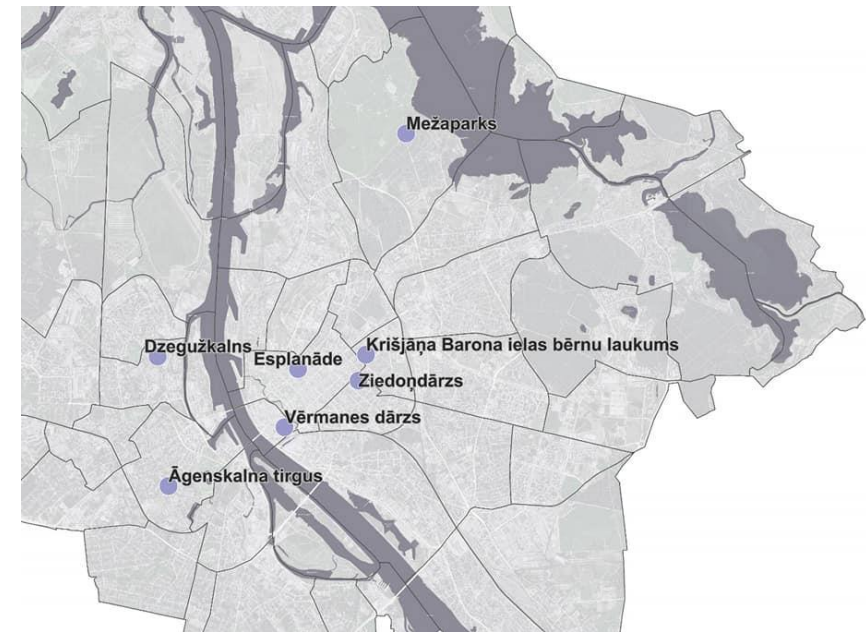
Avots: balso.riga.lv

- 2021.gadā Rīgā tika uzstādīti 10 jauni dzeramā ūdens brīvkrāni. Papildus tiem 2022.gadā tika uzstādīti vēl 6 ūdens brīvkrāni, kas atrodas Rīgas parkos –

Dzegužkalna parkā, Ziedoņdārzā, Vērmanes dārzā, Mežaparkā pie zoodārza ieejas un Krišjāņa Barona ielas bērnu rotaļu laukumā.

4.37. attēls

2022.GADĀ IERĪKOTIE DZERAMĀ ŪDENS BRĪVKRĀNI

Avots: rigasudens.lv

- Izstrādāts Apkaimju centru attīstības plāns, kura mērķis ir noteikt apkaimju centru teritorijas, to labiekārtošanas un attīstības prioritāro secību, kā arī konkrētus projektus, kas realizējami līdz 2028.gadam. Pētījuma rezultātā apkaimju centru teritorijas varēja noteikt 33 apkaimēm.

Risināmie jautājumi

- Jāturpina darbs pie publiskās ārtelpas labiekārtojuma elementu ierīkošanas, īpaši atzīmējot publisko tualetu uzstādīšanu.
- Nepieciešama aktīvāka rīcība suņu pastaigu laukumu ierīkošanā. Tāpat arī nepieciešams pilnveidot suņu administrēšanas sistēmu (piemēram, suņu nodevas administrēšana, daļēja ienākumu no nodevas novirzīšana suņu infrastruktūras uzlabošanai).
- Iedzīvotāju aptaujā kā prioritāri nepieciešamie uzlabojumi apkaimēs tiek minēti satiksmes infrastruktūras uzlabošana/ielu remonts, pilsētas labiekārtojums – papildus bērnu laukumi, iekšpagalmu labiekārtojums.

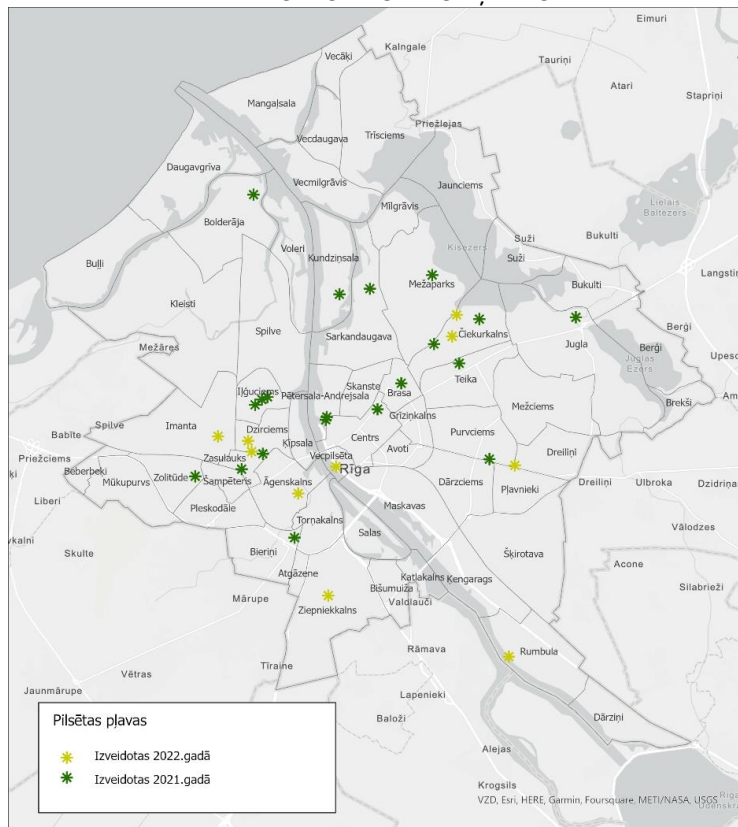
ledzīvotājus uztrauc arī ar vidi saistīties jautājumi un uzlabojumi – tīrāka un sakoptāka pilsēta, labiekārtoti esošie parki un vairāk zaļās zonas.

2.2. Zaļā infrastruktūra

- Par parku, mežu un apstādījumu bioloģisko daudzveidību, attīstību un pieejamību sabiedrībai Rīgā rūpējas SIA “Rīgas Meži”, kuru pārziņā ir 62 000 ha meži, 399 ha parki un 125 apstādījumu objekti. Rīgas meži rūpējas arī par kultūras un atpūtas parku “Mežaparks” (385ha).
- 2021.gadā Rīgas dārzi un parki” sadarbībā ar apkaimju biedrībām iesaistījās Latvijas Dabas fonda iniciētā projektā “Pilsētas pļavas” īstenošanā, sagatavojot augsni 20 pļavu ierīkošanai. 2022.gadā šī iniciatīva tika turpināta un tika izveidotas 10 dabiskās pilsētas pļavas.

DABISKĀS PILSĒTAS PĻAVAS

4.38. attēls

Avots: LDF

Risināmie jautājumi

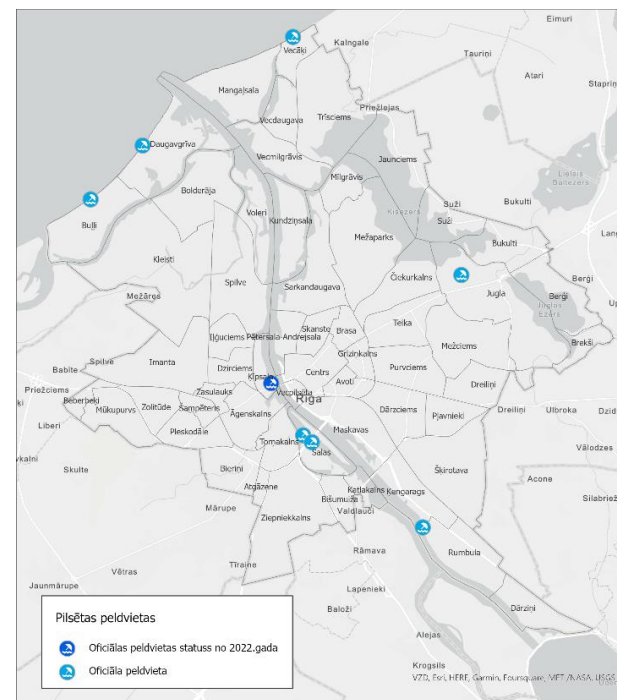
- Vēl joprojām pilsētā ir vairākas ielas bez apstādījumiem, kas samazina ielu pievilcību, kā arī ir pakļautas siltumsalas efektam.
- Turpināt 2021.gadā aizsāktu “Rīgas vasara 2021” iniciatīvu, kurā tika sašaurināti krustojumi un labiekārtotas ielas uzstādot puķu kastes, novietojot soliņus un izvietojot velo novietnes.

2.3. Ūdensmalas

- Rīgā kopumā ir 8 normatīvajiem aktiem atbilstošas peldvietas – 3 Rīgas jūras līča peldvietas – Vecāķi, Daugavgrīva, Vakarbulļi, kā arī 5 iekšzemes peldvietas- Bābelītes ezera peldvieta, Daugavas peldvieta "Lucavsala", Daugavas peldvieta "Lucavsala līcis", Daugavas peldvieta "Rumbula. Saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 28.novembra noteikumiem Nr.692 “Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība”, kopš 17.05.2022. Rīgas pilsētā ir astotā peldvieta - Daugavas peldvieta “Ķīpsala”.

PELDEVĪTAS RĪGAS PILSĒTĀ

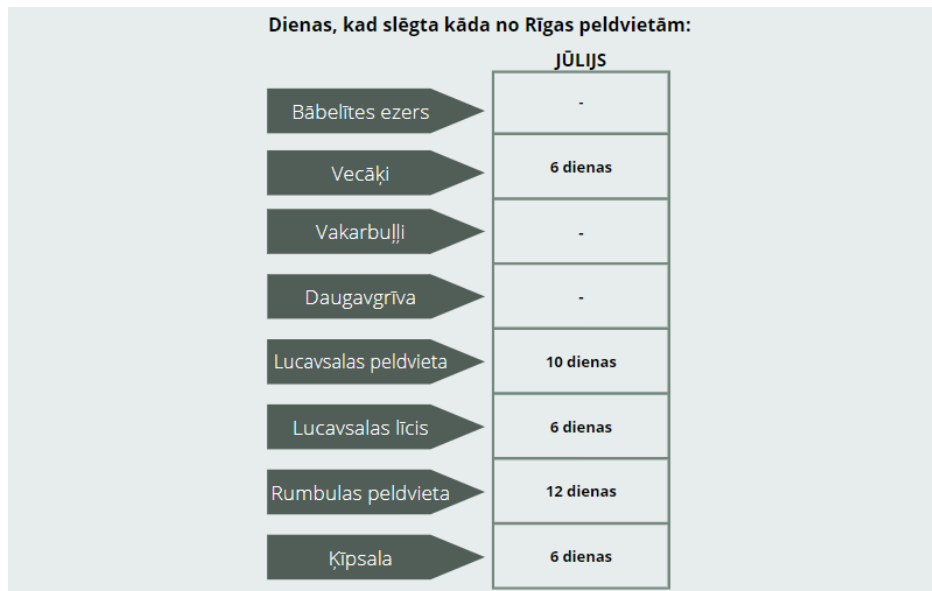
4.39.attēls

Avots: MVD

- 2022.gada jūlijā, ņemot vērā Veselības inspekcijas veiktās analīzes, Rīgā uz dažām dienām tika slēgtas vairākas peldvietas. Peldvieta “Rumbula” jūlijā tika slēgta 12 dienas. Pēc Rīgas pilsētas lietus un neattīrīto kanalizācijas ūdeņu ieplūdēm Daugavā, sešas dienas tika slēgtas četras no pilsētas pludmalēm - “Lucavsalas līcis”, “Lucavsala”, “Ķīpsala” un Vecāķu pludmalē Rīgā. Daugavas peldvieta “Lucavsala” ir vienīgā peldvieta, kas jūlija mēnesī tika slēgta divas reizes (kopumā 10 dienas).

4.40. attēls

Avots: Veselības inspekcija

Risināmie jautājumi

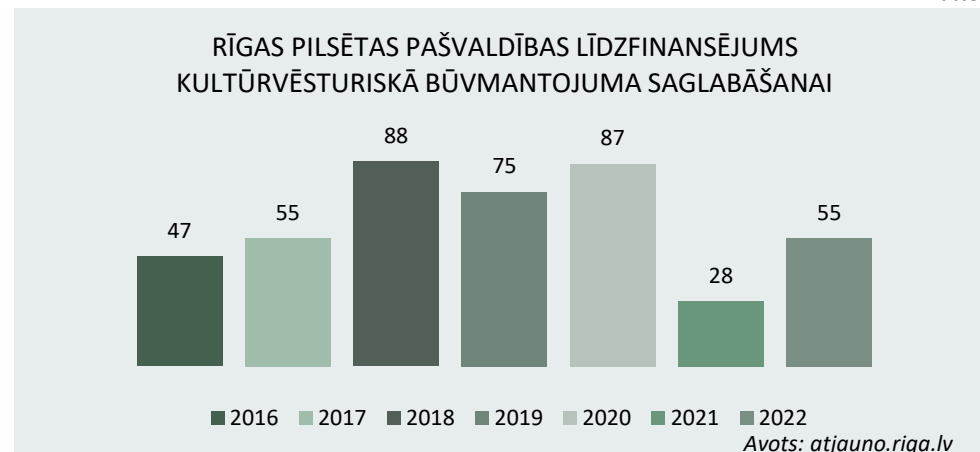
- Jāveicina gan fiziska piekļuve ūdensmalām (ērta nokļūšana ar kājām, velo, sabiedrisko transportu), gan dažādas aktivitātes un labiekārtojumi.
- Līdzdalības budžeta projektu konkursā 2022.gadā tika iesniegti 5 projekti, kas saistīti ar ūdensmalu attīstību, kas norāda iedzīvotāju vēlmi un nepieciešamību attīstīt ūdensmalas.

2.4. Kultūrvēsturiskais mantojums

- Rīgas pašvaldības līdzfinansējuma programma kultūrvēsturiskā būvmantojuma saglabāšanai pirmo reizi tika realizēta 2016.gadā, kad tika

atbalstīti 47 objekti. 2018.gadā atbalstīto objektu skaits pieauga gandrīz divas reizes. Pēdējos divos gados objektu skaits ir samazinājies – 2021.gadā 28 objekti, 2022.gadā atbalstīti vairāk objekti – 55.

4.41. attēls

Risināmie jautājumi

- Nepieciešams ietvert un izvērtēt vēsturiskos industriālos un modernisma laika objektus, kas iziet ārpus noteiktajām aizsardzības teritorijām.
- Vecrīgai un citām vietām, kur ir bruģētas ielas, ir jābūt pieejamām – jāveido gludās joslas bruģētājās ielās, lai velosipēdiem un skrejriteņiem nav jābrauc pa ietvēm.

2.5. Savienojamība

- Savienojamība ir būtiska bioloģiskai daudzveidībai un vides kvalitātei, piemēram, apputeksnētājiem, bet vēl būtiskāka tā ir pilsētas iedzīvotājiem. Kvalitatīva dabas vide uzlabo gan pilsētvides estētiku, kā arī emocionālo un fizisko veselību. Zaļo teritoriju savienojamība (zaļās takas, koridori, ūdensmalas) padara patīkamāku un arī veicina aktīvu dzīvesveidu rekreācijai un ikdienas mobilitātei kājām un velo. Lai īstenotu šos principus PAD ir izstrādājis maršrutu pieeju publiskās ārtelpas savienojamībai. Norit darbs pie Mūkusalas promenādes rekonstrukcijas projekta izstrādes, Zunda krastmalas revitalizācijas, Vecrīgas pielāgošana gājējiem, kā arī maršruta Centrs – Brasa metu projektu izstrādes.

Risināmie jautājumi

- Rīgas pilsētā ir daudz dabas teritoriju, taču vairumā gadījumu to izvietojums pilsētā ir fragmentēts. RIAS2030 noteikta nepieciešamība šīs teritorijas apvienot vienotā struktūrā bioloģiskos centrus, urbānās vides zaļos centrus, pilsētai piegulošo zaļo joslu, ūdens teritorijas savienojot ar zaļajiem koridoriem un takām.

2.6. Pilsētas pārvaldības modelis

- Norisinās darbs pie ģenerālās Publiskā ārtelpas pārvaldības modeļa shēmas (turpmāk - PĀPM). PĀPM definē jaunu atbildību sadali sekojošos posmos – projektu ierosināšana, izvērtēšana, projektēšana, saskaņošana, īstenošana, uzturēšana (tostarp uzraudzīšana un inventarizācija). Tiek izstrādātas pilsētvides dizaina vadlīnijas un apkopoti labās prakses piemēri, kā arī sakārtotas atbildības un kontroles jomas par pilsētvides un tās elementu kvalitāti un drošību.

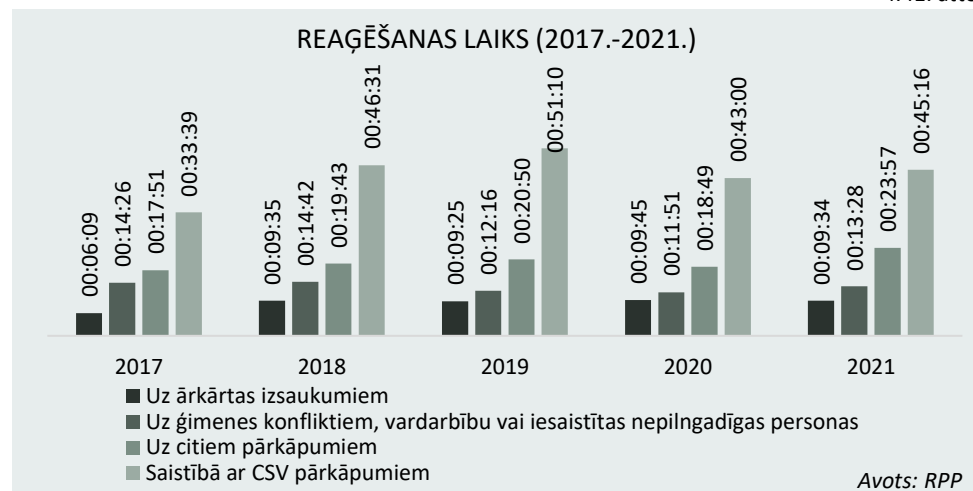
Risināmie jautājumi

- Nepieciešams apzināt un regulāri uzturēt datus par pilsētvidi un tās elementiem.
- Sekmēt sabiedrības iesaisti un līdzdarbošanos pilsētvides veidošanā, kā arī publisko un privāto partnerību, radot sadarbības platformu publiskās ārtelpas iedzīvīšanai un uzturēšanai (inovācija sadarbībai ar biedrībām, aktīvistiem un uzņēmējiem).

2.7. Droša pilsētvide

- Šobrīd policijas spēki katrā teritoriālajā pārvaldē tiek kontrolēti atsevišķi. Vienotā vadība tiek nodrošināta publisko pasākumu laikā vai ārkārtējo notikumu gadījumos. Efektīvākai procesa vadībai un policijas spēku operatīvākai pārdislokācijai Rīgas pašvaldības policija plāno nākotnē pāriet uz vienotās vadības sistēmu, kurā izsaukumi tiktu nodoti auto patruļām nevis pēc to teritoriālās piekritības, bet pēc attāluma no notikuma vietas un noslodzes. Reaģēšanas laiku ietekmē ne tikai izsaukumu skaita pieaugums, bet arī policijas darbinieku trūkums. 2021.gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, lielākais reaģēšanas laika pieaugums fiksēts uz citiem pārkāpumiem. Praktiski bez izmaiņām, laika posmā no 2018. līdz 2021.gada, bijis reaģēšanas laiks uz ārkārtas izsaukumiem (4.42.att.).³³

4.41. attēls

Risināmie jautājumi

- Nepietiekams apgaismojums pilsētā, īpaši uz gājēju ceļiem.
- Nepieciešams iekārtot ielas, pulcēšanās vietas, lai cilvēkiem ir droši un lai to iekārtojums radītu aizsardzību arī pret teroraktiem.
- Nepieciešams veidot programmu, lai atdzīvīnātu un atjaunotu degradētās teritorijas, atjaunojot teritorijas pilsētā uzlabotos gan drošība, gan tas saliedētu vietējo sabiedrību.
- Nepieciešams izveidot programmu “Drošas ielas”. Programmas ietvaros – kartēt bērnu, jauniešu, sieviešu, senioru, gājēju/velosipēdistu u.c. grupu aktivitāti pilsētā (kur viņi pārvietojas, kur nejūtas droši, kādi ir nosacījumi, kādēļ nejūtas droši u.tml.).
- Glābšanas un drošības līdzekļi pie ūdens objektiem.

³³ <https://rpp.riga.lv/strategija/>

5. P3 LABA VIDES KVALITĀTE UN NOTURĪGA PILSĒTAS EKOSISTĒMA KLIMATA PĀRMAIŅU MAZINĀŠANAI

MĒRĶIS: Vides kvalitāte, kas labvēlīgi ietekmē iedzīvotāju veselību, labsajūtu un vēlmi būt fiziski, sociāli un ekonomiski aktīviem. Patīkama, daudzveidīga un klimata pārmaiņām pielāgota vide ar dabā balstītiem risinājumiem. Pielāgošanās klimata pārmaiņām un klimata pārmaiņu mazināšana.

PRIORITĀTES MĒRĶA SASNIEGŠANAI IR IZVIRZĪTI 6 UZDEVUMI

Nacionālais līmenis

Pašvaldības līmenis

AR 3. PRIORITĀTI SAISTĪTIE ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2030.gadam

Enerģētikas ilgtermiņa stratēģija 2030 – konkurētspējīga enerģētika sabiedrībai

Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam (LR VARAM)

Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030. gadam (LR VARAM)

Latvijas Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.–2030. gadam (LR EM)

Nacionālais attīstības plāns 2030.

Vides politikas pamatnostādnes 2021.–2027.

2010 2015 2020 2025 2030 2035 2040 2045 2050

Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā 2017.–2022.

Rīgas transporta sistēmas ilgtspējīgas mobilitātes rīcības programma 2019.–2025.gadam

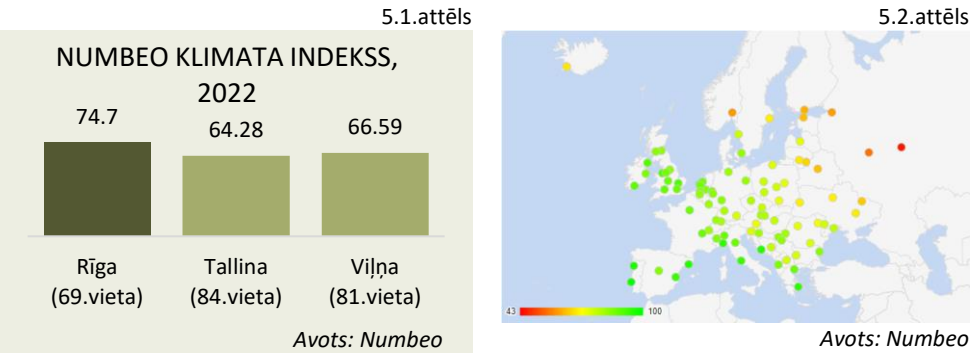
Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2021.–2025.

Rīgas ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2022-2030

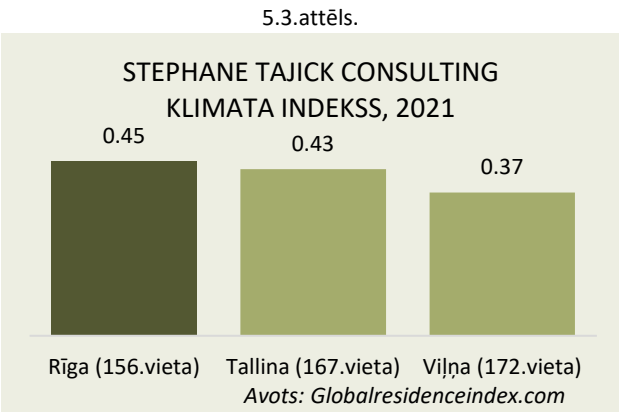
STARPTAUTISKIE RĀDĪTĀJI

Klimats

Novērtējot klimata pievilcību Eiropā, Numbeo klimata indeksā³⁴ Rīga ierindojas 69. no 91. vietām (5.1.att.). Jāņem vērā, ka dažādi cilvēki dod priekšroku dažādam klimatam un šis rādītājs klimatu novērtē ļoti virspusēji un vispārīgi.

Salīdzinot ar Baltijas galvaspilsētām gan Numbeo, gan **STC klimata indekss**³⁵ (5.3.att.) Rīgai rezultāts ir augstāks nekā Viļņai un Tallinai, kas liecina, ka dzīvošana Rīgā vērtējot klimata pievilcību ir nedaudz iedzīvotājiem tīkamāka.

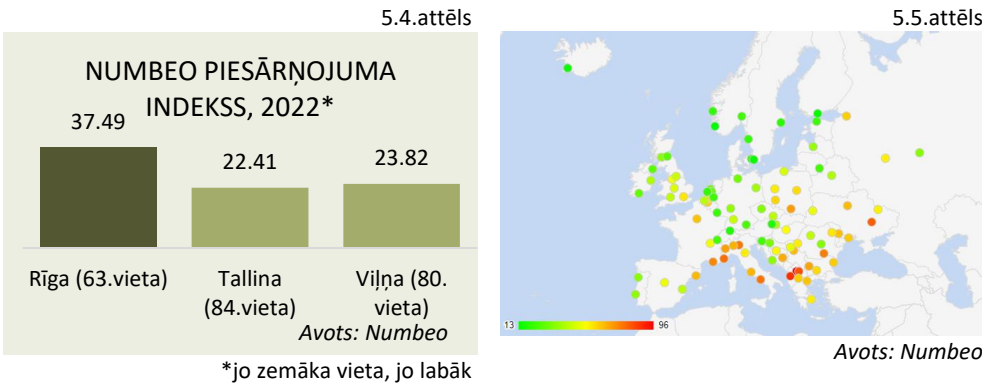

³⁴ Klimata indekss novērtē konkrētās vietas klimata pievilcību. Pilsētās ar klimata indeksu 100 ir mērena temperatūra un zems mitrums un nav tādu laikapstākļu, ko nevēlās lielākā daļa cilvēku. Avots: <https://www.numbeo.com>

³⁵ Stephane Tajick Consulting klimata indekss novērtē 190 pasaules pilsēas, pamatojoties uz to laikapstākļu dzīvotspēju. Indeksā tiek ņemts vērā karstums, aukstums, lietus, mitrums un saulaino dienu daudzums. Avots: <https://globalresidenceindex.com/hnwi-index/climate-index/>

Piesārņojums

Lai noteiktu piesārņojuma indeksu³⁶ Numbeo aptaujā piedalās 52924 cilvēku no 5577 pilsētām. 2022.gadā Rīga tika ierindota 63.vietā (5.4.att.), secinot, ka iedzīvotāji salīdzinoši pozitīvi Rīgā novērtē gaisa un ūdens kvalitāti, zaļās zonas un parkus un citus rādītājus, kas ietekmē pilsētas piesārņojumu, taču jāņem vērā, ka gan Viļņai, gan Tallinai piesārņojuma indekss ir zemāks un Rīgas Baltijas galvaspilsētu starpā ierindojas pēdējā vietā ar lielāko piesārņojuma indeksu.

Eiropas Savienības galvaspilsētu vides ilgtspējības novērtējums³⁷

2022. gada 4. aprīlī Starptautiskajā vides pētījumu un sabiedrības veselības zinātniskajā žurnālā tika publicēts pētījums “Eiropas Savienības galvaspilsētu vides ilgtspējības novērtējums”. Pētījuma rezultātā 24 ES galvaspilsētām tika noteikts vides ilgtspējas indekss, kas iegūts balstoties uz 15 kvantitatīviem un kvalitatīviem rādītājiem, kas saistīti ar vides kvalitāti. Pēc iegūtajiem rezultātiem galvaspilsētas ir sagrupētas 4 vides kvalitātes līmeņos:

1. grupa.	Ļoti augsts vides ilgtspējas līmenis
2. grupa.	Augsts vides ilgtspējas līmenis
3. grupa.	Vidējs vides ilgtspējas līmenis

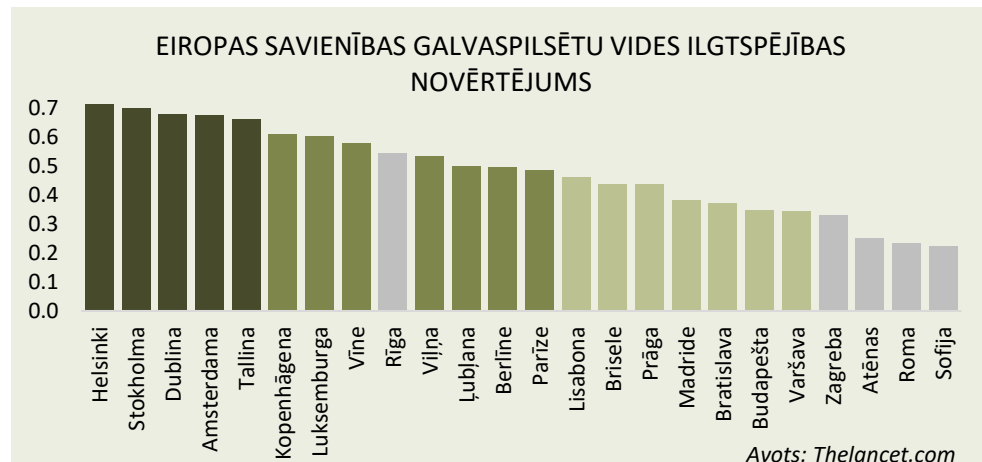
³⁶ Piesārņojuma indekss tiek aprēķināts ņemot vērā šādus kritērijus: Gaisa kvalitāte; Dzeramā ūdens kvalitāte un pieejamība; Ūdens piesārņojums; Atkritumu izvešana; Pilsētas tīrība un sakoptība; Trokšņa piesārņojums un gaisma nakts laikā; Zaļās zonas un parki. Avots: <https://www.numbeo.com>

³⁷ <https://www.mdpi.com/journal/ijerph>

4. grupa.	Zems vides ilgtspējas līmenis	
-----------	-------------------------------	--

Labākos rezultātus sasniegušas Ziemeļeiropas valstu galvaspilsētas, tai skaitā Tallina, kas ierindojas piektajā vietā un tiek iegrupēta 1. līmenī, kas ietver galvaspilsētas ar ļoti augstu vides ilgtspējas līmeni. Rīga atrodas 9. vietā un Viļņa 10. vietā, kas ir 2. grupa **“galvaspilsētas ar augstu vides ilgtspējas līmeni”**. Visu pētījuma galvaspilsētu reitingu skatīt 5.6. attēlā.

5.6.attēls

Zaļās zonas un mirstība Eiropas pilsētās: ietekmes uz veselību novērtējums

2021. gadā “The Lancet Planetary Health” žurnāla tika publicēts pētījums. Pētījuma analizētas 1000 pilsētas 31 Eiropas valstīs³⁸. Pētījumā analizētas trīs jomas – gaisa piesārņojums, zaļās zonas un skaņas piesārņojums.

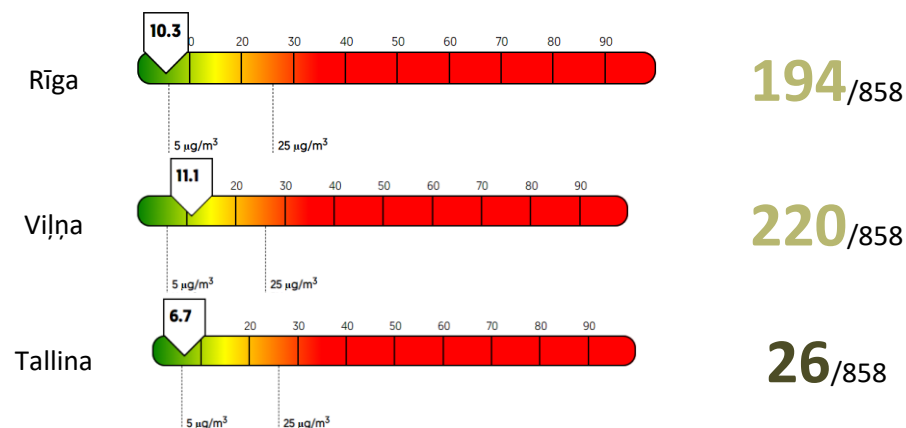
Gaisa piesārņojums

PM2.5, $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – vismazākais PM2.5 piesārņojums Baltijas galvaspilsētu starpā ir Tallinā, taču lielākais Viļņā. Jāmin, ka salīdzinoši visās Baltijas galvaspilsētās rādītājs ir zems un nepārsniedz maksimālo pieļaujamo līmeni (līdz $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$), taču nevienā no pilsētām tas nav tik zems kā iesaka Pasaules Veselības Organizācijas vadlīnijas (līdz $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$). (5.7.att.)

³⁸ Tekstā izmantoti mājaslapā: <https://isglobalranking.org/city/riga/> publicētie grafiki, kā arī [https://www.thelancet.com/journals/lanph/article/PIIS2542-5196\(21\)00229-1/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanph/article/PIIS2542-5196(21)00229-1/fulltext) pieejamā informācija.

PM2.5. PIESĀRŅOJUMS BALTIJAS GALVASPILSĒTĀS, 2021

5.7.attēls

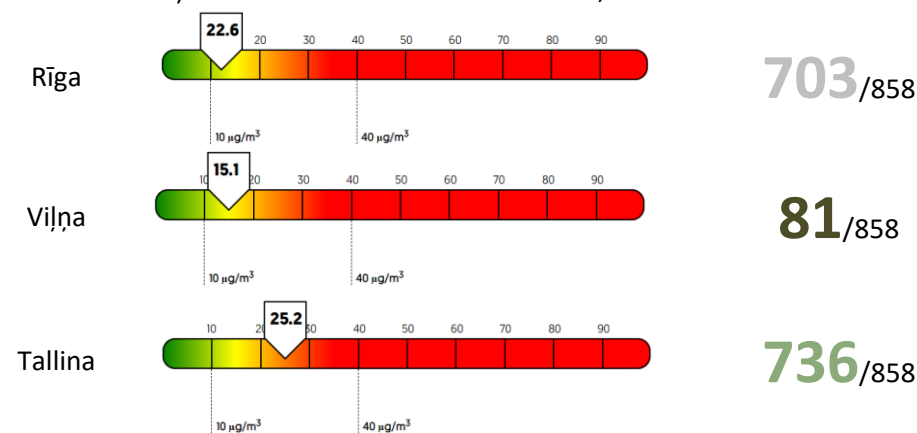

Avots: TheLancet.com

NO₂, $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – Viszemākais piesārņojuma līmenis ir Viļņai, taču Rīgai un Tallinai tas ir samērā augsts. Nevienā no galvaspilsētām netiek pārsniegts ES maksimālais pieļaujamais līmenis ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$), taču tai pat laikā arī NO₂ piesārņojuma ziņā neviena no galvaspilsētām nesasniedz Pasaules Veselības Organizācijas ieteikto līmeni, kas ir līdz $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$. (3.9.att.)

NO₂ PIESĀRŅOJUMS BALTIJAS GALVASPILSĒTĀS, 2021

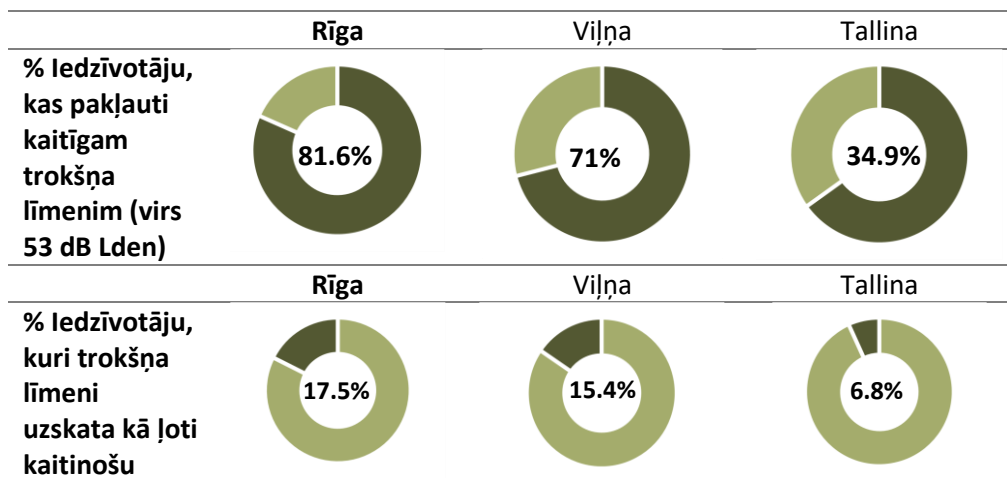
5.8.attēls

Avots: TheLancet.com

Skajas piesārņojums – Balstoties uz pētījumā³⁹ apkopotajiem datiem no Baltijas galvaspilsētām, Rīgā ir visvairāk tādu iedzīvotāju, kas pakļauti kaitīgam trokšņa līmenim (5.9.att.). Informācijas apkopošanai, pētījumā izmantoti **2017. gada** dati.

5.9.attēls

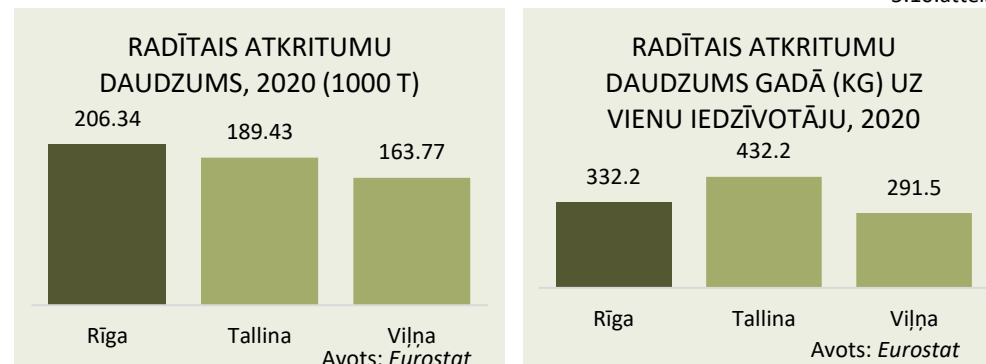

Avots: TheLancet.com

Radītais atkritumu daudzums Baltijas galvaspilsētās

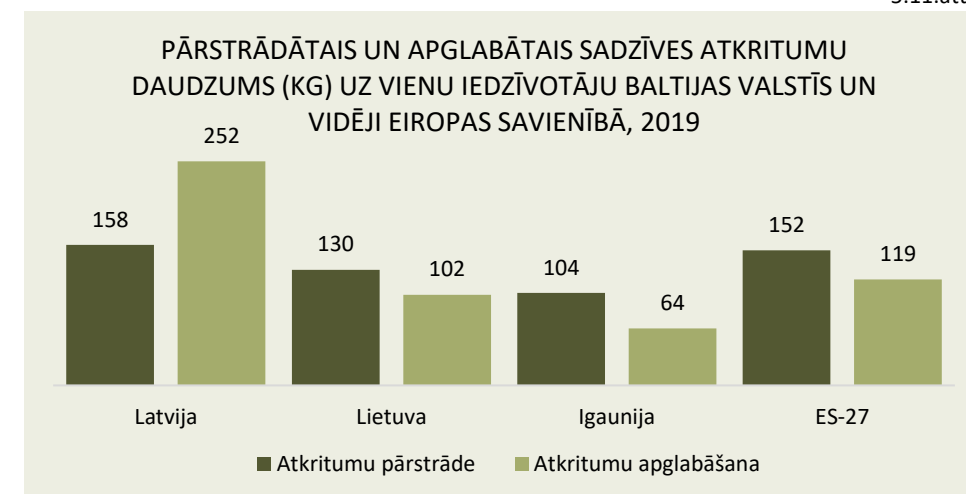
Balstoties uz Eurostat datiem, kopumā visvairāk gada laikā atkritumu starp Baltijas galvaspilsētām tiek radīti Rīgā (5.10.att.), tas ir skaidrojams ar to, ka Rīgai ir vislielākais iedzīvotāju skaits, taču visvairāk atkritumu uz vienu iedzīvotāju tiek saražoti Tallinā (5.11.att.). Lielāks atkritumu daudzums var būt saistīts ar iedzīvotāju augstāku labklājības līmeni, ieradumiem un citiem faktoriem.

5.10.attēls

Salīdzinot apglabāto atkritumu daudzumu uz vienu iedzīvotāju Latvijā, Igaunijā, Lietuvā un Eiropas Savienībā (2019), redzams, ka Latvija ierindojas pirmajā vietā atkritumu apglabāšanas jomā un salīdzinot ar pārējām Baltijas valstīm, kā arī vidējo apglabāto atkritumu daudzumu uz vienu iedzīvotāju ES-27 valstīs, Latvijā vidēji tiek apglabāts divas reizes vairāk atkritumu uz vienu iedzīvotāju. (5.11.att.).

5.11.attēls

³⁹ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0160412022000861?via%3Dihub>

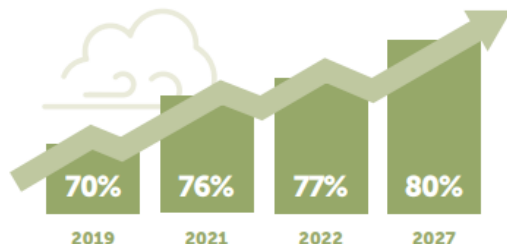
⁴⁰ <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/vide/laika-apstakli/publikacijas-un-infografikas/7273-latvijas-vide-skaitlos-2020?themeCode=VI>

PRIORITĀTES RĀDĪTĀJI

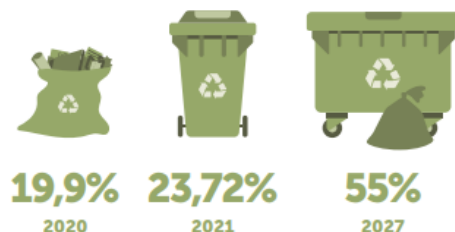
5.12.attēls

● Pozitīva attīstības tendence ● Negatīva attīstības tendence ● Bez būtiskām izmaiņām

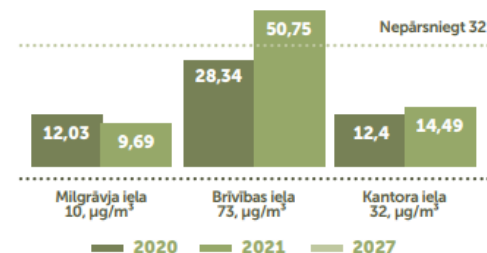
↑ R3-1 Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā vai apkaimē, %

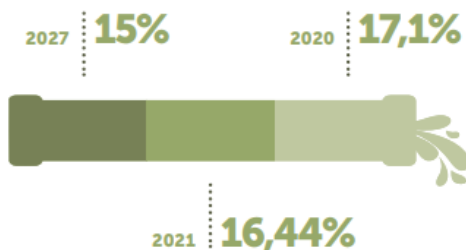
↑ R3-18 Šķirotu atkritumu īpatsvars pret kopējo daudzumu, %

↓ R3-6 NO₂ gada vidējā koncentrācija RD MVD monitoringa stacijās, µg/m³:

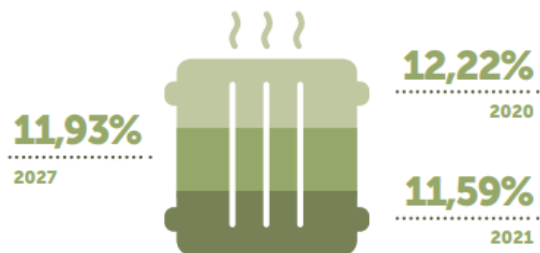
↑ R3-15 Iedzīvotāju pieslēgums decentralizētās kanalizācijas sistēmai, %

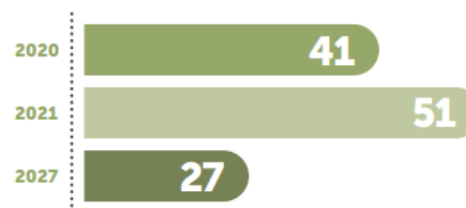
↓ R3-3 Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par trokšņu līmeni mikrorajonā vai apkaimē naktī, %

↑ R3-17 Relatīvais siltuma zudums siltumtīklā, %

↓ R3-5 Dienu skaits gadā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM₁₀ (monitoringa stacija Brīvības ielā 73)

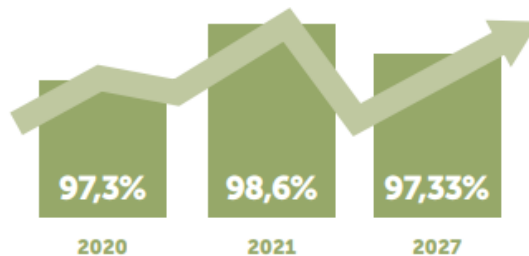

● Pozitīva attīstības tendence
 ● Negatīva attīstības tendence
 ● Bez būtiskām izmaiņām

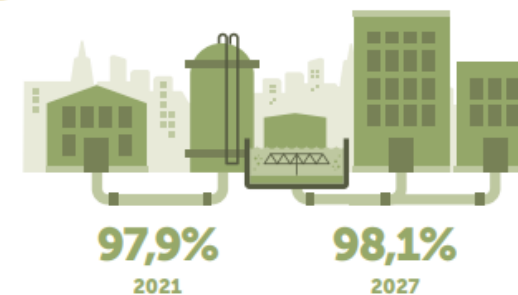
— R3-2 Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par trokšņu līmeni mikrorajonā vai apkaimē dienā, %

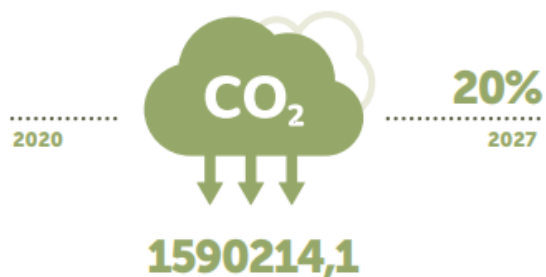
— R3-8 Attīrītie notekūdeņi pret kopējo apjomu, %

— R3-11 Centralizētās ūdensapgādes pakalpojuma pieejamība, %

— R3-4 Kopējais (aprēķinātais) CO2 emisijas samazinājums pret bāzes gadu, t/CO2

— R3-9 Ūdensobjektu skaits ar sliktu ekoloģisko kvalitāti

— R3-7 Iedzīvotāju skaits, kas pakļauti būtiskam trokšņu diskomfortam (Ldvn>55dB(A))

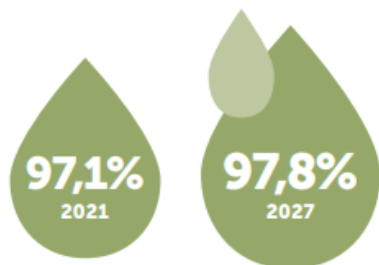

— R3-10 Īpaši aizsargājamo pļavu biotopu platība, ha

● Pozitīva attīstības tendence ● Negatīva attīstības tendence ● Bez būtiskām izmaiņām

— R3-12 Iedzīvotāju pieslēgums centralizētai ūdensapgādes sistēmai, %

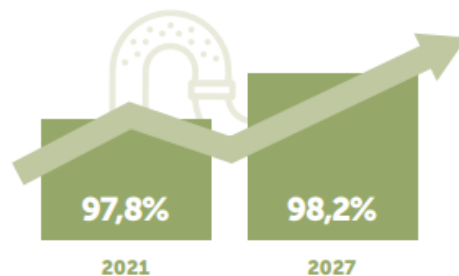
— R3-16 Dzīvojamā fonda objektu skaita pieaugums, kuri pieslēgti centralizētās siltumapgādes sistēmai

— R3-21 Reģistrēto energokopienu skaits

— R3-13 Centralizētās kanalizācijas pakalpojuma pieejamība (ūdenssaimniecības aglomerācijā), %

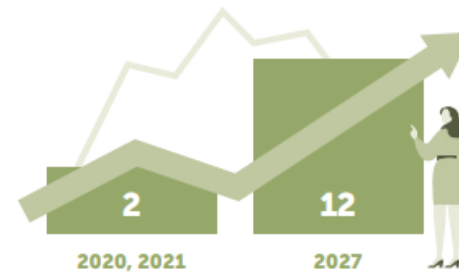
— R3-19 Radītais atkritumu daudzums, t

— R3-14 Iedzīvotāju pieslēgums centralizētās kanalizācijas sistēmai (ūdenssaimniecības aglomerācijā), %

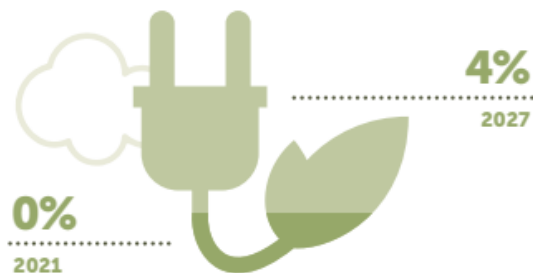

— R3-20 Publiski pieejamo atkritumu šķirošanas laukumu skaits

● Pozitīva attīstības tendence
 ● Negatīva attīstības tendence
 ● Bez būtiskām izmaiņām

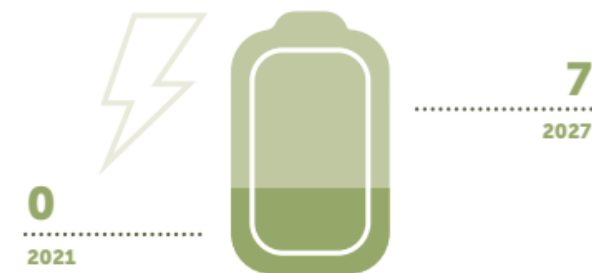
— R3-22 Jaunizveidoto enerģētikas, vides un klimata datu kopu skaits pašvaldības datubāzē, periodā

— R3-25 Attīrīto piesārņoto vietu platība, periodā

— R3-28 Enerģētikas nabadzības mazināšanas pasākumu skaits, periodā

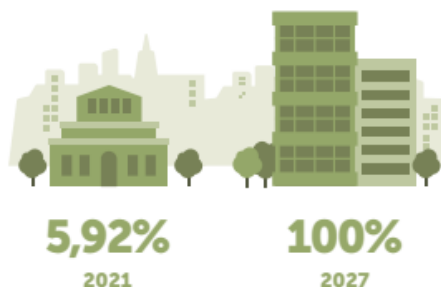
— R3-23 Īstenoto vides, klimata un energopratības izglītības pasākumu skaits pašvaldībā, periodā

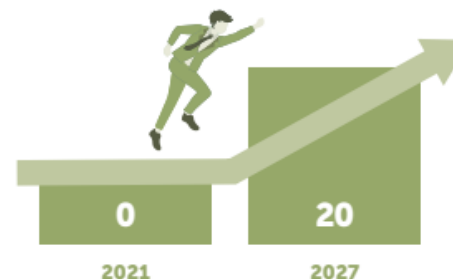
— R3-26 Realizēto projektu skaits, kas mazina lietotņu notekūdens nonākšanu centralizētajā kanalizācijas kop sistēmā, periodā

— R3-24 Pašvaldības ēku īpatsvars, no kurām tiek ievākti dati par ēku energoefektivitāti, %

— R3-27 Realizēto aprites ekonomikas veicināšanas pasākumu skaits, periodā

Prioritātes rādītāju analīze

P3 ieviešanas progressa novērtēšanai AP2027 noteikti 28 prioritātes rādītāji⁴¹ (no R3-1 līdz R3-21) un 7 uzdevumu izpildes rādītāji⁴² (no R3-22 līdz R3-28).

Rādītāju attīstības tendence pret sākuma vērtību

Novērtējot 28 rādītāju izmaiņas pret sākuma vērtību:

↑	5 rādītājiem - pozitīva tendence
↓	3 rādītājiem - negatīva tendence
→	20 rādītājiem - nebūtiskas ⁴³ izmaiņas vai nav pieejamie aktuālie dati

Pozitīva tendence

Pozitīva tendence novērojama iedzīvotāju vērtējumā par gaisa kvalitāti apkaimēs. Novērojams, ka iedzīvotāji aktīvāk šķiro atkritumus, tāpat redzamas pozitīvas tendences iedzīvotāju samazinājumā pieslēgumam decentralizētās kanalizācijas sistēmai. Nozīmīgs uzlabojums noticis relatīvā siltuma zuduma siltumtīklā (%) rādītājam, kas jau tagad ir sasniedzis 2027.gada mērķa vērtību.

Negatīva tendence

Negatīva tendence vērojama diviem gaisa piesārņojumu raksturojošiem rādītājiem – dienu skaits, gadā, kad tiek pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM10 (monitoringa stacija Brīvības ielā 73), kas salīdzinot ar 2020.gadu (41 diena) palielinājies vēl par 10 dienām (51) un divreiz pārsniedz 2027.gada mērķa vērtību (25). Negatīva tendence novērojama arī NO2 gada vidējās koncentrācijas rādītājam Brīvības ielā, kas salīdzinot ar 2020.gadu palielinājusies par 79% un būtiski pārsniedz 2027.gada mērķa vērtību.

Rādītāju virzība uz mērķa vērtību

2 no 28 rādītājiem ir negatīva virzība pret mērķa vērtību, taču 2 rādītāji jau tagad ir sasnieguši mērķa vērtību. (5.13.att.).

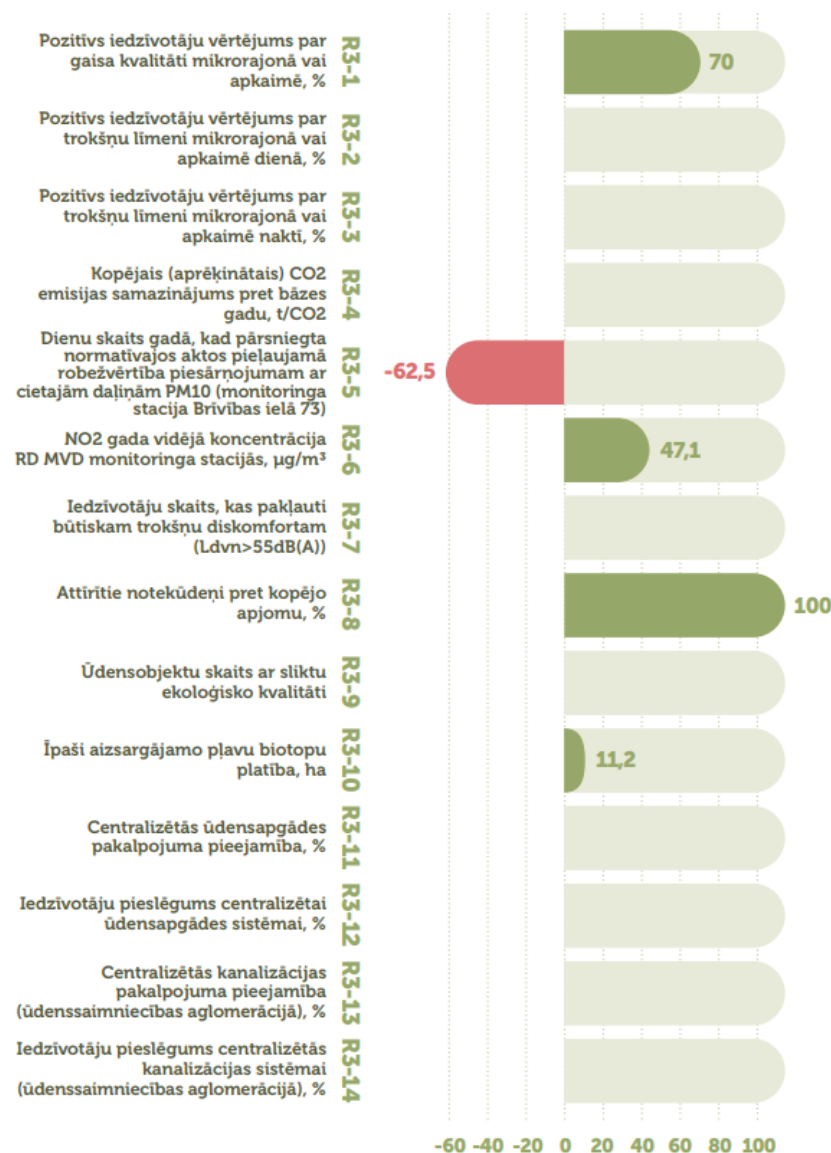
⁴¹ Prioritātes rādītāji ir rezultātu rādītāji, kas mēra realizētās politikas efektivitāti Attīstības programmas īstenošanā.

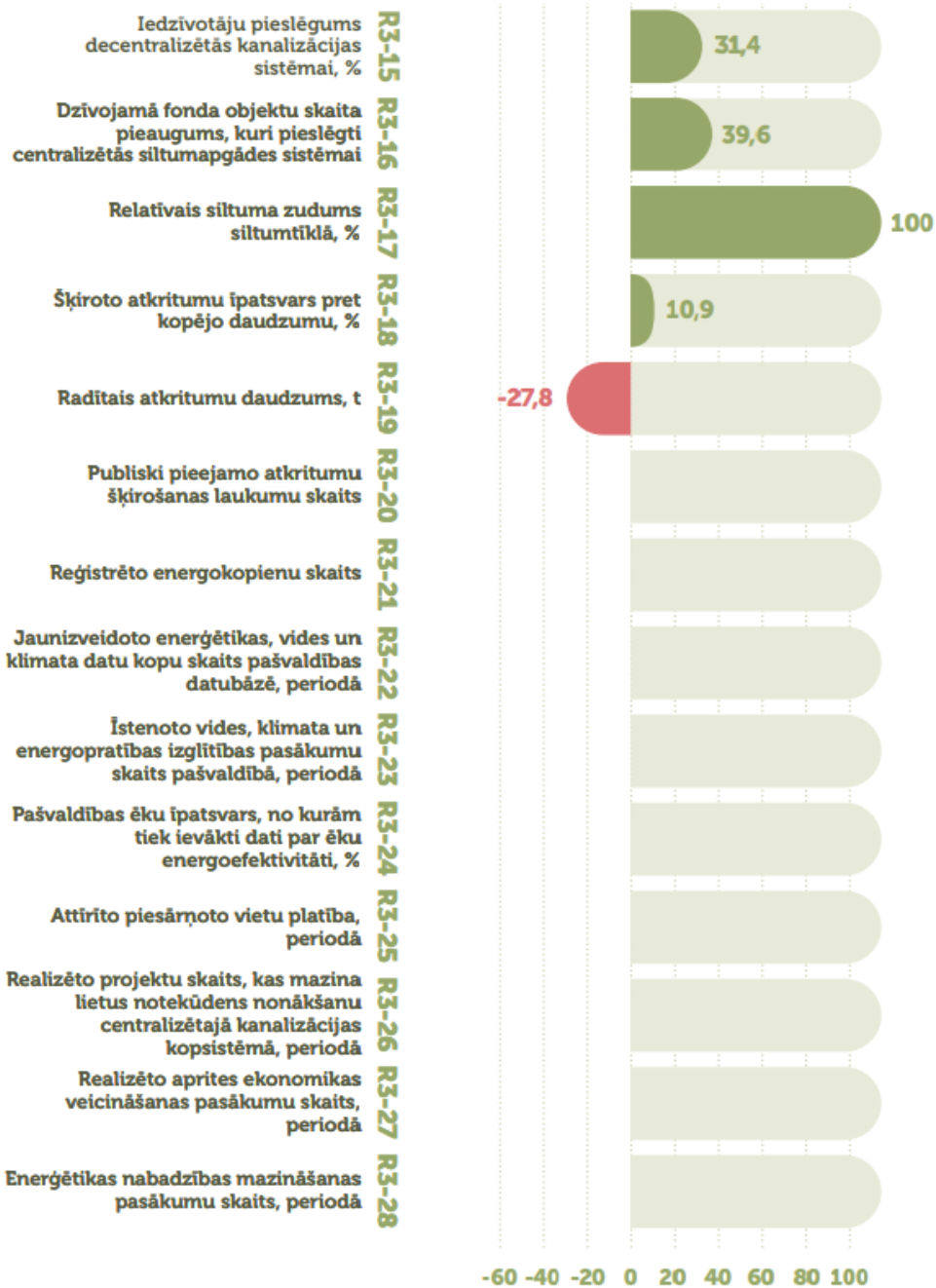
⁴² Uzdevumu izpildes rādītāji ir darbības rādītāji, kas mēra Pašvaldības darbības efektivitāti Attīstības programmas īstenošanā.

⁴³ Izmaiņas līdz 3% tiek novērtētas kā nebūtiskas

5.13.attēls

P3 RĀDĪTĀJU PROGRESS VIRZĪBĀ UZ MĒRĶA VĒRTĪBAS SASNIEGŠANU 2027.GADĀ

Rādītāju kopējais progress uz mērķa vērtību

Aprēķinot katra rādītāja procentuālo virzību uz mērķi un piešķirot rādītājiem vidējo svērto vērtību secināms, ka P3 rādītāju kopējā virzība uz mērķa vērtību ir 11.4% (5.14.att.).

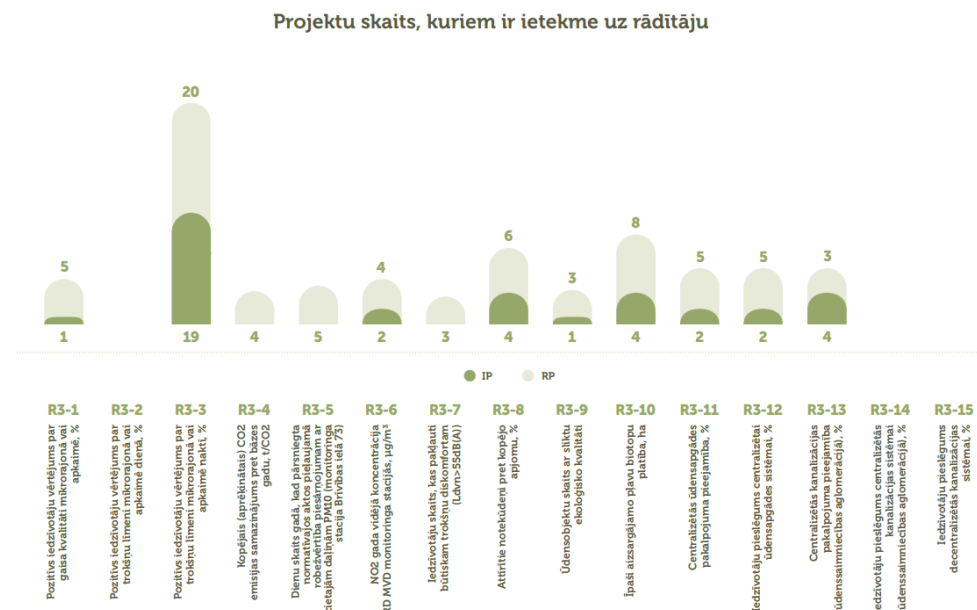
5.14.attēls

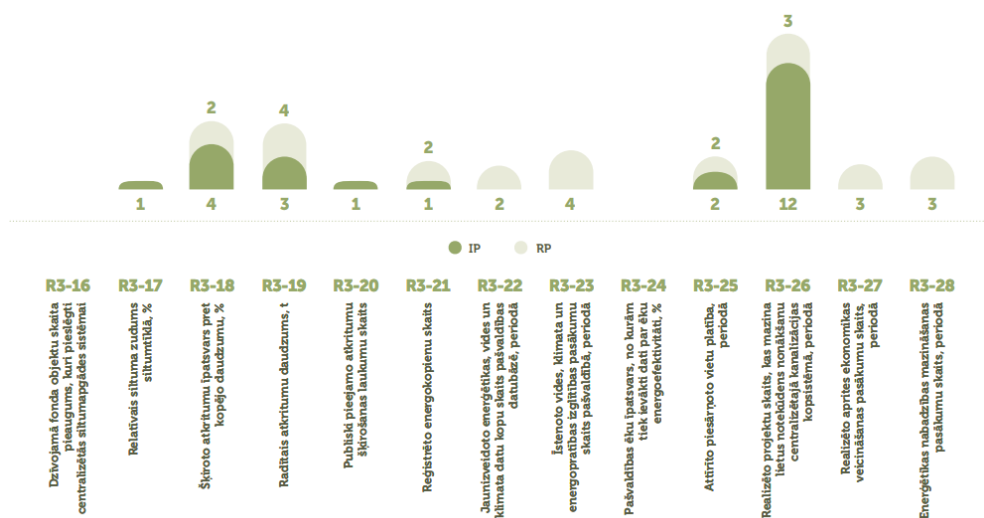
RP un IP ietekme uz rādītāju sasniegšanu

Lai sasniegtu rādītājos izvirzītās vērtības, būtiskas ir investīcijas un pašvaldības rīcības. Rīcības un investīciju plānā visvairāk ir tādu projektu, kas ietekmē R3-4 rādītāju "Kopējais (aprēķinātais) CO₂ emisijas samazinājums pret bāzes gadu, t/CO₂" (5.15.att.).

5.15.attēls

Projektu skaits, kuriem ir ietekme uz rādītāju

IEDZĪVOTĀJU APTAUJA

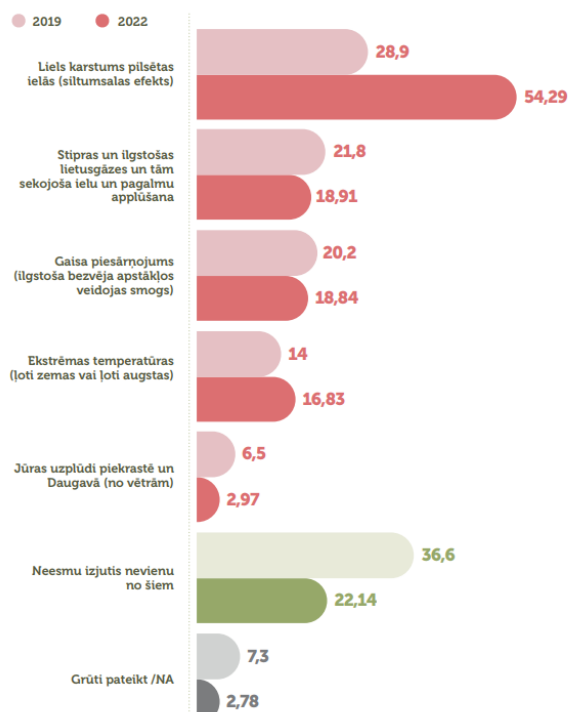
Neskaitot iepriekš minētos Attīstības programmas rādītājus, šī gada iedzīvotāju aptaujas ietvaros tika noskaidrots iedzīvotāju vērtējums un viedoklis par vidi un klimatu ietekmējošiem faktoriem, kā arī iedzīvotāju paradumiem.

Klimata izmaiņu sekas

No 2207 respondentiem 54% ir izjutuši siltumsalas efektu jeb lielu karstumu Rīgas ielās. Mazāk nekā 20% aptaujāto sastapušies ar stipru lietusgāžu sekām, izjutuši gaisa piesārņojumu vai ekstrēmas temperatūras. Salīdzinot ar 2019.gadu būtiski pieaudzis iedzīvotāju skaits, kas izjutuši lielu karstumu pilsētas ielās (par 25 procentpunktiem), kā arī samazinājies to iedzīvotāju skaits, kas nav izjutuši nevienu no minētajām parādībām (- 14.5 procentpunkti) (5.16.att.).

5.16.attēls

Attieksme pret klimata pārmaiņām 2019 un 2022,%

Avots: Aptauja

Klimata pārmaiņu izjustās sekas Rīgas rajonos

Tādas sekas kā ielu un pagalmu aplūšana, kā arī gaisa piesārņojums salīdzinot Rīgas rajonu griezumā visvairāk minējuši centra rajona iedzīvotāji, taču lielu karstumu pilsētas ielās salīdzinoši vienlīdzīgā daudzumā novērojuši visu Rīgas rajonu iedzīvotāji (5.17.att.).

5.17.attēls

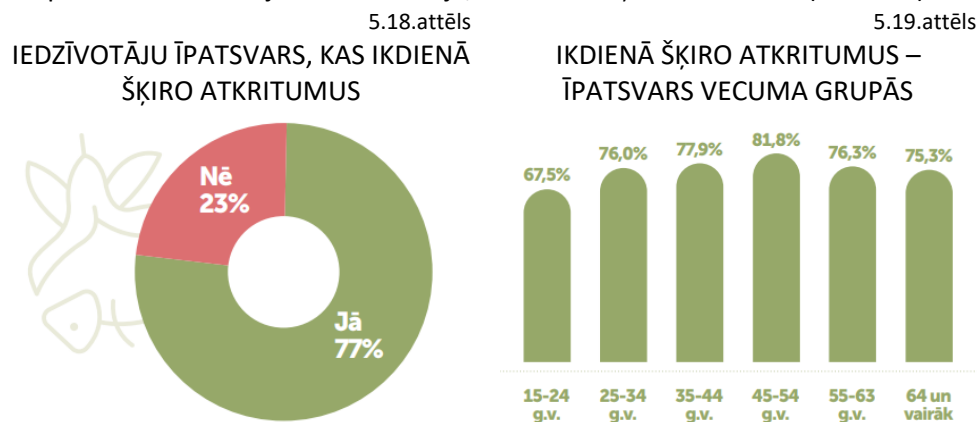
Klimata pārmaiņu izjustās sekas Rīgas rajonos

Avots: Aptauja

Atkritumu šķirošanas paradumi

Viens no nozīmīgākajiem veidiem kā samazināt poligonos esošo atkritumu daudzumu ir atkritumu šķirošana. Arī Attīstības programmā videi draudzīgas atkritumu saimniecības attīstība ir viens no sešiem P3 uzdevumiem, kas izvirzīts, lai sasniegtu noteiktos pilsētas vides un klimata mērķus. Starp aptaujātajiem 2207 respondentiem 1698 jeb 76% norādīja, ka ikdienā šķiro atkritumus (5.18.att.).

Avots: Aptauja

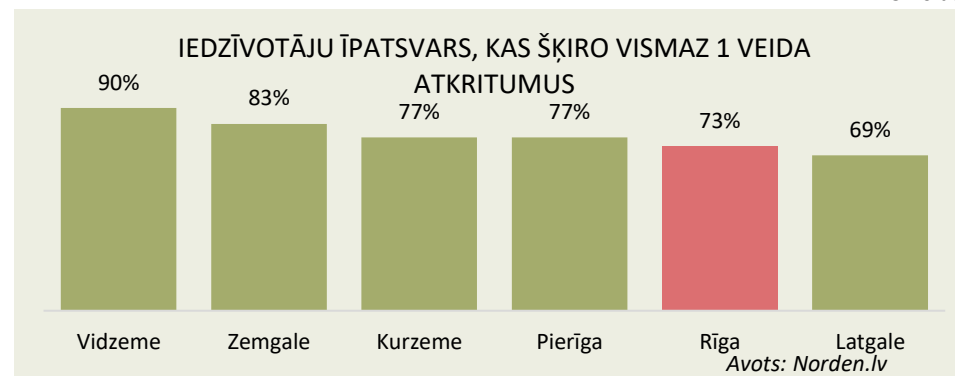
Būtiski, ka analizējot iedzīvotāju sniegtās atbildes pēc vecuma grupām novērojams, ka salīdzinoši mazāks atkritumu šķirotāju īpatsvars ir tieši jaunu cilvēku vecuma grupā (67,5%), taču lielākais 45-54 gadu vecuma grupā (81,2%) (5.19.att.).

Arī 2021.gadā projekta “Dānijas piktogrammu sistēmas pielāgošana Baltijas valstīs” ietvaros veiktās aptaujas “Atkritumu šķirošanas esošās prakses Latvijā” rezultāti iezīmē līdzīgu tendenci. Projekta ietvaros tika aptaujāti 1017 Latvijas iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 75 gadiem un secināts, ka “76% respondentu šķiro vismaz viena veida taču 23% nešķiro neko un atkritumu nešķirotāju vidū visbiežāk pārstāvēti ‘vīrieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem. Pēc respondentu domām, galvenie atkritumu nešķirošanas iemesli iedalāmi trīs grupās:

1. Iedzīvotājiem neinteresē šķirošana un viņi tam nevēlas veltīt laiku;
2. Dažādi objektīvi iemesli, piemēram, nav ērti sasniedzami konteineri, nesaprotama šķirošanas sistēma u.c.;
3. Šķirošanai nav nekādu ieguvumu – par šķirošanu netiek maksāts, tai nav nozīmes un ietekmes.

Nozīmīgi, ka kā visvairāk faktoru tika minēts tieši objektīvo ierobežojumu jomā un vien 17% aptaujāto novērtēja, ka ir nepietiekama informācija par šķirošanu.”⁴⁴ Salīdzinot 2021.projekta ietvaros veiktās aptaujas rezultātus reģionu līmenī redzams, ka Vidzemē un Zemgalē vismaz 1 atkritumu veidu šķiro 90% un 83% iedzīvotāju, taču Rīgā 73% (5.20.att.).

5.20.attēls

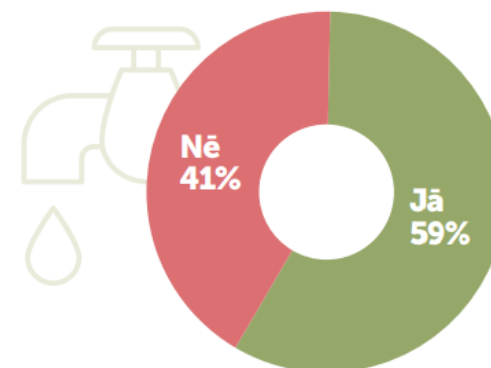

Krāna ūdens lietošana dzeršanai ikdienā

Starp 2207 respondentiem 1293 jeb 57% ikdienā dzeršanai izmanto krāna ūdeni (5.21.att.).

5.21.attēls

VAI JŪS LIETOJAT KRĀNA ŪDENI DZERŠANAI IKDIENĀ?

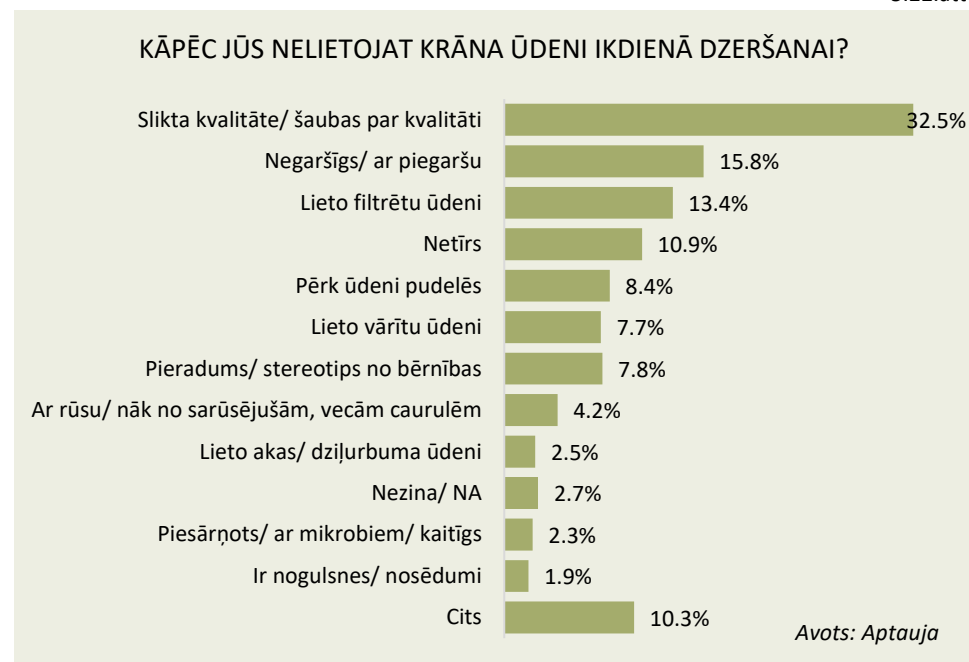

Avots: Aptauja

⁴⁴ https://norden.lv/files/Norden_%c5%a0%c4%b7iro%c5%a1ana_Aptauja_2021.pdf

legūtie rezultāti iezīmē būtisku iedzīvotāju daļu, kas ikdienā pērk ūdeni, pildītu fasētās pudelēs. “Biedrība “Ū vitamīns” aprēķinājusi, ka izvēloties ūdeni pirt pudelēs, gada laikā viens cilvēks tērē 200 līdz 400 EUR, samaksājot aptuveni 1 EUR par 1 litru dzeramā ūdens “iepakojumā”. Lietojot krāna ūdeni, par šo pašu summu var iegūt 1000 litrus tīru un drošu dzeramo ūdeni. Turklāt, atsakoties no fasēta dzeramā ūdens, vienam cilvēkam iespējams samazināt radīto plastmasas atkritumu daudzumu līdz pat 50 kg.”⁴⁵ Kā galvenos iemeslus krāna ūdens nelietošanai dzeršanai ikdienā iedzīvotāji min attēlā zemāk redzamos (5.22.att.)

5.22.attēls

⁴⁵ <https://blog.swedbank.lv/nauda/krana-udens-681>

RĪCĪBAS UN INVESTĪCIJU PLĀNA ANALĪZE

Investīciju un rīcības plāns raksturo plānotās investīcijas, ko plānots veikt, lai sasniegtu prioritātē noteiktos mērķus. IP un RP ir iekļauto projekti vai projektu idejas, tai skaitā to izpildītāji, indikatīvās izmaksas un cita nozīmīga informācija.

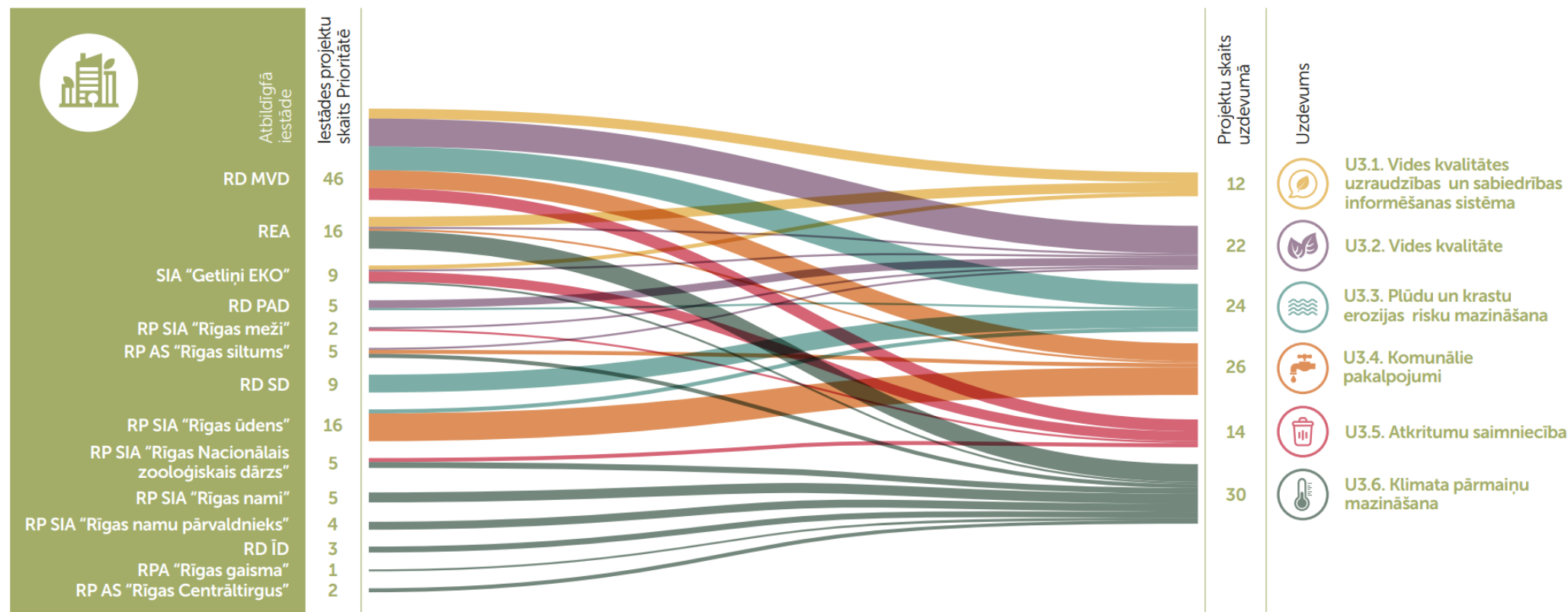
Iesaistītās puses

Apskatot atbildīgo pušu iesaisti IP un RP projektu skaita griezumā redzams, ka iestāde, kas ieplānojusi visvairāk projektu 3.prioritātes kontekstā ir Mājokļu un vides departaments (46 projekti). 16 projektus plāno veikt RPA "Rīgas enerģētikas

aģentūra" un SIA "Rīgas ūdens". Investīciju un rīcību projektu skaits uzdevumu griezumā ir salīdzinoši vienmērīgs – U3.2., U3.3., U3.4, U3.6. virs 20, taču U3.1 un U3.5. zem 20. (skat. Att.).

5.23.attēls

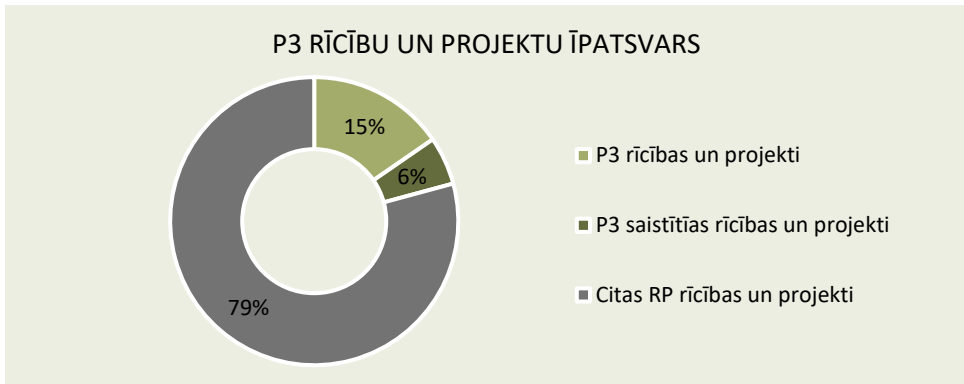
ATBILDĪGO RD IESTĀŽU UN STRUKTŪRVIENTĪBU PROJEKTU APKOPOJUMS PRIORITĀTES UZDEVUMU ĪSTENOŠANĀ

RP un IP plānotās rīcības un projekti

No visām 832 IP un RP rīcībām, P3 ietver 128 jeb 15% no visām īstenotajām rīcībām. Papildus 45 no IP un RP projektiem jeb 6% projektu ir integrēti citās prioritātēs, taču tie ir saistīti un palīdz sasniegt P3 izvirzītos mērķus (5.24.att.).

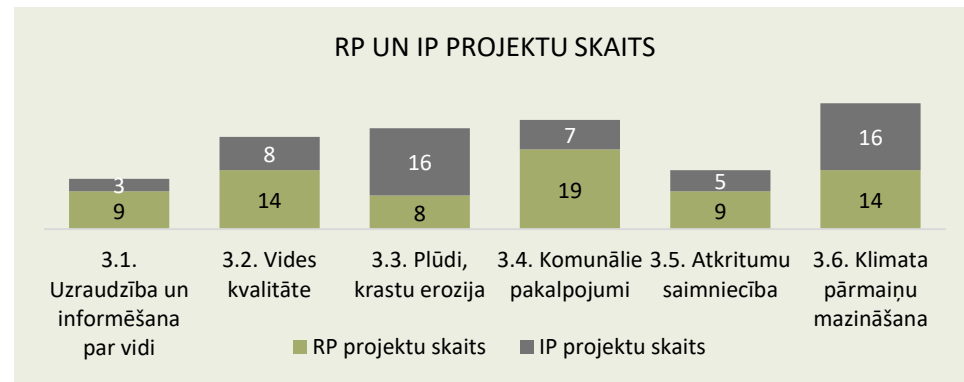
5.24.attēls

RP un IP projektu skaits P3 uzdevumos

Kopumā rīcības un investīciju plānā 3. prioritātes ietvaros plānoti 128 projekti, no kuriem 73 ir rīcības, bet 55 investīciju projekti. Visvairāk investīciju projektu ir 3.3. "Plūdi un krastu erozijas mazināšana" un 3.6. "Klimata pārmaiņu mazināšana" uzdevumos, taču lielākais rīcību skaits ir 3.2. "Komunālie pakalpojumi" uzdevumā (5.25.att.).

5.25.attēls

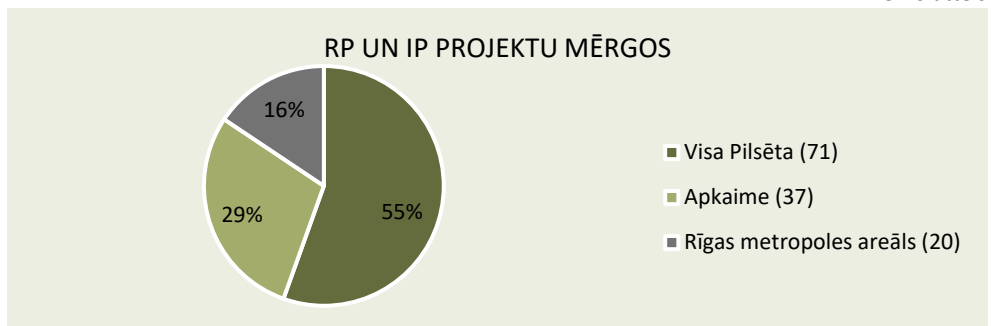

RP un IP plānoto rīcību un projektu ietekmes mērogs

Nedaudz vairāk nekā puse no visiem projektiem paredzēti ar ietekmi uz visu pilsētu (71 projekts), konkrētā apkaimē paredzēts ieviest 37 projektus jeb 29%, taču 16% projektu aptver Rīgas metropoles areālu (5.26.att.).

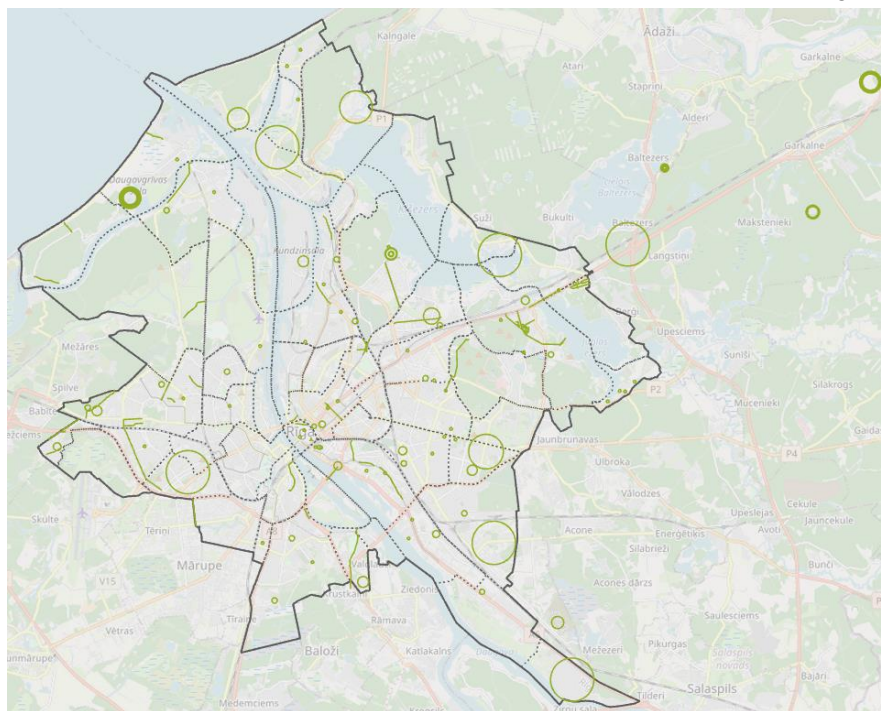
5.26.attēls

IP projektu mērogs

Investīciju projekti plānoti gandrīz visās pilsētas apkaimēs, taču jāņem vērā, ka viena projekta ietvaros, var tikt veiktas aktivitātes vairākās adresēs (4.27.att.).

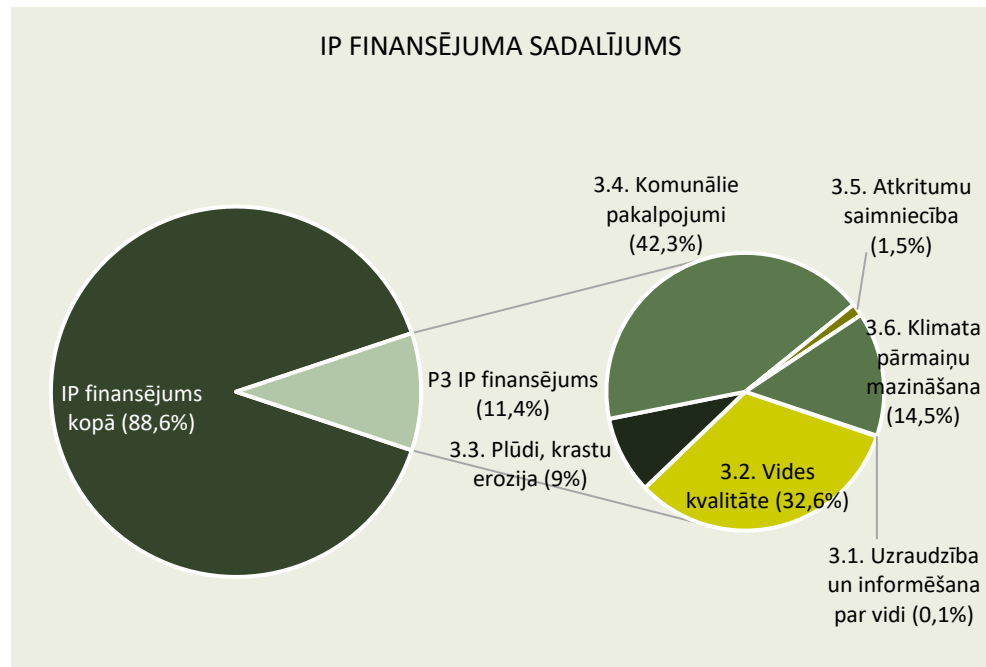
5.27.attēls

IP projektu finansējums un skaits

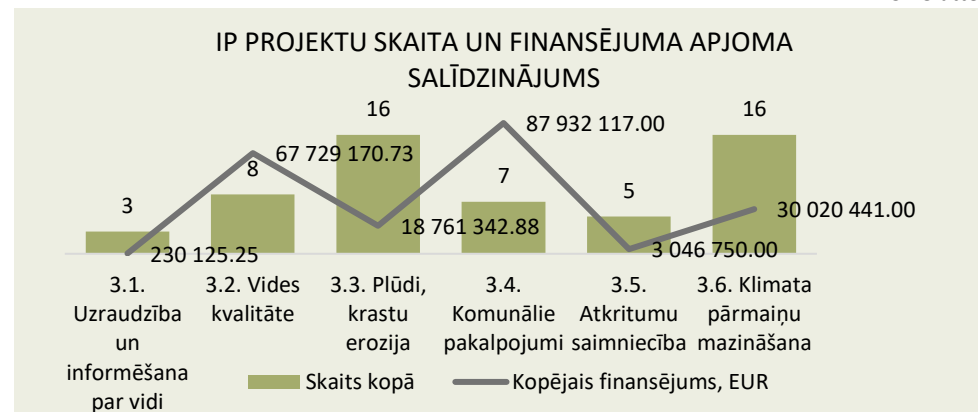
3.prioritātes mērķu sasniegšanai plānots atvēlēt 11.4% jeb EUR 207 719 946.86 no kopējām IP finansēm, kas ir 4.lielākais finansējuma apjoms no visām prioritātēm. Paredzams, ka lielākais finansējuma apjoms nepieciešams, lai sasniegtu uzdevumus, kas paredz uzlabojumu veikšanu komunālo pakalpojumu sistēmā, kā arī vides kvalitātes uzlabošanā (4.27.att.).

5.28.attēls

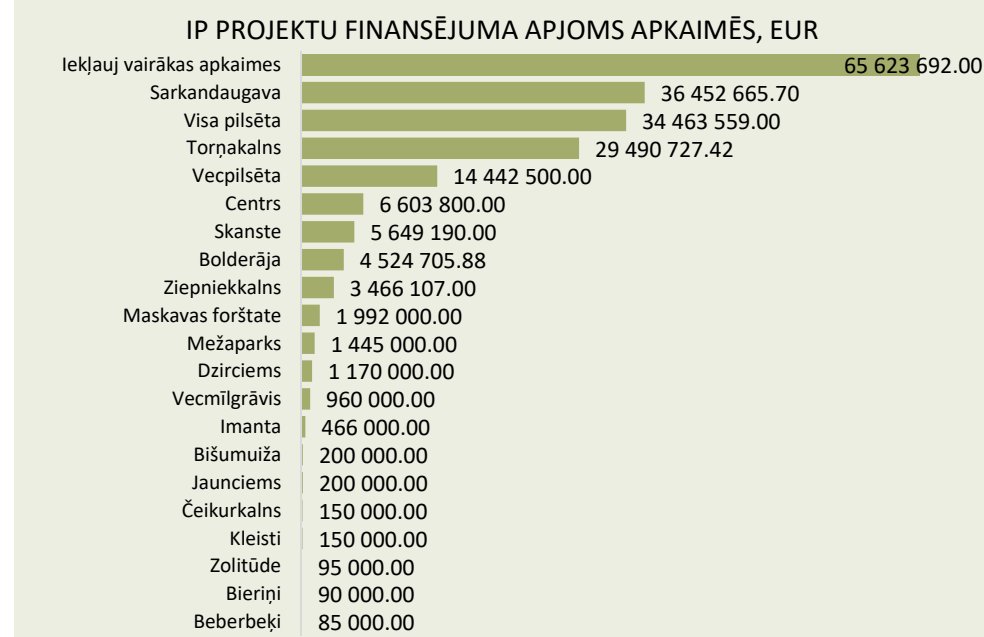
Salīdzinot Investīciju plāna projektu skaitu un finansējumu redzams, ka lielāks projektu skaits nenozīmē lielākas investīcijas (4.28.att.). Lai sasniegtu uzdevumos 3.3. "Mazināt plūdu un krastu erozijas riskus", kā arī 3.6. "Mazināt klimata pārmaiņas" izvirzītos mērķus, skaita ziņā paredzēts lielāks projektu skaits nekā citu P3 projektu izpildei, taču finansējuma ziņā lielākas izmaksas paredzētas vides kvalitātes un komunālo pakalpojumu uzlabošanai, lai arī investīciju projektu skaits ir mazāks.

5.28.attēls

Apkaimes, kuru ietveros IP paredzētas vislielākās investīcijas ir Sarkandaugava – kanāla sanācija un revitalizācija, Torņakalns – Klīveleina grāvja sanācija un revitalizācija, kā arī kanalizācijas tīkla atjaunošana Vienības gatvē, un Vecpilsēta – litusūdens kolektora būvniecība, ēku atjaunošana. Lielu daļu investīciju aptver arī projekti, kas iekļauj vairākas apkaimes un visu pilsētu (4.29.att.).

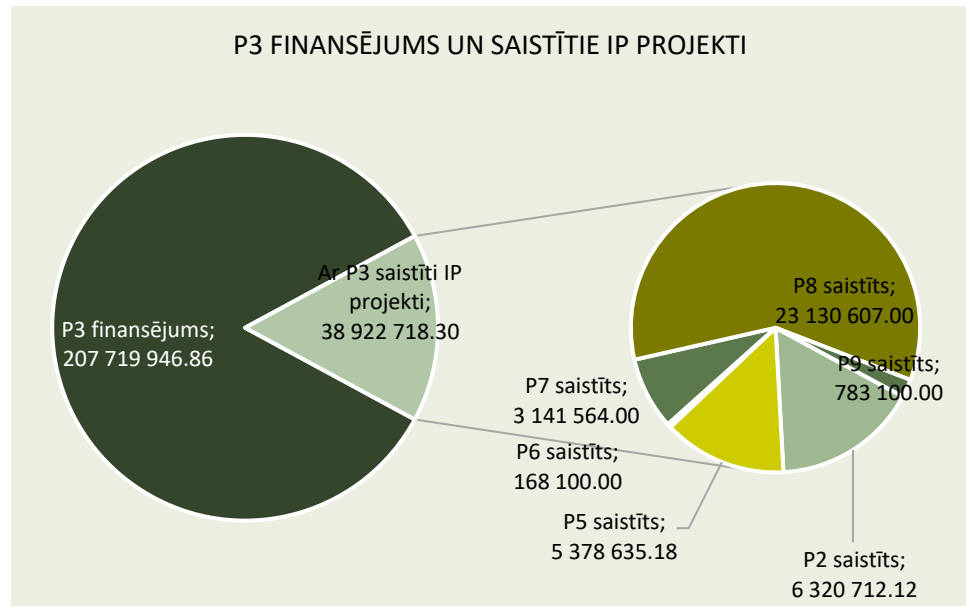
5.30.att.

P3 saistītie IP projekti

Papildus P3 plānotajām investīcijām, nozīmīgu pienesumu mērķu sasniegšanā sniedz P3 saistīto projektu realizācija, kas atver gandrīz 38,9 milj. EUR. Lielākās investīcijas, kas saistīts ar P3 mērķu sasniegšanu, plānotas P8 “Konkurētspējīga pilsēta ar inovatīvu ekonomiku” ietvaros, kā arī P2 “Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide” un P5 “Daudzveidīgu un kvalitatīvu mājokļu pieejamība” (4.30.att.).

5.31.attēls

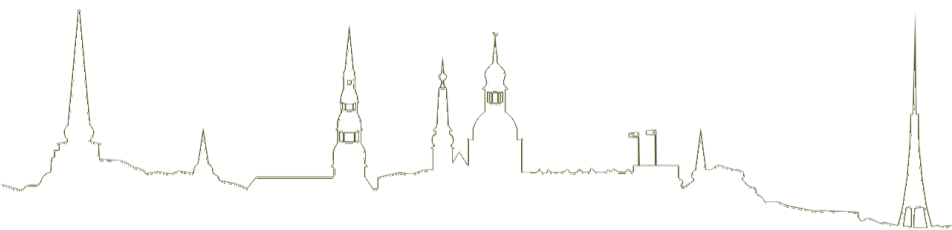
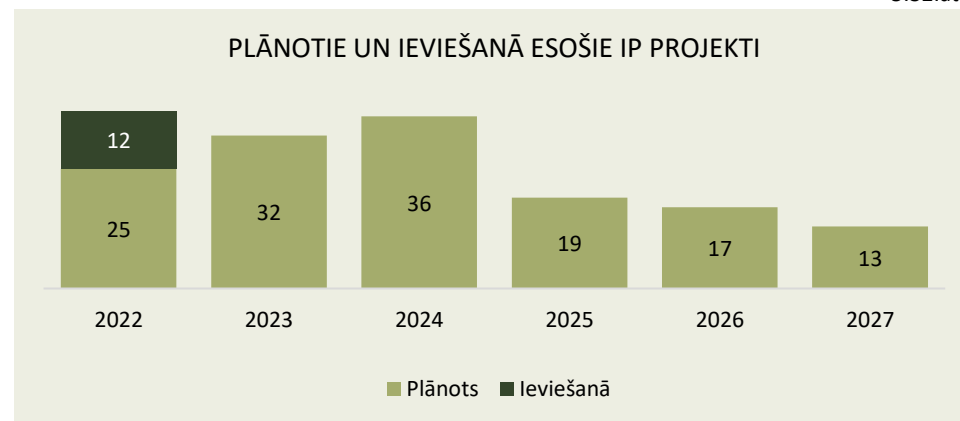

Analizējot saistīto prioritāšu IP projektus apkaimju griezumā secināms, ka lielas investīcijas, kas būtiski ietekmēs ar P3 mērķu sasniegšanu, plānotas Skanstes. Vecmilgrāvja, Dzirciema, kā arī Bolderājas apkaimēs. Skanstē, P8 ietvaros plānots Skanstes teritorijas revitalizācijas būvniecības posms.

IP projektu plānošana un īstenošana

Lai sasniegtu P3 mērķus, IP ir iekļauti 55 projekti, no kuriem 2022. gadā ieviešanā bija 12 (4.31.att.).

5.32.attēls

EKSPERTU FOKUSGRUPAS DISKUSIJAS

Lai novērtētu P3 problēmjautājumus un gūtu ierosmes jaunām idejām (rīcībām un projektiem) prioritātes problēmu risināšanā 2022.gada 10.novembrī notika ekspertu fokusgrupas diskusija, kur piedalījās sekojoši dalībnieki:

Nr. p.k.	Pārstāvētā institūcija / iestāde	Dalībnieka vārds, uzvārds un amats
1.	SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”	Olga Trasuna - konsultante
2.	Biedrība „Baltijas Vides forums”	Līga Stokmane-Blaua – vides eksperte/ projektu koordinatore
3.	Biedrība „Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija”	Rūta Bendere – valdes locekle
4.	LSGŪTIS	Egils Dzelzītis – valdes priekšsēdētājs
5.	Biedrība „Baltijas krasti”	Māra Deksnē – projektu vadītāja
6.	LU ĢZFF	Ivo Vinogradovs – vadošais pētnieks
7.	Pasaules Dabas Fonds	Katrīna Madara Stadgale – klimata programmas vadītāja
8.	Rīgas Tehniskā universitāte	Sandis Dejus – vadošais pētnieks RTU Ūdens pētniecības un vides biotehnoloģiju laboratorijā un docents RTU Ūdens inženierijas un tehnoloģiju katedrā

Fokusgrupu diskusiju jautājumi tika iedalīti trīs grupās:

4. Sadržes atkritumu apjoma palielināšanās;
5. Klimata mainība – ilgstoši karstuma periodi, pārplūdusi pilsēta, u.c.;
6. Nepietiekami risinājumi vides kvalitātes un komunālo pakalpojumu jomā.

Galvenie rezultāti

1. Sadržes atkritumu apjoma palielināšanās

- **Efektīva sadzīves atkritumu dalītas vākšanas sistēma**, t.i., centralizēta, pēc vienotiem nosacījumiem, saprotamā veidā organizēta.
- Jaunieši vismazāk iesaistās atkritumu šķirošanā, jo **bieži maina dzīves vietas** un ne vienmēr ir apzinājuši vietu, kur ir iespēja šķirot. Kā arī jauniešiem **ne vienmēr ir īpašumtiesības un tiesības lemt** apsaimniekošanas biedrībā.
- Jāveic intensīva, mērķtiecīga Rīgas iedzīvotāju **izglītošanas-informēšanas kampaņa** par atkritumu šķirošanu, īpaši būtiski ‘iedzīvināt’ bioloģisko atkritumu šķirošanu. Jāveic **izglītošana** par vides apdraudējumu šķirot nepareizi, par personīgo atbildību.
- Pašvaldībā nepieciešams **‘iedzīvināt’ efektīvu sadzīves atkritumu dalītas vākšanas sistēmu, jo īpaši bioloģisko atkritumu**.
- Jāpanāk, ka katrai mājai ir ne tikai nešķirotu atkritumu kontainers, bet arī bioloģisko atkritumu kontainers un tiem ir jābūt slēgtiem.
- Veidot apkaimēs **aprites ekonomikas centrus**, kur iedzīvotāji var nākt ar sev nevajadzīgām lietām.
- Iedzīvotāju informēšanā par atkritumu šķirošanu **vairāk iesaistīt un motivēt namu apsaimniekotājus**,
- Regulāri turpināt **bīstamo atkritumu savākšanas kampaņas** (krāsu bundžas, u.tml.).
- Mērķtiecīgi aktivizēt, motivēt **pašvaldības iestādēm būt par piemēru atkritumu šķirošanā, tai skaitā bioloģisko atkritumu**, īpaši iestādes, kuras nodrošina sabiedrisko ēdināšanu (izglītības iestādes, u.c.).
- Lai panāktu situācijas uzlabošanu, eksperti ierosina **pašvaldībai precizēt, papildināt saistošos noteikumus par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu un līgumus ar atkritumu apsaimniekotājiem**.
- Ekspertu skatījumā nav atbalstāms, ka sadzīves atkritumu apjoma palielināšanās problēma tiek risināta ar sadedzināšanu, jo **sadedzināšanas iekārtas nav perspektīvs risinājums**, tas tiek uzskatīts/ definēts par videi nedraudzīgu risinājumu. Turklāt, tas ir pretrunā ar Eiropas Savienības (ES) ‘zaļās’ taksonomijas regulu jeb ES ‘zaļo’ investīciju sarakstu/ rokasgrāmatu.

- Primāri atkritumu apjoma samazināšanā eksperti iesaka **fokusēties uz aprites ekonomikas principiem, tā risinājumiem un materiālu atgūšanu no atkritumu plūsmas.**
- Lai mazinātu situācijas, kad ražošanas uzņēmumi nelegāli uzglabā bīstamus atkritumus un tie mēdz aizdegties vai tikt nelegāli dedzināti, ierosinājums ir veikt riskanto **ražošanas uzņēmumu teritoriju regulārus apsekojumus ar dronu.**

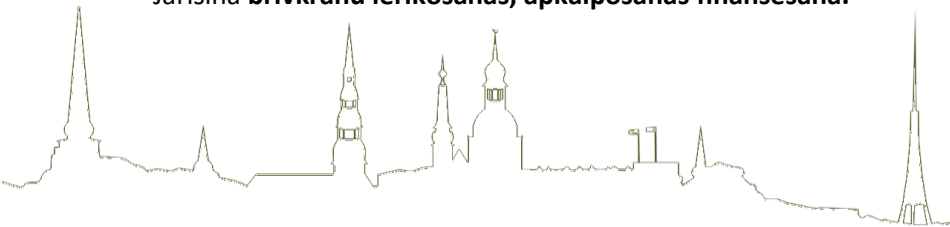
2. Klimata mainība – ilgstoši karstuma periodi, pārplūdusi pilsēta, u.c.

- Nepieciešamība pēc **problēmvietau kartēšanas, telpiski dati** par lietus notekūdeņu sistēmu un pārējo komunālo saimniecību.
- **Prioritāri jāievieš dabā balstīti risinājumi (sistēmas līmenī, ar iestrādātām prasībām būvprojektos, būvatļaujās, u.c.).** Cita veida pašvaldības instruments ir **nekustamā īpašuma nodoklis**, ar kura palīdzību risināt zaļās infrastruktūras un dabā balstītu risinājumu ieviešanu jaunajos projektos.
- **Nepieciešams mērķtiecīgi izglītēt, pilnveidot zināšanas un izpratni pašvaldības un tās institūciju dažādu jomu speciālistiem** par dabā balstītiem risinājumiem un klimata jautājumiem.
- Nepieciešams **pilnveidot pārvaldību** pašvaldībā, **ņemot vērā klimata jautājumus.** Eksperti atzinīgi izsakās par Rīgas pašvaldības aģentūru “Rīgas enerģētikas aģentūra”, tomēr piekrīt nepieciešamībai pēc ietekmīgāka līdera klimata jautājumu virzīšanā, piemēram, mēra padomnieks klimata jautājumos, tādejādi izceļot šo jautājumu priekšplānā visās saistītajās jomās un pārvaldībā.
- Eksperti norāda uz **apsaimniekošanas sadrumstalotību** (grāvju, meliorācijas sistēmu, lietus ūdens un kanalizācijas sistēmu). Šīs jomas pārvaldība ir pārāk sadrumstalota un apgrūtina ieviest efektīvus risinājumus.
- Eksperti uzsver, ka ar **publiskajām investīcijām būtu jādemonstrē mūsdienīgi risinājumi, kuri vērsti uz lietus ūdens slodžu samazināšanu.**
- **Lietus ūdens infrastruktūra un finansējums** - nav konkrētu ienākumu avotu, kas segtu lietus ūdens infrastruktūras apsaimniekošanas izmaksas. Daudzās pašvaldībās ir tarifs par pakalpojumu un eksperti vērš uzmanību uz iespējamajiem nākotnes virzieniem, tas ir - vairākas Eiropas valstis ievieš lietus ūdens nodokli
- Jārisina **brīvkrānu ierīkošanas, apkalpošanas finansēšana.**

- Eksperts uzskata, ka **publiskās ēkās ir jāparedz ūdens uzpildes vietas** un šāda prasība būtu jānosaka pašvaldībai.
- Attiecībā uz **karstumsalām Rīgā** eksperti iesaka citu valstu pieredzi ar zaļā koeficienta pielietošanu.

3. Nepietiekami risinājumi vides kvalitātes un komunālo pakalpojumu jomā

- Pašvaldībai mērķtiecīgi **risināt centralizētu komunālo sistēmu jautājumus** (finansējums esošo tīklu rekonstrukcijai, jaunu izbūvei).
- Kontekstā ar gaisa kvalitātes nodrošināšanu ir **nepieciešami risinājumi vietās, kur ir decentralizēta siltumapgāde un neatbilstoša gaisa kvalitāte**, piemēram, pilsētas centra mājās, Avotu ielā, u.c. Iespējams šeit nepieciešami individuāli risinājumi pārejai no fosilajiem resursiem uz cita veida.
- Ūdenssaimniecības nozares eksperts **iebilst pret siltuma atgūšanu no notekūdeņiem pirms to attīrīšanas.** Atsevišķos gadījumos tas ir pieļaujams, bet masveidā to nevar darīt, jo notekūdeņi atdziest un mikroorganismi, kuriem tie jāattīra, guļ, tiem ir auksti, rezultātā jūrā ieplūst neattīrīti notekūdeņi
- Pašvaldībai ir skaļi **jāaktualizē speciālistu trūkums**, kuri var uzturēt visas komunālās sistēmas (projektēt, būvēt, plānot).
- Siltumapgādes jomā **turpināt izpēti un meklēt dažādus risinājumus**, kas balstīti saules, vēja enerģijā, kā arī anaerobā pārstrādē, kuras pamatā ir bioatkritumi. Piemēram, eksperti ierosina esošajās slēgtos atkritumu noglabāšanas kalnu nogāzēs izvietot **saules baterijas.**
- Viens no ieteikumiem pašvaldību kapitālsabiedrību sadarbības veicināšanai aprites ekonomikas virzienā būtu - izveidot kopīgo sistēmu vai platformu, kur pašvaldības kapitālsabiedrības varētu **apmainīties ar sev pieejamajiem resursiem** vai tos nomāt, piemēram, autotransports, autobusi, galdi vai cita veida resursi. Tomēr tas ir saprātīgi jāizvērtē, jo daļa no kapitālsabiedrībām veido kritisko infrastruktūru un tām ar visiem resursiem ir jābūt pieejamiem ārkārtas situācijā.
- Lai veicinātu **sanāciju piesārņotajās teritorijās privātīpašumos**, viens no instrumentiem būtu nodokļu atlaides, atbrīvošana no nodokļiem vai līdzfinansējums tiem attīstītājiem, kuri attīsta projektus piesārņotajās teritorijās un veic šo teritoriju sanāciju.

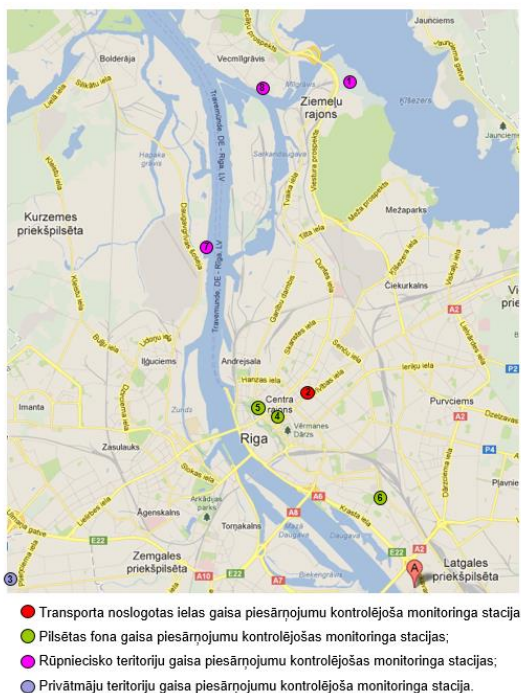
ESOŠĀ SITUĀCIJA UN RISINĀMIE JAUTĀJUMI

3.1. Vides kvalitātes uzraudzības un sabiedrības informēšanas sistēma

- Vides kvalitātes uzraudzība Rīgas valstspilsētas pašvaldībā notiek balstoties uz monitoringa, statistikas, kā arī socioloģisko aptauju datiem. Rīgā **gaisa kvalitātes monitoringu veic** RD MVD, VSIA LVĢMC, Rīgas Brīvostas pārvalde, kā arī vairāki uzņēmumi Brīvostā. Rīgas dome monitoringu nodrošina ar trim nepārtrauktas darbības monitoringa stacijām: Centrā - Brīvības ielā, Sarkandaugavā – Mīlgrāvja ielā, kā arī Pārdaugavā – Kantora un Slampes ielu krustojumā (5.33.att).

5.33.attēls

GAISA MONITORINGA STACIJU NOVIETOJUMS RĪGĀ⁴⁶

Avots: mvd.riga.lv

- Stacijas mēra šādu gaisu piesārņojošu un cilvēku veselībai kaitīgu vielu koncentrāciju⁴⁷: slāpekļa oksīdus (NO, NO₂); sēra dioksīdu SO₂; ozonu O₃; ogļūdeņražus (benzolu, toluolu, ksilolu); putekļus PM₅ un PM_{2.5}.
- Lai novērtētu, kādi ir nepieciešamie nosacījumi, lai Rīga sasniegtu mērķus klimatneitralitātes jomā (piemēram, līdz 2030., 2050.gadam) un patstāvīgi izstrādātu un atjauninātu rīcības virzienus un politikas scenārijus, tiek īstenots projekts “Eiropas pilsētu kalkulators: atbalsts publiskajam sektoram ceļā uz klimatneitralitāti, izmantojot perspektīvu modelēšanas instrumentus” – ar rīka palīdzību izstrādās "pasākumu kopumus" Rīgas pilsētai vispiemērotākajās nozarēs un novērtēti enerģijas, emisiju, resursu un izmaksu ieguvumi to teritorijās.
- Ūdens resursu uzraudzība** un apsaimniekošana pašvaldībā ir salīdzinoši sadrumstalota, taču galveno rūpi ūdens apsaimniekošanas jomā tur RD MVD, apsaimniekojot gan virszemes, gan pazemes ūdens resursus. Par ūdens resursu uzraudzību ir atbildīgas sekojošās iestādes: Valsts vides dienests – veic ūdens resursu pārraudzību, Veselības inspekcija – veic dzeramā ūdens uzraudzību un kontroli, LVĢMC – veic ķīmisko vielu pārvaldības funkcijas, kā arī pēta uztur informāciju par zemes dzīlēm, pazemes ūdeņiem.
- Uz Rīgu attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes 25.jūnija Direktīva 2002/49/EK par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību, kas ES pilsētām ar vairāk nekā 100 000 iedzīvotājiem (aglomerācijās) paredz izstrādāt vides (āra) trokšņa stratēģiskās kartes trokšņiem no auto, sliežu ceļu un gaisa satiksmes, kā arī rūpnieciskajām zonām. **Rīgas aglomerācijā vides trokšņa stratēģiskā karte pārskatīta 2021.gadā.** Kartes ir veids kā monitorēt **trokšņa līmeni** pilsētā. Informācija tiek izmantota, lai informētu sabiedrību par vides troksni un kā pamats trokšņa samazināšanai. 2022.gada 20.oktobrī izsludināts iepirkums par “Rīgas aglomerācijas vides trokšņa samazināšanas rīcības plāna pārskatīšana un jauna rīcības plāna izstrāde laika posmam no 2023. gada līdz 2027. gadam”.

⁴⁷ Ar aktuālo informāciju par gaisa piesārņojumu iedzīvotāji katru dienu var iepazīties portālā gmsd.riga.lv.

⁴⁶ <https://mvd.riga.lv/nozares/vides-parvalde/gaisa-kvalitate/gaisa-monitorings-riga/>

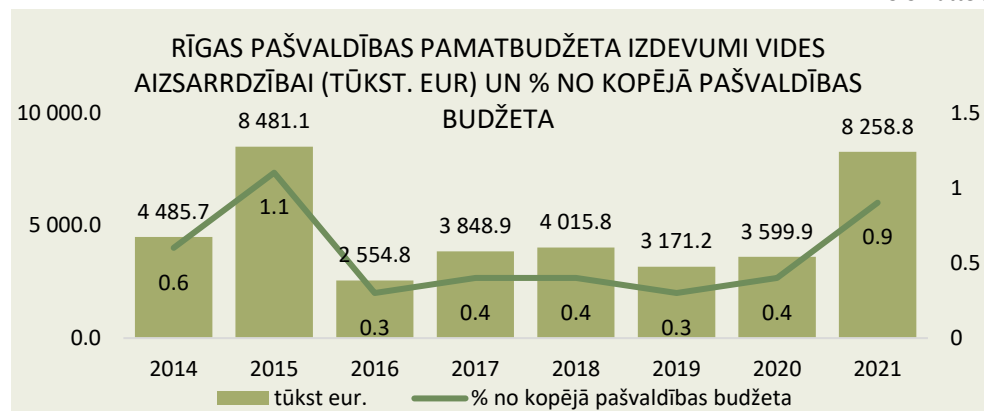
Risināmi jautājumi

- Pašvaldības darbinieku kapacitātes celšana ilgtspējīgu, dabā balstītu risinājumu ieviešanā – nepieciešams, lai darbinieki mērķtiecīgi izglītojas, pilnveido zināšanas un izpratni par dabā balstītiem risinājumiem un klimata jautājumiem.
- Datos balstītu risinājumu pieņemšana, datu ievākšana un pieejamība – pastāv nepieciešamība pēc problēmu vietu kartēšanas telpiskiem datiem par lietūs un notekūdeņu sistēmu, pārējo komunālo saimniecību u.c. .

3.2. Vides kvalitāte

- Vides kvalitātes mērķi pašvaldībā tiek sasniegti balstoties uz plānošanas dokumentos noteiktām rīcībām vides kvalitātes uzlabošanai: Rīgas valstspilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2021.-2025. gadam; Rīgas pilsētas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2022.–2030.gadam; Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2021.-2025.gadam.
- Rīgas pašvaldības budžeta izdevumi vides aizsardzībai vidēji ir 0,3 – 0,4% robežās. Ievērojams pieaugums novērojams 2021.gadā, kas saistīts ar ES projektu pieaugumu vides jomā (5.34.att.). Vides aizsardzības izdevumi tiek iedalīti piecās kategorijās: Atkritumu apsaimniekošana; Notekūdeņu apsaimniekošana; Vides piesārņojuma novēršana un apsaimniekošana; Bioloģiskās daudzveidības un ainavas aizsardzība; Pārējā citur neklasificētā vides aizsardzība.

5.34.attēls

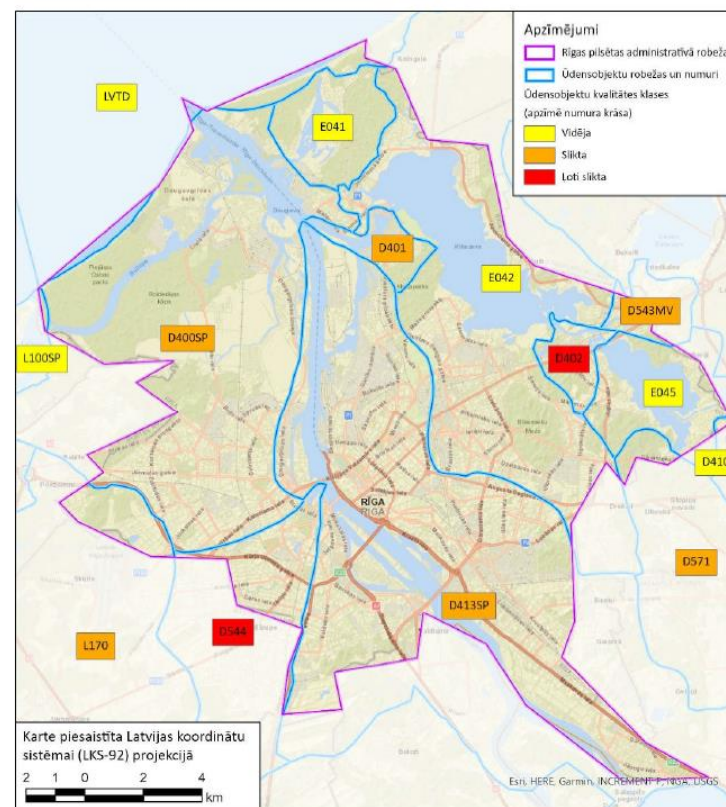

Avots: RD FD

- Sekmējot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, Rīgas pašvaldība regulāri nodrošina ĪADT un mikroliegumu apsaimniekošanas un kopšanas pasākumus – pļavu un niedrāju pļaušanu, bioloģiski vērtīgu zālāju uzturēšanu, aizsargājamo koku (dižkoku) kopšanu, labiekārtojuma uzturēšanu un apsaimniekošanu, atkritumu savākšanu vasaras sezonas laikā u.c. Dabas parkā “Piejūra”, dabas liegumā “Vecdaugava” un “Jaunciems” veikta zālāju, t.sk., bioloģiski vērtīgu zālāju uzturēšana un apsaimniekošana.
- Nozīmīgs aspekts, kas rada izaicinājums pilsētai ir virszemes ūdensobjektu kvalitāte. 8 objektiem konstatēta slikta vai ļoti slikta ekoloģiskā kvalitāte (5.35.att.).

5.35.attēls

VIRSZEMES ŪDENSOBJEKTU IZVIETOJUMS RĪGAS PILSĒTAS TERITORIJĀ UN TO EKOLOĢISKĀ KVALITĀTE/ POTENCIĀLS

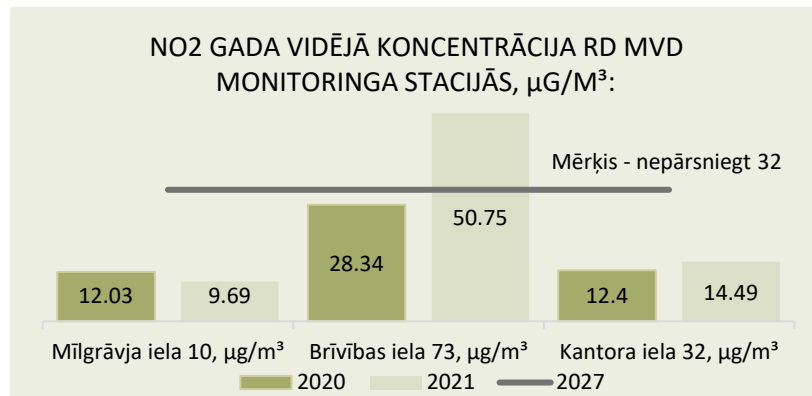

- 2022.gadā noslēdzās projekts “CleanStormWater” Jaunu lietusūdens attīrīšanas risinājumu testēšana bīstamu vielu un toksīnu ieplūdes ierobežošanai Baltijas jūrā.

Risināmie jautājumi

- Vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas veicināšana – pēc ekspertu ieteikumiem, viens no instrumentiem būtu nodokļu atlaides, atbrīvošana no nodokļiem vai līdzfinansējums tiem attīstītājiem, kuri attīsta projektus piesārņotajās teritorijās un veic šo teritoriju sanāciju.
- Gaisa kvalitātes uzlabošana – gaisa kvalitāte pirms un pēc Covid-19 pandēmijas beigām turpina pasliktināties. Būtiski turpināt meklēt risinājumus, lai negatīvā tendence neturpinātos un būtu iespējams sasniegt AP2027, kā arī Stratēģijas mērķus.

5.36.attēls

Par nepieciešamību gaisa kvalitātes uzlabošanā vēsta arī negatīvā tendence dienu skaitā, kad pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojuma cietajām daļiņām PM10. 2021. gadā robežvērtība tika pārsniegta 51 dienu, taču AP2027 mērķis 2027.gadam ir, lai robežvērtība netiktu pārsniegta vairāk kā 25 dienas.

- Skaņas piesārņojuma samazināšana.
- Ūdensobjektu kvalitātes uzlabošana prasa lielus ieguldījumus un secīgu pilsētas rīcību. Nav konkrētu ienākumu avotu, kas segtu lietus ūdens infrastruktūras apsaimniekošanas izmaksas. Pēc ekspertu diskusijās paustā, iespējams būtu jāskatās uz citu valstu piemēru, kur daudzās pašvaldībās ir

tarifs par pakalpojumu un eksperti vērš uzmanību uz iespējamiem nākotnes virzieniem, tas ir - vairākas Eiropas valstis ievieš lietus ūdens nodokli

3.3. Plūdu un krastu erozijas risku mazināšana

- Prognozes rāda, ka nākotnē klimata pārmaiņas būs saistītas ar spēcīgu lietus ūdens pieaugumu Ziemeļaustrumu Eiropas daļā. Būtiski, ka Rīgā ir vairākas krasta erozijas riska vietas - Daugavas labā stāvkrausta josla Latgales priekšpilsētā, Dārziņos gar Daugavmalas ielu ap 300 m garumā un Daugavas labā krasta erozija Mangaļu pussalā pirms Austrumu mola ~200 m garumā. Upes lejtece, sevišķi sākot no Ķengaraga – Katlakalna līnijas, kur Daugavas galvenā ūdens plūsma tiek regulēta ar dambjiem un krasti ir nostiprināti, lokāla krasta erozija virs krasta nostiprinājuma būvēm iespējama tikai vētru laikā, kad vējuzplūdu ūdens līmenis Daugavā paceļas līdz 1,6 – 2,1 m virs jūras līmeņa⁴⁸. Arī Ķīšezera rietumu piekrastē pārsvarā izplatīti erozijas tipa krasti⁴⁹.
- 2022.gada jūlija beigās ekspluatācijā nodota Bolderājas pretplūdu aizsargbūve, kas turpmāk pasargās Bolderājas iedzīvotājus no vēja izraisīta Buļļupes ūdens līmeņa kāpuma radītajām sekām. Dambja būvniecības gaitā veikta koka pāļu, rievsienu un betona konstrukciju izbūve krasta stiprināšanai, kā arī inženierkomunikāciju izbūve. (5.37.att.).

5.37.attēls

Avots: rdpad.lv

⁴⁸ mvd.riga.lv

⁴⁹ Pētījums “Ķīšezera raksturojums un tā ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi”

Risināmie jautājumi

- Plūdu riska pārvaldības plāna aktualizācija.
- Ilgtspējīgu lietus ūdens risinājumu pārvaldība Rīgas pilsētā.
- Instrumenti privāto īpašnieku iesaistišanai/izglītošanai.

3.4. Komunālie pakalpojumi

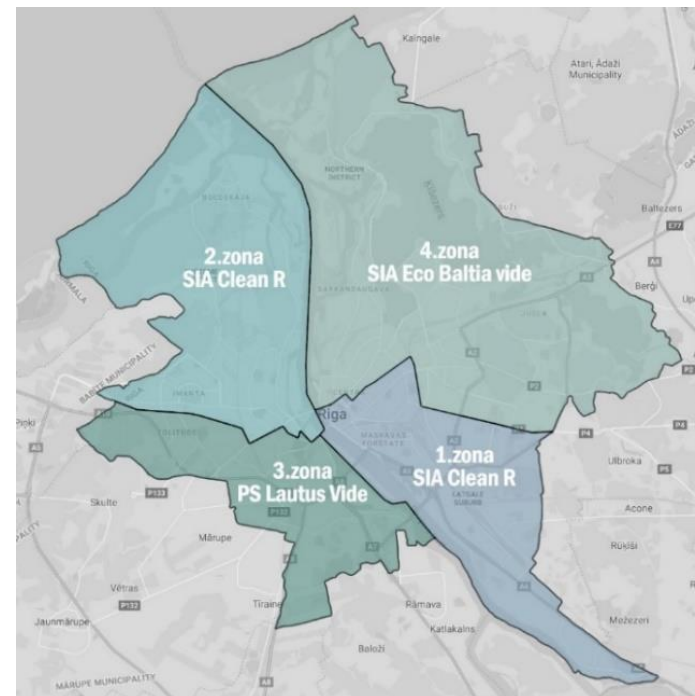
- Rīgā joprojām ir teritorijas, kurās nav pieejama centralizētā ūdens apgāde un dzeramā ūdens iegūšanai tiek izmantoti individuālie urbumi. Šādi ūdens apgādes urbumi, tos nepareizi ierīkojot, ekspluatējot vai pēc ekspluatācijas beigām tamponējot, var radīt piesārņojumu pazemes ūdeņos. Apkaimes, kuru teritorijās nav ierīkota centralizētā ūdens apgāde un dzeramā ūdens iegūšanai tiek izmantoti individuālie urbumi ir Dārziņi, Rumbula, Šķirotava, Buļļi, Kleisti, Dreiliņi, Mīlgrāvis u.c.
- Centralizēta kanalizācija – Rīgā centralizētajai kanalizācijas sistēmai pieslēgti 2021.gadā ir 95,7% iedzīvotāju, taču ir būtiski, rīkoties tā, lai šī statistika turpinātu pieaugt, jo notekūdeņu nonākšana upēs un ezeros sekmē upju aizaugšanu, intensīvu ūdens ziedēšanu vasarā u.c. problēmas.
- Kontekstā ar gaisa kvalitātes nodrošināšanu ir nepieciešami risinājumi vietās, kur ir decentralizēta siltumapgāde un neatbilstoša gaisa kvalitāte, piemēram, pilsētas centra mājās, Avotu ielā, u.c. Iespējams šeit nepieciešami individuāli risinājumi pārejai no fosilajiem resursiem uz cita veida.

Risināmie jautājumi

- Pašvaldības līdzfinansējums pieslēgumu veikšanai.
- Nepieciešams turpināt meklēt individuālus, inovatīvus risinājumus siltumapgādes jomā teritorijās, kur ir decentralizēta siltumapgāde un neatbilstoša gaisa kvalitāte, pārejai no fosilajiem resursiem uz cita veida. Vienlaikus nepieciešams turpināt izpēti un meklēt dažādus risinājumus, kas balstīti saules, vēja enerģijā, kā arī anaerobā pārstrādē, kuras pamatā ir bioatkritumi. Piemēram, eksperti ierosina esošajās slēgtos atkritumu noglabāšanas kalnu nogāzēs izvietot saules baterijas.

3.5. Atkritumu saimniecība

- Rīgā sadzīves atkritumu apsaimniekošana ir sadalīta četrās atkritumu apsaimniekošanas zonās (5.38.att). Atbilstoši noslēgtajiem līgumiem Rīgas pilsētā atkritumus ir tiesīgi savākt, šķirot un pārvadāt trīs atkritumu apsaimniekotāji – SIA “CleanR”, SIA “Eco Baltia vide” un PS “Lautus Vide”.

Avots: mvd.riga.lv

- Getliņu atkritumu poligonā SIA “Getliņi EKO” apsaimnieko pusi no visiem Latvijā radītajiem sadzīves atkritumiem. Neskatoties uz to, ka poligonā atkritumu apsaimniekošanai atvēlēti 80 hektāri, paredzams, ka pēc 5-7 gadiem tur atkritumus noglabāt vairs nebūs iespējams. Viens no nozīmīgākajiem soļiem, lai situāciju uzlabotu, ir būtiski palielināt šķirotu atkritumu apjomu. Piemēram, bioloģisko atkritumu šķirošana, poligonā apglabājamo apjomu var samazināt par 40%.
- Lai samazinātu atkritumu apjomu poligonos būtiska ir ne tikai atkritumu šķirošana, bet arī atkritumu neradīšana jeb radītā atkritumu apjoma samazināšana.

Risināmie jautājumi

- Aprites ekonomikas veicināšana – eksperti aicina primāri fokusēties uz aprites ekonomikas principiem, risinājumiem un materiālu atgūšanas no atkritumu plūsmas.
- Sabiedrības izglītošana, gan par atkritumu šķirošanu, gan to neradīšanu (samazināšanu).
- Ņemot vērā, ka Getliņu poligonā nākotnē atkritumus apglabāt vairs nebūs iespējams, attiecībā uz iespējamo risinājumu eksperti norāda, ka atkritumu sadedzināšanas iekārtas nav perspektīvas un ir pretrunā ar ES ‘zaļās’ taksanomijas regulu.

3.6. Klimata pārmaiņu mazināšana

- Klimata pārmaiņu ietekmē būtiski izjūtamas izmaiņas arī vidējā gaisa temperatūrā. Pēdējos gados vidējā gaisa temperatūra palielinās visos gadalaikos (5.39.att.).

5.39.attēls

MĒNEŠA VIDĒJĀ GAISA TEMPERATŪRA RĪGĀ, 2010, 2015-2020

PERIODS	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I	-10.4	-0.1	-6.1	-2.1	-0.8	-3.2	3.7	-2.4
II	-4.2	0.8	1.9	-1.6	-5.6	1.6	3.1	-4.1
III	0.4	4.6	2.4	3.1	-0.9	3.2	4.1	2.5
IV	7	6.9	7.5	5.2	9.3	9.3	6.9	6.6
V	13.6	11.4	15.4	12.2	17.4	13.2	10.6	11.7
VI	16.2	15.6	17.9	15.6	17.6	20.2	19.6	20.5
VII	23.2	17.5	19.3	17.4	21.5	17.6	17.5	23.1
VIII	20.3	19.4	17.4	18.2	20.3	18.4	18.5	16.9
IX	12.6	14.5	12.5	13.7	15.8	13.6	15.6	12.1
X	6	6.9	5.7	7.3	9.3	9.3	10.5	9.2
XI	3.3	5.2	1.6	4.3	3.9	4.9	6.3	4.3
XII	-5.8	3.7	1.8	1.8	-0.5	3.3	1.1	-3.3

Avots: Stat.gov.lv

- Iedzīvotāju aptaujas rādītāji parāda, ka pieaudzis to iedzīvotāju skaits, kas izjūt klimata pārmaiņu parādības. Ja 2019.gadā klimata pārmaiņas nebija izjutuši 36,6% no respondentiem, tad 2022.gadā tikai 22% respondentu norādīja, ka tādas nav izjutuši. Būtiski pieaudzis ir to iedzīvotāju īpatsvars, kas izjūt lielu karstumu pilsētas ielās – 2019.gadā tie bija 28,9%, taču 2022.gadā – 54,3%.
- Nozīmīgs solis virzībā un klimatneitrālu Rīgu ir 2021.gadā pieņemtais “Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns”, kas ir viens no pilsētas ilgtspējīgas attīstības plānošanas dokumentiem, kas tagad kalpos kā ceļa karte.

Risināmie jautājumi

- Klimata pārmaiņu risinājumi iedalāmi divās grupās:
 1. Tehnoloģiskie risinājumi – atbalsts inovācijām sadarbība ar augstskolām
 2. Sabiedrības dzīvesveida maiņa - tās izglītošana un iesaiste, kā arī energokopienų aktivizēšana.
- Pēc ekspertu ieteikuma primāri būtu nepieciešams ieviest dabā balstītus risinājumus sistēmas līmenī, ar iestrādātām prasībām būvprojektos, būvatļaujās u.c.). Papildus tiek norādīts uz nepieciešamību pēc telpiskajiem datiem un problēmvieta kartēšanas.
- Eksperti uzsver, ka ar publiskajām investīcijām būtu jādemonstrē mūsdienīgi risinājumi, kuri vērsti uz lietus ūdens slodžu samazināšanu.
- Attiecībā uz karstumsalām Rīgā eksperti iesaka citu valstu pieredzi ar zaļā koeficienta pielietošanu.

6. P4 KVALITATĪVA UN PIEEJAMA IZGLĪTĪBA

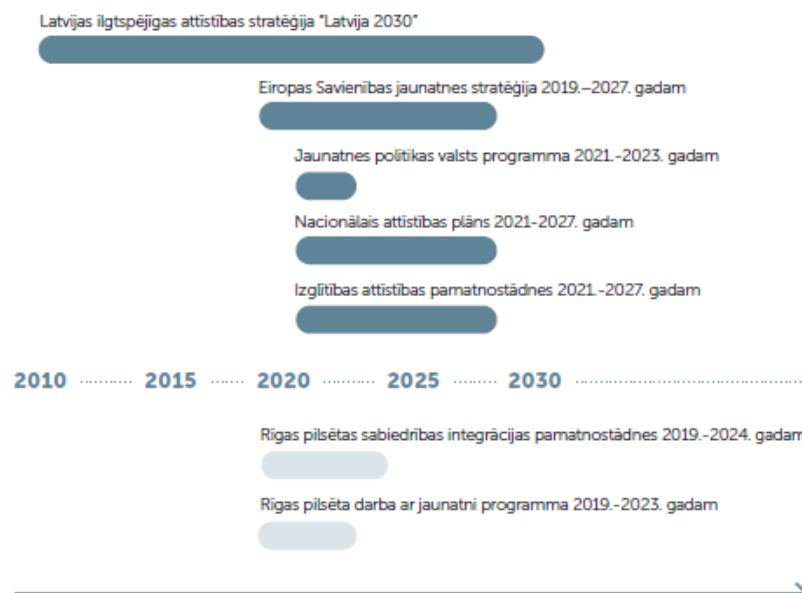
Mērķis ir nodrošināt Rīgā kvalitatīvu, kompetencēs balstītu, iekļaujošu un teritoriāli vienmērīgi pieejamu izglītību, kas atbilst nākotnes sabiedrības vajadzībām, attīsta izglītojamo talantus un spējas, kā arī rada drošu, atbalstošu vidi ar tālākizglītības iespējām.

PRIORITĀTES MĒRĶA SASNIEGŠANAI IR IZVIRZĪTI 7 UZDEVUMI

AR 4. PRIORITĀTI SAISTĪTIE ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Eiropas un
Nacionālais līmenis

Pašvaldības
līmenis

STARPTAUTISKIE RĀDĪTĀJI

Neapšaubāmi, ka kvalitatīva izglītība ir viens no globālās konkurētspējas priekšnosacījumiem. Atsevišķa cilvēka konkurētspēju un ienākumu līmeni būtiski ietekmē viņa zināšanu un iemaņu kopums un to atbilstība pieprasījumam darba tirgū. Arī atsevišķas valsts ietvaros augstāko izglītību ieguvušu cilvēku ienākumi vidēji ir augstāki nekā cilvēkiem ar pamatzglītību.

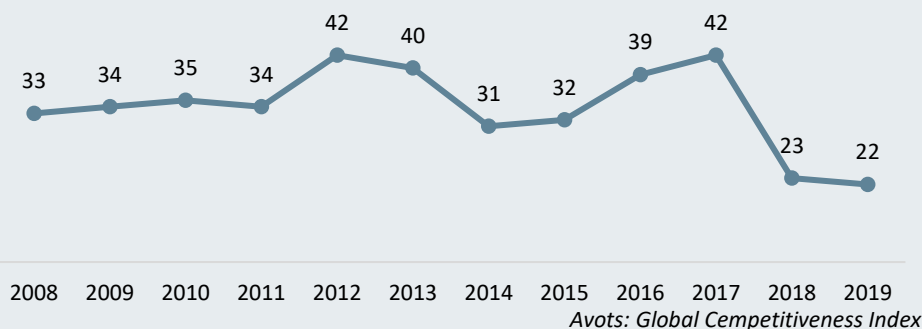
Globālās konkurētspējas indekss

Globālās konkurētspējas indekss⁵⁰, kas ir pazīstamākais un visaptverošākais valstu konkurētspējas vērtējums, izglītība un prasmes ir viens no 12 faktoriem (pīlāriem).

No 140 valstu vērtējuma, 2019./2020.gadā izglītība un prasmes Latvijā ieņēma 22.vietu, ko var uzskatīt par Latvijas konkurētspējas stipro pusi. Vienlaikus jāatzīmē, ka kopš 2018.gada tika mainīta metodika, iekļaujot tādus kritērijus kā vispārējās izglītības ilgums, personāla apmācības, digitālās prasmes, kritiskā domāšana, skolēnu un skolotāju attiecība u.c., kā rezultātā Latvijas vieta kopējā reitingā strauji uzlabojās. Līdz 2018.gadam kā noteicošie kritēriji bija izglītības sistēmas kvalitāte, STEM mācību priekšmetu kvalitāte, interneta pieejamība, iekļaujoša izglītība, personāla apmācības u.c. un atbilstoši šiem kritērijiem jomas vērtējums pasliktinājās, kas norādīja uz nepieciešamību veikt reformas izglītības kvalitātes uzlabošanai.

6.1.attēls

LATVIJAS IZGLĪTĪBAS UN PRASMJU NOVĒRTĒJUMS GLOBĀLĀS KONKURĒTSPĒJAS INDEKSĀ

QS labāko studentu pilsētu reitings

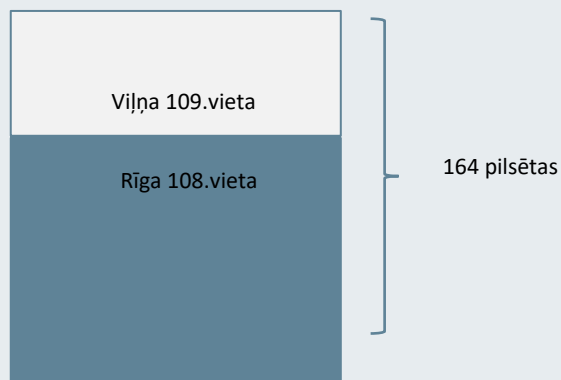
2022/23.gada QS labāko studentu pilsētu reitingā⁵¹ iekļautas 164 pilsētas, t.sk. Rīga, kura ieņēma 108.vietu (Viļņa ieņēma 109.vietu, Tallina nav šajā sarakstā). Reitingā tiek vērtēti tādi faktori kā universitāšu rangi, starptautiskie studenti, cik iekļaujoša ir pilsēta, drošība pilsētā, nodarbinātība, izmaksas u.c.).

6.2.attēls

⁵⁰ Globālās konkurētspējas indekss (Global Competitiveness Index) ir starptautisks reitings, kas ir pazīstamākais un visaptverošākais konkurētspējas vērtējums, kuru veido 12 faktoru kopums.

⁵¹ QS labāko studentu pilsētu reitings (QS Best Student Cities) sniedz pārskatu par labākajām vietām, kur dzīvot un mācīties visā pasaulē, ņemot vērā dažādus faktorus un studentu viedokli. Pilsētā ir jābūt > 250 000 iedzīvotāju un tajā jābūt >2 universitātēm, kas iekļautas jaunākajā QS World University Rankings (šajā sarakstā ir 3 lielākās Rīgas universitātes – Rīgas Tehniskā universitāte, Rīgas Stradiņu universitāte un Latvijas universitāte).

RĪGA QS LABĀKO STUDENTU PILSĒTU REITINGĀ 2022/2023

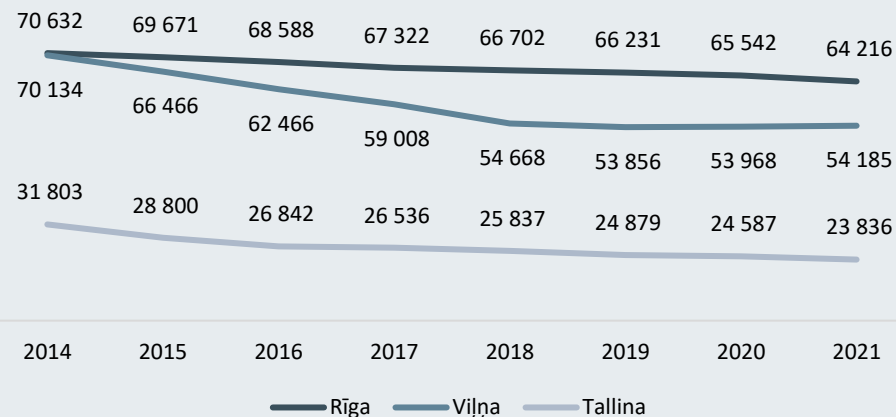
Avots: QS Best Student Cities

Studējošo skaits Baltijas galvaspilsētās

Kopējais studējošo skaits pakāpeniski samazinās visas Baltijas galvaspilsētās, tomēr Rīgā nav novērojams tik straujš samazinājums (-7%) kā Tallinā (-25%) un Viļņā (-23%). Kopējo tendenci studējošo skaitam samazināties nosaka demogrāfiskie procesi. Trīs lielākajās Latvijas universitātēs (Latvijas Universitāte, Rīgas Tehniskā universitāte un Rīgas Stradiņa universitāte) studē teju puse (49,4%) no kopējā studentu skaita Latvijā (78,5 tūkst.).

6.3.attēls

AUGSTĀKAJĀ IZGLĪTĪBĀ STUDĒJOŠIE

Avots: Eurostat

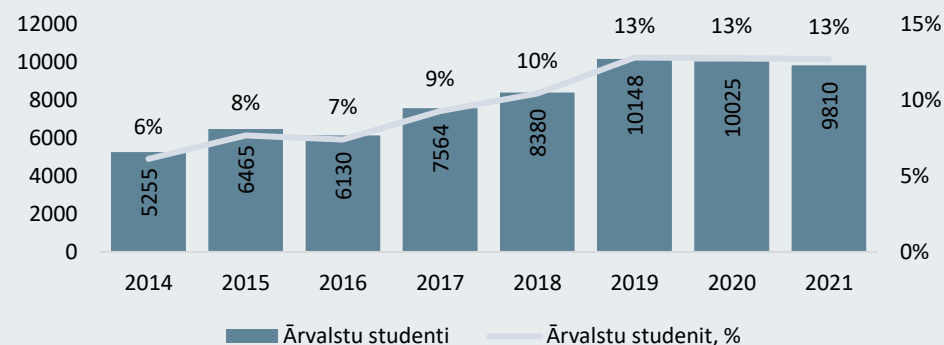
Ārvalstu studenti

Augstāko izglītību Latvijā novērtē arī ārvalstu studenti, par ko liecina pastāvīgi pieaugošais ārvalstu studentu skaits (6.4.attēls).

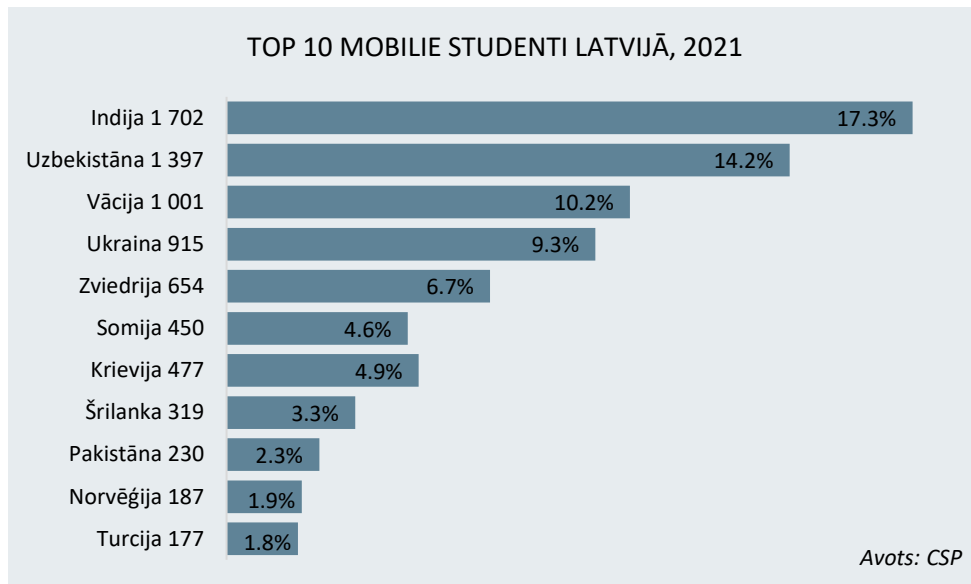
Kopumā studenti ir no vairāk nekā 100 pasaules valstīm, starp kurām dominē Indija, Uzbekistāna un Vācija (6.5.attēls). Ja pirms 15-20 gadiem Latvijā pēc studiju pabeigšanas izvēlējās palikt tikai aptuveni 3% ārvalstu studentu, šobrīd šis skaits ir pieaudzis jau līdz aptuveni 15%. Aptuveni 20-30% studentu izvēlas doties uz kādu citu valsti, bet pārējie atgriežas savā dzimtenē.

6.4.attēls

ĀRVALSTU STUDENTI

6.5.attēls

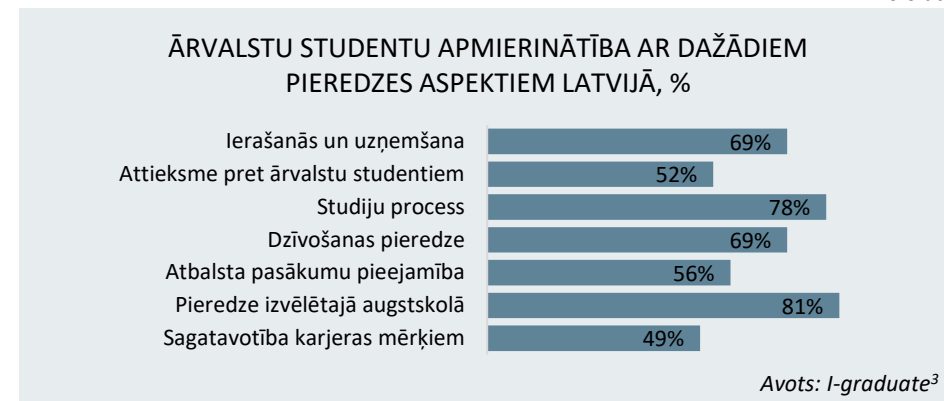

Nīderlandes uzņēmuma "I-graduate" ārvalstu studējošo aptaujas⁵² dati liecina, ka kopumā apmierinātība ar studiju pieredzi Latvijā (apmierināti 70% ārvalstu studentu, savukārt 20% ir neapmierināti) ir zem pasaules un Eiropas vidējiem rādītājiem. Analizējot aspektus, jāatzīmē, ka vērtējums par ierašanos un uzņemšanu saskan ar vidējo rādītāju pārējās Eiropas valstīs. Jautājumā par attieksmi pret ārvalstu studējošajiem lielākoties norādīts, ka attieksme pret starptautiskajiem studentiem viņu augstskolā ir pozitīva, savukārt zemāks rādītājs ir attieksmes novērtējumā par pilsētu, kurā atrodas noteiktā augstskola - attieksme pret starptautiskajiem studentiem no konkrētās pilsētas esot draudzīga 52% respondentu ieskatā, kamēr 20% aptaujāto uzskata pretēji.

Ar studiju procesu Latvijā ir apmierināti 78% ārvalstu studenti, salīdzinājumam – vidēji Eiropā apmierināti 85% ārvalstu studenti. Kritiski rādītāji ir attiecībā uz studentu vērtējumu par viņu sagatavotību karjeras mērķiem. Latvijā vien 49% uzskata, ka ir sagatavoti, kamēr Eiropā tā vidēji domā 64% ārvalstu studentu.

⁵² Nīderlandes uzņēmuma "I-graduate" veiktajā pētījumā piedalījās 19 valstis (179 950 ārvalstu studējošie no 215 augstskolām). Pētījumā no Latvijas piedalījās 17 Latvijas augstākās izglītības iestādes un 1 339 ārvalstu studējošie.

6.6.attēls

Latvijas skolēnu globālā kompetence

OECD Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas PISA 2018 testa uzdevumu un aptaujas rezultāti liecina, ka Latvijas 15 gadu veco skolēnu globālā kompetence⁵³ atbilst OECD valstu vidējam līmenim.

No kopumā 27 OECD valstīm un partnervalstīm, kuru skolēni piedalījās OECD PISA 2018.gada pētījuma globālās kompetences modulī, Latvijas 15 gadu vecie skolēni ar 497 punktu rezultātu ierindojas 9.vietā. Visaugstāko sniegumu testā uzrādījuši Singapūras skolēni, kam seko pusaudži no Kanādas un Honkongas. Šajās valstīs skolēnu rezultāti globālajā kompetencē bija nozīmīgi augstāki nekā OECD valstīs vidēji – attiecīgi 576, 554 un 542 punkti.

OECD pētījuma rezultāti liecina, ka Latvijā vairums jeb 93% skolēnu ikdienā sazinās divās vai vairāk valodās, kas ir augstākais rādītājs šo 27 dalībvalstu vidū.

Salīdzinot ar citām OECD valstīm un partnervalstīm, Latvijas skolēnu sniegums bijis zemāks tādās jomās kā izpratne par citu cilvēku pasaules uzskatiem un

⁵³ Globālā kompetence OECD PISA 2018 kontekstā ir spēja izprast reģionālas, globālas un starpkultūru problēmas, saprast un novērtēt citu cilvēku pasaules uzskatus un perspektīvas, iesaistīties atklātā, brīvā un efektīvā dialogā ar cilvēkiem no atšķirīgām kultūrām un rīkoties, domājot par kopēju labumu un ilgtspējīgu attīstību. OECD PISA 2018 globālās kompetences novērtēšanas testā piedalījās 27 valstis, aptaujā – 66 valstis, taču kopumā OECD PISA pētījumā iesaistījās apmēram 117 000 15 gadu vecu skolēnu no 79 valstīm. Latviju pētījumā pārstāvēja 5 985 skolēni no 308 skolām.

perspektīvām, kā arī rīcība, domājot par kopēju labumu un ilgtspējīgu attīstību. Tāpat pētījuma rezultāti liecina, ka pusaudži mazāk iesaistījušies aktivitātēs globālās kompetences attīstībai nekā tas novērojams citās valstīs. Aktivitāšu vidū ir, piemēram, mācīšanās par citām kultūrām, konfliktu risināšana, cilvēku no citām kultūrām perspektīvu izzināšana un iepazīšanās ar starptautiskajām ziņām internetā vai laikrakstos.

6.1.tabula

Skolēnu globālās kompetences salīdzinājums starp valstīm

PUNKTU SKAITS	VALSTS	VALSTIS, KURU PUNKTU SKAIS BŪTISKI NEATŠKIRAS
576	Singapūra	
554	Kanāda	
542	Honkonga	Skotija
534	Skotija	Taipeja, Honkonga
527	Taipeja	Skotija
512	Spānija	Horvātija, Koreja
509	Koreja	Horvātija, Spānija
506	Horvātija	Koreja, Spānija
497	Latvija	Izraēla
496	Izraēla	Griekija, Latvija, Lietuva
489	Lietuva	Griekija, Izraēla, Slovākija
488	Griekija	Izraēla, Lietuva, Krievija, Slovākija
486	Slovākija	Griekija, Lietuva, Krievija
480	Krievija	Griekija, Malta, Slovākija
479	Malta	Krievija
466	Čīle	Serbija
463	Serbija	Čīle, Kolumbija, Kostarika
457	Kolumbija	Kostarika, Serbija
456	Kostarika	Kolumbija, Serbija
429	Bruneja Darusalama	Albānija, Taizeme
427	Albānija	Bruneja Darusalama, Taizeme
423	Taizeme	Albānija, Bruneja Darusalama
413	Panama	Indonēzija, Kazahstāna
408	Indonēzija	Kazahstāna, Maroka, Panama
408	Kazahstāna	Indonēzija, Maroka, Panama
402	Maroka	Indonēzija, Kazahstāna
371	Filipīnas	

Valstis, kuras ir virs vidējā rādītāja
Valstis, kuras atbilst vidējam rādītājam

Valstis, kuras ir zem vidējā rādītāja

Avots: OECD

Līdzās novērtējumam par globālo kompetenci, OECD ir publicējis ziņojumus⁵⁴ par skolēnu lasīšanas, dabaszinātņu, matemātikas un finanšu kompetenci, izglītības iestāžu lomu skolēnu dzīvē un izglītības sistēmu attīstības tendencēm. Dalība OECD PISA mērķis ir iegūt starptautiski salīdzināmu Latvijas izglītības sistēmas novērtējumu, kas būtu pamats pierādījumos balstītas izglītības politikas veidošanai un izglītības sistēmas pilnveidei. OECD PISA mērķis ir rosināt valstis sadarboties, mācīties citai no citas, veidot godīgākas un iekļaujošākas izglītības sistēmas.

Izglītības pārskats

OECD 2022.gadā sagatavoja pārskatu “Education at a Glance 2022”⁵⁵, kura ietvaros tika vērtēta augstākā izglītība, Covid-19 izraisītās pandēmijas ietekme uz izglītības sistēmām, aplūkota izglītības finansēšana un ietverti skolotāja profesiju raksturojoši dati. 2022.gada 5.oktorbrī OECD izglītības pārskata Latvijas datu prezentācijas pasākumā OECD Izglītības un prasmju departamenta statistiķe Hīvūna Beija (*Heewoon Bae*) sniedza prezentāciju par galvenajiem rezultātiem, kurā kā būtiskākie fakti tika atzīmēti:

- Latvijā ir ievērojami pieaudzis to jauniešu īpatsvars, kuri ir ieguvuši augstāko izglītību. 2021.gadā 46% 25–34 gadus vecu iedzīvotāju bija augstākā izglītība, salīdzinot ar tikai 17% 2000.gadā. Salīdzinājumam, vidēji visās OECD valstīs jauniešu ar augstāko izglītību īpatsvars šajā periodā palielinājās no 27% līdz 48%.
- Daudzi augstskolu studenti Latvijā nepabeidz studiju programmas tam paredzētajā laikā. Bakalaura programmu studentu starpkohortu absolvēšanas rādītājs Latvijā ir 48%, tas ir zemākais starp valstīm, par kurām ir pieejami dati.
- Latvijā augstākā izglītība informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) jomā sniedz salīdzinoši lielākus ienākumus nekā jebkurā citā studiju jomā. Pilna laika pilna gada augstākās izglītības absolvents vecumā no 25 līdz 64 gadiem ar IKT

⁵⁴ Kopumā pieejami 6 ziņojumi vietnē www.oecd.org

⁵⁵ “Education at a Glance” ir pasaulē nozīmīgākais ziņojums par izglītības procesu kvalitāti OECD dalībvalstīs un partnervalstīs. Ziņojums “Education at a Glance” katru gadu tiek sagatavots OECD Izglītības sistēmu indikatoru programmā un Latvijas dalība tajā attīsta un stiprina izglītības politikas veidotāju un īstenotāju stratēģisko, analītisko un datu izmantošanas kompetenci.

grādu pelna divreiz vairāk nekā darba ņēmējs ar vidējo izglītību. Turpretim augstākās izglītības absolvents izglītības zinātņu jomā nopelna tikai par aptuveni 7% vairāk nekā darba ņēmējs ar vidējo izglītību.

- Lai arī skolotāju vidējās faktiskās algas Latvijā būtiski pieauga no 2015. līdz 2021.gadam (par 59%), tomēr tās joprojām bija zemas – 29 169 USD 2021.gadā, salīdzinot ar 50 026 USD vidēji OECD valstīs.

- No sākumskolas līdz augstākās izglītības iestādēm Latvija vienam izglītojamajam tērē mazāk nekā vidēji OECD. 2019.gadā izdevumi vienam skolēnam no sākumskolas līdz augstākajai izglītībai Latvijā bija 8 461 USD, salīdzinot ar vidēji 11 990 USD vienam studentam visās OECD valstīs.

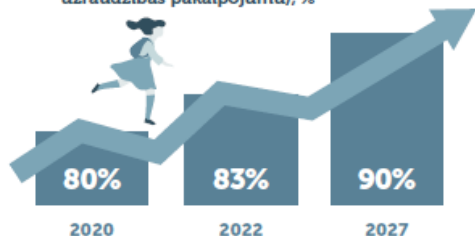

PRIORITĀTES RĀDĪTĀJI

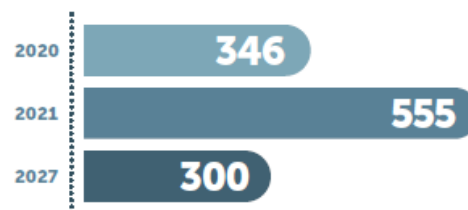
6.7.attēls

● Pozitīva attīstības tendence ● Negatīva attīstības tendence ● Bez būtiskām izmaiņām

↑ R4-3 To Rīgā deklarēto bērnu īpatsvars, kuri ir nodrošināti ar pirmsskolas izglītības pakalpojumu (pašvaldības un privātajās PII, kā arī bērnu uzraudzības pakalpojumu), %

↑ R4-10 Bērnu skaits ar atbalstu valsts valodas apguvei vispārējās izglītības iestādēs gadā (jauniebraucēji, emigranti)

↑ R4-21 Dalībnieku skaits, kuri saņēmuši apliecību par piedalīšanos neformālās izglītības kursos

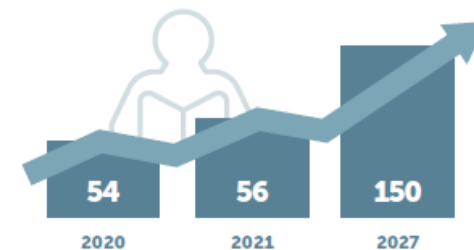
↑ R4-4 9. klašu beidzēju īpatsvars, kuri apliecības vietā saņem tikai liecību, %

↑ R4-11 Iesaistītās vispārējās izglītības iestādes, kuras sniedz atbalstu valsts valodas apguvei (jauniebraucējiem, remigrantiem), %

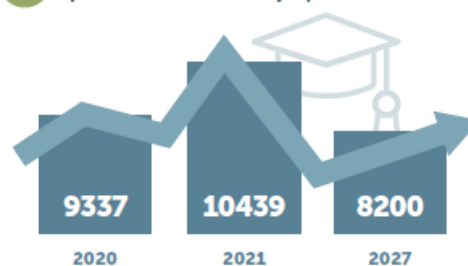
↑ R4-22 Piedāvāto neformālo izglītības mācību un pieredzes pasākumu skaits

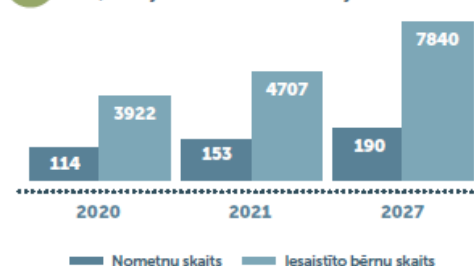
↑ R4-9 Bērnu skaits ar atbalsta pasākumiem vispārējās izglītības skolās

↑ R4-19 Pedagogu skaits, kuri piedalījušies profesionālās kvalifikācijas pilnveidē

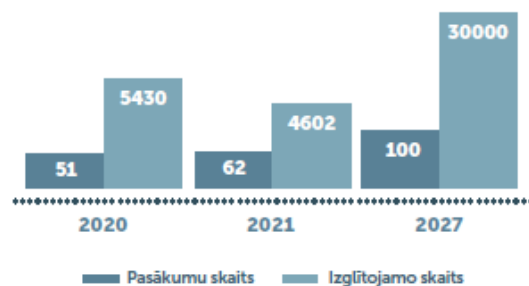

↑ R4-24 Organizētās izglītības iestāžu nometnes vai/un tajās iesaistītie bērni un jaunieši

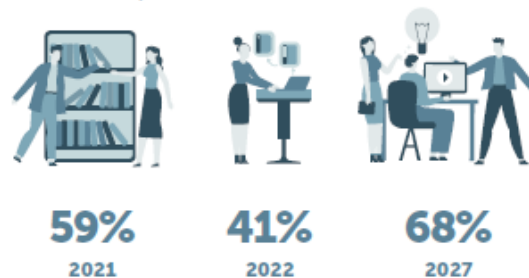

● Pozitīva attīstības tendence ● Negatīva attīstības tendence ● Bez būtiskām izmaiņām

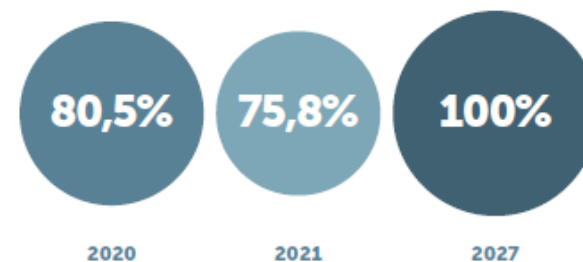
↑ R4-25 Atbalstītie interešu pasākumi vai/un aktivitātes un tajās iesaistītie izglītojamie

↓ R4-12 Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par iespējām pilnveidoties, apmeklējot neformālās izglītības kursus, %

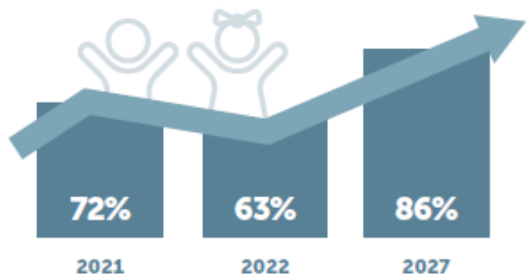
↓ R4-15 Rīgas vispārējās izglītības skolotāju vidējā alga (1.–12. klase) pret vidējo algu Rīgā, %

↑ R4-27 Izglītojamo skaits profesionālās ievirzes izglītības iestāžu sporta veidu attīstības programmās

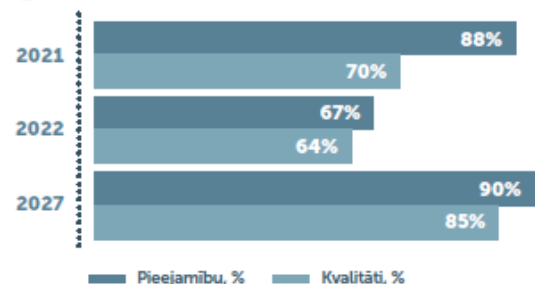
↓ R4-13 Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par iespējām bērniem iesaistīties pulciņos un kolektīvos, %

↓ R4-16 Vispārējās izglītības skolotāju skaits, kuri apmeklējuši digitālās pilnveides kursus

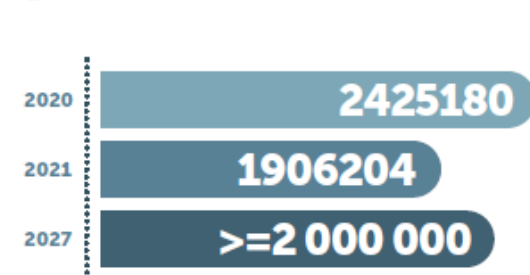
↓ R4-1 Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu pakalpojumu

↓ R4-14 Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par pašvaldības PII pakalpojumu pieejamību, %

↓ R4-17 Pašvaldības ieguldījums tehnoloģijās izglītības iestādēs, EUR

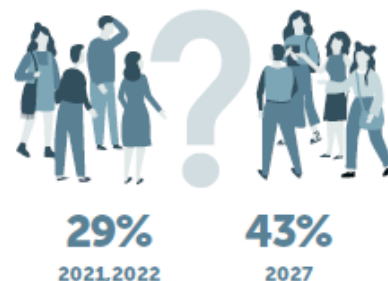

● Pozitīva attīstības tendence ● Negatīva attīstības tendence ● Bez būtiskām izmaiņām

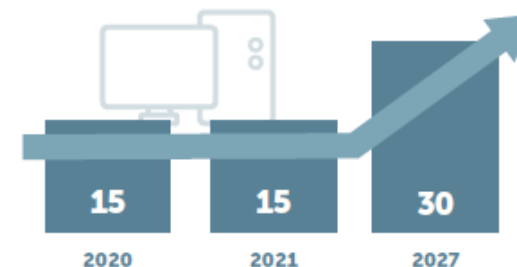
↓ R4-23 Audzēkņu skaits interešu izglītības programmās pašvaldības izglītības iestādēs

— R4-6 Jauniešu apmierinātība ar viņu iesaisti izglītības iestādes problēmjautājumu risināšanā, %

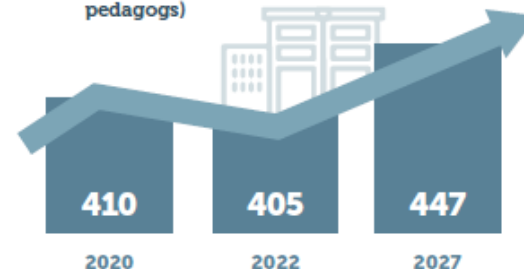
— R4-18 Datoru skaits, kas nav vecāki par 5 gadiem, uz 100 skolēniem

— R4-2 Pozitīvs pašvaldības PII audzēkņu vecāku vērtējums par pakalpojuma kvalitāti, %

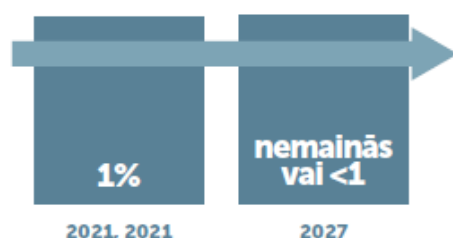
— R4-7 Atbalsta speciālistu līkņu skaits vispārīgizglītojošajās skolās (izglītības psihologs, skolotājs logopēds, sociālais pedagogs, speciālais pedagogs)

— R4-20 Organizēto pasākumu skaits pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveidei

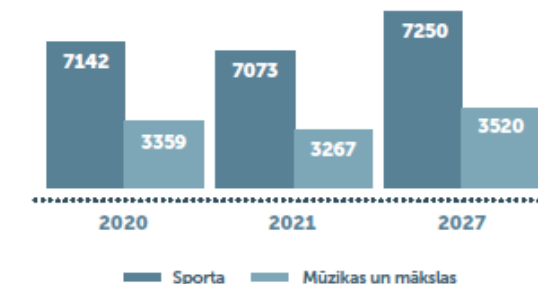
— R4-5 12. klašu beidzēju īpatsvars, kuri atestāta vietā saņem tikai licību, %

— R4-8 Bērnu skaits ar speciālajām vajadzībām speciālās izglītības programmās vispārējās izglītības iestādēs (bez speciālajām izglītības iestādēm)

— R4-26 Audzēkņu skaits izglītības programmās profesionālās ievirzes izglītības iestādēs

Prioritātes rādītāju analīze

P4 ieviešanas progressa novērtēšanai AP2027 noteikti 14 prioritātes rādītāji⁵⁶ (no R4-1 līdz R4-14) un 13 uzdevumu izpildes rādītāji⁵⁷ (no R4-15 līdz R4-27), kopā 27 rādītāji. Novērtējot rādītāju izmaiņas, jāņem vērā ne tikai attīstības tendence (pozitīva, negatīva, bez būtiskām izmaiņām), bet arī progress virzībā uz mērķa vērtības sasniegšanu 2027.gadā.

Rādītāju attīstības tendence pret sākuma vērtību

Novērtējot 27 rādītāju izmaiņas pret sākuma vērtību:

↑	11 rādītājiem - pozitīva tendence
↓	8 rādītājiem - negatīva tendence
→	8 rādītājiem - nebūtiskas ⁵⁸ izmaiņas vai nav pieejamie aktuālie dati

Pozitīva tendence

Pozitīva tendence iezīmējās rādītājos, kas saistīti ar dalību dažādos izglītības pasākumos. Piemēram, būtiski palielinājies R4-10 Bērnu skaits ar atbalstu valsts valodas apguvei vispārējās izglītības iestādēs (jauniebraucēji, remigranti) (+60,4%) un R4-11 Iesaistītās vispārējās izglītības iestādes, kuras sniedz atbalstu valsts valodas apguvei (jauniebraucējiem, remigrantiem) (+4,9%), kas galvenokārt saistīts ar jaunpiebraucēju skaita pieaugumu. Audzis par 11,8% R4-19 Pedagogu skaits, kuri piedalījušies profesionālās kvalifikācijas pilnveidē, sasniedzot 10 439 dalībnieku. Interese par sevis pilnveidošanu COVID-19 laikā pieaugusi arī iedzīvotājiem, kā rezultātā par 33,6% pieaudzis R3-21 Dalībnieku skaits, kuri saņēmuši apliecību par piedalīšanos neformālās izglītības kursos (kopā 688 dalībnieki) u.c.

Tāpat, neskatoties uz MK noteikumiem⁵⁹, kā rezultātā vietu skaits PII samazinājās, Rīgā deklarēto bērnu īpatsvars, kuri ir nodrošināti ar pirmsskolas izglītības

⁵⁶ Prioritātes rādītāji ir rezultātu rādītāji, kas mēra realizētās politikas efektivitāti Attīstības programmas īstenošanā.

⁵⁷ Uzdevumu izpildes rādītāji ir darbības rādītāji, kas mēra Pašvaldības darbības efektivitāti Attīstības programmas īstenošanā.

⁵⁸ Izmaiņas līdz 3% tiek novērtētas kā nebūtiskas

⁵⁹ Ministru kabineta 2013.gada 17.septembra noteikumi Nr.890 "Higiēnas prasības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem un izglītības iestādēm, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu".

pakalpojumu (pašvaldības un privātajās PII, kā arī bērnu uzraudzības pakalpojumu) ir palielinājies (+3,8%), kas skaidrojams gan ar negatīvu tendenci - pirmsskolas vecuma bērnu skaits (1-6 gadi) samazinās kopš 2020.gada (2020.g. par 1 163 bērnu, 2021.g.-1 292, 2022.g. -2 091). Arī turpmākajos gados turpinās samazināties bērnu skaits.

Negatīva tendence

Rādītāji, kuri iezīmē negatīvu tendenci, ir 8. Starp tiem, aktīvāka rīcība nepieciešama rādītājā R4-15 Rīgas vispārējās izglītības skolotāju vidējā alga (1.-12.klase) pret vidējo algu Rīgā. Lai arī pedagogu vidējā alga 2021.gadā tika palielināta par 5,7%, kopumā Rīgā vidējā alga pieauga straujāk – par 12,3%.

Salīdzinot ar 2020.gadu, 2021.gadā ievērojami saruka (-50.85%) rādītājs R4-16 Vispārējās izglītības skolotāju skaits, kuri apmeklējuši digitālās pilnveides kursus (843). Jāatzīmē, ka 2021.gadā pedagogu profesionālā pilnveide notika attālinātā formātā, kas deva iespēju apgūt zināšanas un prasmes, kā strādāt ar bērniem attālinātā mācību procesā, vienlaikus jāatzīmē, ka mācīt pedagogiem digitālās prasmes attālināti ir sarežģīti.

Samazinājies ir arī rādītājs R4-23 Audzēkņu skaits interešu izglītības programmas pašvaldības izglītības iestādēs (-4,2%), ko ietekmēja COVID-19 epidemioloģiskie nosacījumi.

Negatīva tendence iezīmējas iedzīvotāju vērtējumā par R4-1 Vispārējās izglītības iestāžu pakalpojumu pieejamību un kvalitāti. Lai arī vairākums rīdzinieku, kuru ģimenēs ir bērni vecumā no 7 līdz 18 gadiem, apmierina pašvaldības skolu pakalpojumu pieejamību (67%) un kvalitāti (64%), tomēr salīdzinājumā ar iepriekšējām aptaujām, vērtējumi ir rezervētāki, attiecīgi krities par 21 un 6 procentpunktiem. Kā aktuālos risināmos jautājumos visbiežāk atzīmējot pedagogu pieejamību un to profesionalitāti/kompetenci, kvalitatīvus ēdināšanas pakalpojumus, attālināto mācību kvalitāti un mācību darba organizāciju u.c.

Tāpat ievērojami krities pieaugušo izglītības iespēju vērtējums. R4-12 Iespējas pilnveidoties, apmeklējot neformālās izglītības kursus pieaugušajiem apmierina vien 41%, kas ir par 18 procentpunktiem mazāk kā 2021.gadā. Salīdzinoši pozitīvāk pieaugušo izglītības iespējas vērtēja rīdzinieki no 25 līdz 44 gadiem, ar augstāku ienākumu un izglītības līmeni, latvieši. Kā risināmās problēmas šajā jomā tika minētas informācijas trūkums, izmaksas un nesaistošs piedāvājums.

Rādītāju kopējais progress uz mērķa vērtību

Rādītāju kopējā virzība jeb progress⁶⁰ virzībā uz mērķa vērtības sasniegšanu 2027.gadā ir 28,61%, ko kopumā var vērtēt pozitīvi.

6.8.attēls

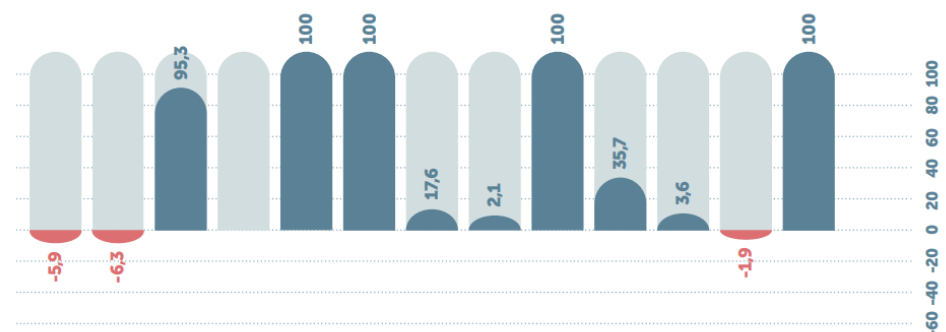
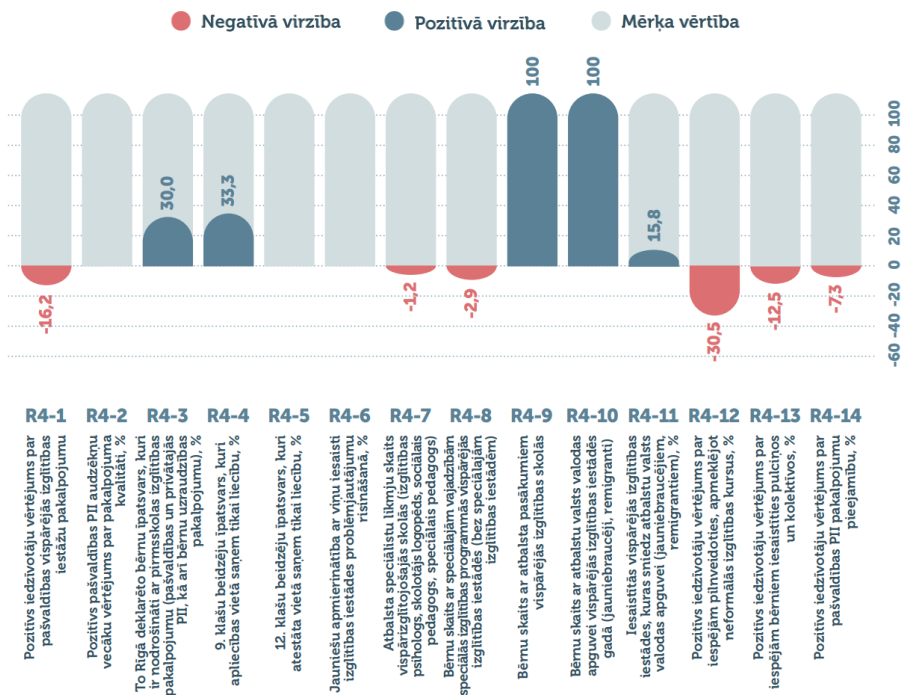
P4 rādītāju kopējais progress virzībā uz mērķa vērtības sasniegšanu 2027.gadā

Analizējot katra rādītāja virzību uz mērķa vērtību, redzams, ka **6 no 27 rādītājiem ir sasnieguši mērķa vērtību**. Rādītāji, kuru virzība uz mērķa sasniegšanu iezīmē negatīvu tendenci pārskata gadā ir 9, savukārt pozitīva virzība ir 12 rādītājiem.

6.9.attēls

P4 RĀDĪTĀJU PROGRESS VIRZĪBĀ UZ MĒRĶA VĒRTĪBAS SASNIEGŠANU 2027.GADĀ

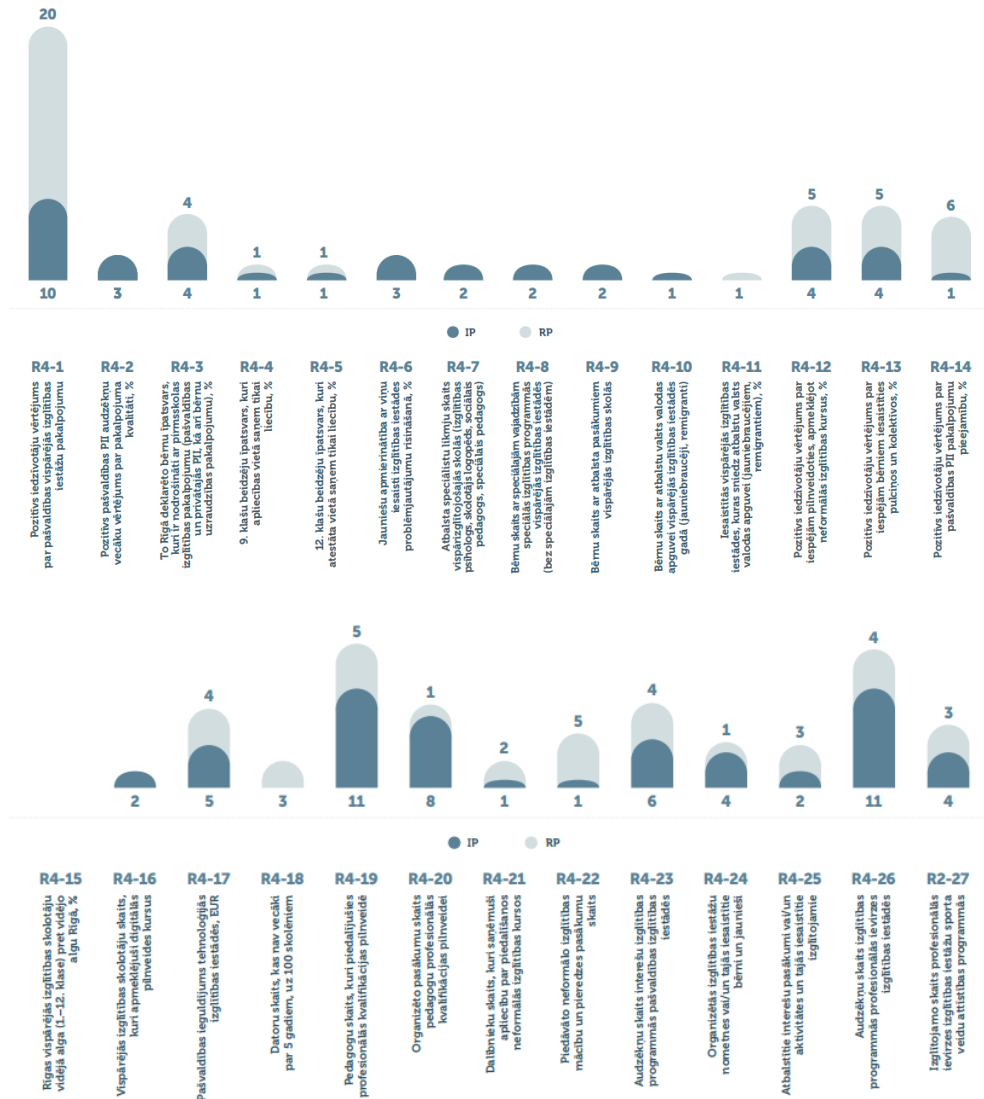
RP un IP ietekme uz rādītāju sasniegšanu

Lai veicinātu rādītāju sasniegšanu, būtiska ietekme ir pašvaldības veiktajām rīcībām un ieviestajiem projektiem, īpaši pievēršot uzmanību tiem uzdevumu izpildes rādītājiem, kuru progress ir nepietiekošs un attiecīgi plānot aktivitātes, kas veicinātu noteikto rādītāju virzību uz nosprausto mērķi.

Kopumā 171 projektam, rīcībai ir pozitīva ietekme uz noteikto rādītāju sasniegšanu.

⁶⁰ Kopējais rādītāju progress aprēķins tiek balstīts uz katra rādītāja procentuālo virzību uz mērķa vērtības sasniegšanu 2027.gadā, rādītājam piešķirot vidēji svērtu rādītāju vērtību.

Projektu skaits, kuriem ir ietekme uz rādītāju

IEDZĪVOTĀJU APTAUJAS REZULTĀTI

Bez minētajiem 5 jautājumiem, kas iekļauti iedzīvotāju aptaujā atbilstoši AP2027 prioritātes P4 rādītājiem, papildus iedzīvotāju aptaujā tika noskaidrots iedzīvotāju viedoklis par citiem aktuālajiem jautājumiem izglītības jomā. Jāatzīmē, ka viedokli par PII jautājumiem sniedza respondenti, kuru ģimenēs ir bērni līdz 6 gadu vecumam (308) un attiecīgi viedokli par pašvaldības vispārējās izglītības iestādēm sniedza respondenti, kuru ģimenēs ir bērni vecumā no 7 līdz 18 gadiem (494).

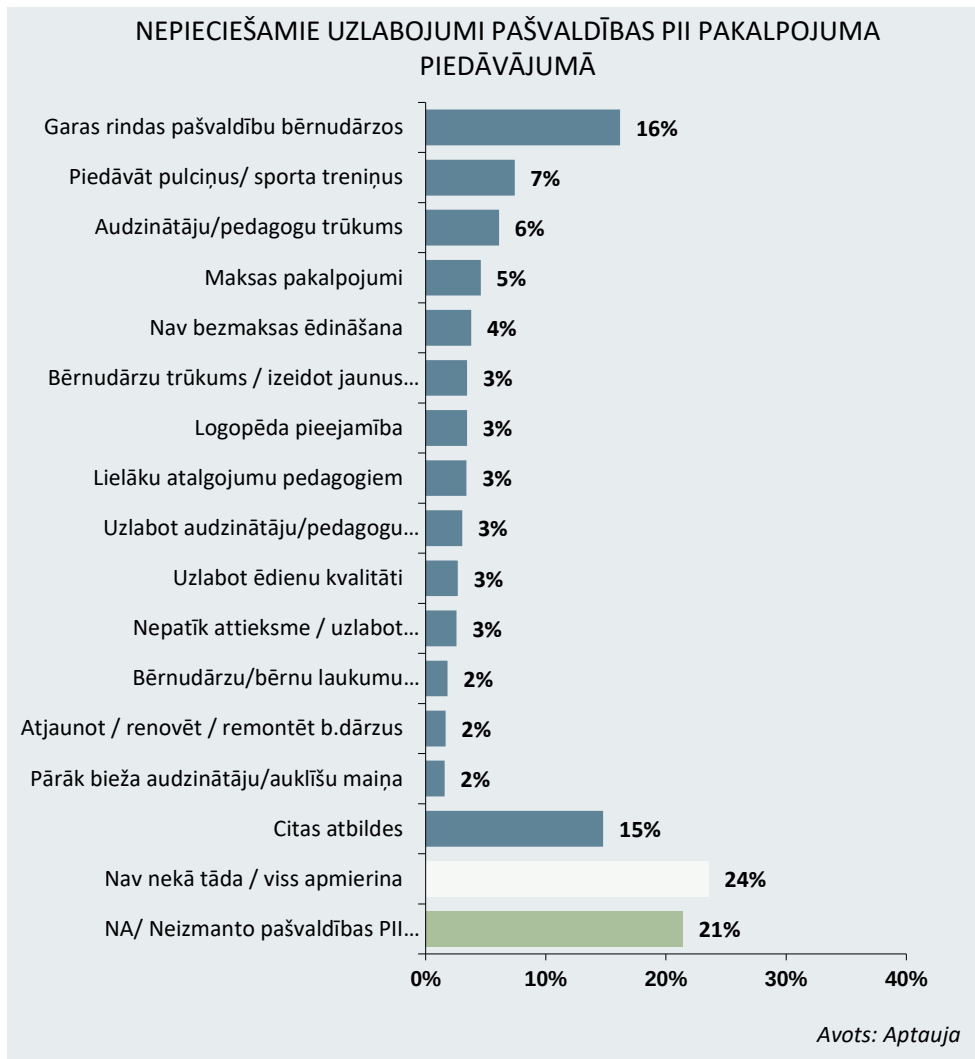
Pirmsskolas izglītības pakalpojumu novērtējums

Novērtējot izglītības pakalpojumu kvalitātes aspektus, kuru risināšana ir aktuāla PII, vairāk kā puse – 53% atzīmēja pedagogu pieejamību. Tam sekoja pedagogu profesionalitāte/kompetence (49%) un kvalitatīvi ēdināšanas pakalpojumi (42%). Papildus apzinot nepieciešamos uzlabojumus PII pakalpojumos, visbiežāk (16%) tika minētas garās rindas pašvaldības PII. Tika minēts arī pulciņu/sporta treniņu trūkums (7%), pedagogu trūkums (6%), maksas pakalpojumi (5%) u.c. Bez 6.11.attēlā iekļautajām atbildēm, kas tika sniegtas retāk, tika aktualizēti tādi nepieciešamie uzlabojumi kā bērnu skaita samazināšana grupiņās, informācijas apmaiņa starp vecākiem un pedagogiem, drošības aspektu pilnveidošana (videonovērošana), bērnu laukumu uzlabošana, medmāsu un psihologa pieejamība, ēdināšanas pakalpojumi, darba laiks, autostāvvietas trūkums, nepieciešamības pēc apkārtnes apzamuļošanas, vecāku sapulču rīkošana u.c. Apzinot iespējas par pirmsskolas pakalpojumu pieejamības uzlabošanu, tika noskaidrota respondentu ieinteresētība Rīgas pašvaldības koordinētā bērnu uzraudzības/aukļu pakalpojumu izmantošanā. Lai arī vairākums (53%) šādu pakalpojumu neizmanto, vienlaikus 41% rīdzinieku ir ieinteresēti šāda pakalpojuma izmantošanā.

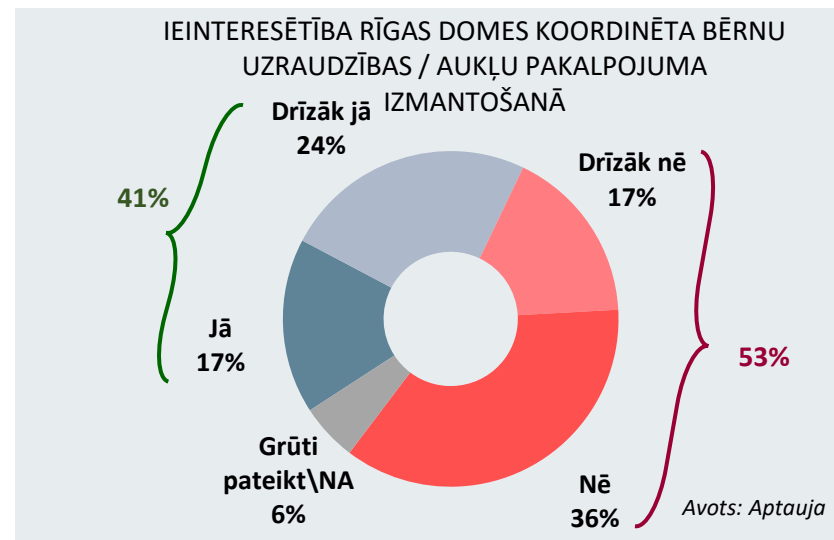
6.11.attēls

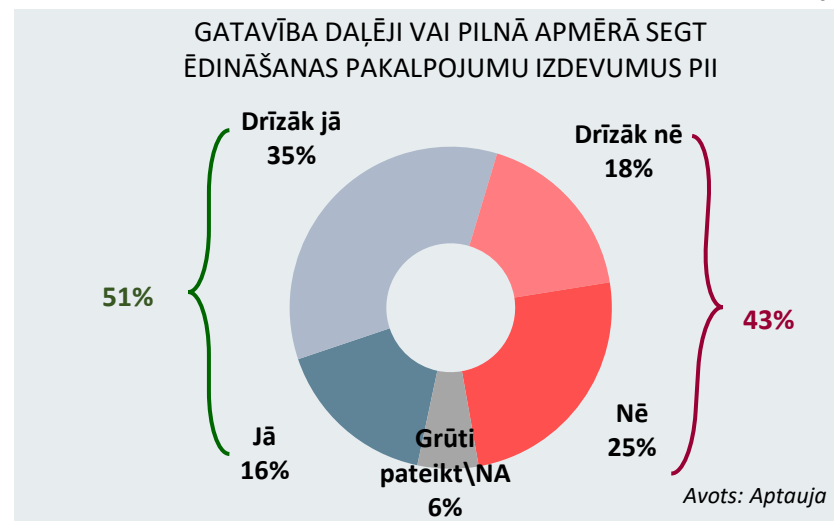
6.12.attēls

6.13.attēls

6.14.attēls

Vispārējās izglītības pakalpojumu novērtējums

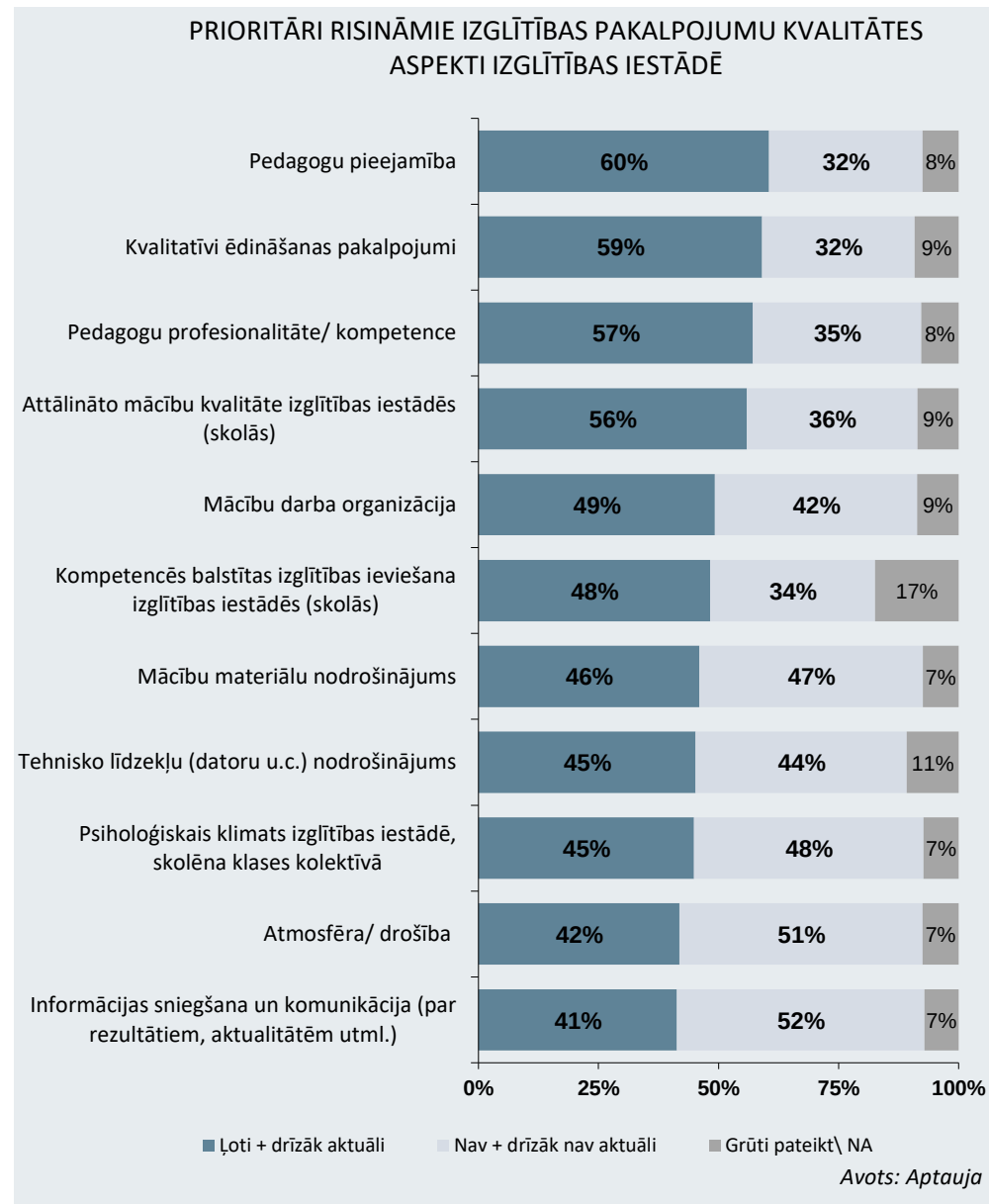
Vairākumu rīdzinieku apmierina pašvaldības skolu pakalpojumu pieejamība un kvalitāte, tomēr salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, vērtējums kļuvis kritiskāks.

Kā aktuālos un prioritāri pilnveidojamos izglītības pakalpojumu aspektus vairākums rīdzinieku minēja pedagogu pieejamību (60%), kvalitatīvus ēdināšanas pakalpojumus (59%), pedagogu profesionalitāti/kompetenci (57%), attālināto mācību kvalitāti (56%).

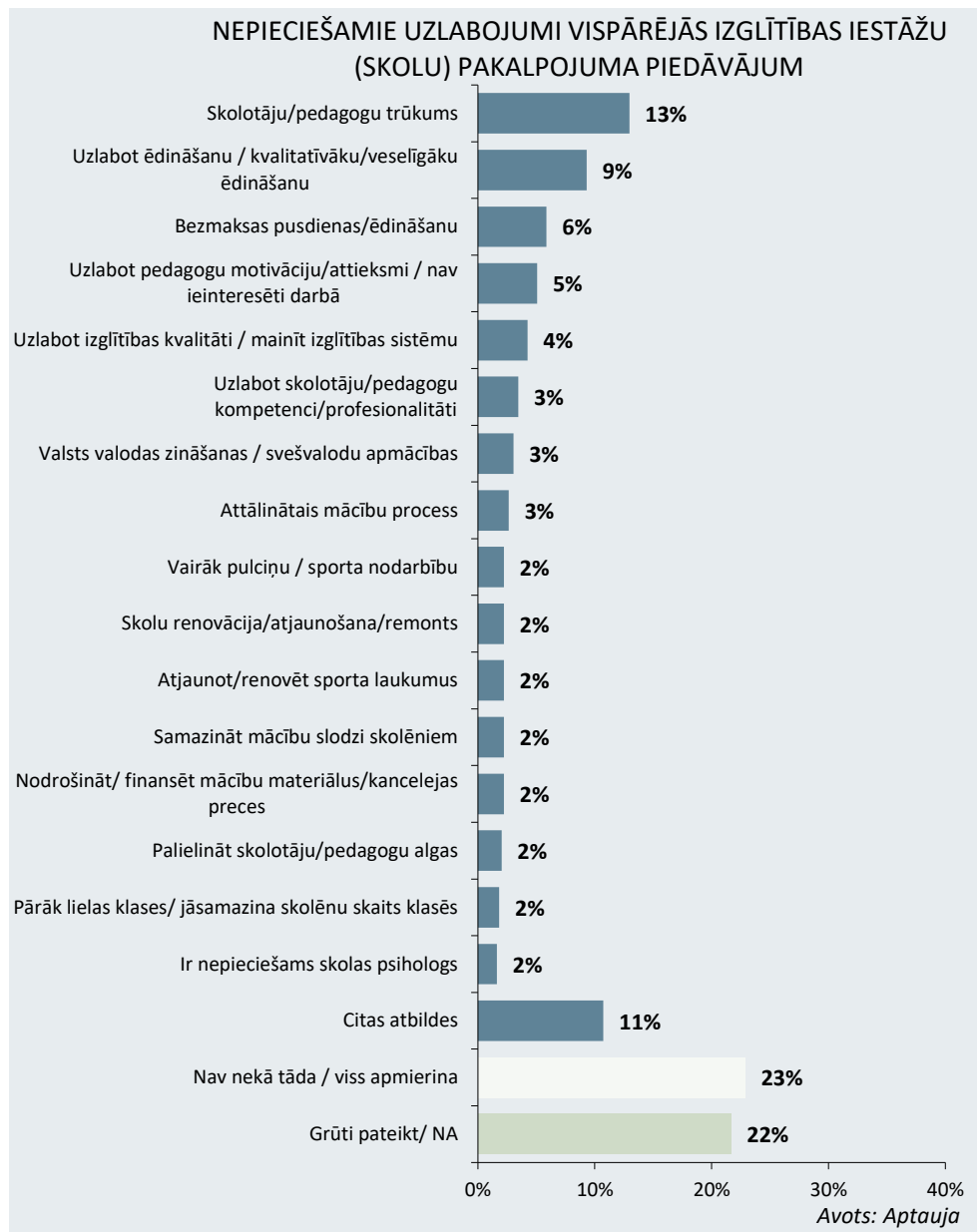
Bez minētajiem aspektiem, respondentiem bija iespēja nosaukt arī citas problēmas Rīgas pašvaldības skolās, kur papildus tika minētas bezmaksas pusdienas (6%), pedagogu motivācijas pilnveidošana (5%), izglītības kvalitātes uzlabošana/izglītības sistēmas maiņa (4%), valsts valodas zināšanas/svešvalodu apmācības (3%), pulciņu/sporta nodarbību trūkums, skolu un sporta laukumu atjaunošana, mācību slodzes samazināšana skolēniem, mācības materiālu un kancelejas preču nodrošināšana, pedagogu algu palielināšana, skolēnu skaita samazināšana klasēs, psihologa nepieciešamība (2%), un mazāk kā 2% pieminēja arī mobingu, informāciju trūkumu, skolu atrašanās vietu, iespēju vecākiem piedalīties mācību procesā, tehnoloģiju ieviešanu u.c.

Ņemot vērā pieaugošo skolēnu skaitu, kas izglītību apgūst tālmācībā, tika noskaidrota respondentu interese par iespēju bērnam apgūt pamata vai vidējo izglītību tālmācībā. 3% no viņiem to jau īsteno, savukārt 15% pētījuma dalībnieku ir ieinteresēti.

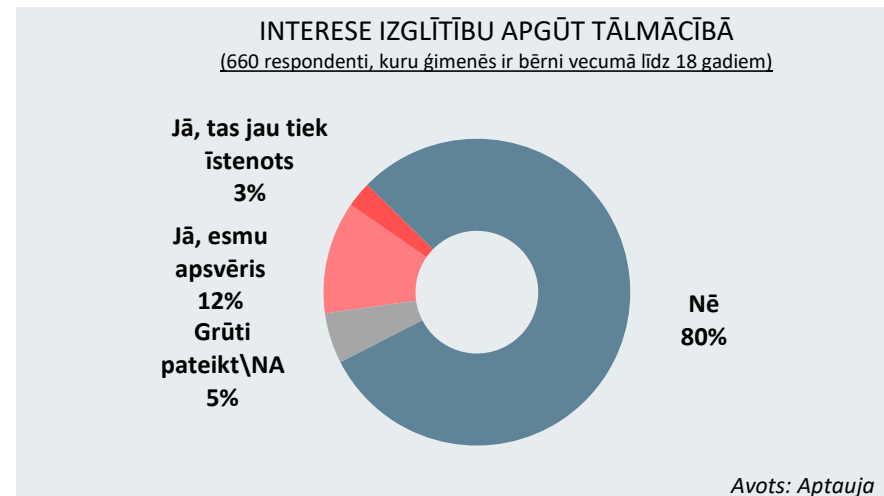
6.15.attēls

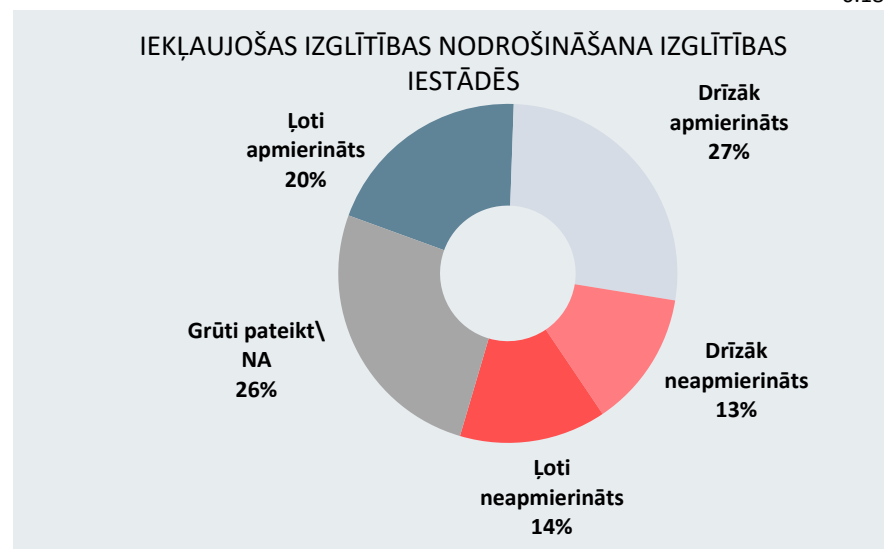
6.16.attēls

6.17.attēls

6.18.attēls

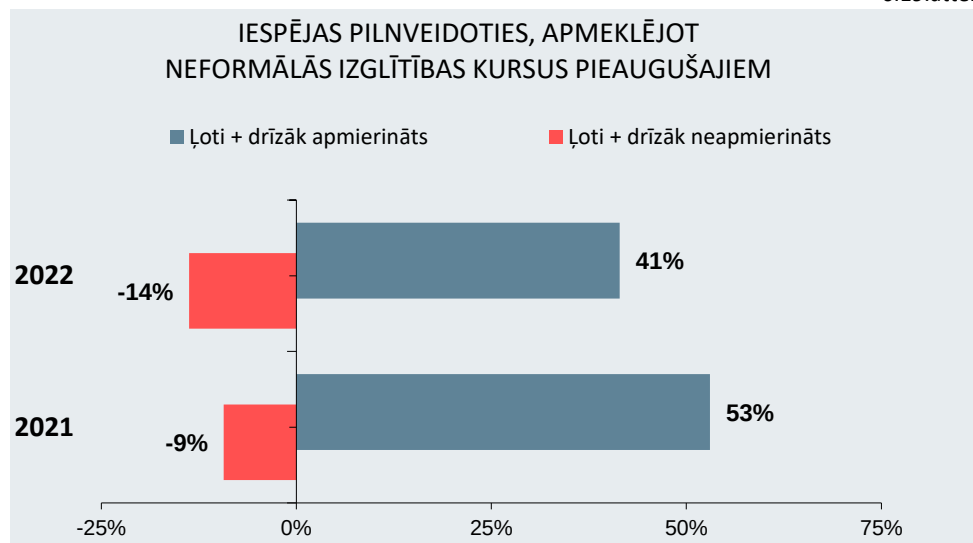

Pieaugušo izglītības iespēju vērtējums

Iedzīvotāju aptaujas rezultāti parāda, ka ir krities pieaugušo izglītības iespēju vērtējums. Iespējas pilnveidoties, apmeklējot neformālās izglītības kursus pieaugušajiem apmierina 41% (-12% salīdzinājumā ar 2021.g.), savukārt neapmierina 14% (+5% salīdzinājumā ar 2021.g.) pētījuma dalībnieku. Dažādās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās iegūtie rezultāti atklāj, ka salīdzinoši pozitīvāk pieaugušo izglītības iespējas vērtēja rīdzinieki vecumā no 25 līdz 44 gadiem, ar augstāku ienākumu un izglītības līmeni, latvieši.

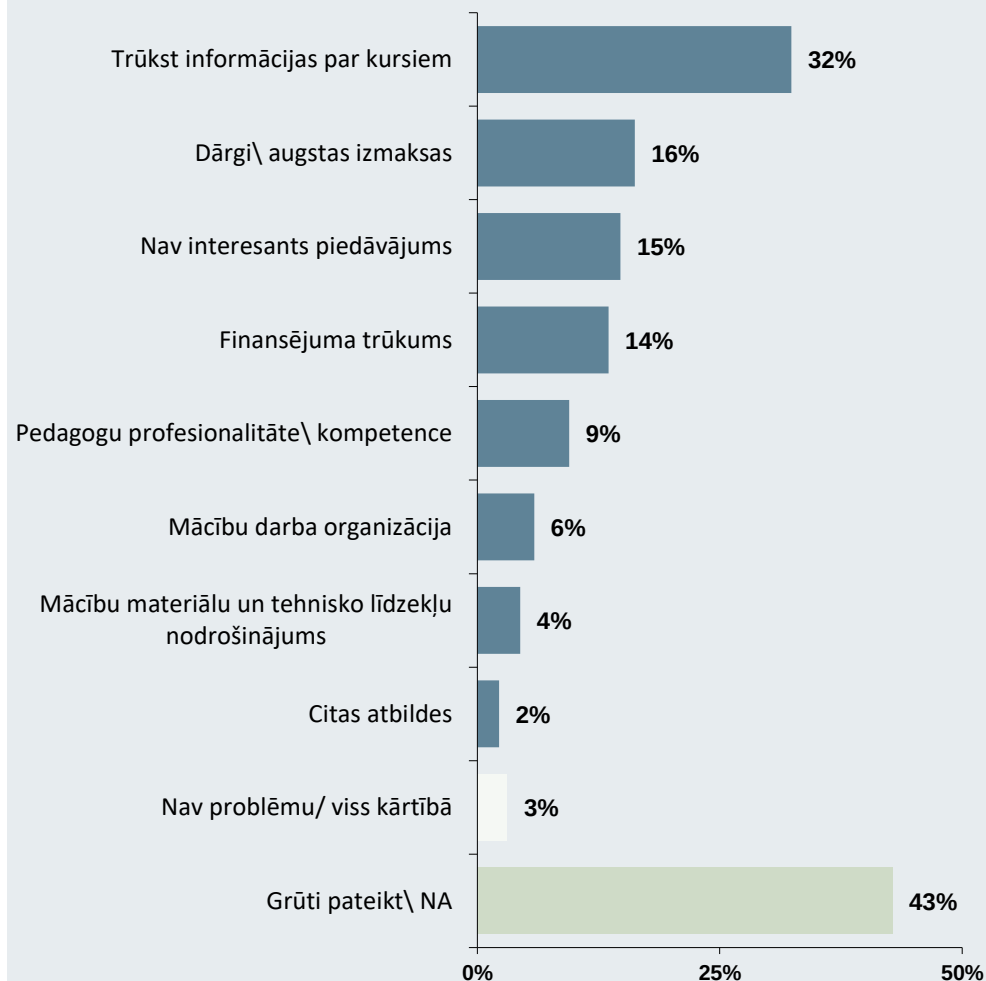
Rīgas iedzīvotāju skatījumā aktuālākās, prioritāri risināmās problēmas pieaugušo izglītībā ir informācijas trūkums par kursiem (minēja 32% Rīgas iedzīvotāju), kursu augstās izmaksas (16%), saistoša piedāvājuma trūkums (15%). Retāk tika minēts, ka kursi nav atbilstoši darba tirgus pieprasījumam, trūkst apmācības/ kursu krievu valodā, garas rindas uz kursiem/ grūti tiktursos, īss pieteikšanās laiks, trūkst apmācības senioriem/ invalīdiem, attālinātas mācības nav pilnvērtīgas.

6.19.attēls

AKTUĀLĀKĀS, PRIORITĀRI RISINĀMĀS PROBLĒMAS PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBĀ

6.20.attēls

RĪCĪBAS UN INVESTĪCIJU PLĀNA ANALĪZE

Rīcības plāns un investīciju plāns ir AP2027 daļas, kuras nodrošina vienotu pašvaldības darbību noteikto prioritāšu un uzdevumu sasniegšanā un kuru aktualizāciju veic ne retāk kā reizi gadā.

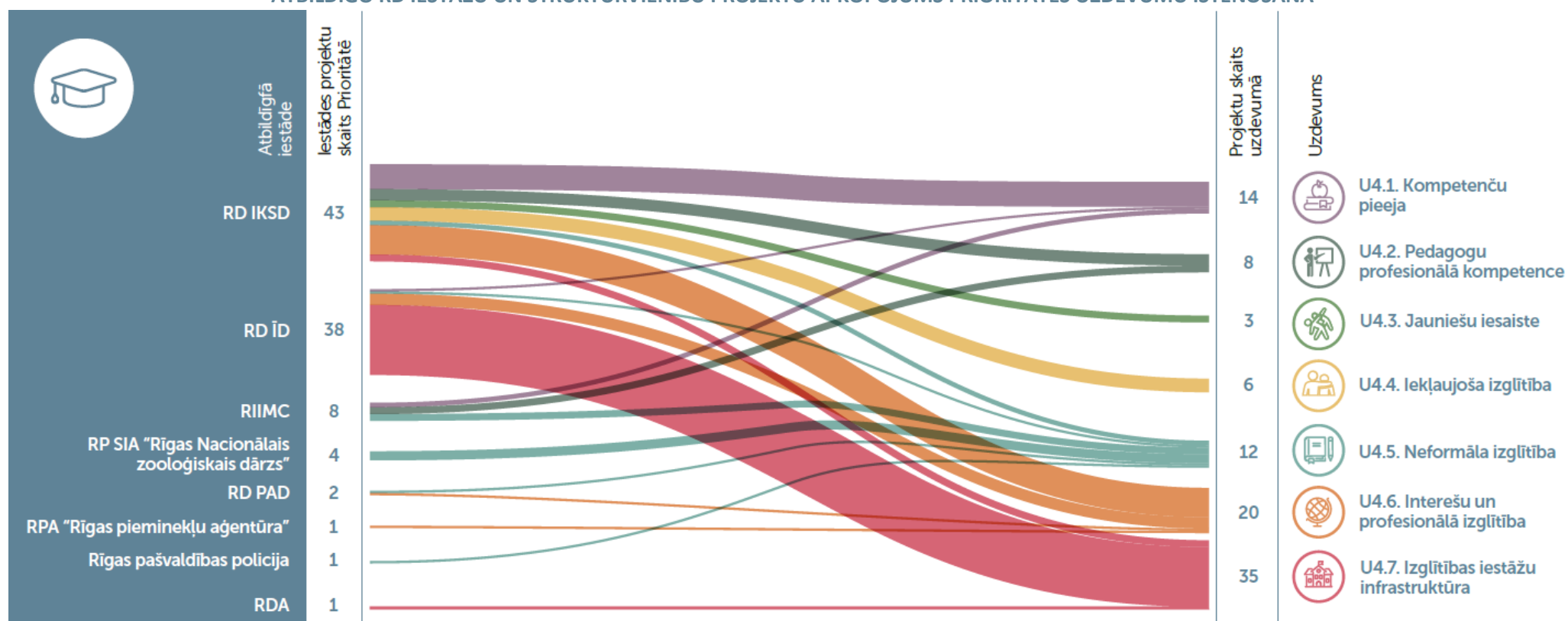
RD iestādes, kas veic vai plāno veikt darbības un projektus prioritātes uzdevumu ietvaros ir IKSD, ĪD, RIIMC, SIA ZOO, PAD, ITC, RPP, un RPA "Pieminekļu aģentūra".

Ņemot vērā, ka IKSD īsteno pašvaldības politiku izglītības nozarē un tās padotībā ir vairāk nekā 300 iestādes (PII, skolas, interešu centri, mūzikas, mākslas un sporta skolas), attiecīgi arī IKSD plāno ieviest visvairāk projektu - 43. Savukārt ĪD nodrošina iestāžu atjaunošanas darbus un plāno ieviest 38 projektus.

Iesaistītās puses

6.21.attēls

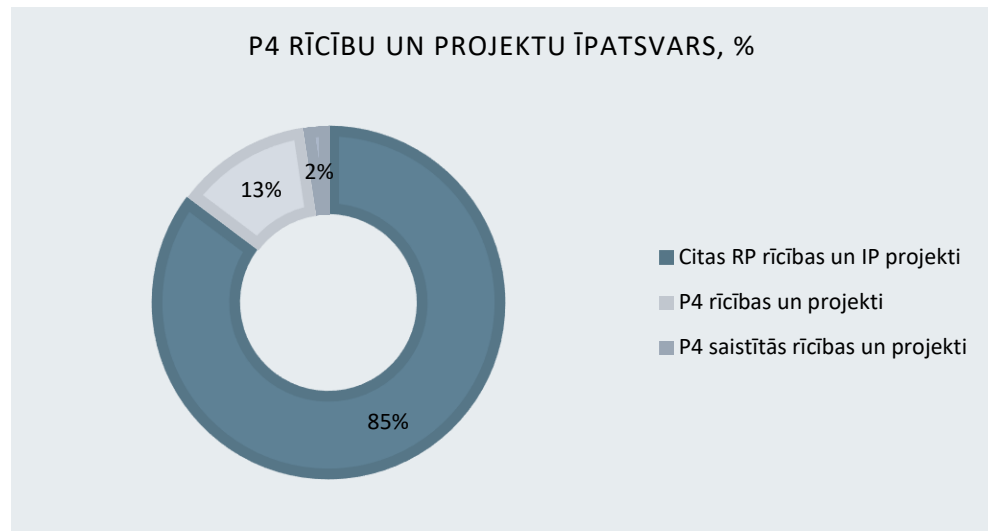
ATBILDĪGO RD IESTĀŽU UN STRUKTŪRVIENTĪBU PROJEKTU APKOPOJUMS PRIORITĀTES UZDEVUMU ĪSTENOŠANĀ

RP un IP plānotās rīcības un projekti

Vērtējot AP2027 iekļautās RP un IP plānotās rīcības un projektus 9 prioritātēs, P4 ietver 100 jeb 12% no visām 832 īstenojamajām rīcībām, projektiem RP un IP. Papildus – 19 jeb 2% rīcību un projektu ir integrēti citās prioritātēs, kas papildina mērķu sasniegšanu izglītības jomā.

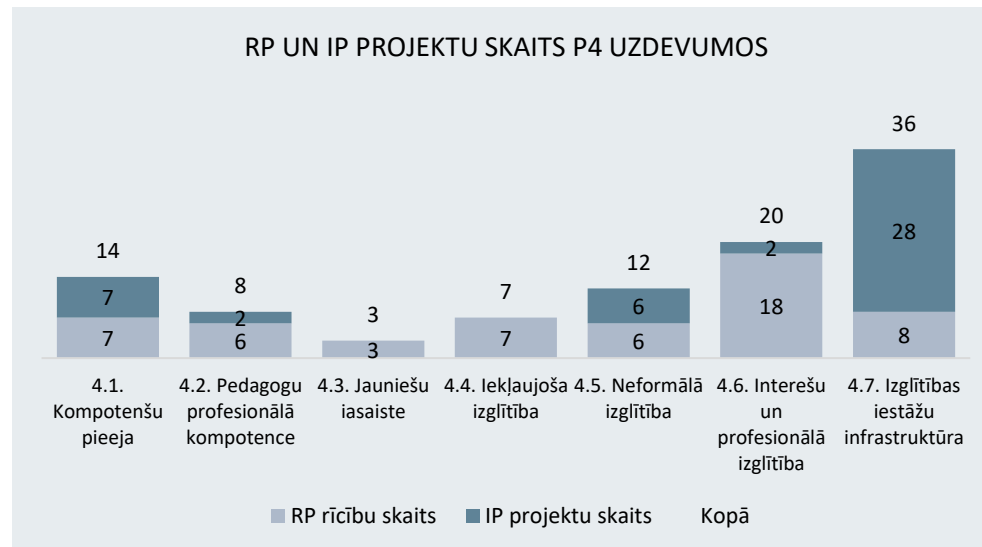
6.22.attēls

Rīcību un projektu skaits uzdevumos

No kopējā (100) P4 rīcību un projektu skaita – 55 ir iekļautas RP. Analizējot projektu skaitu uzdevumos, jāatzīmē, ka visvairāk – 36 projektus - plānots realizēt uzdevuma 4.7. *Nodrošināt izglītības iestāžu infrastruktūras pieejamību* ietvaros, plānojot izglītības iestāžu atjaunošanu, būvniecību, pārbūvi, sporta infrastruktūras izbūvi, teritorijas labiekārtošanu u.c. Tam seko uzdevumā 4.6. *Nodrošināt daudzveidīgu un kvalitatīvu interešu un profesionālās ievirzes programmu un aktivitāšu piedāvājumu un pieejamību* plānoto projektu skaits – 20, kas paredz ieviest rīcības, kas vērstas uz izglītības iestāžu informācijas tehnoloģiju infrastruktūras pilnveidošanu mūsdienīgam darbam, radošam, inovatīvam mācību procesam un profesionālās ievirzes programmu apguves veicināšanai un izglītības programmu kvalitātes un efektivitātes nodrošināšanu.

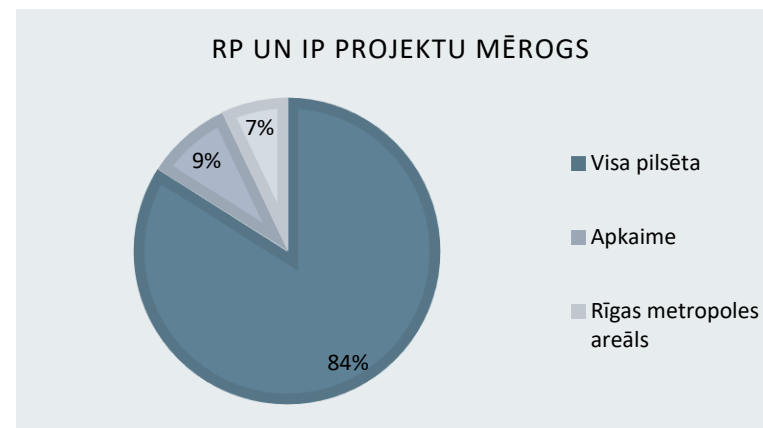
6.23.attēls

RP un IP plānoto rīcību un projektu ietekmes mērogs

Vairākumam plānoto projektu – 84 no 100 ietekme ir uz Rīgas pilsētu⁶¹, daļai ietekme ir vēl plašāka – 7 projekti aptver Rīgas metropoles areālu, savukārt 9 projektus paredzēts ieviest noteiktā Rīgas apkaimē.

6.24.attēls

⁶¹ Rīgas pilsētā tiek iekļauti projekti, kuru ietekme ir vairāk kā uz vienu apkaimi

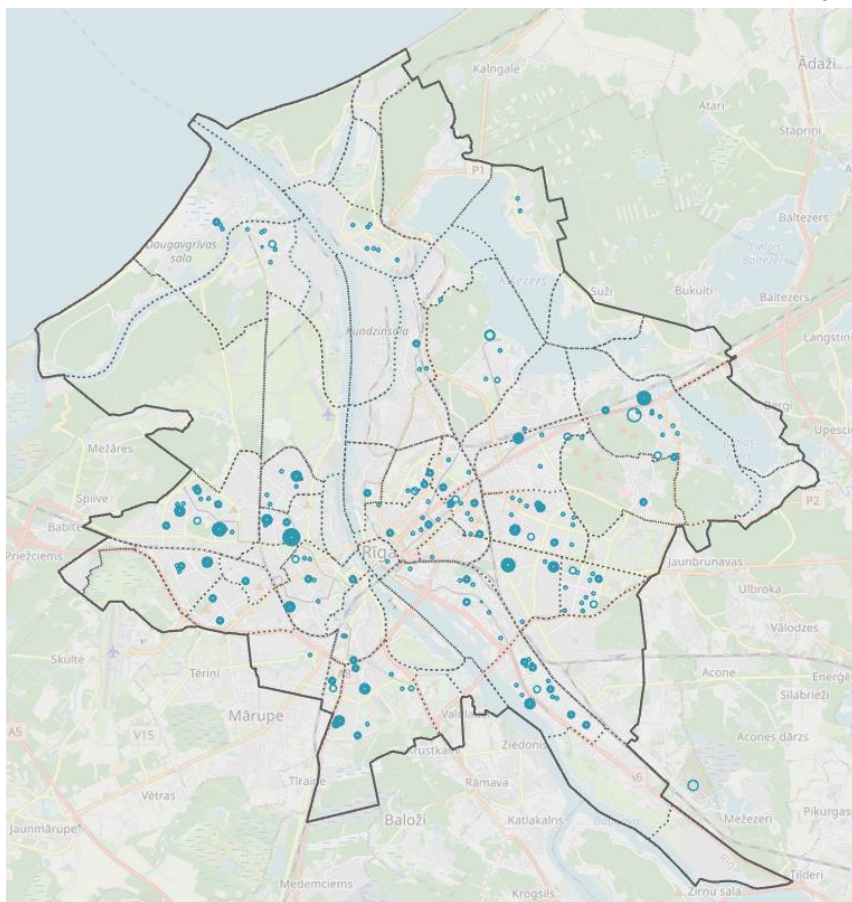
Analizējot IP plānoto projektu ieviešanu apkaimju griezumā, 27 projektiem ir iezīmēta konkrēta adrese/apkaime. Kopumā dažādus izglītības iestāžu infrastruktūras izbūves un pārbūves projektus P4 ietvaros plānots ieviest 16 apkaimēs, no kurām visvairāk Maskavas forštatē (4) un Mežaparkā (4).

IP projekti

IP projektu mērogs

Tāpat jāņem vērā, ka viena projekta ietvaros var tikt veiktas aktivitātes vairākās izglītības iestādēs un attiecīgi adresēs, kā rezultātā kartē atzīmētas visas potenciālās projekta īstenošanas vietas.

6.25.attēls

IP projektu finansējums

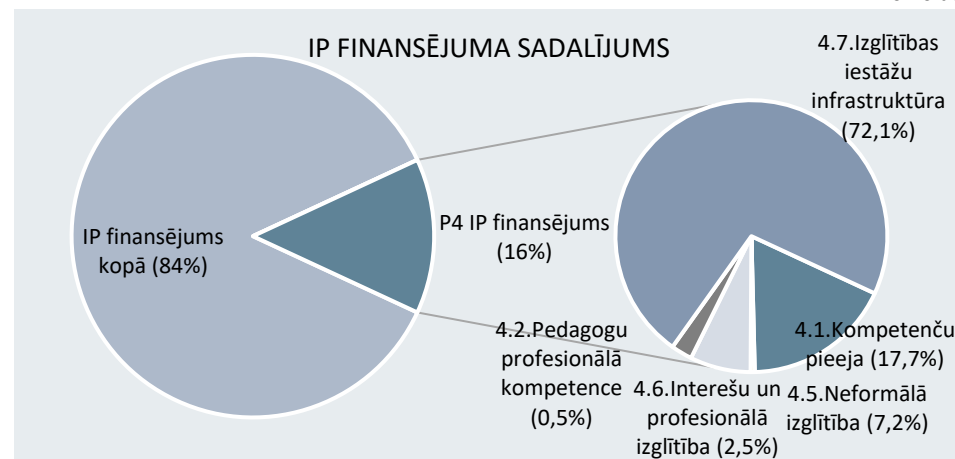
Izglītība ir viena no pašvaldības prioritātēm jau vairākus gadus, līdz ar to pašvaldības budžetā lielākais finansējuma apjoms tiek novirzīts izglītības nozarei un tā īpatsvaram ir augoša tendence. Arī analizējot IP projektu finansējuma sadali, secināms, ka P4 plānoto projektu finansējums aptver 16% no IP, kas ir 3 lielākais plānoto investīciju apjoms prioritātēs.

Novērtējot investīciju plānoto ieguldījumu uzdevumos, lielākais finansējuma apjoms, tāpat kā projektu skaits, plānots realizēt uzdevumā *U4.7. Nodrošināt izglītības iestāžu infrastruktūras pieejamību*. Tā plānotais investīciju apjoms sasniedz 210,37 milj. EUR jeb 72% no visu P4 projektu finansējuma. Pie apjomīgākajiem investīciju projektiem jāmin āra sporta infrastruktūras izveidi Rīgas vispārējās izglītības iestādēs dažādās apkaimēs; Skolu ēku energoefektivitātes uzlabošana; Skolu, pirmsskolu un interešu izglītības iestāžu ēku atjaunošanas darbi un Ventilācijas sistēmu izbūve izglītības iestādēs. Būtisku finansējuma apjomu – 51,6 milj. EUR jeb 18% plānots novirzīt arī uzdevumā *U4.1. Kompetenču pieejas ieviešana vispārējā izglītībā*. Turpretī 2 uzdevumos – *U4.3. Jauniešu iesaistīšana lēmumu pieņemšanā* un *U4.4. Veicināt sabiedrības izpratni par iekļaujošu izglītību* projekti un attiecīgi finansējums nav plānots.

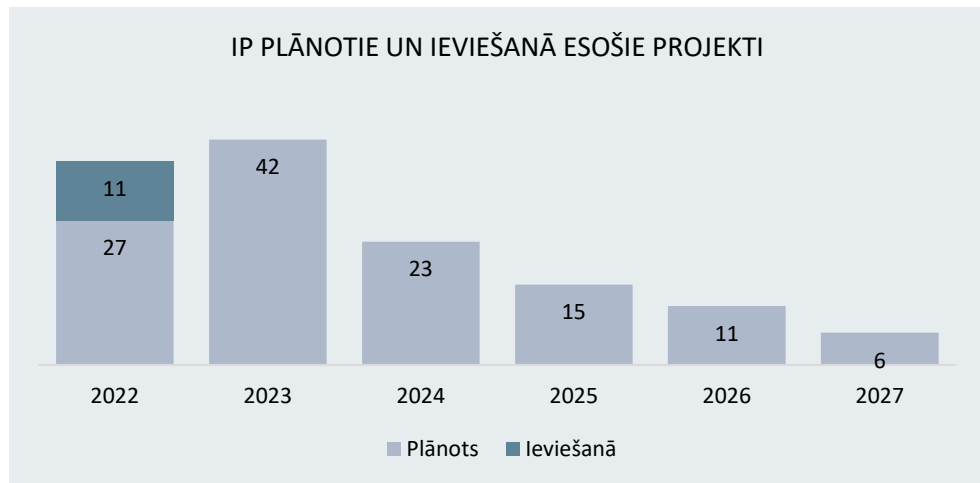
IP projektu plānošana un īstenošana

Lai sasniegtu izvirzītos P4 mērķus, IP ir iekļauti 45 projekti, no kuriem 2022.gadā ieviešanā bija 11 projekti.

6.26.attēls

6.27.attēls

EKSPERTU VIEDOKLIS

Lai noskaidrotu ekspertu viedokli par prioritātes ieviešanu – stimulējošajiem un kavējošajiem faktoriem dažādos ar izglītību saistītos jautājumos, tika organizētas ekspertu fokusa darba grupas diskusija, kurā piedalījās 7 eksperti:

Nr. p.k.	Pārstāvētā institūcija / iestāde	Dalībnieka vārds, uzvārds un amats
1.	LIZDA Rīgas arodorganizācija	Deniss Kļukins - Rīgas Rīnūžu vidusskolas direktors
2.	Biedrība "Latvijas Bērnu labklājības tīkls"	Inese Fecere - Antipina Latvijas Bērnu labklājības tīkls valdes locekle
3.	Biedrība "Latvijas Bērnu labklājības tīkls"	Ārija Martukāne - Latvijas Bērnu labklājības tīkls valdes locekle
4.	Biedrība „Latvijas Jaunatnes padome”	Rota Lāce - LJP projekta koordinatore
5.	LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte	Rita Kiseļova - LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes docente
6.	Biedrība "Izglītības tehnoloģiju asociācija"	Andris Gribusts - Izglītības tehnoloģiju asociācijas valdes loceklis
7.	Resiliences centrs	Endija Rezgale-Straidoma - Jauniešu saskarsmes veicināšanas programmas DARI jaunatnes darbiniece

Kopumā izglītības jomā sadarbībā ar IKSD tika izvirzīti 8 risināmie jautājumi: Pedagogu trūkums, pedagogu novecošanās un jaunu pedagogu piesaiste; Pedagogu kompetences (t.sk. digitalizācijas veicināšana); Jauniešu iniciatīvu un pilsoniskās aktivitātes veicināšana; Jauniešu piederības veicināšana apkaimēm; Iekļaujoša izglītība; Reaģēšanu uz atšķirīgām audzēkņu vajadzībām, t.sk. atbalsts galējās situācijās; Mācību vide, fiziskās un emocionālās vardarbības mazināšana; Vecāku regulāra iesaiste izglītības procesā un sadarbības ar vecākiem pilnveidošana.

Diskusijai tika nodoti 4 jautājumi:

- Pedagogu trūkums un pedagogu novecošanās;
- Iekļaujoša izglītība;
- Emocionālā vide izglītības iestādē;

- Jauniešu iesaiste jauniešu centros / jauniešu kustībā; jauniešu iniciatīvas dažādās apkaimēs.

Ņemot vērā, ka jautājumi ir ļoti saistīti un viens otru papildinoši, tad pastarpināti tika risināti arī jautājumi, kad netika izvirzīti diskusijai.

Fokusa grupas diskusijas rezultāti

1. Pedagogu trūkums un pedagogu novecošanās

- Sistemātiski trūkst studentu, kuri izvēlētos apgūt pedagoģiju. Rīgas pašvaldībai līdzīgi kā citām pašvaldībām būtu **mērķtiecīgi jāstrādā pie jauno, topošo pedagoģijas studentu uzrunāšanas, atbalstot viņus studiju procesā un slēdzot vienošanos par to, ka pēc studiju noslēguma absolvents strādās kādā no pilsētas izglītības iestādēm. Mērķstipendija ļautu studentiem pilnībā pievērsties mācību procesam, mazinot nepieciešamību paralēli strādāt algotu darbu citā jomā.**
- Ņemot vērā tendenci, ka pedagogs mūsdienās vairs nav mūža profesija, piesaistot pedagogus un izglītības iestāžu direktorus, **orientēties arī uz nozares profesionāļiem**, kurus var ieinteresēt darbā izglītības iestādēs.
- Problemātiska ir pedagogu piesaiste no centra tālākajās izglītības iestādēs (apkaimes skolās, kuras nav prestižo skolu vidū). Tādējādi **pašvaldībā nepieciešams lielāku uzmanību vērst uz to, kā motivēt pedagogus par savu darba vietu izvēlēties apkaimju, mazāk prestižās skolas.** Iedrošināt pedagogus izvēlēties tās skolas, kurās viņu darbam būs redzamākie augļi – kur ar savu darbu viņi var mainīt izglītojamo uzvedību, palīdzēt tiem augt.
- Papildus ir ierosinājums pedagogu piesaisti risināt pašvaldības līmenī, nevis skolu direktoru līmenī. Tad būtu iespējams sagatavot arī konkurētspējīgāku piedāvājumu, efektīvāk uzrunāt darbiniekus.
- **Esošais skolu tīkls** fiziski ir izvietots atbilstoši izglītojamo vajadzībām, bet **no administrācijas (pārvaldības) viedokļa ir pārāk sadrumstalots.** Vienā apkaimē, piemēram, ir trīs skolas, trīs direktori, trīs administrācijas, skolotāju noslodze tiek plānota vienas skolas ietvaros. Tā sakārtošana (vairāku skolu apvienošana pārvaldības līmenī, veidojot klāsterus) palīdzētu **efektivizēt skolu**

darbu, risināt pedagogu trūkuma problēmu (būtu iespējams vieglāk plānot un nodrošināt pedagogiem slodzes; piesaistīt trūkstošos pedagogus un pārplānot mācību procesu skolotāja slimības gadījumā).

- Pedagogiem ir nepieciešamas **supervīzijas**. Pedagogi nav informēti par iespēju saņemt palīdzību, atsevišķās skolās šādi atbalsta rīki netiek nodrošināti.
- **Jaunie pedagogi izdeg jau studiju laikā**, jo ierasta prakse paralēli studijām ir strādāt kādā no izglītības iestādēm, taču šiem speciālistiem nav attīstīta emocionālā noturība. Tādēļ jaunajiem – topošajiem profesionāļiem šādos gadījumos **ir nepieciešams papildu atbalsts no izglītības iestādes**.
- Jaunu pedagogu piesaistīšanā un esošo noturēšanā būtiski ir ieguldījumi infrastruktūrā – izglītības **iestāžu fiziskajā vidē** (telpās, materiāltehniskajā bāzē un aprīkojumā). Videi **ir jābūt patīkamai**, aicinošai, pielāgotai un mūsdienīgai.
- Jaunu pedagogu piesaistīšanā un esošo noturēšanā būtiska ir **emocionālā vide skolā**. Tas ir vissvarīgākais faktors, lai pedagogs vēlētos strādāt konkrētajā izglītības iestādē. Šajā kontekstā būtiskas un pat kritiski svarīgas ir tieši direktoru prasmes veidot motivējošu, atbalstošu vidi skolā. Direktoram ir jānodrošina veiksmīga sadarbība starp pedagogiem, starp pedagogiem un vecākiem, starp pedagogiem un skolēniem. Tādējādi **viena no rīcībām varētu būt saistīta ar izglītības iestāžu direktoru profesionālo pilnveidi** par to, kā veidot pozitīvo vidi un komunikāciju kolektīvā, kā iedrošināt un motivēt savus darbiniekus, kā laicīgi pamanīt konfliktsituācijas starp darbiniekiem u.c. jautājumiem, kas ir svarīgi komandas saliedētībā un iedrošināšanā.
- Izglītības iestādēs ir **nepieciešams atbalsta personāls** (skolotāja palīgi, sociālie pedagogi – kuros šobrīd apmāca vien Rēzeknē). Iespējams, pašvaldībā būtu mērķtiecīgi jāstrādā un jāveido plāns, programma tieši atbalsta personāla sagatavošanā, piesaistē.
- Ir **jāstrādā ar medijiem, veicinot pedagoga profesijas prestižu**, aicinot un iedrošinot strādāt izglītības iestādē, atspoguļojot vairāk pozitīvos piemērus, jo ziņās izglītības iestādes bieži dominē sliktā kontekstā.

2. un 3. Iekļaujoša izglītība un emocionālā vide izglītības iestādē

- Jāpievēršas un preventīvi **jārisina tie gadījumi, kad izglītojamajam lūdz mainīt skolu**, ja viņš netiek līdzī mācību vielai. Jārisina un ar kompleksiem

atbalsta pasākumiem ir **jāmazina gadījumi, kad izglītojamie tiek atskaitīti no mācību procesa**, jo pēcāk viņiem zūd motivācija izglītības ieguvī turpināt un tas rezultējas ar sociāli nelabvēlīgas uzvedības piekopusānu.

- Šobrīd aptuveni 30% no visiem izglītojamajiem ir nepieciešams papildu atbalsts mācību procesā. Tendencei ir tieksme pieaugt, un ir jāreķinās, ka šī tendence prasa aizvien individualizētāku pieeju izglītojamajiem un viņu vajadzībām. Attiecīgi ir jāpielāgo un jāmaina saturs pedagogijas izglītības programmās, ir aktualizējušās citas pedagogiem nepieciešamās kompetences. Tāpat ar izpratni veicinošiem pasākumiem ir jāveicina esošo pedagogu atvērtība jaunām pieejām, jo tiek norādīts, ka “vecāis kolektīvs” nereti nav gatavs pieņemt jaunā pedagoga inovatīvās pieejas, tiek izrādīta pretestība.
- **Jāmaina priekšstats par sociālo pedagogu kā profesiju**, jo pašreizējā situācijā sociālais pedagogs parasti tiek izmantots kā drauds (ja skolēns neklausā).
- Pedagogiem ir **nepieciešami profesionālās pilnveides kursi**, kuros viņus izglītotu, mācītu viņiem kompetences, kā **strādāt ar tiem izglītojamajiem, kuriem ir uzvedības traucējumi**, agresijas izpausmes. Pedagogiem ir **nepieciešams rīcības algoritms, zināšanas (profesionālā pilnveide) par to, kā rīkoties galēju problēmsituāciju gadījumos**.
- **Jāattīsta resilience pieeja** darbā ar tiem izglītojamajiem, kuriem ir uzvedības traucējumi, agresijas izpausmes, zema motivācija. Tajā skaitā tiek norādīts, ka vecāki nereti neiesaistās sadarbībā ar pedagogu, kā arī skolu vides bieži ir ļoti noslēgtas un skolas nav gatavas tajās ielaist kādus speciālistus “no malas”, kuri varētu palīdzēt. Esošais normatīvo aktu ietvars vecākiem liedz iespēju iesaistīties izglītības procesā kā brīvprātīgajiem.
- Pedagogiem ir **nepieciešami profesionālās pilnveides kursi**, kuros viņus izglītotu **par uzmanības deficīta un hiperaktivitātes sindromu (UDHS)** – to izpausmēm un to, kā sabalansēt mācību procesu ar šo izglītojamo vajadzībām. Šādi bērni nevar nosēdēt mierpilni veselu mācību stundu, viņiem ir jāļauj piecelties, nepieciešamības gadījumā iziet vai tml.
- Pedagogiem ir **nepieciešami profesionālās pilnveides kursi**, kuros viņus izglītotu **par bērna emocionālajām vajadzībām**. Izglītības iestādēs būtu nepieciešams izglītēt pašus skolēnus par viņu emocionālajām vajadzībām (t.i., stiprinot audzinošu darbu, sociālo audzināšanu).

- Viens no risinājumiem, kā uzlabot vidi skolā, t.sk. skaitā palielināt gan skolēnu interesi par mācībām, gan viņu iniciatīvu, ir **iesaistīt skolēnus lēmumu pieņemšanā** – ļaut izvēlēties, piemēram, ekskursiju, kurā doties; ļaut izvēlēties klases iekārtojumu; ļaut izvēlēties to vai citu metodi vielas apguvē u.tml. Jāveicina pedagogu, skolu direktoru profesionālā pilnveide par to, kā mācību procesā, vielas apguvē un lēmumu pieņemšanā pēc iespējas vairāk iesaistīt izglītojamos. Tas būtu uzsākams jau no pirmsskolas.
- Viens no ierosinājumiem ir **aizliegt / samazināt / ierobežot viedierīču izmantošanu izglītības iestādēs** – mācību stundu laikā, jo tas kavē mācību procesu un pasliktina jauniešu komunikācijas spējas.
- Būtisks faktors un cēlonis skolēnu nespējai koncentrēties uz mācību procesu ir **neatbilstoša un nepielāgota mācību vide** – precizējot, galdi, sēdvietas. Tiek ieteikts izglītības iestādēs līdzīgi kā darba vidē ieviest stāvgaldus, lai mācību laikā izglītojamais varētu arī stāvēt.
- Izglītības iestādēs iekštelpu interjera plānošanā ir ieteicams veikt izpēti par to, kāda ir krāsu, apgaismojuma u.c. pozitīvā / negatīvā ietekme uz skolēnu uzvedību. Tāpat tiek norādīts, ka **vides veidošanā ir jāiesaista skolēni**, jo ir pētījumi / pieredzes stāsti, kuros ir pierādījies, ka mācību process līdz ar skolēnu apmierinātības pieaugumu ievērojami uzlabojas, ja skolēniem ir iespēja ietekmēt šīs izvēles.
- Kopumā jāveic **sabiedrības informēšanas pasākumi par dažādām izglītojamo grupām** – ar FT traucējumiem, ar uzvedības traucējumiem, ar UDHS u.c., kas veicina izpratni par to, kā šie bērni jūtas, par šo bērnu vajadzībām un rīcību cēloņiem.

4. Jauniešu iesaiste jauniešu centros / jauniešu kustībā; jauniešu iniciatīvas dažādās apkaimēs

- Jauniešu iniciatīvas (t.sk. vēlme iniciēt) sākas agrīnā vecumā. Esošā prakse izglītības iestādēs reti kad dod jauniešiem iespēju reāli ietekmēt lēmumus,

veidojas priekšstats, ka pieaugušais ir tas, kurš zina, kā vajag un gala rezultātā tiek pieņemts tāds lēmums, kādu vēlas pieaugušais. Tādējādi ir **būtiski jau no pirmsskolas bērnu, jauniešu iesaistīt lēmumu pieņemšanā**. Arī pašvaldības līmenī aktīvāka uzmanība jāvērs uz bērnu un jauniešu viedokļa apzināšanu un rīcības iniciēšanu (līdzīgi kā Cēsīs, kad notika iniciatīva – bērnu un jauniešu viedokļa noskaidrošana (vēlēšanas) paralēli Saeimas vēlēšanām).

- Viens no iemesliem, kas **kavē krievvalodīgo jauniešu iesaisti** jauniešu centros / iniciatīvās ir tas, ka **visa informācija par jaunatnes darbu, iespējām, iniciatīvām ir publiskota latviešu valodā**. Tiek norādīts, ka krievvalodīgie baidās piedalīties latviešu organizētajos pasākumos, Rīgā kopumā trūkst **integrācijas programmas**.
- Diskusijas dalībnieki atzīst, ka jauniešu mūsdienās ir kautrīgāki, t.sk. kautrīgāki nekā Rietumeiropas valstīs. Jau no skolas ir **jāisteno dažādas iniciatīvas, lai stimulētu, iedrošinātu skolēnu publisku uzstāšanos, nebaidīšanos diskutēt, sava viedokļa aizstāvēšanu**.
- Ir jāveicina bērnu, jauniešu izpratne par viņu tiesībām, pienākumiem. Iespējams, to var organizēt sadarbībā ar VBTAI.
- Attiecībā uz dažādām sociālā riska pakļautajām jauniešu grupām, kā, piemēram, jaunieši Vērmanes dārzā, Origo u.c., **svarīgi, lai uzsāktās iniciatīvas un jauniešu uzrunāšana pilsētvidē (uz ielas, parkā) notiktu regulāri**. Lai jaunieši zina, ka konkrētā dienā un laikā tur būs cilvēks, ar kuru viņš varēs parunāt. Tiek norādīts, ka šādos gadījumos varētu atvieglot pasākuma saskaņošanas procedūru, jo tā šķiet birokrātiska speciālistiem un vēl jo birokrātiska jauniešiem, kuri tur vēlētos paši iniciēt kādu aktivitāti.

ESOŠĀ SITUĀCIJA UN RISINĀMIE JAUTĀJUMI

U4.1. Kompetenču pieeja

- Izglītības jomā viens no izaicinājumiem ir nodrošināt kompetencēs balstīta izglītības satura ieviešanu. Lai nodrošinātu izglītības iestāžu digitalizāciju un kompetenču pieejā balstīta mācību satura ieviešanu un apgušanu mācību procesā iesaistītajiem, 2022.gadā Rīgas pilsētas pašvaldība tehnoloģiju iegādei un darbības nodrošināšanai piešķīrusi 1,2 milj. EUR, savukārt mācību līdzekļu iegādei atvēlējusi 636 650 EUR finansējumu.
- Nodrošinot kvalitatīvu izglītības procesu, racionāli izmantojot resursus, turpināti izglītības iestāžu tīkla pilnveides pasākumi: 2021.gadā izveidota Rīgas Arkādijas vidusskola, apvienojot Rīgas 53.vidusskolu ar Rīgas 61.vidusskolu, Rīgas 45.vidusskolai pievienota Rīgas Jāņa Poruka vidusskolai, Rīgas Valdorfskolai pievienota Rīgas Mūzikas vidusskolai, Rīgas Raiņa vidusskolai pievienota Rīgas Avotu pamatskolai, bet Rīgas 7.pamatskolai pievienota Rīgas 15.pirmsskolas izglītības iestāde. Savukārt 2022.gadā, samazinoties skolēnu skaitam, likvidēta Rīgas 65.pamatskola, to pievienojot Rīgas Lietuviešu vidusskolai. Tāpat, ņemot vērā analizētos datus un apstākļus par skolas darbu un nodrošināto izglītības kvalitāti kopumā, skolēnu skaita dinamiku vairāku gadu griezumā, izglītojamo mācību sasniegumus, likvidēta Rīgas 14.vidusskola, nododot vispārējās izglītības programmu pēctecības nodrošināšanu Rīgas Raiņa vidusskolai un Rīgas Reinholda Šmēlinga vidusskolai. Apvienojot skolas, tiek nodrošināta labas pārvaldības pārnese, paplašināts vispārējās un interešu izglītības programmu piedāvājums.
- Lai nodrošinātu kompetenču pieejā balstītas izglītības apguvi, pedagogiem un skolu vadības pārstāvjiem nodrošināti dažādi mācību pasākumi, t.sk. digitālo prasmju pilnveidošana.
- Kopumā dažādos starptautiskos reitingos izglītība Latvijā tiek novērtēta salīdzinoši augstu. Globālajos izglītības rādītājos arī tiek mainīta pieeja izglītības sistēmas kvalitātes novērtējumam, attiecīgi metodikā tiek iekļauti tādi kritēriji kā digitālās prasmes, kritiskā domāšana, skolēnu un skolotāju attiecība u.c., iepriekš kā noteicošie kritēriji bija, STEM mācību priekšmetu kvalitāte, iekļaujoša izglītība, personāla apmācības u.c. Salīdzinot ar citām OECD valstīm un partnervalstīm, Latvijas skolēnu sniegums bijis zemāks tādās jomās kā

izpratne par citu cilvēku pasaules uzskatiem un perspektīvām, kā arī rīcība, domājot par kopēju labumu un ilgtspējīgu attīstību. Tāpat pētījuma rezultāti liecina, ka pusaudži mazāk iesaistījušies aktivitātēs globālās kompetences attīstībai, piemēram, mācīšanās par citām kultūrām, konfliktu risināšana un iepazīšanās ar starptautiskajām ziņām internetā vai laikrakstos nekā tas novērojams citās valstīs.

Risināmie jautājumi:

- Kompetenču ieviešanu izglītības satura papildina tādi izaicinājumi kā skolotāju trūkums, to novecošanās un jaunu skolotāju piesaiste. Uz to norāda arī iedzīvotāju aptaujas rezultāti, kurā 60% respondenti, kuru ģimenēs ir bērni vecumā no 7 līdz 18 gadiem, uzskata, ka pedagogu pieejamība ir primāri risināmais aspekts izglītības pakalpojumu kvalitātes nodrošināšanā.
- Par nepieciešamajām izmaiņām mācību saturā tika diskutēts arī ekspertu fokusa grupas diskusijā, norādot, ka maza vērība esošajā izglītības sistēmā tiek vērsta uz to, lai skolēnu sagatavotu pieaugušo dzīvei, sniegtu attiecīgi nepieciešamās kompetences.
- Skolotāju trūkums izglītības iestādēs ir prioritāri risināms uzdevums, līdz ar to jautājums par jaunu pedagogu piesaisti un esošo noturēšanu tika izvirzīts arī ekspertu fokusa grupu diskusijai. Arī IKSD ir izstrādājis 2 gadu plānu, kā veicināt skolotāja profesijas prestižu, skolotāju ataudzi u.c.

U4.2. Pedagogu profesionālā kompetence

- Profesionālā pilnveide ir obligāta visiem vispārējās izglītības programmu skolotājiem. Rīgas Izglītības un informatīvi metodiskais centrs (RIIMC) ir izglītības atbalsta iestāde, kas vada un organizē Rīgas pedagogu profesionālo pilnveidi. Plānotie mācību pasākumi ir iekļauti Rīcības plānā, savukārt detalizēta informācija pieejama RIIMC mājas lapā.
- Lai attīstītu pedagogu digitālās prasmes, RD noslēdza sadarbības memorandu ar Rīga TechGirls par Rīgas skolu iesaisti bezmaksas digitālās izaugsmes meistarklasēs skolotājiem "Cilvēcīgi par tehnoloģijām".
- Darba laikā skolotāji veic arī dažādus ar mācīšanu nesaistītus uzdevumus, piemēram, stundu plānošanu un sagatavošanos tām, skolēnu darbu vērtēšanu, kā arī sazinās vai sadarbojas ar vecākiem un skolēnu likumiskajiem pārstāvjiem.

Latvijā vidusskolas posmā 37% skolotāju darba laika tiek veltīti ar mācību stundu vadīšanu nesaistītām aktivitātēm, salīdzinot ar vidējo rādītāju 56% OECD valstīs.⁶²

Risināmie jautājumi:

- Neskatoties uz pedagogu nepārtrauktu pilnveidi dažādās apmācībās, iedzīvotāju vērtējums ir kritisks - 57% respondenti, kuru ģimenēs ir bērni vecumā no 7 līdz 18 gadiem, norāda uz nepieciešamību pilnveidot pedagogu profesionalitāti un kompetenci un 49% uz mācību darba organizāciju.
- Pedagogiem ir nepieciešami profesionālās pilnveides kursi, kuros viņus izglītotu par bērna emocionālajām vajadzībām, par uzmanības deficīta un hiperaktivitātes sindromu – to izpausmēm, kā sabalansēt mācību procesu ar šo izglītojamo vajadzībām.

U4.3. Jauniešu iesaiste

- Sadarbībā ar Rīgas jauniešiem un jaunatnes organizācijām ir izstrādāts Rīgas pilsētas darba ar jaunatni plāns 2019.-2023.gadam, kurā noteikti divi stratēģiskie mērķi: pilnveidot un ilgtermiņā uzturēt vidi jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanai, radot iespējas viņu personības izaugsmei, drošai un lietderīgai brīvā laika pavadīšanai, atbalstot viņu iniciatīvas, sekmējot jauniešu līdzdalību dažādos sabiedriskās dzīves procesos un pilnvērtīgu viņu iekļaušanos sabiedrībā; attīstīt sistēmisku pieeju darbam ar jaunatni pašvaldībā, pilnveidojot infrastruktūru, iesaistīto personu kompetenci un institucionālo sadarbību, efektīvi izmantojot esošos resursus un piedāvājot inovatīvus risinājumus un daudzveidīgas atbalsta formas.
- Lai nodrošinātu starpinstitucionālu sadarbību un nevalstiskā sektora līdzdalību Rīgas pašvaldības jaunatnes politikas plānošanā, īstenošanā un novērtēšanā, kā arī veicinātu jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, 2021.gadā tika izveidota Rīgas domes Jaunatnes lietu konsultatīvā komisija. Komisijai jāveicina atbalsts jauniešu un jaunatnes organizāciju iniciatīvām un līdzdalībai. Komisijas sastāvā darbojas RD deputāti, pašvaldības departamentu un citu iestāžu pārstāvji, kā arī jaunatnes un nevalstisko organizāciju, kas īsteno darbu ar jaunatni, deleģētie pārstāvji.

- Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras Jaunatnes politikas valsts programmas 2022.-2024.gadam ievaros Rīgas izglītības iestādes īsteno projektu “Atbalsts izglītības iestāžu pašpārvalžu attīstībai programmas “Kontakts” iniciatīvu projektu īstenošanai”, lai stiprinātu pašpārvalžu attīstību un sekmētu izglītojamo aktīvu pilsonisko līdzdalību.
- Pašvaldībā ir izveidota stabila projektu konkursu sistēma jaunatnes jomā, kuras ietvaros pašvaldības atbalsts pieejams jauniešu iniciatīvām, jaunatnes organizāciju kapacitātes stiprināšanas projektiem un skolēnu pašpārvalžu sadarbības projektiem.

Risināmie jautājumi

- Sekmīgai Rīgas pilsētas darba ar jaunatni plāna 2019.-2023.gadam īstenošanai pietrūkst gan finansējuma, gan cilvēkresursu.
- Būtiski ir turpināt ar projektu konkursu palīdzību atbalstīt jauniešu un jaunatnes organizāciju idejas.
- Izglītības iestādēs veicināt jauniešu iesaisti lēmumu pieņemšanā. Atbalstīt skolēnu pašpārvaldes, līdzdalības budžetā piešķirot noteiktu finansējuma īpatsvaru no skolas kopbudžeta. Arī pašvaldības līmenī aktīvāka uzmanība jāvērs uz bērnu un jauniešu viedokļa apzināšanu un rīcības iniciēšanu, piemēram, iesaistīt jauniešus apkaimes iniciatīvās (iedrošināt piedalīties līdzdalības budžeta veidošanā).
- Veidot jauniešiem drošu vidi pilsētā, kur viņi var pavadīt vakarus, organizēt pasākumus, netraucējot citiem pilsētas iedzīvotājiem.

U4.4. Iekļaujoša izglītība

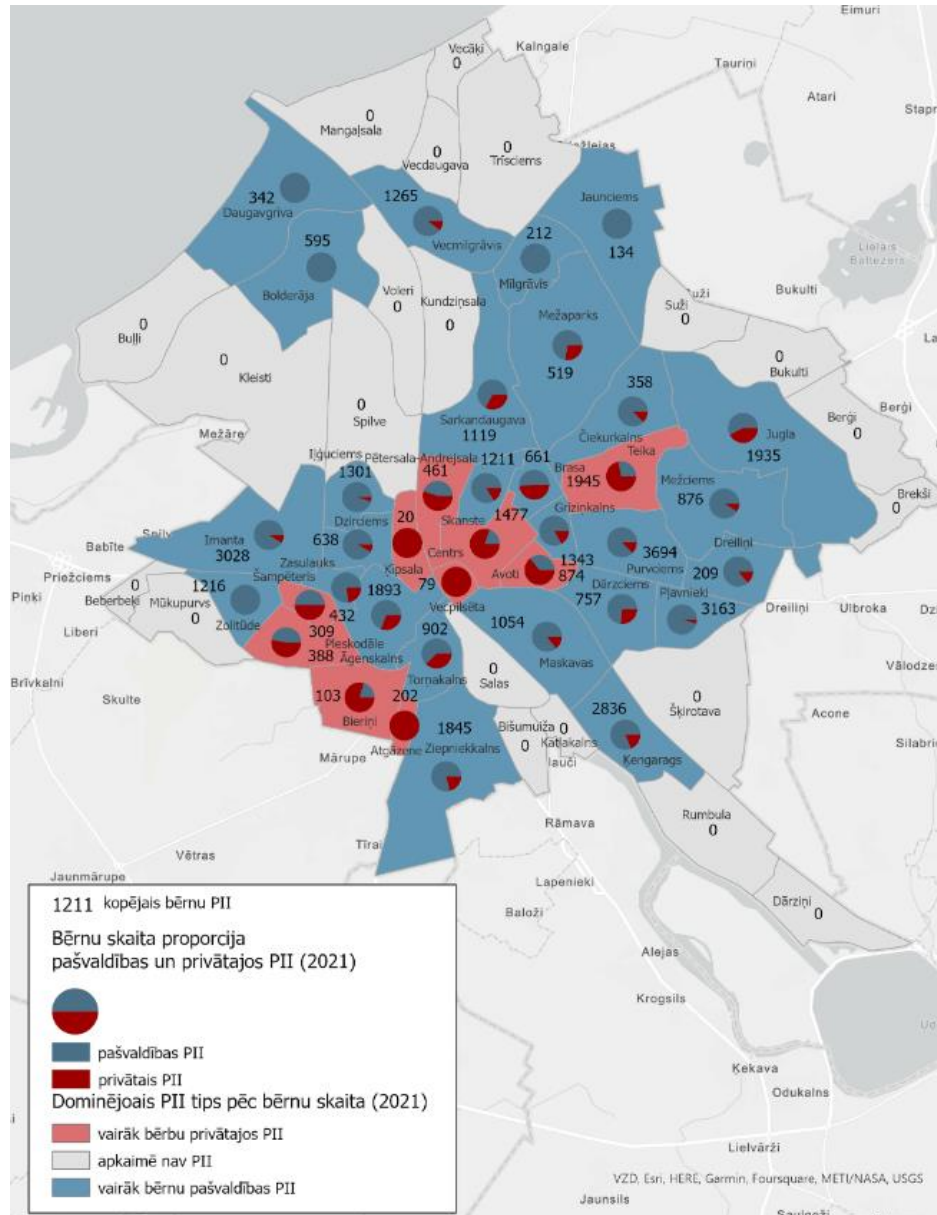
- Rīgas pašvaldības skolās tiek nodrošināts atbalsta personāls (sociālā pedagoga, izglītības psihologa, logopēda, speciālā pedagoga) un pedagoga palīga darbība. Konsultācijas un atbalsta pasākumi par iekļaujošo izglītību sniegtas gan skolēniem, gan arī skolēnu vecākiem. Taču nepieciešamība pēc atbalsta pasākumiem ir tik liela, ka esošajam atbalsta personālam nav kapacitātes pilnvērtīgi sniegt atbalstu un reaģēt uz visiem gadījumiem.
- Iedzīvotāju aptaujā šogad pirmo reizi tika noskaidrots iedzīvotāju viedoklis par iekļaujošās izglītības nodrošināšanu izglītības iestādēs. Rezultāti liecina, ka gandrīz puse – 47% respondentu sniedza pozitīvu vērtējumu, turpretī 27% novērtēja negatīvi.

Risināmie jautājumi:

⁶² OECD pārskats “Education at a Glance 2022”

VIETU NODROŠINĀJUMS PAŠVALDĪBAS UN PRIVĀTAJĀS PII

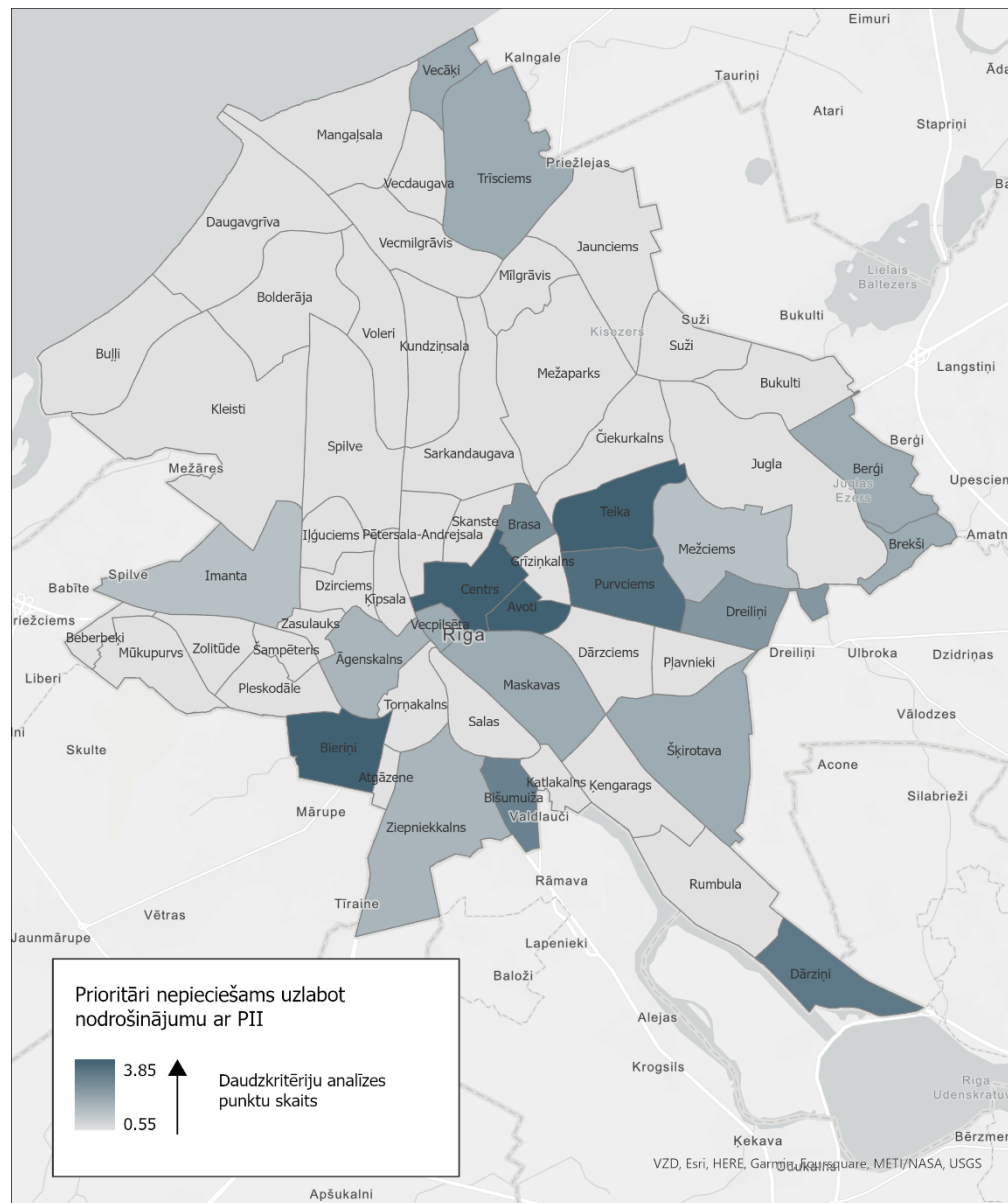
- 2022.gadā tika palielināts pašvaldības līdzfinansējums privātajām pirmsskolas izglītības iestādēm un auklēm.

266,69 EUR -> 307,85 EUR	Pašvaldības līdzfinansējums vienam bērnam privātajā iestādē (1,5-4 gadi)
199,63 EUR -> 229,27 EUR	Pašvaldības līdzfinansējums vienam bērnam privātajā iestādē (5-7 gadi)
151,13 EUR -> 181,09 EUR	Pašvaldības līdzfinansējums aukļu pakalpojumam
>20 milj. EUR	Kopā gadā

- Ar mērķi nodrošināt datus balstītu PII nodrošinājuma analīzes risinājumu, 2022.gadā tika veikts pētījums “Datu modeļa papildināšana pirmsskolu darbības plānošanai Rīgas un Pierīgas reģiona teritorijās”. Kā rezultātā tika sagatavoti datu komplekti iekļaušanai analītiskā datu modeļa risinājumā, lai uz to pamata būtu iespējams pieņemt pamatotus lēmumus kopējai reģiona pirmsskolu īsternī, vidējā termiņa un ilgtermiņa darbības plānošanai. Tam sekoja sanāksme Rīgas Metropoles pašvaldību vadības līmenī, lai kopīgi sadarbotos pirmsskolas izglītības pakalpojuma plānošanas un nodrošināšanas jomā un darba seminārs Rīgas Metropoles pašvaldību izglītības un pilsētplānošanas jomu speciālistiem tālākam darbam pie rīcībpolitikas izstrādes uzsākšanas.
- Ņemot vērā pētījuma rezultātus, turpinājās darbs pie prioritāro teritoriju PII noteikšanas, kur kā kritēriji tika noteikti: Bērnu skaits pret izglītojamo skaitu PII apkaimē (pašvaldības un privātajās iestādēs); Bērnu skaits ārpus 500 m attāluma PII pieejamības pārklājuma; Bērnu īpatsvars no PII apkaimē, kas saņem pakalpojumu pašvaldības PII; Strādājošo skaits apkaimē; Rinda (pieteikumi PII) apkaimē; Prognozētās PII vietu pieprasījuma izmaiņas; Dzīvojamās apbūves būvniecības aktivitāte. Balstoties uz minētajiem kritērijiem, ka prioritārās teritorijas, kurās nepieciešams PII pakalpojuma nodrošinājums, tika noteiktas tādas apkaimes kā Centrs, Bieriņi, Avoti, Teika, Purvciems, Dārziņi, Bišumuiža, Brasa, Dreiliņi (6.31.att.).

6.31.attēls

PRIORITĀRĀS APKAIMES PĒC PII PAKALPOJUMA NODROŠINĀJUMA

Risināmie jautājumi:

- Teritoriāli nevienmērīgs PII izvietojums. Lai PII attīstītu uz pieprasījuma pamata, nepieciešams uzturēt vienotu datu sistēmu. Un ņemot vērā, ka pieprasījumu ļoti ietekmē RMA, tad datu sistēmu nepieciešams izveidot sadarbībā ar RMA un attiecīgi uzturēt un pilnveidot. Tāpat jāveicina sadarbība ar privāto sektoru teritorijās, kurās ir nepietiekams vietu skaits.
- Atjaunot uz renovējot izglītības iestādes, t.sk. labiekārtojot teritorijas pie izglītības iestādēm, lielāka uzmanība jāvērs uz universālā dizaina principu ievērošanu. Tāpat eksperti vērsa uzmanību uz iekštelpu interjera plānošanu un krāsu, gaismas nozīmi, to ietekmi uz uzvedību.

PĀRSKATA SAGATAVOŠANĀ IZMANTOTIE MATERIĀLI

Gadagrāmatas, pārskati, ziņojumi, sabiedriskās aptaujas rezultāti un periodiskie izdevumi

- Eiropas Komisijas pārskats par dzīves kvalitāti Eiropas pilsētās. ES, 2020
- Iedzīvotāju aptaujas, t.sk. pētījums par Rīgas iedzīvotāju apmierinātību ar pašvaldības darbu un procesiem pilsētā. Rīga: SIA "Latvijas Fakti", 2022.gada augusts - septembris.
- Pētījumu centra SKDS aptauja "Atkritumu šķirošanas esošās prakses Latvijā". Rīga, 2021
- Rīgas pašvaldības policijas Stratēģiskais plāns 2021.-2024.gadam.
- Rīgas valstspilsētas pašvaldības 2021.gada publiskais pārskats. Rīga: Rīgas dome, 2022.
- SIA "AC Konsultācijas" veiktā pētījuma "Kvalitatīvais pētījums par Rīgas attīstības programmas 2022.-2027.gadam ieviešanu" materiāli. Rīga: Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "AC Konsultācijas", 2022.gada novembris.
- SIA "Rīgas Meži" 2021.gada pārskats

Tīmekļa vietnes

▪ Eiropas Savienības statistikas birojs Eurostat	https://ec.europa.eu/eurostat	▪ Rīgas domes Īpašumu departaments	https://atjauno.riga.lv/
▪ Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija	http://www.oecd.org	▪ Rīgas domes Labklājības departaments	https://www.ld.riga.lv
▪ Globālais dzīvesvietas indekss
"Global Residence Index"	https://globalresidenceindex.com/	▪ Rīgas domes Mājokļu un vides departaments	http://mvd.riga.lv
▪ Globālā datubāze NUMBEO	https://www.numbeo.com/	▪ Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments	www.rdpad.lv
▪ Igaunijas statistikas datubāze	https://andmed.stat.ee/en/stat		www.sus.lv
▪ Latvijas Bankas uzturēta ekonomiskās
analīzes vietne	https://www.makroekonomika.lv/	▪ Rīgas Ekonomikas augstskola	https://www.sseriga.edu/
▪ Latvijas Dabas fonds	https://ldf.lv/lv/	▪ Rīgas un Pierīgas pašvaldību apvienība
"Rīgas Metropole"	https://rigasmetropole.lv/
▪ Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde	www.csp.gov.lv	▪ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lursoft"	www.lursoft.lv
▪ Latvijas universitātes Ģeogrāfijas un dabas zinātņu
fakultāte	https://www.geo.lu.lv/petnieciba		blog.lursoft.lv
▪ Lietuvas statistikas datubāze	https://www.stat.gov.lt/en	▪ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas ūdens"	www.rigasudens.lv
▪ Nacionālā informācijas aģentūra LETA	www.leta.lv	▪ Starptautiskā lidosta Rīga	https://www.riga-airport.com/
▪ Nekustamo īpašumu kompānija
"ARCO REAL ESTATE"	https://www.arcoreal.lv/	▪ Startup Heatmap Europe	https://startupheatmap.eu/
▪ Nodarbinātības valsts aģentūra	https://www.nva.gov.lv/lv	▪ Swedbank blogs	https://blog.swedbank.lv/
▪ Pasaules iedzīvotāju apskats
"World Population review"	https://worldpopulationreview.com/	▪ Valsts akciju sabiedrība
"Starptautiskā lidosta "Rīga""	www.riga-airport.com
		▪ Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību
"Latvijas Vēstnesis" portāli	https://likumi.lv
▪ Rīgas brīvostas pārvalde	http://rop.lv		https://lvportals.lv
▪ Rīgas dome	www.riga.lv	▪ Veselības inspekcija	https://www.vi.gov.lv/
▪ Rīgas pilsētas apkaimes	https://apkaimes.lv/	▪ Zinātniskais žurnāls "MDPI"	https://www.mdpi.com/
	https://balso.riga.lv/	▪ Zinātniskais žurnāls "The Lancet Planetary Health"	https://www.thelancet.com/
▪ Rīgas domes Izglītības, kultūras un
sporta departaments	www.iksd.riga.lv	▪ Zinātnisko publikāciju datubāze	https://www.sciencedirect.com/

Iesaistītās Rīgas pilsētas pašvaldības pārvaldes struktūrvienības un kapitālsabiedrības

- Akciju sabiedrība "Rīgas siltums"
- Rīgas Austrumu izpilddirekcija
- Rīgas bāriņtiesa
- Rīgas Brīvostas pārvalde
- Rīgas domes Apmeklētāju pieņemšanas centrs
- Rīgas domes Ārlietu pārvalde
- Rīgas domes Finanšu departaments
- Rīgas domes Informācijas tehnoloģiju centrs
- Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments
- Rīgas domes Īpašuma departaments
- Rīgas domes Juridiskā pārvalde
- Rīgas domes Labklājības departaments
- Rīgas domes Mājokļu un vides departaments
- Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde
- Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments
- Rīgas domes Komunikācijas pārvalde
- Rīgas domes Satiksmes departaments
- Rīgas domes Sekretariāts
- Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija
- Rīgas pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas satiksme"
- Rīgas pašvaldības aģentūra "Rīgas digitālā aģentūra"
- Rīgas pašvaldības aģentūra "Rīgas enerģētikas aģentūra"
- Rīgas pašvaldības aģentūra "Rīgas gaisma"
- Rīgas pašvaldības aģentūra "Rīgas pieminēkļu aģentūra"
- Rīgas pašvaldības policija
- Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija
- Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas meži"
- Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks"
- Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas pilsētbūvnieks"
- Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas ūdens"

Nozaru eksperti

- Anete Kauce, Rīgas Centra attīstības biedrības valdes locekle
- Inguna Jakale, Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes pilsētplānošanas eksperte
- Kārlis Krēķis, valdes priekšsēdētājs, Mihails Simvaldi, valdes priekšsēdētāja vietnieks, Gunita Piterāne, biedrības pārstāve, biedrībā "Apvienība "Pilsēta cilvēkiem""
- Māris Jonovs, biedrības "Drošas ielas" vadītājs
- Helēna Gūtmane, biedrība "Urban Institute", SIA "ALPS ainavu darbnīca", ainavu arhitekte
- Mārtiņš Engēlis, eksperts, pilsētvides izpētnieks un tūrisma kritiķis, raidījuma "Ielas garumā" vadītājs
- Zane Ruģēna, biedrība "FREE RIGA", ilgtspējas un attīstības vadītāja, "Viskalī – dzīves kvalitātes dizaina institūts" projekta vadītāja
- Artis Zvirgzdiņš, Arhitektūras platformas A4D redaktors, arhitekts
- Ilma Valdmāne, arhitekte, eksperte
- Olga Trasuna, SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" konsultante
- Līga Stokmane-Blaua, biedrība "Baltijas Vides forums", vides eksperte/ projektu koordinatore
- Rūta Bendere, biedrības "Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija" valdes locekle
- Egils Dzelzītis, LSGŪTIS valdes priekšsēdētājs
- Māra Dekšne, biedrība "Baltijas krasti", projektu vadītāja
- Ivo Vinogradovs, LU ĢZFF vadošais pētnieks
- Katrīna Madara Stadgale, Pasaules Dabas Fonds, klimata programmas vadītāja
- Sandis Dejus, Rīgas Tehniskās universitātes vadošais pētnieks RTU Ūdens pētniecības un vides biotehnoloģiju laboratorijā un docents RTU Ūdens inženierijas un tehnoloģiju katedrā
- Deniss Kļukins, LIZDA Rīgas arodorganizācija, Rīgas Rīnūžu vidusskolas direktors
- Inese Fecere - Antipina Latvijas Bērnu labklājības tīkls valdes locekle, Ārija Martukāne, Latvijas Bērnu labklājības tīkls valdes locekle – biedrība "Latvijas Bērnu labklājības tīkls"
- Rota Lāce, biedrības "Latvijas Jaunatnes padome" projektu koordinatore
- Rita Kiseļova, LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes docente
- Andris Gribusts biedrības "Izglītības tehnoloģiju asociācija" valdes loceklis
- Endija Rezgale-Straidoma, Resilences centrs, jauniešu saskarsmes veicināšanas programmas DARI jaunatnes darbiniece

Izstrādātāji

- Guntars Ruskuls, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldes vadītājs
- Renāte Strautmane, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldes Stratēģiskās uzraudzības nodaļas vadītāja, pārvaldes vadītāja vietniece
- Andris Ločmanis, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldes Stratēģiskās uzraudzības nodaļas, galvenais telpisko datu eksperts, nodaļas vadītāja vietnieks
- Inga Liene Sanžerevskā, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldes Stratēģiskās uzraudzības nodaļas galvenā projektu vadītāja
- Elīna Bukša, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldes Stratēģiskās uzraudzības nodaļas galvenā projektu vadītāja

PIELIKUMI

